DIVALL
WAGNER

Erdészeti
Müszótár

DK
205

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

MAGYAR-NÉMET

ÉS

NÉMET-MAGYAR

ERDÉSZETI MŰSZÓTÁR.

SZERKESZTÉK S KIADJÁK

DIVALD ADOLF és WAGNER KÁROLY.

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET 1866 Dec. 9.
D/10. W/5
D. k. 37.

PEST, 1868.
Nyomatott Kocsi Sándornál. Aldunasor 9. sz

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

BUZINI

KEGLEVICH BÉLA GRÓF

Ő MÉLTÓSÁGÁNAK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET ELNÖKÉNEK

HAZAFIUI TISZTELETTEL

AJÁNLJÁK

A SZERZŐK.

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET 1866 Dec. 9.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

1866 Dec 9

Előszó.

Tiz éve, hogy szerzők a nemzeti lét jobb jövőjének előérzetében az erdészeti irodalom magyarositásáról tanakodva e szótár eszméjét megpenditették. Könnyebbnek látszott akkor a feladat mint most, midőn e munkát leginkább csak a viszonyok kényszerűségének engedve bocsátjuk nyilvánosság elé.

1862. elején összeszedtük a német műszavakat s kinyomattuk; ezen szógyűjteményből közel 200 példányt küldtünk szét, részint oly szakembereknek természet- és nyelvtudósoknak, kik a munkára önként vállalkoztak, részint olyanoknak, kiktől a legsikeresebb közreműködést vártuk, kérvén mindnyájokat, hogy az életből és a nép szájáról vett vagy az ujon alkotott műszavakat bejegyezve, a gyüjteményt mielőbb visszaküldeni sziveskedjenek. A jó reménnyel világgá eresztett példányoknak alig érkezett egy hatodrésze vissza, s ezek is nagyobbrészt, ugyszólván **üresen**; a sok munkatárs közül csak kevés vette komolyan a dolgot, de ezek is, vagy gyakorlati szakemberek nem lévén, vagy pedig az erdős vidékeken lakó magyar néppel közlekedésben nem állván, mesterségesen képzett műszavaikkal dolgunkon nem nagyot lenditettek. Csüggedés fogott el, midőn a beérkezett magyar műszógyüjteményeket át és ismét átnéztük s azokban alig találtunk néhány jóravaló uj szót vagy olyat, melyet magunk már nem ismertünk volna.

Nézetünk szerént lett volna még egy ut, melyen czélt biztosabban érheténk vala, az t. i. ha egy szorgalmas, fürkésző szellemü s az ügyért lelkesülő magyar szakembert küldtünk

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

volna utazni az ország magyarajku erdős vidékeire, hogy ez a nép, az erdei munkások, csőszök és a gyakorlati erdőszök szájáról az erdőn lesse el a műszavakat, melyeknek szilárd meggyőződésünk szerint egész kincse van ott elszórva; azonban ehez több pénz kellett, mint a mennyivel az „Erdészeti Lapok“ szerkesztősége birt. A volt Helytartótanács ugyan hasonló czélokra 1000 forintot bocsájtott az orsz. Gazdasági Egyesület rendelkezésére, de ez nézetünket nem osztá; s igy minden tekintetben önerőnkre s a beküldött adatokra utalva kellett munkánkat folytatnunk.

Jól tudtuk, hogy minden rosz műszóért, melyet elfogadunk és habár a szükségtől kényszeritve forgalomba hozunk, a felelősség minket terhel; és miután a tapasztalás tanitja, mily nehéz egy megrontott műnyelvből a rosz szavakat, ha már forgalomba jöttek, kiirtani, e részben **nagy** elővigyázattal és lelkiismeretességgel jártunk el. Az erdészeti magyar irodalom egyedül az „Erdészeti Lapok“ által volt képviselve, s igy minden e szakba vágó munka csak a mi kezünkön át jutott nyilvánosságra; utját állhattuk tehát minden könnyelmü kisérletnek s nem egy merész műszó esett szerzőjének bánatára vörös tollunk áldozatául. Főtörekvésünk volt mindig oda hatni, hogy műnyelvünk az élet nyelvétől lehető kevéssé térjen el.

Igy zajtalanul működve, szavainkat gyüjtve, válogatva, rendezve hat év telt el, és nem állithatjuk, hogy készen vagyunk, sőt beláttuk, hogy feladatunk **tökéletes** megoldhatásának reményéről is le kell mondanunk.

De miután a mult évben az összes állami erdőhivataloknál a magyar nyelv hozatott be; és igy minden tisztviselőnek magyarul kell hivataloskodni, azaz magyar jelentéseket, véleményezéseket és rendelkezéseket irni, melyeknél a tudományos műszavak használata mellőzhetlen. Mit tegyen oly tisztviselő, ki a magyar nyelvet csak töri, vagy az is, a kinek anyanyelve a magyar, de szaktanulmányait németül végezte és magyar nyelven soha nem hivataloskodott, a ki az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

eddig használt műszavakat sem ismeri, s a ki ujak készitésére sem ügyességgel, sem szerencsével, sem képességgel nem bir! a szükségtől kényszeritve a legkétségbeesettebb műszót is felhasználja, körében terjeszti s a gyakorlati életbe átviszi, s ha ez, a mi természetes is, minden erdőhivatalnál, az ország minden részén történik, bábeli zavar fog rövid időn a műnyelvben előállani, még pedig a gyakorlat terén s többnyire oly egyének közt, kikhez az irodalom jajveszékelése e fölött el nem hat, mert ők a szellemi táplálékot nélkülözhetni vélik.

Most tehát elérkezettnek látjuk az időt, hogy legyőzve minden kételyeinket, a nagyobb bajnak elejét veendő műszótárunkat kiadjuk. De bárha a műszavak készitésénél, megválogatásánál és elfogadásánál nagy vigyázattal és lelkiismeretesen jártunk el, azért korántsem hisszük, hogy a szakitészetet kielégitenünk sikerült volna, s igy minden jószándéku helyreigazitást nem csak szivesen fogadunk, hanem erre minden hivatottat ezennel fel is kérünk. Az „Erdészeti Lapok“ hasábjai e czélra mindig nyitva állanak.

Köteles hálánkat rójuk le, midőn azon szaktársak és tudósok neveit soroljuk föl, kik részint beküldött adatokkal, részint az összeállitás és szerkesztés körüli segitségökkel e munka létrehozásában közreműködtek: u. m. Balás Árpád, Balás Pál, Bedő Albert, id. Borsiczky Károly, Bugát Pál †, Farbaky István, Girókuti P. Ferencz, Girsik János, Illés Nándor, Koppe Mór, Lázár Jakab, Méhes Rezső, Ordódi István Károly, Paulinyi Sándor, Pettkó János, Riffer Nándor, Roxer Vilmos, Ruttner Antal, Schiffel Károly, Scholcz Károly, Scholcz Rezső, Schuster Ferencz, Valentinyi Ferdinánd, Verner Sebestyén urak.

Budán és Selmeczbányán 1868. november havában.

A szerzők.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET 1865

I.

MAGYAR-NÉMET

ÉRTELMEZŐ RÉSZ.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A

Abroncs, *Fassreif.*

Abroncsrúd, *Bandholz, Bandstock, Reifstöcke;* abroncsnak való rúdak szivós fából p. mogyoró-, tölgy-, nyír-, fűz s a t. fából.

Acsa, négyfoltos — Libellula quadrimaculata.

Ajakos párta, *Lippenblüthe.*

Ajazás, alátámasztása a bogsatakarónak, *Rüstung des Meilers.*

Akácz, fehér — Robinia pseudoacatia, *gemeine Robinie, weisse Akazie.*

Akácz, mezgés — Robinia viscosa, *klebrige Robinie.*

Akácz, rózsás — Robinia hyspida, *borstige* vagy *rothe Robinie.*

Akker, *Acker;* térmérték, mégpedig: berni- = 956.3; kasseli- = 663.4; góthai- = 586.0; weimári- = 792.2; würzburgi- = 667.1 □ bécsi öl.

Alafa, vagy terménybér, *Deputat*; — a tisztek, szolgák s a t. bérének egy részét képező termékek u. m. fa, bor, gabna sat., továbbá a fizetés vagy bérrész fejében haszonélvezetre átengedett földek.

Alag, *Stollen;* a bányákba vezető menetek.

Alakszám, *Formzahl, Reduktionszahl, Reduktions-Coefficient,* egyetemes elnevezése a fa- és törzsalakszámnak, l. ezeket.

Alapitani, *Anlegen;* például gyűjteményeket.

Alapitványi erdők, *Stiftungs-Waldungen, Fondsforste.*

Alaprajz, *Grundriss.*

Alárendelt, *untergeordnet;* alárendeltnek nevezzük bármi állabban azon fanemeket, melyek vagy csekély számban jönnek elő, vagy a melyekre a kezelésnél semmi tekintet sem vétetik. Alárendeltnek ellentéte: uralkodó.

Alerdész, *Unterförster;* az erdésznél alsóbb rangu erdőtiszt.

Alfa, *Unterholz, Bodenholz, Buschholz, Unterbusch, Unterwuchs.* — Igy neveztetik a középerdőben minden fa, mely csak az egyszerü fordakort éri el, rendesen tősarjból ered és a felfa árnyában áll.

Al-maghon, — *untersländiger Fruchtknoten;* midőn a maghon a csészével össze van nőve.

Allap vagy allapsík, *Grundfläche, Basis.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Allapösszeg, *Grundflächen-Summe, Stammgrundflächen-Summe;* egy holdon álló összes fák, mellmagasságban mért átmérőinek megfelelő körlapok összege négyzet lábakban kifejezve.

Allapösszegrész, *Grundflächen-Antheil, Stammgrundflächen-Antheil;* egyenlő az allapösszeggel osztva egy holdnak négyzetlábakban kifejezett területe által.

Alma, vad — Pyrus malus, *Apfelbaum, Holzapfelbaum, wilder Apfelbaum.*

Alólcsapott, *unterschlächtig;* oly vizihajtó kerék, melyre a viz nem felülről vagy középről zuhan, hanem a melynek lapátjait a folyó viz alul csapja.

Alomhasználat, *Streunutzung.*

Alomszedési szolgalom, *Streugerechtsame, Streuservitut,* l. szolgalom.

Alpolcz, *Unterrüsten;* azon állóbogsáknál, melyek nem állanak hidlaton, a léghuzam előmozditása végett, legalul köröskörül rövid alig $^1/_2$ lábnyi magas tönköket s ezekre lapos hasábfából polczotraknak, melyen a földtakaró nyugszik.

Altalaj, *Bodenunterlage, Untergrund;* a termő földréteg alatt lévő talaj, mely vagy szikla, vagy homok, vagy agyag s a t.

Anyafa, *Mutterbaum;* oly fák, melyeknek lehullatott magvaiból serdény keletkezett, ezen serdényre nézve anyafáknak neveztetnek.

Anyagkészlet, *Materialvorrath, Holzmassenvorrath.*

Anyagszámadás, *Materialrechnung.*

Anyagtőke, *Materialkapital.*

Anyasejt, *Mutterzelle;* öregebb sejt, melynek belsejében uj sejtek (leánysejtek) képződnek.

Anyatuskó, *Mutterstock;* a tuskó mely sarjat eresztett, ezen sarjakra nézve anyatuskónak neveztetik.

Angyalfü, erdei — Angelica sylvestris, *gemeiner Engelwurz.*

Angyalfü, kerti, — Archangelica officinalis, *echter Engelwurz.*

Apadás, *Abfall der Stammzahl;* az állabok eredeti faszámának gyarapodó koruk következtében való csökkenése.

Apadék, kalo, calo, például azon fatömeg, melylyel a fa feldolgozás folytán, vagy a feldolgozott fa usztatás következtében megapad.

Apram, *Astach, Abraum, Abholz;* a vágás alkalmával eleső felnemhasznált ág, szilánk, rözse, kéreg s a t.

Apró-szén, *Quandelkohle;* a bogsaközepéről szedett mindég apró szén.

Arányos felosztás, *Proportionaltheilung;* midőn az üzem osztály területét annyi egyenlő fatermést szolgáltató területre osztják, a hány évből a forda áll.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Aszalás, *dörren, darren;* a fának bizonyos czélokra mesterséges uton nagyobb hőmérsék mellett való száritása.

Aszás, *Schwinden des Holzes;* a fa köbtartalmának csökkenése összeaszás folytán.

Aszfa, *Dürrholz, dürres Holz;* általában minden még nem korhadt élettelen törzsek, törzsrészek, gallyak, valamint az ugynevezett hullfa is.

Aszmag, *Kornfrucht;* egyetlen egy föli maglevélből álló és csak egy magot magában foglaló gyümölcs.

Aszoncz, *Dürrling;* öregség, betegség, rovarfalás sat. következtében életét vesztett lábán álló száraz fa.

Aszréteg, *Darrschichte, Übermaass;* az erdőben nyersfából rakott öleknek az ölmérték fölötti magassága, mely a fa kiszáradása folytán elenyészik.

Ácsfa, *Zimmerholz.*

Ág-alom, *Aststreu;* a fák, különösen pedig a fenyük ágainak gyenge végei lenyesve s száritva, különösen a hegyes vidéken pótolják az alomszalmát.

Ágazat, *Beastung;* a fák ágainak összesége, azok alakja, sűrűsége s a t.

Ágfa, *Astholz;* az ág- és rőzsefa.

Ágfejsze, *Asthacke, Astaxt;* a döntött fák leágazására szolgáló fejsze, mely a közönséges vagy döntőfejszétől vastagabb éle által különbözik.

Ághelyek, ághlyukak, ágcsapok, *Aststellen;* korhadt helyek a törzsnek az ágakkal való összeköttetési pontjain. Az ághelyes fa szerszámfának kevésbé alkalmas.

Ághlyuk, *Astloch;* a deszkában.

Ágyutalpfa, *Lavettenholz.*

Áfonya, fekete — Vaccinium myrtillus, *gemeine Heidelbeere;* félcserje.

Áfonya, veres, Vaccinium vitis idaea, *Preisselbeere, rothe Heidelbeere;* (Fojmincz) félcserje.

Ákr, Acre; térmérték, mégpedig: angol- = 1125.0, éjszakamerikai- = 1125.0 □ bécsi öl.

Álgyümölcs, *Scheinfrucht;* olyan, midőn a maghonon kivül, a gyümölcs képzésére még más részek is járulnak pl. a csésze és a vaczok.

Állab, *Bestand, Holzbestand, Waldbestand;* minden erdőrész, mely közvetlen környezetétől, fanem, kor, növés s a t. által különbözvén egy hasonnemü egészet képez.

Állabalak, *Bestandesfigur;* az állabokat határoló vonalok által képzett különféle szabályos, szabálytalan, keskeny, széles, hosszu s a t. alaku ábrák.

Állabátváltoztatás, *Bestandes-Umwandlung, Umwandlung der Bestände;* az állaboknak fanemre, vagy üzemmódra nézve, vagy mindkét irányban való átváltoztatása.

Állabjellegzés, *Bestandescharakteristik;* az állabok minősé-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

gét, növekvését jellegző átlagos átmérő, magasság, törzsszám sat.

Állabjelzés, *Bestandeszeichnung;* valamely állabnak a természetben, czövekek, vonalak s a t., a térképen pedig vonalak, számok vagy betük által való megjelzése.

Állabkor, *Bestandesalter;* valamely állab átlagkora.

Állableirás, *Bestandesbeschreibung;* az erdőnek állabonkinti különösen a termőhelyi és fanövekvési viszonyokra vonatkozó, sorrendben való leirása.

Állabminőség, *Bestandesbeschaffenheit;* termőhely-, fanemre, kor-, zárlatra és növekvésre nézve.

Állabtér, *Bestandesfläche;* valamely állab kisebb nagyobb területe.

Állabtérkép, *Bestandeskarte;* oly térkép, melyen az állabok fiatalabb vagy idősebb kora világosabb vagy sötétebb szinezés — azoknak fanemei, megfelelő faalakok — zárlata s a t. számok által van kitüntetve.

Államerdők, *Staatsforste.*

Állvány, *Stativ;* a méreszközök lábas alapja.

Állóbogsák, *stehende Meiler;* hasábfából rakott hajtalékdad alakubogsák (olasz-, német- és tótbogsák) megkülönböztetésül a fekvő bogsáktól; l. ezt.

Általános üzemterv, *genereller Betriebsplan;* táblázatos tervezet, melyben valamely üzemosztály korszaki térségei és fatermései egy egész fordatartamra vannak kimutatva.

Ápolva, *pfleglich*; az erdővel a gazdászati szabályok szerént — ápolva — bánni.

Ár, Are; a franczia térméték egysége = 27.799 □ bécsi öl.

Áradás, *Hochwasser.*

Árboczfa, *Mastbaum*; a hajó fenekéről merőlegesen kiálló erős szálfa, mely a vitorlákat tartja.

Árjegyzék, *Preistarif, Tarif.*

Árnyigényes, *Schattenliebend*; fanemek, melyek különösen fiatal korukban az anyafák árnyékát, oltalmát megkivánják; p. a bükk.

Árok, *Graben.*

Árverezni, *licitiren.*

Ásható tőzeg, *Stechtorf*; oly összeálló tőzeg, melyből ásóval tégla alaku darabokat lehet metszeni.

Áska, közönséges — Gryllus gryllotalpa. *Maulwurfsgrille.*

Ászokgerenda, *Ensbaum, Langschweller*; a hidaknál, czölöprácsozatoknál s a t. az alsó vastag hosszgerendák.

Átalány, *Pauschale.*

Átán, tízhímes — Tamarix germanica, *deutsche Tamariske*; (tamariska fa).

Áthasonitás, — Assimilatio, Verähnlichung; a növények azon tehetségének nyilvánulása, mely szerint képesek a föl-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

vett tápanyagokat testük gyarapitására fölhasználni.

Átlag, *Durchschnitt*; bizonyos számu menyiségek összegeinek átlaga.

Átlagfa, *Mittelstamm*; azon fa, mely az állab összes fáinak vastagság-, magasság-, idoms igy köbtartalomra nézve is átlagát képezi.

Átlagkor, *Durchschnittsalter*; például egy üzemosztálynak, — mely különböző koru állabokból áll — átlagos kora.

Átlagnövedék, *Durchschnittszuwachs*; valamely állab holdankénti fakészletéből korának egyévére eső átlagos fatömege.

Átmérö vagy csötört, *Durchmesser*, Diameter, *Baumstärke*; a fának vastagsága, hosszmértékben kifejezve.

Átnézetitérkép, *Übersichts-Karte*; kis mértékben (1″ = 400 — 600°) készitett térkép, melyen többnyire egy erdőhivatalhoz tartozó minden pagony, de az állabok részletezése nélkül van felvéve.

Átültetni, *überschulen*; a csemetéket a faiskolában egy helyről a másikra oly czélbólátültetni, hogy ez alkalommal a gyökereket megnyesve azokat a szabadba való későbbi kiültetésre alkalmasabbakká tenni, az az idomitani, lehessen.

Átvágni, *Schrotten*, *durchschneiden*; fát fürésszel vagy fejszével átvágni.

Átvágni, *durchhauen*; az erdőben nyiladékot vágni.

Átvenni, *abnehmen*; a favágók által feldolgozott fát megmérni, megvizsgálni, és annak jeléül, hogy az rendben találtatott, valami jegygyel ellátni.

Átvétel, *Abnahme*. *Übernahme.*

Átvizsgálás, *Revision.*

B.

Bajnócza, fűzlevelü, — Spirea salicifolia, *weidenblättrige Spirstaude.*

Bak, *Rüstbock.*

Bakczölöpök, *Jochpfähle.*

Bakgerenda, *Jochbalken.*

Baktop, bigecsi — Aegopodium podagraria, *Geisfuss.*

Balta, *Handbeil.*

Bangita, kánya — Viburnum opulus, *gemeiner Schneeballen-Strauch.*

Bangita, ostormény — Viburnum lantana, *wolliger Schneeballen-Strauch.*

Baraboly, bóditó — Chaerophyllum temulum L. Myrrhis temula Gört. *giftige Kälberkropf.*

Baraboly, erdei — Chaerophyllum sylvestre, *Waldkörbl.*

Barázda, *Furche*; ekével vagy más eszközzel a földben huzott egyenes, kisebb nagyobb mélyedés.

Barázdavetés, *Riefensaat*, *Fur-*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

chensaat, Rinnensaat; midőn a magot egyenes vonalban hasitott a mag igényeinek megfelelő mély s egyenközü barázdákba vetik.

Barka, *Kätzchen*; a füzér virágzat egy neme, hol a gerincz lecsüng és az elvirágzás után lehull; pl. a mogyorónál, fűznél s a t.

Barkócza galagonya, — Pyrus torminalis, *Elzbeerbaum*.

Barkócza, lisztes — Pyrus aria, *Mehlbeerbaum*.

Barnaszén, *Braunkohle*; a kőszénnek egy barnaszinü a rohadt fához hasonló neme.

Bálványfa, — Ailanthus glandulosa, *Götterbaum*; (sátoros felleng).

Bányaerdők, *Montanwälder*; a kincstári bányákhoz tartozó kincstári, vagy a bányászat számára fönntartott magán- vagy községi erdők.

Bányafa, *Grubenbauholz*; a bányákban az aknák és alagok kiácsolására használtató épületi fa.

Bányamüvelés, *Grubenbau*.

Bástyaszénhely, *Bohlstelle*; a hol meredek hegyoldalakon a szénhelyek számára nincs elég sik tér, ott ezek előállitására a hegyoldalon egymásba rótt fatörzsekből félkörü bástyaszerü faalkotmányt épitnek, melynek ürét a partról levájt kövekkel és földdel töltik ki, s az igy nyert sik térre rakják a bogsát.

Beadvány, Exhibit.

Beállitani, v. munkába állitani a favágókat, *Anlegen* (*die Holzhauer*); a favágóknak munkájokat a vágásban rendszeres utasitás mellet kijelölni.

Beárnyalás, *Beschirmung*, *Beschattung*; az erdőtalajnak a rajta álló fák-, vagy a serdénynek az anyafák által a nap és lég káros befolyása ellen való megvédése.

Beárnyékolás, *Überschirmung*; p. a középerdőben az alfának a felfák által való beárnyékolása.

Becs-ellenörzés, *Taxationskontrolle*.

Becslés, *Abschätzung*, *Taxation*.

Becslési-eljárás, *Taxationsverfahren*, *Schätzungsverfahren*.

Becslési-eredmény, *Schätzungsergebniss*.

Becslési-mód, *Taxationsmethode*.

Becslési-utasitás, *Taxations-Instruction*.

Becslési-vizsgálat, *Taxations-Revision*.

Becsléstan, *Taxationswissenschaft*, *Taxation*.

Becslő, *Taxator*.

Beczö, *Schote*; kétrekeszü többmagu és két maglevélből álló toktermés, mely a közfaltól elválló két kopács által nyilik föl. Megkülönböztetendő tőle a hüvely.

Bedobni, *einwerfen*, *einstrecken*. Az usztatandó tüzifát az uszapatakba hajitani.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Beerdösitni, *bewalden, aufforsten*; valamely téren mesterséges uton erdőt nevelni.

Beeresztés, *Einlassen*; a csuszornakarók vagy átaljában az építőfa végeinek egy öszszekötési módja.

Befektetés, *Investition.*

Beforradás, *Überwallung*; a fán ejtett sebeknek héjjal s fával való benövése.

Befödni, *bedecken*; a vetett magot földdel.

Begyepesedés, *Verrasung, Verfilzung.*

Begyepesedett, *berast, beschwült, verangert*; oly tér, mely fűvel dudvával s félcserjékkel van benőve.

Begyepkédzett, *benarbt*; azon talaj, mely ritka laza fűvel s más növényekkel gyöngén be van nőve.

Behegedni, *verharschen*; a fákon ejtett sebek behegednek, fölületükön beforradnak.

Bejárni, *begehen*; az erdővédelem gyakorlata végett az erdőőr mindennap bejárja védkerületét.

Bekeriteni, *einfriedigen, befriedigen*; valamely helyet megvédés végett fallal, sövénnyel árokkal körülvenni.

Bekertelni, *einzäumen, einfrieden*; valamely helyet kerítéssel ellátni, körülfoglalni.

Belső bókony, *Katsporen, Ketspuren*; a bókonyokhoz hasonló, de ezeknél vékonyabb fák, melyek a bélésdeszkák belső oldalára szegeztetnek, hogy ezeket befoglalják.

Belsőtelek, *Intravillanum.*

Belterjes gazdászat, *intensive Wirthschaft*; midőn a holdankénti legnagyobb évi fatermés és pénzjövedelem elérésére minden ide vágó tényezők közreműködnek, s az erdő legtökélyesebben használtatik.

Benge, kutya — Rhamnus frangula, *Faulbaum*; (kutyafa.)

Benge, tövis — Rhamnus catharticus, *Kreutzdorn.*

Beosztás, *Einreihung*; az állaboknak koruk s más tekintetbe veendő viszonyaik szerént való beosztása az egyes vágási korszakokba.

Berek, *Au*; folyók partjain vagy szigeteken lapályosan, mélyen fekvő erdő.

Berekenye, fojtós — Sorbus domestica, *zahme Elzbeerazerole, Aschützenbaum.*

Berekenye, vörös — Sorbus aucuparia, *Vogelbeerbaum.*

Berektalaj, *Auboden*; a berkek üde, néha nedves, iszapos homokos, néha kövecses, de rendesen termékeny tövér talaja.

Betakarás, *Bekleidung, Bedekkung des Meilers.* A bogsának befödése lombbal, szalmával, földdel, szénporral sat.

Betakarni, *die Pflänzlinge einschlagen*; a földből kiásott de csak később elültetendő csemeték gyökereit földdel, betakarni, hogy ki ne száradjanak.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Betakarni, lombbal, rőzsével a szénbogsát; *beflüschen.*

Beültetés, *das Einsetzen*; — a facsemeték beültetése.

Beültetni, *anpflanzen*; valamely tért facsemetékkel.

Beültetni, *bepflanzen*; valamely tért fával.

Bevakolni, *einschwärzen*, — *schwärzen*; a bogsát szénporral betakarni.

Bevetni, *ansäen*; valamely tért famaggal.

Bevetni, *besamen*; valamely tért famaggal bevetni.

Bevételi rovat, *Einnahmsrubrik.*

Bél, *Mark*; a fáknak laza sejtszövetből álló középső részök.

Bélcső, *Markröhre.*

Bélsugarak, *Markstrahlen, Spiegelfasern.*

Bélyegbér, *Fehmgeld*: az erdőszolgákat a makkoló disznók megbélyegzéséért illető bér.

Bér, *Lohn*; p. napibér.

Bércse, szalag — Clematis vitalba, *Waldrebe.*

Bérszámla, *Lohnzettel*; munka bérek kimutatását tartalmazó rovatozott számla.

Bibe, *Narbe*; a terme azon része, mely a bibeszár csucsán ül. Ülő a bibe akkor, ha a bibeszár hiányzik.

Bibeszár, *Griffel*; a terme majd hosszabb majd rövidebb lényegtelen része, melynek csucsán a bibe ül.

Bibircs, Papula, *Papille*; hólyagos kiemelkedés a növények külbőrén.

Bige, *Staude*; másként félcserje.

Bimbók, *Blütenknospen*; rügyek, melyekből virágok fejlődnek

Birerő, *Tragfähigkeit, Tragkraft.*

Birs-alma, körte, — Pyrus cidonia, *Quitte.*

Birói-zár, *Sequester.*

Boda, *Kurbel.*

Bodza, gyepü — Sambucus nigra, *schwarze Hollunder.*

Bodza, földi — Sambucus ebula, *Attich, Feldhollunder.*

Bodza, fürtös — Sambucus racemosa, *Traubenhollunder, rothe Hollunder.*

Bogernyö, *Trugdolde*; oly központfutó virágzat, hol a gerincz maga is virággal végződik, ennek oldalain pedig ellenes irányban melléktengelyek fejlődnek, melyeken a virágok vannak elhelyezve. Összetett a bogernyő, ha a melléktengelyek ismét ágakra szakadnak; pl. a bodzánál.

Boglárfa, juharlevelü — Platanus orientalis, *morgenländische Platane.*

Boglárfa, virginiai — Platanus occidentalis, *abendländische Platane.*

Bogsa, *Meiler, Kohlenmeiler*; különféle nagyságu, majd kúpalaku majd hosszas farakások, melyeket lomb, föld és szénpor takaró allatt szénné égetnek.

Bogsaalja, *Fuss des Kohlenmeilers*; a bogsa legalsó körülete.

Bogsabontás, *Stören des Meilers*; a kiégett és lehütött

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

bogsának felbontása a szén kiszedése végett.

Bogsakaró, *Quandelpfahl, Quandelstange*; a német bogsának mintegy függélyes középtengelyét képező földbe vert vastag karó.

Bogsaközép, *Quandel*; az álló bogsáknak középső függélyes része, mely az olasz bogsánál aknából, a német bogsánál vastag karóból, a tót bogsánál pedig vastag hasábfákból áll.

Bogsaszenités, *Meilerverkohlung*; megkülönböztetésül a gödörben vagy kemenczében való szenitéstől.

Bogsa-takaró, *Decke des Kohlenmeilers, bewegliche Decke des Meilers*; a bogságnak különféle anyagokból, szalma, moha, apró ágak, föld, szénpor s a t. anyagokból készült takarója, mely minthogy laza, a bogsát, ha ennek térfogata a szenités folytán kisebbedik is, ülepedése következtében a lég behatása ellen elzárja.

Bogyó, *Beere*; belsőleg nedvdus, husállományu, külsőleg hártyás bőrnemü réteggel ellátott gyümölcs.

Bojt, *Büschel*; oly központ futó virágzat, mely a bogernyőtől csak abban különbözik, hogy itt az egyes virágok igen össze vannak szoritva, mint pl. a gombnál.

Borbolya, sóska — Berberis vulgaris, *Sauerdorn, Berberizenstrauch.*

Boritás, *Verschalung, Verkleidung*; falaknak, padlóknak, födényeknek sat. deszkával való boritása.

Boróka, gyalog — Juniperus communis, *gemeine Wachholder.*

Boróka, nehézszagu — Iuniperus sabina, *Seven-* vagy *Sade-Baum.*

Boróka, virginiai — Iuniperus virginiana, *virginischer Wachholder.*

Boronafogak, *Eggenzähne.*

Boronálni, *eggen.*

Boroszlán, farkas — Daphne mezereum, *Seidelbast.*

Borostyán, repkény — Hedera helix, *Epheu.*

Botfa, *Kopfholz*; a botfaüzem egyes fái l. ezt.

Botfaerdö vagy **botfaállab,** *Kopfholzwald, Kopfholzbestand, Kopfwald*; l. botfaüzem.

Botfaüzem, *Kopfholzbetrieb, Kopfholzwirthschaft*; a sarjerdőüzemnek egy neme, hol a sarjadzás előidézése végett a fát első izben nem tövin hanem 8—12 lábnyi magasságban vágják le, s a levágási lap körül előtörő hajtásokat minden 2—10-ik évben vágják (botolják). Az igy használt fáknak vége az ismételt vágás beforradás és kihajtás következtében megvastagodik s mintegy fejet, csomót = b o t k o t képez innen a botfa elnevezés.

Botolni, *Köpfen, Abköpfen, Schnei-*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

den der Kopfhölzer; a botfák hajtásait vágni.

Bóbita, *Haarkrone*; szőrpamatból képzett állandó csésze pl. a fészkes virágnál.

Bókony, *Spann, Spant*; azon görbe, nagy hajónál gerenda vastagságu fák, melyek a hajó fenekéről annak oldalaira fölnyulnak. Tőshajóknál, ha ezek tőgerendáit az emberi mellcsonthoz hasonlitjuk ugy a bókonyok az oldalbordákat képezik. Kisebb naszádoknál bókony — *Kippen, Kipfen, Korve, Krumholz.*

Bókonyfa, *Knieholz, Spannhölzer, Spanten*; majdnem derékszög alatt hajtott hajóhoz való tölgyfa.

Böde, hét pettyes — Coccinella septempunctata, *Blattlauskäfer.*

Bubány, *Haube*; a boksák félgömbalaku feje.

Bubányt rakni, *Kopfmachen*; a bogsának legfelső domboru részét, ugynevezett bubányát rakni.

Buga, *Rispe*; oly központkereső virágzat, mely a fürttől csak abban különbözik, miszerint itt a melléktengelyek is ágasak. Miután az elágazások a virágzat csucsa felé kevesbülnek, annálfogva az kupalaku lesz.

Bukógát, *Überfallswehre*; azon gát, melylyel patakok vagy kisebb folyók vizét a műárkakba (p. a malom árkába) hajtják s melyen át a fölösleg viz a folyó medrébe mintegy bukva lezuhan.

Buktiltó, *Überfallsschütze*; némely műárkok oldalán lévő tiltó, melynek czélja a hajtóvizet mindég egyenlő magasságban tartani. A tiltó magassága a viz szükséges magasságával egyenlő lévén, a fölös viz a tiltón át bukva lezuhan.

Bunkó, *Holzschlägel*; erezetes fából készült s a fahasitásnál a fejsze vagy ék beverésére szolgáló ütő eszköz.

Burfa, *Fournirholz, Belegholz*; dió, kőris, jávor, szil s más többnyire erezett rövidebb fadarabok, melyekből burlemezeket fürészelnek.

Burkolás, *Pflasterung.*

Burkonyok, *Planken*; a hajó vagy naszád vázának bevonására szolgáló különféle vastagságu deszkák. Megkülönböztetik a tetőburkonyt (*Heckplanke*) az oldalburkonytól (*Hauptplanke.*)

Burlemez, *Fournir, Fournirblätter*; lágyfából készült butorok s más tárgyak beboritására szolgáló, kemény szép és erezett fából fűrésszel metszett vékony falemezek.

Buza, taraczk — Triticum repens, *Ackerquecke.*

Bükk, erdei — Fagus sylvatica, *gemeine* vagy *Rothbuche, Mastbuche.*

Bükkmakk, *Büchel, Buchenekker, Buchnichel, Buchnuss.* A bükkfa gyümölcse.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Bükk, vér — Fagus sylvatica sangvinea, *Blutbuche.*

Bürök, büdös — Conium maculatum, *Schierling.*

Bütyök v. csomó, — Nodus, *Knoten*; a szalmaszálon mutatkozó csomós, kemény képződmények, melyek az egyes bütyök-közöket elválasztják egymástól.

C.

C-fák, *C-Hölzer*; C alaku egyszer görbe hajóépületi fák.

Csaltüz, *Leuchtfeuer*; a hernyótól megszállott erdőkben, a lepkék párzási idejében ezeknek kipusztitása végett gyujtott apró tüzek.

Csalya, napfordulati — Melolontha (Amphimalla) solstialis, *Junikäfer.*

Csapágy, *Zapfenlager*; azon fából, vasból néha kőből készült kimélyesztett alaprésze valamely gépnek, melyben a különféle csapok feküsznek.

Csapási szolgalom, *Viehtriebs-Servitut*; ha az erdőt oly szolgalom terheli, hogy a jogosultak marháikat azon áthajthatják s igy az erdőbirtokos e czélból csapást hagyni kénytelen.

Csapház, *Zapfenhaus*; azon kis ház, mely alatt az uszatavaknál a viz bebocsátására és elzárására szolgáló csapos készülék van elhelyezve.

Csapolya, *Abzugsgraben*; a viz lecsapolására szolgáló árok.

Csapos uszagát, *Zapfenklause, Flosteich, Schwemmteich*; oly uszagát, melyből a vizet csappal zárható kisebb nyiláson bocsájtják ki. l. uszagát.

Csapos uszató, *Zapfenklause, Flosteich, Schwemmteich*; l. csapos uszagát és uszagát.

Csapófa, *Ladereitl, Hebebalken, Hebestange*; nehéz terhek emelésére szolgáló 3—6 hüvelyknyi vastag dorong.

Csapókapu, *Schlagthor*; sarkon nyiló kapu az uszagátaknál.

Csaptató, *Streichholz, Bindstekken*; dorong, melylyel a szekérre rakott és kötött fát sat. leszoritják.

Csatorna, *Gerinne.*

Csatorna, *Fluder*; kővel, fával vagy deszkával kirakott vizvezető, s különféle czélokra, usztatásra sat. használható árok.

Csavaros, *windisch*; azon fa, melynek rostjai csavartak, nem egyenesek.

Csavaros edények, *Spiralgefässe.*

Csáfling, *Lotteisen*; azon gyűrüs vasszeg, melyet a vontatandó fa vastagabb végébe vernek.

Csákánykapa, *Keilhaue.*

Csáklya, *Flusshacken, Gerissbeil, Griessbeil, Gritzbeil*; a fausztatásnál a fák huzására és tolására szolgáló hosszunyelü kampós és hegyes csáklya.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Csáklyanyelek, *Flosshackenstangen, Griessbeilstiele*; 4—10′ hosszu 1—1½″ vastag uszacsáklyanyélnek való rúdak.

Cselfa, *Fangbaum*; a végre döntött fák, hogy a fenyőszú raja belefurja magát, mely azután szaporodása alkalmával e fák kérgének lehántása és megégetése által megsemmisittetik.

Csenderes, *Remise*; a mezőkön álló kisebb erdő vagy csere, melynek czélja a vadnak menedékül szolgálni.

Csenkesz, juh — Festuca ovina, *Schafschwingel.*

Csenkesz, piros — Festuca rubra, *rothe Schwingel.*

Csepöte, *Gestrippe*; többnyire tüskés cserjékkel benőtt tér, vagy az erdőben találtató apró cserje és tüskebokrok.

Cseranyagok, *Gerbematerialien*; p. gubacs, kéreg sat.

Csere, *Gesträuch*; cserjével benőtt hely.

Cserebüly, kalló — Melolontha fullo, *grosser Julíuskäfer.*

Cserebüly. kör — Melolontha vulgaris, *Maikäfer.*

Cserenymunka, *Flechtarbeit*; p. kosár-, kas- sat. fonás veszszőből.

Cserényvessző, *Flechtruthe, Flechtgerte*; csereny munkák fonásához szükséges fonóvesszők.

Csererdő, *Eichenschälwald*; cserkéreg, másképp timárcser hántásra szolgáló rövidebb fordában kezelt tölgy-sarjerdő.

Cserhántó, *Lohschlitzer, Loheisen*; vésőforma, fanyelbe ütött éles vas, melylyel a dorongokról a cserkérget hántják.

Cserje, *Strauch*; cserjéknek nevezzük azon fanövényeket, melyek gyökereikből több törzsecskéket hajtanak és korona nélkül szabálytalanul ágaznak szét.

Cserkéreg, *Lohrinde, Gerberrinde*; azon fák kérge, melyek a bőrcserzésre szükséges elég csersavval birnak, különösen a fiatal tölgy és luczfenyüfák kérge.

Cserkölyü, *Lohmühle*; a hol a cserzésre használtató tölgy v. fenyükérget apróra törik.

Csernye, *Gerbstoff.*

Cser-üzem, *Schälwaldbetrieb.*

Csésze, *Kelch*; a virág azon nem lényeges része, mely többnyire zöld levelekből áll és mely a pártát a kinyilás előtt betakarja; a kivirágzás után pedig vagy l e h u l l ó vagy m a r a d a n d ó.

Csigolya, *Weidenruthe*; töről hajtott fűzvessző.

Csíkozni, *abrippeln*; a szerszámfát száritás alkalmával a megrepedés ellen óvandó, ennek kérgét baltával vagy késsel helyenként ugy lehántani, hogy a meztelen csíkok közt a kéreg sértetlen maradjon.

Csipkés szélü levél, *gekerbtes Blatt*; midőn a szél csucsai

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

tompák, a szögek ellenben hegyesek.

Csípők, Stimuli, *Brennhaare*; szőrök a növények külbőrén, melyek csipős nedvvel birnak.

Csirázás, *das Keimen.*

Csirkémlés, *Keimprobe*; a magvak csirképességének megvizsgálása.

Csirképesség, *Keimfähigkeit, Keimkraft.*

Csirmagnövények, — Sporophyta, *Sporenpflanzen*; oly növények, melyek csirmagvak által szaporodnak.

Csirmagvak, — Sporae, *Sporen*; egyes tenyésztésre rendelt sejtek, melyekben az uj növényegyén nincsen előképezve.

Csomós ültetés, *Büschelpflanzung*; olyan gomültetés, melynél kisebb csemeték nem egyenként, hanem 2—15-ként egy csomóban ültettetnek el.

Csonkcsemete, *Stummelpflanze*; többnyire élőnövények ültetésénél használtatni szokott, törzsüktől megfosztott s csak tövükön 2—3″ hosszu csonkkal biró csemeték.

Csonkitott levél, *abgestutztes Blatt*; a kög olyan alakja, mintha a végén meg volna a levél csonkitva.

Csontár, *Steinfrucht*; belsőleg kemény, külsőleg husos, nedvdus magrejtővel ellátott termés.

Csoport, *Gruppe.*

Csoportos állab, *Horstweiser Bestand*; a hol a fák elkülönözött csoportokban állanak.

Csóva, *Wisch, Hegewisch.*

Csörrej, éger — Curculio (Cryptorhynchus) lapathi, *Erlenrüsselkäfer.*

Csötört-mérő, *Baumkluppe,* — *Kluppe*; kétágu méreszköz, mely a fák csötörtjének (átmérőjénnk) megmérésére szolgál.

Csötörtnövés, *Stärkenwuchs.*

Csötörtözés, *Stärkemessung der Bäume.*

Csőfa, *Röhrenholz.*

Csőkés párta, *Röhrige Blüte.*

Csőporodásak, Syngenesia; midőn a szálcsák szabadon maradnak, a porhonok pedig csővé vannak összenőve, pl. a fészkes virágaknál.

Csövirics, hegyi — Epilobium montanum, *Eberich, Weidenröschen.*

Csövirics, keskeny — Epilobium angustifolium, *schmalblättriges Weidenröschen.*

Csövirics, piros — Epilobium hirsutum, *rauhaariges Weidenröschen.*

Csúcsrügy, *Terminal Knospe*; azon rügy, mely valamely tengely csucsán áll.

Csuszorna, *Gleitbahn, Gleitkanal, Riese, Holzriese, Holzrutsche*; gömbölyü, a körülmények szerént vékonyabb vagy vastagabb és 3—6 darab rendesen 4 öles fából összeállitott, s a lejtőkön a fa lecsusztatása végett egymással ösz-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

szekötött csatornák. l. hasábcsuszorna és szálfacsuszorna.

Csuszornaszálak, *Riesenstangen*; azon szálfadarabok, melyekből a csuszorna összeállittatik.

Csuszorna torok, *Ankehr*, *Einwurf*; a csuszorna felső vége, hol a lecsusztatandó fát vetik be.

Csuta, *Abbiss*; a vad vagy legelő marha által lerágott fa vagy más növényeknek a földben vissza maradt csonka része.

Czeltisz, déli — Celtis australis, *Zürgelbaum.*

Czigoláncz, erdei — Cicindela sylvatica, *Sandkäfer.*

Cziher, *Jungmais*; sűrü fiatal erdő.

Czimbor, fövény — Elymus arenarius, *Sandhaargras.*

Czinczér, hős — Cerambyx (Hematicheros) heros, *grosser Eichenbockkäfer.*

Czinczér, lúcz — Cerambyx (Callieium) luridus, *zerstörender Fichten-Bockkäfer.*

Czinczér, mogyoró — Cerambyx (Saperda) linearis, *Hasel-Bockkäfer.*

Czinczér, nyár — Cerambix populneus, (Saperda populnea), *gestreifter Aspenbock-Käfer.*

Czirók, puha — Holcus mollis, *weisses Honiggras.*

Czölöp, *Pfahl*; vastag karó, mely hidlábgyanánt sat. szolgál.

Czölöp, *Pallisade*; gömbölyü, faragott vagy hasitott czölöp, mely vagy valamely tér bekeritésére, vagy vizépületek alapjául szolgál.

Czölöpözni, *pilotiren.*

Czölöprács, *Pfahlrost.*

Czölöpsaru, *Pfahleisen*, *Pfahlschuh.*

Czölöpzet, *Pfahlbau.*

D.

Derezle, szarvas — Cervaria rigida v. Selinum cervaria, *steife Hirschwurz.*

Deszka, *Bort*, *Bord*, *Brett.*

Deszkatutaj, *Bretterfloss*; szálfák helyett deszkákból összeütött talpak és tutajok.

Déli oldal, *Südseite*, *Sommerseite*, *Sonnenseite*, *Mittagsseite*; a hegy azon oldala, mely dél ellenében fekvén a nap hevének leginkább ki van téve.

Délvonal, *Mittagslinie*, *Meridian.*

Dér, *Reif.*

Diófa, pompás — Juglans regia, *gem. Wallnuss.*

Domborulat, *Ausbauchung*; a fák köbtartalmának kiszámitásánál a kúpot alapul véve, domborulatnak nevezzük a fatörzsnek a kúp idomától eltérő alakját.

Dongafa, *Daubenholz*, *Daubholz*, *Fassdaubenholz*; oly fa, melyet a kádárok hordódongának használnak fel.

Dorong, *Knüppel*, *Knippel*; 2—4 hüvelknyi vastag hasitatlan fa.

Dorongfa, *Knüppelholz*, *Knüttelholz*, *Prügelholz*, *Bengelholz*; a hasábfa szokásos hosszában

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

vágott, s ölberakott 2—4 hüvelknyi vastag hasitatlan gömhölyü ág- vagy törzsfa.

Dorongázni, *ausbengeln, ausknüppeln*; a galyfa közül a dorongfát kivagdalni.

Dönteni, *fällen*; az álló fának akár ortás akár fűrészelés akár fejszével való vágás által eszközlött ledöntését jelenti.

Döntési-mód, *Fällungsart*; a fák döntésének különféle módjai, vágás, fűrészelés és kiásás által.

Dörzsbordák, *Streichrippen*; oldalléczek a nyári szánutakon, hogy a szán a pályáról le ne térhessen.

Dőlirány, *Fallrichtung*; azon irány, melyfelé a levágandó fát legczélszerübben döntjük.

Dudafürt, pukkantó — Colutea arborescens, *Blasenstrauch*.

Dugatyú, *Kolben*; p. a gőzgépeknél a gőzcsőben járó dugatyú.

Dugványbotok, *Setzstangen, Steckstangen*; hosszu vastag dugványok, l. ezt.

Dugványok, *Stecklinge, Steckreiser, Setzlinge, Setzreiser*; a a lombfák fiatal ágai, melyeket a végett dugnak földbe, hogy ott meggyökerezvén önálló fákká váljanak.

E.

Edények, vasa, *Gefässe*; csatornák, melyek több egymás fölött levő sejtből, a közfalak fölszivódása folytán képződtek.

Edényes növények, Plantae vasculares, *Gefäss-Pflanzen*; felsőbb szervezetü növények, melyek edényekkel birnak, l. sejtes növények.

Edénypamat, *Gefässbündel*; edények és rostos sejtszövetek pamatos egyesülése. Az edénypamatok részei: 1. a kem v. farész (*Holztheil*). 2. a háncsrész (*Basttheil*). 3. a képző szövet (*Cambium*).

Egyengetni, *ausschlichten, ausstümpeln, ausschmälen*; a bogsa fölületén a hézagokat véknyabb hasábokkal, dorongdarabokkal, szilánkokkal sat. kitölteni.

Egyenitni, *Ausstreichen*; a bogsa helyét rendbe hozni, simitani, rónázni.

Egyenleg, *Saldo*.

Egyenző kerék, *Schwungrad*.

Egyévi növények, *jährige Pflanzen*; olyanok, melyek egy év alatt tökéletesen kifejlődvén, elhalnak.

Egyfalkásak, Monadelphia; midőn a porodák egy pamatba vannak összenőve.

Egykoru állab, *gleichalteriger Bestand*; oly állab, melynek fái mind egykoruak.

Egylaki, *Einhäusige*; oly növények, melyeken ugyanazon egyénen egymástól elkülönitve porodás és termés virágok jönnek elő, pl. a tengeri, mely-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

nek czimere a porodás, torzsája pedig a termés virágokat tartalmazza.

Egyszikü növények, Monocotyledones, *Einsamenlappige*; olyanok, melyek magvainak csak egy szikje van.

Elcsenevészedett, *Verbuttet*; fa vagy állab, mely bár mi oknál fogva növésében hátra maradt és eltörpült.

Elegyetlen állab, *reiner Bestand*; melyben csak egyetlen egy fanem jön elő.

Elegy, *Mischung.*

Elegyes állab, *gemischter Bestand*, hol többféle fanem jön elő.

Elegyarány, *Mischungsverhältniss.*

Elemi csapások, *Elementarbeschädigungen*; szárazság, jégverés, vizáradás sat. által okozott károk.

Elégési folyamat, *Verbrennungs-Prozess.*

Elélt, *abständig*; azon fa, mely kóros és kiveszö állapotban van. Az eléltség egész állabokban közönségesen a sudarak leszáradása altal jelentkezik.

Elidegenités, némely esetben lopás, *Entwendung*, *Defraudation.*

Elkülönités, *Segregation.*

Ellenesen, *gegenständig*; állanak a levelek vagy rügyek, ha a tengelyen egymással szemközt, ellentétesen páronként vannak elhelyezve.

Ellenörkönyv, *Controllebuch*, *Kontrollebuch*; azon könyv, melybe valamely üzemosztály bizonyos idö alatt vágás alá jövö állabainak becslés utján kipuhatolt fakészletei föl vannak jegyezve, s melybe a vágás alkalmával valóban nyert fatömeg is beiratik, hogy a két eredmény egybevetése által a használat nagyságát, a becslés minöségét és a használati terv betartását ellenörizni lehessen.

Ellenörzés, *Controlle*, *Kontrolle.*

Ellentüz, *Gegenfeuer*; azon tüz, melyet az erdőben támadt futótüz oltására ennek haladása irányában gerjesztve a futótüz ellen vezetünk, hogy ha a két tüz találkozik, a futótüz táplálék hiányában tovább ne terjedhessen.

Elmállás, *Verwitterung*; a talaj a kőzetek elmállásából képződik.

Elnyomási apadék, *Unterdrükkungs-Abgang*; azon szám melylyel valamely állab holdankénti törzsszáma bizonyos időszak multával, a fák növése következtében apad.

Elnyomott, *unterdrückt*; elnyomottaknak mondjuk valamely állab azon fáit, melyek szomszédjaik által a növésben túlszárnyalva és igy beárnyékolva, a világosság, melegség és nedvesség behatását nélkülözik, ennek következtében csak tengődnek s végre kivesznek.

Elöntötte a homok, *ist versandet*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Elöertés, *Vorkultur*; midőn valamely területet, melyen a kivánt fanemet a jelen termőhelyi viszonyok közt megtelepiteni nem lehet, előkészitésképmás cserjékkel és fákkal ültetünk be, hogy ezek oltalma alatt később a szándékolt fanemet sikerrel tenyészteni lehessen.

Elöserdény, *Vorwuchs*; azon fiatal fanövények, melyek vágható állabokban már a vetővágás előtt találtatnak.

Elösitvény, *Präliminare.*

Elövágás, *Vorbereitungshieb, Vorhieb*; azon vágás, mely a vetővágásokat némely esetekben megelőzi azon czélból, hogy a magtermés előmozdittassék. Ezen vágás rendesen csak a csekélyebb, ha bár még el nem nyomott, de az elégséges zárlatra nézve fölösleges törzsekre szoritkozik, s igy a vigályitástól lényegesen különbözik.

Elöviz, *Vorwasser*; ha a fausztatásnál vizhiány miatt az uszatavakat használják, a fát csak akkor kezdik a vizre dobálni midőn a tóból kitoluló viz- elővíz már jól előre haladott, s nem lehet félni, hogy a kiömlő viz a mederben szétfolyván a fa egyidőre zátonyra jut vagy megtolul.

Elpárolgás, *Verdünstung.*

Elpusztítni, *Verwüsten, Aböden.*

Elsatnyulni, *Verkümmern.*

Elterjedés, *Verbreitung*; p. o. a bükk nagy elterjedéssel bír.

Eltörpülni, *Verkrüppeln.*

Elültetés, *Verpflanzung.*

Elvérzeni, *Verbluten*; tavaszszal a nedvkeringés teljes beálltával levágott fák tuskóin a tápnedv néha kifolyik, s igy a tuskó mintegy elvérzik.

Em, *Hub*; például a fürészmalomnál a fürész egyszeri felemelkedése és leszállása.

Emelkedés, *Steigung.*

Emeltyü, *Hebel.*

Emeltyü, *Wagenwinde. Baumhebe, Baumwinde*; ortásra valamint nehéz fadarabok emelésére szolgáló eszköz, melyet a fuvarosok is használnak.

Emmagasság, *Hubhöhe*; p. a fürészmalomnál a fürész legmagasabb és legalsóbb állása közti különbség hoszmértékben kifejezve.

Enyv, növényi, *Gluten, Pflanzenleim*; az állati enyvvel hasonló összetételü, a növényekben gyakran előforduló légenytartalmas alkrész.

Erdei alom vagy alom, *Waldstreu, Streu*; a fák lehullott lomb vagy tülevelei meg a moha.

Erdei fa, *Forstbaum, Waldbaum*; erdei használat tárgyát képező fanemek.

Erdei fü, *Waldgras.*

Erdei fühasználat, *Waldgräserei.*

Erdei gyom, *Forstunkraut*; általános neve az erdőben bu-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ján tenyésző azon növényeknek, melyek a hasznos fanemek tenyészetére károsan hatnak.

Erdei gyümölcs, *Früchte des Waldes*; vadalma, vadkörte, földi eper, szeder stb.

Erdei károk, *Waldschäden.*

Erdei kihágás, erdövétség, *Forstfrevel, Waldfrevel, Wald-Excess, Forstvergehen.*

Erdei kihágó, *Waldfrevler*; *Forstfrevler*; *Waldexcedent.*

Erdei kunyhó, *Holzhauerhütte.*

Erdei legelö, *Waldweide.*

Erdei növény, *Forstgewächs*; — erdőben tenyésző fák, cserjék, füvek, gyomok sat. általános elnevezése.

Erdei rovartan, *Forstwerfkunde. Forstinsektologie, Entomologie, Insectologie.*

Erdei rovarok, *Forstinsekten*; általánosan azon rovarok, melyek az erdőnek vagy károsak vagy hasznosak.

Erdei szolgalmár, *Forstrechtler, Eingeforsteter*, l. szolgalmár.

Erdei szénégetés, *Waldköhlerei.*

Erdei szolgalom, *Forstservitut, Waldservitut*; l. szolgalom.

Erdei utépités, *Waldwegebau.*

Erdelény, *Ackerholz, Feldholz, Gehölz*; mezők közt lévő kis erdő, facsoport.

Erdész, *Förster, Revierförster*; — erdőtiszt kire egy pagony kezelése van bízva.

Erdészet, *Forstwesen*; az összes erdőüzemet s az ide vágó tudományos alapon nyugvó összes gyakorlati müködéseket az intézést is ide értve, jelenti.

Erdészeti, *Forstlich.*

Erdészeti államgazdászat, *Forststaatsoekonomie.*

Erdészeti-egyesület, *Forstverein.*

Erdészeti leltár, *Forstinventar*; jegyzéke az erdőhivatalnál v. erdőgondnokságnál levö az ügyvezetéshez szükséges eszközöknek.

Erdészeti müszótár, *Forstterminologie.*

Erdészeti naptár, *Forstkalender, Forstgeschäftskalender*; az erdészeti teendőknek holnapok szerint való átnézetes jegyzéke, közönséges naptárral összekötve.

Erdöszeti segédtudományok, *Forstliche Hülfswissenschaften*; például, a talajtan, rajztan, nemzetgazdászat stb.

Erdészeti talajtan, *Forstbodenkunde*; l. talajtan.

Erdészeti tanintézet, *Forstlehranstalt*; tágasabb értelemben minden tanintézet, — melyen az erdészeti tudományokat tanitják; szorosabb értelemben pedig, megkülönböztetésül az erdészeti akademiától, azon tanintézetek, hol csak szorosan véve az erdészeti szaktudományokat s nem egyszersmind az alap- és segédtudományokat is adják elő.

Erdészeti vegytan, *Forstchemie.*

Erdészjelölt, *Forstkandidat*; — erdészeti tudományokat vég-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

zett s erdészeti gyakorlaton lévő ifju mielőtt az államvizsgát letette volna.

Erdésznövendék, *Forsteleve*; erdőtiszti pályára készülő tanuló valamely erdészeti tanintézeten.

Erdő, *Forst*; *Wald*.

Erdőakademia, *Forstakademie*, tanintézet, melyen nemcsak a szoros értelemben vett erdészeti, hanem evvel összeköttetésben lévő természettudományok stb. is, a czélnak megfelelő kiterjedésben és magasabb tudományos alapon adatnak elő.

Erdőállapot, *Waldzustand*.

Erdő-állattan, *Forst-zoologie*; az erdőre nézve hasznos vagy káros állatok rajzát tárgyalja.

Erdőápolás, *Forstpflege*.

Erdőbánlás, *Behandlung des Waldes*.

Erdőbecslés, *Bestandesschätzung*, *Taxation*. *Schätzung*; az állabok korának, fakészletének növekvésének sat. becslés által való kipuhatolása.

Erdőbeosztás, *Waldeintheilung*.

Erdőbün, *Forstverbrechen*.

Erdőbüntetőtörvény, *Forststrafgesetz*.

Erdőégés, *Waldbrand*.

Erdőérték, *Waldwerth*.

Erdőértékbecslés, *Waldwerthschätzung*.

Erdőértékszámitás, *Waldwerthberechnung*.

Erdőgazda, *Forstwirth*; oly erdész, a ki valamely erdőgazdaságot önállóan vezet vagy vezetni képes.

Erdőgazdaság, *Forstwirthschaft*, *Forstbetrieb*.

Erdőgazdasági állapot, *Forstwirthschaftszustand*.

Erdőgazdasági tervek, *Forstwirthschaftspläne*; az erdőrendezés alkalmával, a vágásra, vigályitásra, és másnemű erdőhasználatra, valamint az ujraerdősitésre nézve felállitott tervek.

Erdőgazdaságtan, *Forstwirthschaftslehre*; tanitja az erdők növelését, használatát és kezelését.

Erdőgondnok, *Förster*, *Revierförsler*; azon erdőtiszt, kire egy pagony kezelése van bizva; (erdész.)

Erdőgondnokság, *Forstverwaltung*, *Revierverwaltung*, *Försterei*. (pagony).

Erdőgyakornok, *Forstpraktikant*.

Erdőgyámság, *Forstbevormundung*; — p. a községi erdőknek gyámság alá vétele a kormány által.

Erdőhasználat, *Forstbenutzung*, *Forstnutzung*; az összes intézmények felhasználásának utja és módja; három része van, főhasználat, közbeeső- és mellékhasználat.

Erdő háztartás, *Forsthaushalt*. Az erdészeti belső ügyek intézése.

Erdőhivatal, *Waldamt*, *Forstamt*.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Erdöigazgatóság, *Forstdirektion*; — melyre több erdőhivatal kezelése alatt álló nagy terjedelmű erdők igazgatása van bizva.

Erdö iparüzlettan, *Forsttechnologie*; ide tartozik: a szénégetés, kátrány, szurok- és hamuzsirfőzés sat.

Erdöirtás, *Forstrodung*, *Waldrodung*; midőn az erdőt véglegesen s azon czélból irtják, hogy a talaj tartamosan más czélokra használtassék.

Erdökárjegyzék, *Waldstrafregister*, *Waldstrafliste*, *Waldschadensverzeichniss*, *Waldstrafprotocoll*.

Erdökáros, *Forstschädlich*; minden a mi az erdőre nézve ártalmas, például a rovarok különféle nemei, az egerek, gyomok sat.

Erdökert, *Saatkamp*, *Kamp*; oly kisebb, többnyire bekeritett tér az erdőn, melyen az ültetésre szükséges magonczokat nevelik, s melyből ezeket 2—3 éves korukban, minden iskolázás nélkül, közvetlenül a szabadba szokták kiültetni.

Erdökezelés, *Forstbewirthschaftung*, *Forstverwaltung*.

Erdökezeléstan, *Forstverwaltungslehre*; magában foglalja az erdőrendezést s az erdészeti háztartást.

Erdöleirás, *Forstbeschreibung*; az erdő általános természeti, történelmi, jogi, kereskedelmi sat. viszonyainak leirása.

Erdölopás, *Forstdiebstahl*.

Erdö-mellékjövedelem, *Forstnebenertrag*; az erdei mellék használatokból eredő jövedelem, p. a gyanta szedésből, gubacsból, legelőből sat.

Erdömérés, *Forstvermessung*; az erdőnek a gyakorlati mértan szabályai szerént való felmérése és térképezése.

Erdömérnök, *Forstgeodet*, *Forstgeometer*, erdők felmérésével foglalkozó szakember.

Erdömértan, *Forstgeometrie*; — az erdők felmérését és térképezését tárgyazó gyakorlati mértan,

Erdömivelés, *Waldbau*, *Walderziehung*, *Forstproductenzucht*, *Holzzucht*; — magában foglalja az erdők természetes tenyésztésére és mesterséges mivelésére vonatkozó tanokat és alapszabályokat, s e szerint folosztatik 1) az erdőtenyésztés és 2) az ertés tanaira.

Erdönövények, — *Forstkulturpflanzen*, azon növények, fák és cserjék, melyek az erdőn a tudomány szabályai szerént, hasznuk végett tenyésztetnek.

Erdönövénykert, *Forstbotanischer Garten*.

Erdönövénytan, *Forstbotanik*; l. növénytan.

Erdönövénytár, *Forstherbarium*; mindenféle erdészeti növények száritott leveleinek s virágainak gyüjteménye.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Erdönyugtan, *Forststatik*; az erdészeti tudomány mennyiségtani része, mely az erdőüzletnél tevékenyegyszerü s összetett természeti erők megvizsgálásával és hatásuk mérésével foglalkozik. Ezen vizsgálat és mérés eredményét, a gyakorlati erdőgazdaságban; az üzemmódok, fanemek, fordatartam sat. meghatározására alkalmazzák. — (Famértan, fanövekvés kipuhatolása, fatermés, számitás sat.

Erdöör, *Forstwart*, *Aufseher*, *Waldaufseher*.

Erdöpénztár, *Forstkassa*.

Erdöpusztítás, *Waldverwüstung*. Oly erdőbánlás, mely által az erdő léte veszélyeztetve vagy lehetlenné van téve. Németben némelyek Devastationak is nevezik, mely azonban csak az erdőnek szabályellenes vagy tulságos használatát jelenti. l. ezt.

Erdörendezés, *Betriebseinrichtung*, *Forsteinrichtung*, *Forstbetriebseinrichtung*, *Forstbetriebsregulirung*, *Betriebsregulirung*, *Forstsystemisirung*; egy pagony üzemének bizonyos időre való olyatén meghatározása, hogy az a gazdászat kitüzött czéljához vezessen; megjelölvén azon módokat és eszközöket melyek a czélnak megfelelő erdőállapot eléréséhez szükségesek, s kipuhatolván egyszersmind az erdő évenkinti termését. Az erdőrendezési munkálatok állanak: az erdő felméréséből, becsléséből, az állableirásból, az általános és részletes használati, ertési és gyéritési terv készitéséből, végre az évi fatermés kiszámitásából.

Erdörendező, — *Forstingenieur und Forsttaxator*, *Forsteinrichtungscommissär*, a ki az erdő rendezés munkálatait eszközli.

Erdörendöri kihágások, *Forstpolizeivergehen*.

Erdörendöri törvényszék, *Forstpolizeigericht*; azon törvényszék, mely erdőrendőri ügyekben itéletet hoz.

Erdörendörség, *Forstpolizei*.

Erdös, *bewaldet*; erdei fákkal benőtt tér, erdős vidék sat.

Erdösitési terv, *Aufforstungsplan*; annak rendszeres megállapitása, hogy valamely kopár vagy addig nem erdőkép müvelt tér, mely idő alatt mily fanemekkel s vetés vagy ültetés által erdősittessék.

Erdösitni — *aufforsten*, *in Bestand bringen*; erdei tisztásokat, kopárlatokat s egyáltalában fátlan téreket vetés vagy ültetés által erdővé alakítani.

Erdölegény, *Forstjunge*; azon legények, kik magukat erdőőrökké képzendők, erdőőri szolgálatot tesznek.

Erdöstatistika, *Forststatistik*.

Erdösülés, *Selbstverjüngung*.

Erdöszámvitel, *Forstrechnungswesen*.

Erdöszék, *Forstgericht*, *Wald-*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

strafsitzung; az erdei kihágások és lopások felett itélő hatóság s egyszersmind a törvényszék, mely e részt törvénykezés végett összeül.

Erdöszél, *Waldrand, Waldsaum.*

Erdösz, *Forstmann*; — erdészeti szakember.

Erdöszemélyzet, — *Forstpersonal*; — valamely erdőhivatal összes tiszti és erdőőri személyzete.

Erdöszemle, *Forstrevision*; midőn az intéző erdőtiszt, az alárendelt kezelő tiszt pagonyában az erdőgazdaság fölött szemlét tart.

Erdötalaj, *Waldboden.*

Erdötan, — *Forstwissenschaft*, *Forstkunde*; az erdészeti tudományok összes elnevezése.

Erdötanácsnok vagy erdötanácsos, *Forstrath*; a kincstár vagy más birtokosok javainak igazgató tanácsához tartozó főerdőtiszt.

Erdötanoda, *Forstlehranstalt, Forstschule.*

Erdötenyésztés, *Holzzucht, natürliche Holzzucht;* alatt értjük a meglévő erdők ujbolitását ezek természetes visszapótló erejének (*Reproductionskraft*) felhasználása által. Az erdőtenyésztés tehát nem egyéb, mint a már meglévő erdőknek a természet szabad működése által a lehulló magvakból és kitörő sarjakból való ujbolitása.

Erdötermények, *Forstprodukte*; például fa, kéreg, makk, sat.

Erdötérkép, *Forstkarte.*

Erdötest, — *Waldkörper, Wirthschaftsganze.*

Erdötiszt, *Fortsbeamte*, általjában az intéző és kezelő tisztek.

Erdötitkár, *Forstsekretär*; az erdőtanácsnok személyéhez segitségül adott titkár.

Erdötörvény, *Forstgesetz.*

Erdötörvénykönyv, *Forstcodex.*

Erdötulajdon, *Waldeigenthum.*

Erdötulajdonos, — *Forstherr, Forsteigenthümer.*

Erdötudomány, *Forstwissenschaft*; összege azon tanoknak és tudományi ágaknak, melyeknek ösmérete az észszerü erdőgazdaság létesitésére szükséges.

Erdöut, *Holzabfuhrwege, Waldweg.*

Erdövám, *Forstzoll*; például az erdei utak használatáért magánzók részéről az erdőpénztárba fizetett vámok.

Erdövédelem, — *Forstschutz, Forsthut*; magában foglalja mindazt, a mi az erdőnek emberek, állatok, és elemi csapások ellen való megvédéséhez tartozik.

Erdövédelmi rendszabályok, *Forstschutzmaszregel*; az erdővédelem érdekében felállitott különféle rendszabályok.

Erdövédszemélyzet, — *Forstschutzpersonal*; valamely pagony összes erdőőrei.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Erdövétség, *Forstfrevel.* (kihágás.)

Ergető, *Erdgefährte*, *Erdriese*, *Erdbahn*; azon természetes vagy mesterséges árok alaku mélyedések a földben, melyeken a hegyoldalakról a vágott fát leeresztik, lecsusztatják.

Erjedés, *Gährung.*

Ernyö, = (*Dolde*) oly központkereső virágzat, melynél a virágok kocsánosak, és ezek mind egy pontból látszanak kiindulni.

a) egyszerü az ernyő, ha a kocsánok maguk már nem ágaznak el.

b) összetett, ha a kocsánok végén ismét ernyőhez hasonló elágazás látható.

Ernyö, *Kronendach, Schirm der Bäume;* a fa koronája által képezett ernyő.

Ernyötér, *Schirmfläche*, *Blattschirm*; azon tér, melyet egy fakoronájának vagyis lombernyőjének fek- vagy alaprajza képez.

Eres, *Maserig*, *Fladerig*; l. fa.

Eres fa, *Maserholz*, *Fladerholz*; oly fa, melynek szövete természetes vagy mesterséges sérülések, vagy göcsös kinövések következtében, hoszmetszetén különféle alaku ábrákat, ereket mutat; ilyen fát használnak a butorok boritására.

Eresfa, *Fladerholz*, *Flader.*

Erezet, *Maserwuchs.* l. *Fladerholz.*

Ertés, *Cultur*, *Holzanbau; künstliche Holzzucht*, *Forstcultur*, *Waldcultur*, *Holzcultur;* uj erdőknek üres téreken emberi munkásság által való telepitése és a megrongált vagy tökéletlen erdők kiegészitése. Különben összesitett elnevezése a mesterséges erdősitésnél követni szokott eljárásoknak (vetés, ültetés, dugványozás sat.)

Ertési költségek, *Culturkosten.*

Ertési módok, *Culturarten*; a mesterséges erdősités különböző módjai : vetés, ültetés s ezeknél ismét különböző eljárások sat.

Ertési munkák, *Kulturarbeiten*, *Forstkulturarbeiten*; az ertéshez tartozó munkák összesége, u. m. földforgatás, porhanyitás, vetés, gödörásás, ültetés sat.

Ertési szerszámok, *Kulturwerkzeuge*, *Kulturgeräthe*, ásó, kapa, gajjó, fúró sat,

Ertési terv, — *Forstkulturplan*, *Kulturplan*, az erdősitendő tér minőségének s az ertésnél követendő eljárásnak leirása.

Erthető — *artbar*, *arthaft*, ertheto vé tenni — *arthaft machen.* a földet erdei vetésre vagy ültetésre alkalmassá, művelhetővé tenni.

Esömérö, *Ombrometer.*

Eszelény, nyírligeti — Curculio (*Rhychites*) betuleti.

Eszkábálni, *Verkalfatiren*; vizműveknél a réseket csepüvel kitömni, beszurkolni, eszkába

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

kapcsokkal összeszoritni, egyszóval vízhatlanná tenni.

Evező, *Ruder*.

Evezőrudak, *Flossstangen*, *Rederstonzen*; a talpakon evezőül használtató rudak.

É.

Ébreny, *Embryo*; a magban előképzett kis növényke.

Égalj vagy szélességi klima, *Breitenklima*. l. Klima.

Éger, hamvas — Alnus incana *Weisserle*.

Éger, havasi — Alnus alpina, *Alpenerle*.

Égerláp, *Erlenbruch*, *Ellerbruch*. Ingoványos mocsáros égerfával benőtt tér.

Éger, mezgés — Alnus glutinosa, *Schwarzerle*.

Éjszaki fekvés, *nördliche Lage*.

Éjszaki szélesség, *Nördliche-Breite*. l. földrajzi szélesség.

Ék, *Keil*; fából vagy vasból készült hasitó eszköz.

Ékalaku levél, — *Keilförmiges Blatt*; ha a kög lassankint a nyélbe keskenyedik.

Ékény, bábrabló — Carabus sycophanta, *Laufkäfer*.

Él, *Kante*; p. a gerenda éle.

Életerő, *Lebenskraft*.

Élettartam, *Lebensdauer*, p. a fák élettartama.

Élősövény, *Lebender Zaun*; élő-növényekből cserjékből vagy fákból álló kerités.

Élő tüske sövény, élősövény; élő tüskecserjéből álló sövény; *Dornhecke*, *Dornzaun*.

Épelni — *Aufbewahren die Holzsamen*; az erdei fák magvait ugy eltartani, hogy azok semmi tekintetben, de főkép csirképességökre nézve kárt ne szenvedjenek.

Építési költségvetés, *Bauanschlag*; azon költségnek, melybe valamely épitmény előreláthatólag kerülni fog, részletes kiszámitása és kimutatása.

Építési költségszámla, *Baurechnung*; — azon költségnek, melybe valamely épitmény került, részletes kiszámitása és kimutatása.

Építészettan, *Baukunde*.

Épszélü levél, *Ganzrandiges Blatt*. Midőn a levél szélén semminemü bevágások nincsenek.

Épületfa, Általános elnevezése mindazon fának, melyet mindenféle épitésre a szárazon vizben és földben használnak.

Épületfatutaj, *Baufloss*; épületfákból álló tutaj.

Értékesiteni, *Verwerthen versilbern*; valami terméket pénzzé tenni.

Értéknövekvés, *Werthzuwachs*; a fa növekvése következtében nem csak tömegben gyarapodik, hanem értékben is, a mennyiben a fiatalfa tömegegységének értéke csekélyebb

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

mint a meglett koru különféle czélokra használható fáé.

Értéktelenités, *Entwerthung.*

Évelö növények, *Ausdauernde Pflanzen*; — olyanok, melyek több évig is megtartják életüket.

Évgyürü, *Holzring, Jahresring*; a növekvés következtében a fákon évenként lerakódott farétegeknek a fák átmetszetén látszó körded harántmetszetei.

Évi fatermés, *Jahresetat, Jahresertrag.*

Évi vágás, *Jahresschlag.*

F.

Fa, élőfa, *Baum*; oly élő fanövény, mely egyetlen vastag törzset képez és a föld fölött csak nagyobb magasságban terjeszti szét szabályos koronát képező ágait.

Fa, *Holz.* A fanövények anyaga.

Fa-alak, *Baumform*; a fáknak alakja a köbmértani szabályos alakokkal, — kúp, henger sat. — összehasonlitva.

Faalakszám, — *Baumformzahl.* valamely fa összes köbtartalmának mértani viszonya oly képzelt henger köbtartalmához, melynek alapsikja a fa alapjával, és hossza a fa magasságával egyenlő; s igy a faalakjának eltérését a henger alaktól mutatja.

Faárak, *Holzpreise.*

Faáru, *Holzwaare*; fából készült áruk. p. deszka, zsindely, donga, küllő.

Faárverés, — *Holzversteigerung, Holzlizitation.*

Faaszály, *Baumtrockniss*; a fának kiszáradása valamely kár következtében.

Fabecslés, *Holztaxation, Holzschätzung,* — *Holzmassenschätzung, Massenschätzung*; valamely állab fatömegkészletének becslés által való meghatározása.

Fabélyeg, *Baumstempel, Waldzeichen, Waldhammer*; kis balta fokán lévő bélyeg, melyet a kijelölt fákra ütnek.

Faburkolat, *Holzpflasterung.*

Facsoport, *Forst.*

Faczédula, *Holzzettel*; papir lap, melyre a kiszolgáltatandó fának minősége és mennyisége van feljegyezve.

Faeladás, *Holzverschleiss, Holzverkauf, Holzversilberung.*

Fafene, *Krebs*; a fáknak rothadásszerü külsőbetegsége, mely a héjból kifolyó rothadt nedvesség által jelzi magát.

Fafogyasztás, *Holzverbrauch. Holzconsumtion.*

Fafürész, *Baumsäge*; általjában az erdőn a fák döntésére és feldolgozására használni szokott különféle alaku fürész.

Fagy vagy fagyás, *Frost.*

Fagyal, vesszős — Ligustrum vulgare, *Rainweide.*

Fagykár, *Frostschaden*; általjá-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ban a fagy által okozott különféle károk, u. m. felfagyás sat.

Fagypont, *Frostpunkt*; a hévmérőkön 0 pont.

Fagyöngy, élődi — Viscum album, *gemeine Mistel.*

Fahasáb, *Baumscheit*, *Holzscheit*; fatönkökből hasitott 3 élü fadarabok, hasábok.

Fahiány, *Holzmangel.*

Faiskola, *Forstbaumschule*, *Forstgarten*, *Forstpflanzschule*, kertészileg müvelt tér, melyben a kiültetendő erdei facsemetéket növelik, s többszöri átültetés által idomitják.

Faizás, *Holzung*; az erdőn magaszámára fát szedni.

Faizási jog, *Beholzungsrecht*, *Beholzungsberechtigung.* Azon jog, melynél fogva valaki más erdejéből faszükségletét ingyen vagy bizonyos viszontszolgálat fejében födözheti. — Minálunk a volt urbéresek, urbérileg még nem rendezett községekben faszükségletöket a volt földesuraság erdejéből eképen fedezik.

Faizásjogosult, *Beholzungsberechtigter*, *Forstrechtler.*

Faizási szolgalmár, *Beholzungsberechtigter.* l. szlogalmár.

Faizási szolgalom, *Holzungsservitut*, *Beholzungsservitut*, *Beholzungsberechtigung*, l. szolgalom.

Faj, *Gattung.*

Fakereskedés, *Holzhandel.*

Fakéreg, *Baumrinde*; a fáknak külső védő boritéka, kérge.

Fakészlet, *Holzmassenvorrath*; valamely erdőtest, tag, osztag vagy állab, lábán álló összes fatömege.

Fakín, élődi — Loranthus europaeus, *sommergrüne Eichen-Mistel.*

Fakor, *Baumalter*; a fáknak kora.

Fakorhadás, *Holzfäule*; a fáknak betegsége.

Fakorona, *Baumkrone*; a fáknak fölső- az összes ágakból és lombozatból álló különféle alaku majd gömbded majd kupdad része.

Fakór, *Baumkrankheit*; a fáknak káros, nem egészséges állapota.

Fakörület, *Baumumfang*; a fatörzsnek körülete hoszmértékben kifejezve.

Fakutya, *Lottbaum*; a szántalphoz hasonló, de vastag fából készült alabor, melynek mélyedésébe az erdőből kihuzandó szálfa vastagabb vége, ennek kimélése s a föld fölturásának kikerülése végett tétetik. A fakutya elibe 1 vagy több igavonó marhát fognak.

Falopás, *Holzdiebstahl.*

Famagasság, *Baumhöhe*; a fának magassága tövétől csúcsáig.

Famagasságmérő, — *Baumhöhenmesser*, Daendrometer, *Baummesser.* Az álló fák ma-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

gasságának meghatározására szolgáló méreszköz. l. faméró.

Fametszet, *Holzschnitt;* kemény fatáblácskák, — melyekbe a nyomtatandó ábrák be vannak vésve; átvitt értelemben ezek lenyomatai.

Faméró, *Holzmessung*, álló vagy fekvő törzsek és fák vagy ezek részeinek köbözése, köbtartalmuknak meghatározása.

Faméréstan, — *Holzmesskunde. Holzmesskunst*,

Faméró, *Baummesser*. Átalános neve azon méreszközöknek, melyekkel a fák magasságát vagy átmérőjét mérik. Szorosabb értelemben azon méreszközök, melyek az álló fák magasságának meghatározására szolgálnak.

Fanap, *Holztag, Waldtag*; a hét azon napja vagy napjai, melyeken a jogosultak az erdőn fát szedhetnek.

Fanedvek, *Baumsäfte*; általjában az élő fában lévő nedvek,

Fanem, *Holzart*; bükk, tölgy, vörös-fenyő sat.

Fanövedék vagy növedék, *Holzzuwachs Zuwachs;* azon fatömeg, melylyel a bizonyos időközben növekvés által gyarapszik.

Fanövekvésmenet, — *Holzzuwachsgang*; az állabok fatömegének növekvés által való szaporodási menete első évkoruktól kezdve vágható korukig vagy azon túl is.

Fanövény, *Holzpflanzen.*

Fanövénytan, *Forstdendrologie, Baumlehre*; az erdészeti növénytannak a fák növénytani leirásával foglalkozó része.

Fanövés, *Baumwuchs*; — gyors, lassu, szép, erőteljes, silány sat. fanövés.

Faosztály, *Baumklasse, Stammklasse*; szabálytalan állabokban az egyenlő vastagságu fák összegeiből álló osztályok.

Faör, *Holzwächter*; a készfának szabadban vagy raktárakban való őrzésével foglalkozó egyén.

Fapazarlás, — *Holzverschwendung.*

Faragó, *Holzschnitzer*; mesterember, ki fából mindenféle alakokat s más tárgyakat vagy játékszereket farag.

Farakások, *Schranken, Holzschrenken.*

Farakó, *Holzsetzer*; a hasábfának felrakásával foglalkozó munkás.

Faraktár, *Holzgarten, Holzplatz, Holzlegstätte, Holzhof, Holzdepot*; szabad vagy bekeritett és zár alatt tartott tér, melyre eladás végett tüzi-, épület- és szerszámfák rakatnak le.

Farág, fűzi — Phalena bombix (cossus) ligniperda, *Weidenbohrer.*

Fartőke, *Achtersteven*; — a hajó hátulját bezáró fa; a tölgyhajófának egy neme, melyhez különféle vastagságu törzsek szükségesek.

Fasarkantyu, *Waldsporn*; a fá-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

nak ledöntése alkalmával néha törés következtében a tuskón maradt fölfelé álló szikáncsok.

Fasor *Baumgang*, *Allee*; egyenközü sorokban ültetett fák.

Fa-szállitás, — *Holztransport*, *Transport des Holzes.*

Faszén, *Holzkohle.*

Faszövet, *Holzgewebe*, *Textur des Holzes.*

Faszükséglet, *Holzbedarf.*

Faszövétnek,— *Holzfackel*; jól lángoló száraz fából hasogatott szilánkok, melyeket szövétnekké kötnek össze, s az erdőn éjjel járva világitásra használnak.

Fatartalom, *Holzgehalt*, *Holzinhalt*; a törzsek ágak sat. faköbtartalma.

Fatermelés, *Holzproduktion.*

Fatermésszámitás, *Ertragsermittelung*, *Ertragsberechnung*. *Ertragsbestimmung*; az üzem rendezés azon része, mely a fatermés kiszámitásával foglalkozik.

Fatermés,— *Forstnaturalertrag*, *Forstnaturaletat*,— *Forstnutzungsetat*, *Etat*, *Forstetat*, *Abgabesatz*, *jährlicher Ertrag*, *Materialertrag*, — *Naturalertrag*, *Holzertrag*, *Materialetat*, *Naturaletat*; valamely erdőtestnek a helyi, növekvési, gazdászati sat. viszonyokra, meg a tartamos használatra való tekintettel, becslés utján kipuhatolt évi fatermése; vagy is azon évenként vágható fatömeg, mely tekintettel a pagony jelen és czélba vett jövendő állapotára, meg a helyi szükség födözésére állapitatott meg.

Fatolvaj, *Holzdieb.*

Fatömeg, *Holzmasse.*

Fatömegösszeg, *Holzmassensumme*; valamely termési táblában kimutatott év és holdankénti fatömegek összege a vágáskorig.

Fatörzs, *Baumstamm*: a fáknak többnyire függélyesen felnyuló többé kevésbé henger- vagy kupalaku teste, fötengelye, mely a sudárban végződik.

Fatuskó, *Baumstock*; a fáknak közvetlenül a földfölött lévő, és azok levágásánál visszamaradt része.

Faültetés, *Holzpflanzung.*

Faültetmények, *Baumanlagen*; egyátalában kisebb, rendesen erdőn kivül lévő fával beültetett térek, csenderesek, fasorok, faiskolák, ligetek sat.

Faüstök, *Donnerbusch*, *Donnerbesen*; különösen a lúczfenyő ágain található szabálytalan összekuszált kinövések.

Faüszög, — *Baumbrand*; a fák anyagának egyes helyeken való elhalása, a fa-szin és szerkezet változásának, az életmüködés megszünésének s a fanedv felbomlásának jelensége mellett.

Favágó, *Holzhauer*, *Holzknecht*. *Forstknecht*, *Holzhacker*, *Holzschläger*, *Holzfäller*; — erdei-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

munkások, kik a fának vágásával foglalkoznak.

Favágás vagy vágás, *Holzhieb, Holzhau, Fällen, das Holzschlagen*; a favágási műtét maga.

Favastagság, *Baumstärke*; — a fáknak vastagsága, átmérője, csötörtje.

Favetés, *Holzsaat*; 1) a fák magvainak elvetése; 2) a kikelt fanövénykék öszlete.

Favonó, *Holzaufzug*; készülék, melyen a fát rövid de meredek lejtőkön két párhuzamos pályán járó szekérre rakva, vizkerék segitségével fölhuzzák.

Fecskefarku, *schwalbenschwanzförmig*; a fakötés egy neme, fecskefarku rálapolás.

Fedetlen magvak, — *Nackte Samen*; olyanok, melyek a magrejtővel nincsenek összenőve.

Fedett tér, (domboros) *coupirtes Terrain*; oly tér, mely hegyek, dombok, völgyek sat. által fedve van, melyek gátolják, hogy a tért belehessen látni.

Fedőgaly, — *Deckreisig, Deckstrauch*; — a vetések és a megkötendő futóhomok területek befödésére, oltalmára használt ágak és galyak.

Fehérnye, növényi, — *Albumen, Pflanzenalbumin, Eiweis*; az állati fejérnyével egyenlő összetételü, a növényekben gyakran előforduló légenytartalmas alkrész.

Gejecske vagy gomb, *Köpfchen*; oly központkereső virágzat, hol az egyes virágok a gerincz végén igen sűrüen együtt ülnek és vagy igen rövid kocsánuak vagy kocsántalanok pl. lóhere sat.

Fejlödés, *Entwickelung.*

Fejlödési folyamat, *Entwickelungsgang.*

Fejlödési időszak, *Entwickelungszeitraum.*

Fejlödési képesség, *Entwickelungsfähigkeit.*

Feküfa, *Lagerholz*, azon 6 hüvelyknél vastagabb fekvő fatörzsek, — melyek az erdőn korhadás következtében magoktól ledőltek vagy a szél által kidöntettek.

Fekvés, *Lage*; valamely térnek emelkedése a tengerszine fölött (magas fekvés, (*hohe Lage*) — vagy fekvése az égtájak iránt (északi fekvés, *nördliche Lage*) — vagy fekvése a zordon szelek irányában (védett fekvés. *geschützte Lage.*)

Feladás, *Denunciation, Forstfrevelangabe*; az erdei kártételeknek följelentése.

Feladásidíj, *Denuntiationsgebühr. Denunciantendrittel, Waldstrafdrittel*; némely helyen az erdei károk följelentőjének járó dij, mely rendesen a kártéritési összeg egy harmadát teszi.

Feldolgozása a fának, *Holzaufarbeitung*; különféle czé-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

lokra, p. tüzi-épűlet s a többi fának.

Feldolgozni, *Aufarbeiten, aufmachen, aufbereiten*; a ledöntött fáknak feldolgozása, különösen tűzifának, azaz a törzsek feldarabolása széthasogatása és felrakásolása.

Felemás növények, — *Polygamia*; olyanok, melyek egy és ugyanazon egyénen, tökélyes porodás és termés virágokkal birnak.

Felfa,— *Oberständer, Oberbaum*; a közép erdőben oly fa, mely 6 hüvelyknél vastagabb, rendesen magról kelt s fordája az alfa fordájának többszörösét teszi.

Felfa forda, *Oberholzumtrieb.*

Felfagyás, *Auffrieren des Bodens*; ha a nedves talaj a fagy befolyása által kissé felemelkedik, földagad, fölfagy.

Felfaosztály, *Oberholzklasse.*

Felmérési lajstrom, *Vermessungsregister.*

Felpolcz, *Oberrüsten*; ha az álló bogsa magas és meredek, hogy földtakarója le ne csusszék, köröskörül széles hasábfákból polczot raknak, mely az alpolczra állitott s a bogsára fektetett hasábfákon nyugszik.

Felrakásolni, *aufarchen, aufschlichten, aufzaunen, aufschichten, aufbeugen*; a vágott fát bizonyos mérték szerént rend szeres rakásokba, ölekbe rakni.

Felügyelet, *Inspektion.*

Felülcsapó kerék, — *Oberschlächtiges Rad*; vizi kerék, melyre a hajtó viz felülről csap.

Fene, *Brand.* Fakór, mely a fakérgének foltonkénti megbarnulása vagy megfeketülése, a leveleknek elhervadása és megsárgulása által jelentkezik s a fa kiveszését idézi elő. Ezen kór a tápnedv megromlásából ered.

Fenékfa, *Bodenholz.* A kádárok által készitett edények fenekéhez való fa; a dongafa egy neme.

Fenékviz, *Grundwasser.*

Fenyü, czirbolya — Pinus cembra, *Zirbelkiefer, Arve.*

Fenyü, erdei — Pinus sylvestris, *Weissföhre, Weisskiefer.*

Fenyü, fekete — Pinus austriaca, *Schwarzföhre, Schwarzkiefer.*

Fenyü, henye — Pinus pumilio. *Legföhre, Krummholzkiefer.*

Fenyü, jegenye — Abies pectinata, D. C. (Pinus abies, D. R. — Pinus picea, Lin.) *Tanne, Weistanne, Edeltanne.*

Fenyü, lúcz — Abies excelsa, Lang. (Pinus abies, Lin. Pinus picea, D. R) — *Fichte, Rothtanne.*

Fenyürontók, *Nadelholzverderber*; általjában a tülevelü fákra nézve káros rovarok.

Fenyü, sima — Pinus strobus *Weimoutskiefer.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Fenyü, vörös —Larix europaea, *Lerche.*

Festanyag, *Färbestoff*; különféle növényekben.

Feszerö, *Spannkraft.*

Félmakkolás, *Halbe Mast*; midön a makktermö fák felén, vagy minden fán, de csak fél termés van.

Félszén, *Rothkohle,*

Fénycserkéreg, — *Glanzrinde, Spiegelrinde*; fiatal tölgyfákról hántott cserzökéregnek való fényes, sima kéreg.

Fésüskerék, *Kammrad.*

Fiatalos, *Jungholz*; igy neveztetik a természetes vagy mesterséges uton létrejött fiatal sürü erdö, a még vághatási korának felét el nem érte.

Fidócz, fenyves — Phalena geometra (fidoni) piniaria, — *Kiefernspanner.*

Fiók, *Fach, Riesenfach,* a csuszornák 20—24 lábnyi hosszu fiókokból, — ezek pedig 3—6 darab 6—10″ vastag, csatorna alakban összeillesztett, rudakból állanak.

Fiókmü, *Fachwerk, Fachwerksbau*; azon épitési mód, midön a falak vázát oszlopok képezik, s az oszlopok közti közöket téglával, vályokkal, agyaggal sat. kitöltik; másként favázas fal.

Foganött, tarka — Galeoptis Tetrahit *Hanfnessel.*

Fogantyu, *Handhabe, Händruthen.*

Fogaskerék, *Zahnrad, Sperrad.*

Fogasszélü levél, *Gezähntes Blatt.* — Midön a szél csucsai hegyesek, a szögek pedig tompák.

Fogor, fekete — Curculio (otiorchynchus) ater, *schwarzer Rüsselkäfer.*

Fogyasztás, *Consumtion*; például fafogyasztás.

Fojtva szeníteni, *blindkohlen.* Midön a bogsa minden szelelöjet bedugva, szenítnek.

Fokonkénti tarlasztás, *allmäliger Abtrieb;* — midön valamely erdőrész ujbolitási czélból nem egyszerre hanem bizonyos időközökben fokonkénti ritkitás által tarlasztatik. — Ezen tarlasztási módnál közönségesen három fővágás történik: t. i. vetővágás, ritkitó vágás, és végvágás. l. ezeket.

Foltvetés, *Plätzesaat. Plattensaat, Plattenkultur*; azon vetési mód, melynél munka és vetőmag kimélése végett az ertendő területen egymástól 3-6 lábnyi távolban csak 1—3 négyszöglábnyi foltok munkáltatnak meg s vettetnek be.

Folygyantaszedés, *Flusscharren*; a hajholt gyantafákról földre folyó gyantának összeszedése.

Fonnyasztás, *Abwelken auf dem Stocke*; fajavitási mód, mely abban áll, hogy tavaszszal valami még tövén álló fa, alsó részén lehántatván elfonnyad és kiszárad. l. tőaszott.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Fonott sövény, *Flechtzaun.*

Fonóvesszö, *Bindholz, Flechtreiser;* különféle fanemek, különösen pedig a fűzek vékony ágai, melyekből cserényeket, kasokat, kosarakat fonnak: de szőllőkötésre is használják.

Forda, *Turnus, Umtrieb, Umtriebszeit*; azon időszak, melyben egy üzemosztály minden egyes évi használati tere egyszer vágás alá kerül és ismét erdősittetik. A vágás alá kerülő állabok rendes viszonyok közt, ezen időszak éveinek számával egyenlő korban vannak.

Födénygerenda, *Sturztram*; az egyszerü gerenda- vagy ugynevezett boritott gerenda-födény egyes gerendái.

Főállab, *Hauptbestand,* az állab minden erősebb törzsosztályai, melyek koronáikat és sudaraikat szabadon kiterjeszthetik s ezekkel az állab felső zárlatát képezik, együttesen főállabnak neveztetnek.

Föerdész, *Oberförster. Waldbereiter, Bereiter*; az erdőhivataloknál rendesen a második tiszt, — ki mint ellenőr, néha mint számvivő is működik. Néha csak czim, melyet érdemes vagy öreg pagonyerdészeknek jutalmul adnak.

Föerdőhivatal, *Oberforstamt.*

Föerdőmester, *Oberforstmeister.*

Föerdőtanácsos, *Oberforstrath.*

Főhasználat, — *Hauptnutzung*; jelenti átalában az erdő fatermését, minthogy a fa erdei főtermékül tekintetik; Különösen pedig a tarlasztásnál nyert összes fatermést jelenti.

Főhasználati terv, *Hauptnutzungsplan*

Földégés, *Erdbrand.* Az tőzeges talaj felületén támadt, de magát a tőzegbe vett és itt terjedő tűz.

Földérték, *Bodenwerth;* valamely földnek termőképességéhez s más helyi viszonyokhoz mért pénzértéke.

Földfuró, — *Erdbohrer* a talaj mélységének és minémüségének megvizsgálására szolgáló furónemü vas eszköz.

Földgát, *Erddamm*: — földből készült töltés vagy gát.

Földhenger, *Ackerwalze*, nagyobbszerü szerszámfa, melyhez a kemény és nehéz fanemekből vastag tőkék szükségesek.

Földismetan, *Geognosie.*

Földmértan, *Geodäsie.*

Földmunkák, *Erdarbeiten,* um. árokásás, töltésemelés, sat.

Földöv, *Zone.* A földgömb mind két felén 8 földövet különböztetnek meg.

Földtakaró, *Erddach*; szénporral kevert föld, melylyel a bogsákat betakarják.

Földtőke, *Bodenkapital*; azon pénztőke, melyet valamely földterület értéke képvisel.

Földrajzi klima, *geopraphisches Klima*; összes elnevezése a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

szélességi és magassági klimának, ellentétben a helyi klimával. l. klima.

Földrajzi hosszaság, *Geographische-Länge;* valamely pontnak távolsága bizonyos hely (p. Ferro-szigete vagy Páris) délkörétől, az illető pontonát az egyenlitőhöz egyenközüen képzelt körön keletfelé mérve és fokokban (360-ig) kifejezve. l. keleti hosszaság.

Földrajzi szélesség, *Geographische-Breite*; valamely helynek távolsága az egyenlitőtől a sark felé az illető hely délkörén mérve és fokokban kifejezve. Másként egyenlitői magasság — *Aequatorhöhe* melynek pótszöge (90 fokig) a sarkmagasság — *Polhöhe* vagyis az illető helynek távolsága a sarktól, szinte a délkörön mérve. — Az éjszaki félgömbön a földrajzi szélesség — éjszaki szélesség.

Fölimaghon, — *oberständiger Fruchtknoten*; midőn a maghon a csésze alján szabadon fekszik, tehát ezzel nincs összenőve.

Fölkaparni, *aufkratzen*; a talajt a favetésre gereblye vagy tüskeborona segitségével fölületesen porhanyitva előkésziteni.

Fölmérés, *Vermessung.*

Fölmérni, *Ausmessen, Vermessen*; valamely tér nagyságát tértanilag megmérni.

Fölnyesni, *aufästen, aufschneideln;* a fa szép növésének elősegitése végett az alsó ágakat levágni.

Föltétlen erdötalaj, *unbedingter Waldgrund*; oly talaj melynek fatermőképessége a rajta álló erdő kiirtása folytán veszélyeztetnék vagy megsemmisülhetne, — valamint az is, mely csak erdősitve hajthat tartósan legtöbb hasznot.

Fölület, *Oberfläche.*

Fölvenni, *aufnehmen*; valamely területet a gyakorlati mértan szabályai szerint fölmérni.

Fölvenni, *erheben*; az állabok termőhelyi, fatermési, növekvési sat. viszonyait kipuhatolni.

Fölvinni, *auftragen*; a természetben mért vonalok hosszát és irányát, vagy egyes térek s területek határvonalainak hosszát, irányát bizonyos mérték szerint papirra rajzolni.

Fönyiladék, *Hauptgestelle*; azon nyiladék, mely az erdő legnagyobb részét átvágja.

Föuszagátak, *Hauptschwellungen.*

Furógép, *Bohrmaschine;* szakunkra vonatkozólag, különféle csövek, például vizvezető facsövek kifúrására szolgáló gép.

Futóhomok, *Flugsand, Wehsand.*

Fuvarbér, *Fuhrlohn.*

Fürész, *Säge.*

Fürészáruk, *Bretwaaren, Bortwaaren, Sägewaaren*; összesitett elnevezése a fürészmal-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

mokban készült deszkáknak, léczeknek, padlóknak sat.

Fűrészes szélü levél, *gesägtes Blatt*; midőn a sűrü bevágások által képezett csucsok és szögek a levélszélen hegyesek.

Fűrészfog, *Sägezahn.*

Fűrészkeret, *Sägegatter.*

Fűrészmalom, *Bretsäge, Sägemühle, Bretmühle*; malomszerü gépezet, mely által ramaszokból különféle deszkák léczek, gerendák sat. vágatnak.

Fűrészmester, *Bretschneider*; egyén, kire a fűrészmalom közvetlen kezelése van bízva.

Fűrészpenge, *Sägeblatt.*

Fűrészpor, *Sägespähne.*

Fűrkész, báb — *Ichneumon* (pteromalus) puparum.

Fűrkész, fekete — Ichneumon nigritarius.

Fűrkész, kajla — Ichneumon (Ophion) circumflexus.

Fűrkész, nógató — Ichneumon instigator.

Fürt, *Traube*; oly központkereső virágzat, mely a füzértől csak az által különbözik, hogy az egyes virágok kocsánokkal birnak.

Füsarlózás, *Sichelgräserei.*

Füvelés, *Gräserei im Walde, Grasnutzung*; az erdei fűnek felhasználása sarlózás vagy tépés által.

Füz, csőrege — Salix fragilis, *Bruchweide.*

Füzér, *Aehre*; oly központkereső virágzat, hol a virágok többé vagy kevésbé megnyult gerinczen még pedig kocsán nélkül ülnek.

Füz, fehér — Salix alba, *weisse Weide.*

Füz, kecske — Salix caprea, *Sahlweide.*

Füz, kötő — Salix viminalis, *Korbweide.*

Füz, rozmarin — Salix rozmarinifolia, — *Rosmarinblättrige-Weide.*

Füz, sár — Salix vitellina, *Dotterweide.*

Füz, szivós — Salix helix, *Bachweide.*

Füz, terjedő — Salix repens, *kriechende Weide.*

G.

Gajhó. *Zapin, Sapin, Zappel, Setzhacken.* Nyélbe ütött csákányszerü vaseszköz, melyet a favágók nehéz fadarabok tovahuzásánál höngörgetésénél sat. használnak.

Galagonya, csere — Crataegus oxyacantha, *Weissdorn, zweisamiger Hagedorn.*

Galagonya, egymagvu — Crataegus monogynia, *einsamiger Weissdorn* vagy *Hagedorn.*

Galogonya, sövény, *Weissdorn-Hecke.*

Galaj, csere — Galium sylvestre, *Waldlabkraut.*

Galaj, tejoltó — Galium verum, *das echte Labkraut.*

Gát, *Damm, Wehre, Deich, Teich*;

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

általában földből, kőből, fából emelt akadály a viz terjeszkedése, áradása ellen. A gátak a czél szerént, melyre szolgálnak különféleképen nevezetnek, igy: malomgát, uszagát sat. A németben e szót „*Teich*“ mely tulajdonképen „gátat“ jelent, tágasabb értelemben a gát által elrekesztett s vizzel tölt meder vagyis a „tó“ kifejezésére is használják.

Gátfal, *Einwandung*; a partoknak vizmosás ellen való biztositására emelt fal fából vagy kőből.

Gátkapu, *Klausthor*.

Gazdaságilag vágható, *ökonomisch haubar*; az állab azon korában, melyben legnagyobb növedékét elérte és aránylag a legnagyobb fatömeget szolgáltatja. Ezen időpont akkor áll be midőn az átlagnövedék és az évinövedék egyenlő.

Gépfa, *Maschinenholz*; gépekhez való szerszámfa.

Geralom, *Rechstreu*; az erdőben gereblyével a földről gyüjtött, többnyire száraz lombból álló alom, megkülönböztetésül a nyesalomtól.

Gereblye, *Rechen*; ertési eszköz.

Gerenda, *Balken, Träger, Durchzug*; az épületfának egyik neme.

Gerendely, *Radwelle, Welle*.

Gerendelyfa, *Wellbaum*.

Gerincz, *Spindel*; a virágzat főtengelye, melyből többrendü melléktengelyek erednek.

Geszt, *Kernholz*, a fáknak belső kemény érett része a béltől a szijjácsig; másként színfa.

Gesztenye, szelid — Castanea vesca, *edle Kastanie*.

Gesztkorhadás, *Kernfäule*; — fáknak ösmert betegsége, mely abból áll: hogy a fának belseje — gesztje — a béltől kezdve kifelé korhadásba megy, s ennek következtében vörös, fehér, barna porhanyó anyaggá válik.

Gesztváló, *Kernschälig*; azon fa, melynek harántmetszetén az évgyürük közt ezeknek egymástól való elvállása következtében hézagok láthatók.

Gombernyő, hegyi — Sanicula europaea, *Heilkraut*.

Gomültetés, *Ballenpflanzung*; Az ültetés azon módja, melynél a csemete a gyökerét körülfogó földgommal együtt ültettetik át.

Gondnokság, *Försterei*.

Göcsös, *knorrig*; midőn a fa formátlan göbös, ághelyes.

Gödörszenités, *Grubenverkohluug*; a fa-szenités egyik módja, gödörben.

Gömbölyü fa, *Rundholz*, mindenféle épitő-szerszám sat. hengerded nem megfaragott fa.

Gömbös párta, *kugelige Blüte*.

Görbecsap, *Krummzapfen*; p. a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

fűrészmalmoknál a vizi- vagy hajtókerék tengelye végén lévő kétszer derékszögben hajtott csap, mely a lökrúd közvetitésével a fűrészt föl- és lefelé mozgatja.

Görfa, *Rollstange.*

Görgeteg, *Gerölle.*

Gözük, *Räume, Register, Rummen, Zuglöcher;* a bogsatakarón a léghuzam előmozditása s a tűznek egyenlő vezetése czéljából szúrt szelelő lyukak.

Gubacs, gubics, némely vidéken suska, *Knoppern*; szabálytalan kidudorodások a gubacslégy által ejtett szurás következtében a kocsányos tölgy makk kopáncsain.

Gubacslégy, — Cynips quercus calicis, *Knoppern-Gallwespe.*

Gubó, *Galläpfel, Eichelbeere*; *a* tölgyfák levelein, levélszárain és ágacskáin a gubonczok által ejtett szurás következtében keletkező gömbalaku kinövések. Megkülönböztetendő a gubacstól.

Guboncz, tölgykéreg — Cynips quercus corticis, *Rindengall-Vespe.*

Guboncz, tölgylevél — Cynips quercus folii, *Blattgallvespe.*

Gumó v. csucsor, *Tuber, Knollen;* földalatti megvastagodott szár (és nem gyökér!) mely rügyekkel bir.

Gurdacs, fenyves — Phalena noctua (trachea) piniperda, *Kieferneule.*

Gúzs, *Bindwieden, Bindweiden, Einbindwieden*; különféle fanemek hosszu ágaiból csavarás által képzett kötélszerü kötőszer.

Gúzsvessző, *Flosswieden*; azon suhángok, melyekből a talpak és tutajok kötéséhez szükséges gúzsokat csavarják.

Gyalogszánka, *Bergschlitten, Handschlitten*; a vágott fának a vágásból való kihordására szolgáló kézi szánka.

Gyámság alá venni az erdöt, *beforsten, beförstern*; idegen birtokos erdeinek kezelését vagy az e feletti felügyeletet bizonyos jognál fogva gyakorolni. A védердők az állam gyámsága alatt állanak.

Gyantaalja, — *Harzgrinsen, Harzkuchen*; a szingyantának leszürése után megmaradó tisztátalan gyanta, melyet koromégetésre használnak.

Gyantafőzés, *das Harzsieden.*

Gyantakászu, *Harzmeste, Rindenschachtel*; fakéregből összehajtott kosár, melybe a gyantaszedők a gyantát gyüjtik.

Gyantakés, *Harzmesser*; a gyantának a sebekből való kikaparására szolgáló görbe kés.

Gyantakorom, *Kienruss*; másként festőkorom.

Gyantanyerés, *Harznutzung.*

Gyantaseb, *Harzlaache, Harzriss*; a fenyűfák kérgén avégett szántszándékosan hasitott seb, hogy ezen a gyanta kifolyjék.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Gyantásfa, *Kienholz;* az erdei fenyőnek gyantával áthatott tuskójából és gyökeréből vágott fa.

Gyantaszedés, *Harzscharren, Harzen, Harzreissen*; a gyantának a fenyűfákról való gyűjtése.

Gyantaszedő, *Harzscharrer;* gyantanyeréssel foglalkozó egyén.

Gyaponcz, fenyő — Phalena bombix (liparis) monacha, *Kiefernonne.*

Gyaponcz, fűzi — Phalena bombix (liparis) salicis, *Atlassspinner.*

Gyaponcz, közönyös — Phalena Bombix (liparis) dispar, *Schwammspinner.*

Gyaponcz, sárgafaru — Phalena bombix (liparis) chrysorhoea, *Goldafter.*

Gyelme, alak — Musca (Tachina) larvarum.

Gyelme, vad — Musca (Tachina) fera, *Raubfliege.*

Gyep, *Rasen.*

Gyephamu, *Rasenasche.*

Gyephant, *Rasenstück.*

Gyephántó, *Rasenschälhacke.*

Gyeplegelő, *Angerweide.*

Gyeptőzeg, *Rasentorf.*

Gyertyán, Carpinus betulus, *Haine, Weissbuche, Hornbaum.*

Gyér zárlat, *lichte Bestockung.*

Gyomlálni, *jäten*; gyomot, aszatot sat. a vetényágyakból kitépni.

Gyökér, gyök, *Radix, Wurzel;* a növény tengely lefelé ható része.

Gyökérzet, *Bewurzelung*; valamely növény gyökereinek összesége, ennek alakja terjedelme sat. például a lúczfenyű gyökérzete gyér és fenszintes.

Gyökfa, *Wurzelholz*; a ledöntött fák kiásott gyökereiből nyert fa.

Gyökfanok, *Wurzelzasern*; a gyökér legvégső elágazásai.

Gyökönke, macska — Valeriana officinalis, *gebräuchlicher Baldrian.*

Gyökpaizs, *Wurzelhaube*; a gyökerek finom ágvégeit védő szivacsos állományu hüvely.

Gyökrozsda, *Wurzelrost;* a fagyökér egyik kóros állapota.

Gyöksarj, *Wurzelbrut, Wurzelloden, Wurzelausschlag;* a növények gyökereiből eredő hajtások.

Gyökterjedés, *Wurzelausbreitung.*

Gyöktörzs, *Wurzelstock;* megfásodott gyökérhez hasonló földalatti szár, mely mellékgyökerekkel és pikkelynemü levelekkel bir.

Gyuakna, *Anzündschacht, Quandelschacht*; az álló bogsa közepén hagyott s ennek meggyujtására szolgáló tetőirányos üreg, akna.

Gyujtóka, *Anzündbrändchen;* azon száraz szilánk-köteg,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

melyet meggyujtva pózna segitségével a szénégető a bogsa gyúrésén annak közepébe tol, hogy a bogsa tüzet fogjon.

Gyuoldal, *Anzündseite*; a bogsának a szél ellen védett azon oldala, melyen azt meggyujtják.

Gyurés, *Feuerkanal, Anzündkanal, Zündkanal, Ansteckkanal*; a bogsa alján egész a bogsa közepéig nyuló s a meggyujtásra szolgáló keskeny rés.

Gyümölcs, *Frucht*; ez alatt a tökéletesen kifejlődött termést értjük, az az midőn a maghonban levő magcsákból érett magvak fejlődtek.

Gyümölcsfatenyésztés, *Obstbaumzucht.*

Gyürüsedények, *Ringgefässe,*

Gyürüzni, *ringeln*; midőn a fák kérgét köröskörül megvagdalják, minek következtében a fa azután kiaszik.

Gyüszüvirág, piros — Digitalis purpurea, *rother Fingerhut.*

H.

Hagyfa, *Lassbaum*; a középerdők vágásánál felfáknak meghagyott fák.

Hagyma, Bulbus, *Zwiebel*; földalatti szár, mely alsó végén vastag boritó levelekkel van ellátva.

Hagyrúd, *Lassreidel, Lassreiss, Bannreidel, Ersatzreidel*; a sarjerdők vagy a középerdők alfáinak vágása alkalmával meghagyni szokott szépnövésü fák.

Hagysarj, *Lassreis*; a közép- és sarjerdőben felfának, — vagy a következő fordára meghagyott csemeték.

Hajk, *Kerbe, Schrott*; a fának fejszével való le- vagy átvágásánál képződő bevágás, berovás. Hajkolni, hajkot vágni annyit is tesz, mint a fát fejszével, darab kéreg levágása által megjelölni; (l. akad. szótára), továbbá gyanta nyerésnél az illető fába tett vágásokat (*Laache, Harzlaache*) is hajk-oknak nevezzük.

Hajkolni, *anlaachen, anziehen, reissen, belochen, lochen, laachen, anlochen, anlaschen*; a tülevelü fákon, nevezetesen a lúcz- és erdei fenyük törzsén gyantanyerés végett a kérget vékony pásztákban lehántani és a gyanta meggyülésére a fatövén hajkot vágni.

Hajóburkonyok, *Schiffsplanken*; a hajó külsőjét boritó zömök deszkák.

Hajófa, *Marineholz, Schiffbauholz*; hajóépitésre való szerszámfa.

Hajónszállitás, *Schiffstransport.*

Hajórág, — Lymexilon navale, *Werftkäfer.*

Hajószegek, *Schiffsnägel.*

Hajózás, *Schifffahrt.*

Hajthatóság, *Biegsamkeit*; a fának azon tulajdonsága,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

melynél fogva az nem merev hanem többé kevésbé hajlitható.

Hályog, mogyorós — Staphilea pinnata, *gemeiner Pimpernuss.*

Hamuégetés, *Aschenbrennen;* a hamuzsirfőzéshez szükséges hamunak nyerése végett fát, lombot s egyéb növényi anyagokat hamuvá égetni.

Hamugödör, *Aschengrube*; hogy a szél a hamut el ne hordja, gödrökben szokták a fát hamuvá égetni.

Hamuta, *Aescherich*; a kilúgozott hamu maradéka.

Hamuzsir, *Potasche, Aschensalz.* (Némely vidéken szalajka).

Hamuzsirfőzés, *Potaschensiederei.*

Hamvasztani, *äschern*; hamut égetni.

Hanga, repcsén — Erica vulgaris, *gemeine Heide.*

Hangya, vörös — Formica rufa, *Ameise.*

Harangalaku párta, *glockige Blüte.*

Harapégés, haraptüz, *Lauffeuer.* (Acad. szótár II. 1406).

Haraptüz, *Bodenfeuer, Lauffeuer*; a földön fekvő száraz lomb meggyujtásából eredő s gyorsan terjedő erdei tüz.

Haraszt, *Gebüsch, Busch*; általjában alacsony növésü fák és cserjék; bozontos cserjés erdőcske.

Harasztüzem, *Buschholzbetrieb*; a sarjerdő üzemnek egy neme, mely szerint az erdő 3—8 éves fordában kezeltetik s csekély fája abroncsnak, kötőveszőnek, pőzsnyalóboknak sat. használtatik.

Harántfa, *Hirnholz*; a fa a rostokra merőlegesen tett metszésben tekintve.

Harántmetszet, *Querschnitt*; valamely testnek hosztengelyére merőlegesen tett vagy gondolt metszés, nemkülönben az átmetszési lap maga.

Harántoldal, *Hirnseite*; a fának azon átmetszeti lapja vagy oldala, mely a rostokra merőlegesen áll.

Hasadékonyság, *Spaltbarkeit.*

Hasadttermés, *Spaltfrucht*; olyan száraz termés, mely több részre szétesik.

Hasábcsuszorna, *Feuerholzriesen, Schnittholzriesen, Scheitholzriesen*; fából keszült csatornaszerü mű, melyen a hegyoldalokról a hasábfát a völgybe csusztatják le. l. csuszorna.

Hasábfa, *Scheitholz.*

Hasábhossz, *Scheitlänge.*

Hasábok, *Scheite*; tőkecsek széthasitása által készitett rendesen három élü fadarabok.

Hasitott szerszámfa, *Spalt-Nutzholz.*

Hasító fejsze, *Spalthacke, Spaltaxt.*

Hasitókés, *Spaltmesser.*

Hasogatott fa, *Spaltholz*; a szerszámfa egy neme, melyet megfelelő apró darabokra p. küllőknek hasogatva használnak fel.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Használat, *Benützung*; az erdőnek, a talajnak használata.
Használat, *Nutzung.*
Használati érték, *Gebrauchswerth, Nutzungswerth.*
Használati jog, *Nutzungsrecht.*
Használatikorszak, *Nutzungs-Periode.*
Használati terv, *Nutzungsplan, Nutzungs-Anschlag, Forstnutzungsplan;* bizonyos időre való kijelölése a vágás alá kerülő állaboknak; másként vágási terv; vagy részletes használati terv.
Használható, *nutzbar.*
Használhatóság, *Gebrauchsfähigkeit.*
Haszonbér *Pacht.*
Haszonvevő, *Nutzniesser.*
Határ, *Gränze*
Határczölöp, *Gränzpfahl.*
Határdomb, *Gränzhügel, Hotterhügel, Hotterhaufen.*
Határfa, *Gränzbaum, Malbaum*; határjelül hagyott rendesen valami jegygyel ellátott vén fák.
Határhegység, *Gränzgebirge.*
Határigazitás, *Gränzberichtigung.*
Határjárás, — *Gränzbegehung, Gränzbeziehung, Reambulation der Gränze*; a határoknak a határos felek és más tanuk jelenlétében való bejárása a határ és a határjelek ugyanazonositása czéljából.
Határjelek, *Graenzmale. Graenzzeichen.*
Határjelzés, *Graenzbezeichnnug.*
Határkép, *Graenzkarte.*
Határkö, *Graenzstein.*
Határleirás, *Graenzbeschreibung.*
Határmérés, *Graenzvermessung*
Határoszlop, *Graenzsäule.*
Határpatak, *Graenzbach.*
Határpont, *Graenzpunkt.*
Határszomszéd, *Graenznachbar.*
Határvillongás, *Graenzstreitigkeit.*
Havasitáj, *Alpenregion.*
Hálózatos edények, *Netzgefaesse.*
Háncs, *Bast*; a fanövények belső gyöngéd héja a kéreg és szijács közt.
Háncshasználat, *Bastnutzung*; magában foglalja a háncsnak hántását, kilugzását, száritását sat. egyáltaljában a háncsnak különböző czélokra való előkészitését.
Háncskötél, *Bastseil*; a fák, különösen szil- és hársfák háncsából font kötél.
Hántókapa, *Hainkratze*; ertéseknél a gyep lehántására szolgáló szélesorru kapa; néhol tehénszáju kapa.
Hármaskötés, *Dreiverband*; midőn a fákat egyenoldalu háromszögben ültetjük.
Hárs, fehér, — Tilia alba, *weisse Linde.*
Hárs-hánts, *Lindenbast.*
Hárs, kislevelű, — Tilia parvifolia, *Winterlinde, kleinblaettrige Linde.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Hárs, nagylevelü — Tilia grandifolia, *Sommerlinde.*

Házigomba, *Hausschwamm*; — Merulius lacrymans.

Hedlöket, *Absprünge*; a fáknak, különösen a tűlevelüeknek különféle okoknál fogva lehullott ághegyei; ily okok lehetnek: zápor- és jégeső, fergeteg, továbbá: rovarok, madarak és mókusok, melyek az ágak hegyeit lecsipik, lerágják.

Hegyes levél, *spitzes Blatt*; midőn a levélkög vége hegyesen megy ki.

Hegygerincz, *Bergrücken*; valamely hegyláncz, hegysor legfelső élét képező, különböző irányba le és felhajló vonal.

Hegyi talaj, *Gebirgsboden.*

Hegyláncz, *Gebirgskette.*

Hegylejtő, *Bergabhang*; a hegyeknek többé kevésbé meredek, lejtős oldalai.

Hegymagaslatok, *Berghöhen*; a hegyeknek fölső részei, a csúcsokat, tetőket is beleértve.

Hegyoldal, *Lehne, Berglehne, Bergwand.*

Hegyrajz, *Bergzeichnung, Bergschattirung*; hegyes völgyes térek térképének oly rajzolása, hogy abból a hegyeknek viszonylagos magasságát s a lejtők emelkedését látni lehessen.

Hegyzug, *Schlucht, Bergschlucht, Thalschlucht.*

Henge, földi — Julus terrestris, *gemeiner Tausendfuss.*

Henger, *Walze, Cylinder*; oly köbmértani szabályos test, melynek harántos átmetszete mindenütt egyenlő körlap.

Hengergetés, *wälzen*; a fának hengergetése kis távolságra.

Hengerrosta, *Fegfass*; hordó vagy hengeralaku rosta, melybe a fenyüfélék magvait teszik s forgatás által a polyvától tisztitják.

Hernyófalás, *Raupenfrass*; a fák lombozatának a hernyók által való felfalását jelenti.

Hernyósánczok, *Raupengräben*; hogy a hernyók által megszállott erdőrészből a hernyók a többi erdőrészekbe ne mászhassanak, azt függélyes oldalu sánczokkal szokták körülvenni.

Hernyóverem, *Raupenzwinger*; az erdőn pusztitó hernyókat összeszedik s függélyes oldalu nyilt vermekbe vetik, hol azok az éhségtől elgyengülve és elbetegedve ellenségeik — a fürkészek (*Ichneumon*) petéinek fészkül szolgálnak. A hernyóvermek czélja tehát, a fürkészek szaporodásának elösegitése által a hernyókat kipusztitani.

Hézag, *Lücke*; kisebb fátlan hely az erdőben. l. tisztás.

Hidhasábok, *Brückenhölzer*; azon hasábok, melyekből az olaszbogsák hidlása rakatott.

Hidlás, *Brücke des Meilers*; az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

olaszbogsát a szükséges léghuzam végett, hasábfákból szerkesztett hidlásra rakják.

Hipófa, benge — Hippophaae rhamnoides, *gem. Sanddorn.*

Hivatali utasitás, *Amtsinstruktion.*

Hold, *Joch*; térmérték, magyarhold 1200 és catastralis hold 1600 négyszög öl.

Holyva, büdös — Staphylinus olens, *Moderkäfer.*

Homlány, *Ableger, Ablegreiser*: a homlitás általi növényszaporitásra szolgáló ágak.

Homlítani, *ablegen;* ha élő fanövények félig átmetszett ágait vagy sarjait bemetszett részökkel a talajon megerősitjük s földdel befödjük, hogy ott gyökeret verjenek, s azután az anyafáktól elválasztatván önálló növényeket képezzenek.

Homloklap, *Stiernfläche*; a fatörzsek rostjaira merőlegesen tett átmetszésen (harántmetszeten) lévő lap.

Homokbuczkák, *Dünen, Sandhügel*; futóhomokból szélfuvás által képzett dombok.

Homokkötés, *Sandbau, Sandschollenbau, Bindung der Sand-Schollen;* a futóhomoknak növények vetése vagy ültetése által való megkötése.

Hoporcs, *Auswuchs*; göbös kinövések, kidudorodások a fákon.

Horgas rúd, *Hebel- und Wend-Ring*; egyenes rúd és azon alá fel járó vaskapocsból álló s vastag tönkök forditására szolgáló készülék.

Horony, *Nuth.*

Hosszgerenda, *Längsbalken.*

Hosszhajtás, *Höhentrieb*; a fák évi vég- vagy csucshajtása s ennek hossza.

Hossznövés, *Höhenzuwachs*; a fák magasságának növés következtében való gyarapodása bizonyos korszakban, hosszmértékben kifejezve; p. a lúczfenyü bizonyos termőhelyen 40 és 50-ik évkora közt magasságában 7 lábbal gyarapodik.

Hosszosztály, *Höhenklasse*; az állabok egyenlő magasságu fái együtt hosszosztályokat képeznek.

Hosztolni, *ablängen*; a törzseknek elvágás által kivánt hosszat adni.

Hógörgeteg, *Lavine.*

Hópajzs, alma — Curculis (Anthonomus) pomorum, *Aepfelrüssler.*

Hótörés, *Schneebruch*; midőn a a fák az ágaikra ülepedett hó terhe alatt összetörnek.

Hullam, *Aufschlag*; vetülés által eredt fiatal fanövények oly fanemeknél, melyek nehéz maggal birnak p. tölgy, bükk.

Hullfa, *Fallholz, Leseholz, Raffholz, Knackholz, Klaubholz, Sprackholz*; a fákról hulló száraz ágak és galyak, valamint az erdőben önként kiszáradt és ledölt fák.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Hullfahasználat, *Leseholzung.*
Hullfaszedők, *Leseholzsammler.*
Husosgyümölcs, *Fleischfrucht;* olyan, midőn a magrejtő husos állománnyal bir.
Hüvely, *Hülse*; egyrekeszü, többmagu és egy maglevélből álló toktermés, mely a has és hátvarrányon nyilik föl. — Megkülönböztetendő a becző.
Hütés, *Abkühlen des Meilers*; ha a szénégetők a bogsa takaróját lekaparván ismét visszadobják, hogy az a bogsa hézagaiba pergedezve, a tüzet elfojtsa.

I.

Idült vágás, *alter Schlag*; természeti okok, vagy gazdasági hibák miatt tökéletlenül ujbolitott s növésében visszamaradt eltörpült idős vágás.
Igazitás, *Berichtigung, Rectification*; a különben ép méreszközök minden részeit egymással összehangzó s a czélnak megfelelő pontos szabályos állásba hozni.
Iglicz, tövises — Ononis spinosa, *dornige Hauchechel.*
Iloncza, zöld — Phalena tortrix viridana, *Eichenwickler.*
Iparüzlettan, *Technologie.*
Iránykorong, *Kreutzscheibe*; derékszögök letüzésére szolgáló egyszerü méreszköz fából.
Iránymagasság, *Richthöhe.*
Irányozni, *Visiren*; a területek fölmérésénél a méreszköz távcsövét vagy irányzóját bizonyos pontra irányozni.
Irányvonal, *Visirlinie.*
Irányzat, *Visur* l. irányozni.
Irányzó, *Diopter*; méreszköz mely egy vonalzóból és két irányzó lemezből vagy ezek helyett egy távcsőből áll, mely utóbbi esetben azt távcsöves irányzónak (*Perspektiv Diopter*) nevezzük.
Irtás, *Rodung, Rottung, Rottgrund*; mezőgazdasági czélokra szolgáló tér, melyről az erdő kiirtatott.
Irtógép, *Stockrodmaschine, Rodemaschine*; tuskók irtására szolgáló gép.
Irtókapa, *Reuthaue.*
Irtvány, *Rodeland.*
Iszaptőzeg, *Schlammtorf, Baggertorf*; tőzeg-anyagból álló fekete iszap, melyben rostos növényrészek láthatók.
Izgoncz, hólyaghúzó, — kőrisbogár, Lytta vesicatoria, *spanische Fliege.*
Izzasztó tüz, *Anwärmfeuer*; az első tüz, mely a bogsában annak meggyujtása után szétterjed.

J.

Javaszén, *Lesekohlen, Staufkohlen*; a legnagyobb darabokból álló szén, mely a bogsából a gereblyével huzatik ki, mig

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

az apróbb darabok a fogak közt átférvén visszamaradnak

Javitás, *Reparatur.*

Jánoshajtás, — *Johannistrieb, Sommertrieb;* a fáknak másodszori jánosnapkörüli hajtása, mely néha az évgyűrükön is meglátszik.

Jára, *Gestänge*; a bányaalagokban azon deszka palló, melyen járnak.

Járás, *Schutzbezirk*; azon erdőterület mely az erdőőr felvigyázására van bizva s melyet ez naponként bejárni tartozik.

Járnokgyökerek, *Adventiv-Wurzeln;* a főgyökerek megsérülése helyén támadó mellékgyökerek.

Járnokrügyek, *Adventiv-Knospen;* olyanok, melyek állása nincsen meghatározva és nem a levél hónaljából származnak.

Jávor, atorna — Acer negundo, *Eschenblättriger Ahorn.*

Jávor, czukor — Acer sacharinum, *Zucker-Ahorn.*

Jávor, feketegyürü — Acer tataricum, *herzblättriger Ahorn.*

Jávor, fodor — Acer campestre, *Feldahorn, Massholder.*

Jávor, három ujju — Acer monspessulanum, *dreilappiger Ahorn.*

Jávor, jókori — Acer platanoides, *Spitzahorn.*

Jávor, juhar — Acer pseudoplatanus, *Bergahorn.*

Jávor, vörös — Acer rubrum.

Jegyzék, *Consignation, Verzeichniss.*

Jelennövedék, *gegenwärtiger Zuwachs*; azon holdankénti fatömeg, mellyel valamely állab jelenleg egy éven át gyarapszik.

Jelzeni, *anreissen, anplatten, anplätzen, anschalmen, anlaschen*: a fákat baltával vagy jelző késsel darabka kéreg lehántása által megjelölni.

Jelző, *Baumreisser, Baumrisser*; horgas félkörélü és nyeles kézi-eszköz az álló fáknak bármi czélból való megjelölésére.

Jeneszter, seprő — Spartium scoparium, *Besenpfrieme.*

Jégcsuszorna, *Eisriesen*; közönséges, fából készült csuszorna, melyet fagyos időben vizzel öntöznek, hogy azon jégkéreg képződvén a fa könynyebben csuszszék. l. csuszorna.

Jégmező, *Glätscher, Eisfeld.*

Jégrepedés, *Eiskluft, Frostriss*; fagy által okozott hasadékok, repedések a fán.

Jégrepedékes, *eisklüftig*; azon fa, melyen fagy által okozott repedések, hasadékok vannak.

Jégtörő, *Eisbrecher*; folyóvizeken álló vizmüveknek a jég által való károsításának megátlására állitott vasélü dült oszlopok.

Jégzápor, *Hagelschauer.*

Jézsament, korona — Phila-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

delphus coronarius, *Pfeifen-Strauch.*

Jóság, *Bonität*; l. talajjóság.

Jóságosztály, *Bonitätsklasse, Güteklasse*; a talajjóság foka a fatermelésre nézve.

Jövedék, *Gefäll.*

Jövönövedék, *künftiger Zuwachs*; azon fatömeg szaporodás, mely valamely állabban bizonyos idő alatt várható.

K.

Kacsok, *Ranken*; csavarvonalban göngyölitett melléktengely p. o. a szőlőnél.

Kacsor, *Heppe, Hippe*; nagy pengéjü görbe kés, melyet fiatalosok vigályitásánál sat. használnak.

Kajmacs, *Seilhacken.*

Kalodarakás, — *Kreutzstoss, Kreutzverband*; midőn a hasáb- vagy szerszámfát ugy rakják, hogy egy sor keresztbe s erre egy sor hosszába s igy tovább jön.

Kalapácsnyél, — *Hammerhelm, Hammerstiel;* vas- vagy rézgyárakban gép által hajtott nagy kalapácsoknak 2—3 öl hosszu és 8—10″ vastag nyelei.

Kamarai becsmód, *Kameral-Taxe, Ertragsermittlung nach der österreichischen Kameral-Taxe*; a fatermés meghatározásának egy a bécsi kamara által hajdan felállitott módja.

Kamatláb, *Zinsfuss.*

Kamatos kamat, *Zinseszins.*

Kapa, *Hacke, Haue, Krampe.*

Kapáserdő, *Hackwald*; oly sarjerdő, melyet valahányszor vágás alá kerül, néhány évig, t. i. a meddig a sarjak kicsisége engedi, gabona, burgonya sat. termesztésre használnak, s e czélra minthogy az élő és sarjadzó tuskók kimélése miatt másként nem lehet, csak felkapálás által munkálnak meg.

Kapásnövény, *Hackfrucht*; p. a burgonya.

Kapus uszagát, *Thorklause*; oly uszagát, melyből a vizet kapuszerü nyiláson bocsájtják ki l. uszagát.

Kapus uszató, *Thorklause*; l. kapus uszagát és uszagát.

Karélyos levél, *lappiges Blatt*; midőn a bevágás a kög közepeig terjed.

Karó, *Baumpfahl, Baumstütze*; hegyes végü pózna, mely a facsemeték mellé szurva ezeknek függélyes irányban való tartására szolgál.

Karoncz, *Raidel, Raitel, Reitel*; 10—20′ magas és körülbelől 2″ vastag sugár fa.

Karonczos, *Raideholz*; erdő mely karonczokból áll; l. karoncz.

Kádárfa, *Binderholz, Böttcherholz*; egyáltaljában hordónak sat. való fa.

Kádárfa, *Böttcherholz, Küferholz, Binderholz*; azon kemény

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

és lágyfa különbékek, melyeket a kádárok feldolgoznak.

Kárbecslés, — *Schadenabschätzung.*

Kármentesités, *Indemnisation*

Kátrány, *Theer.*

Kátrányfőzés, *Theerschwelen.*

Kátránykemencze, *Theerofen.*

Kecskelábmetszés, *Geissfussschnitt*; rézsutos metszés a dugványokon, oltó ágakon sat.

Kecskerágó, bibircses — Evonymus verucosus, *warziger Spindelbaum.*

Kecskerágó, csíkos — Evonymus europaeus, *gemeiner Spindelbaum.*

Kelete a fának, *Holzabsatz*; (kelendőség).

Keleti hosszaság, *östliche Länge*; l. földrajzi hosszaság.

Keleti oldal, *Morgenseite, Ostseite*; a hegyeknek kelettel szemben fekvő oldala.

Kemenczeszenités, *Ofenverkohlung.*

Kemény fanemek, *harte Holz-Arten*; azon fák, melyeknek gesztje különösen kemény; ide tartoznak: a tölgyek, a bükk, a szílek, a köris, a jávorok, a gyertyán és gesztenyefa sat.

Kemény gyanták, *Hartharze*; igy nevezik a lúcz- és erdei fenyű gyantáját.

Kerek levél, *kreisrundes Blatt*; a körhöz hasonló levélalak.

Keret, *Rahme.*

Kereskedelmileg vágható, — *merkantilisch haubar*; oly állab, melynek fái bizonyos czélra már alkalmasok lévén eladhatók.

Keresztbe rakni, *aufschränken*; a deszkákat könnyebb kiszáradás végett.

Keresztfa, *Einbindholz, Riegel*; a talpak szálfáit egymással összekötő 6 hüvelyknyi kötőfák.

Keresztirányzó, *Diopterkreuz*; méreszköz, mely két egymásra derékszög alatt keresztben álló irányzóból áll, s derékszögök letűzésére szolgál.

Keresztültetés, *Kreuzverband-Pflanzung*; midőn a növények sorba ültettetvén a második sor növényei mindég az első sor hézagainak közepe irányába esnek.

Kerékagy, *Naben*; a keréknek középső hengerded darabja, melyben a tengely jár s melybe a küllők belső vége van illesztve.

Kerékalaku párta, *radförmige Blüte.*

Kerékded levél, *rundliches Blatt*; a levélkög olyan alakja, mely kevéssé üt el a körtől.

Kerékfal, *Radkranz.*

Kerékgyártófa, *Wagnerholz, Stellmacherholz.*

Kerékház, *Radstube.*

Keréklapát, *Radschaufel*; a vizi kerekeknél.

Keréktalp, *Radkranz, Kranz des*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Rades; továbbá *Felgen*, *Radfelgen*.

Kergetni a tüzet a bogsában, *jagen das Feuer im Meiler*; a szénégetésnél nagy és sok gözük nyitása által a szenitést erőszakolva siettetik.

Kerülékes, *Elliptisches*; olyan levél, melynek a kerülékhez hasonló alaku köge van.

Kezelés, *Bewirthschaftung*; az erdőgazdaságnak üzemterv szerinti kezelése az arra hivatott kezelő erdőtiszt által.

Kezelés, *Manipulation*.

Kezelési költség, -- *Regieaufwand*, *Regiekosten*.

Kezelési rendszer, — *Wirthschaftssystem*

Kezelési segédszemélyzet, — *technisches Hülfspersonal*.

Kezelési szabály, *Wirthschafts-Vorschrift*.

Kezelő személyzet, — *Wirthschaftspersonal*.

Kétfalkásak, *Diadelphia*; midőn a porodák két pamatba vannak összenőve.

Kétfőbbporodások, *Didynamia*; midőn 4 porodás virágoknál 2 hosszabb és 2 rövidebb poroda van, pl. az ajakosaknál.

Kétlaki növények, *zweihäusige Pflanzen*; melyeknél az egyik egyénen csupán porodás, a másikon pedig csupán termés virágok fordulnak elő pl. a füznél, nyárfánál.

Kéreg, *Rinde*; a fának külső boritékja, mely a fatesttől a hánes által van elválasztva.

Kéreghántás, *Rindenschälen*.

Kéreghántó, *Rindenschäleisen*.

Késöfagy, *Spätfrost*; az az tavaszi fagy.

Kész, *Holzfertig*; a bogsa, midőn annyira van, hogy alágyujtani lehet.

Készités, *Erzeugung*; hasábfának, zsindelynek, dongának sat. készitése.

Készitési ár, *Erzeugungspreis*; a mibe bármiféle fa mértékegységének elkészitése kerül.

Készitési költségek, — *Erzeugungskosten*; azon költségek, melyek a hasábfa, zsindely, donga sat. mérték egységének előállitására felmennek.

Készlet, *Vorrath*.

Készletapadás, *Vorrathsminderung*.

Készletfölösleg, *Vorrathsüberschuss*.

Készlethiány, *Vorrathsmangel*.

Készletkipuhatolás, *Vorrathsbestimmung*.

Készletszaporodás, *Vorrathsmehrung*.

Kétszerfürészes, *Doppelgesägtes*; midőn a levél első fűrészcsúcsai ismét fűrészeltek.

Kétszikűek, — Dicotyledones, *Zweisamenlappige*; oly növények, melyek magvainak két szikje van.

Kézipénztár, *Handkasse*.

Kiásni, *ausheben*; az átültetendő

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

csemetéketgomostulvagy anélkül.

Kiáztatni, *auslaugen*; különösen a nyáron át vágott fát tartósságának öregbitése végett vizbe szokták mélyeszteni, hogy korhadást előidéző alkatrészei ebben feloldassanak.

Kicsapni, *schlagen*; az uszagát kapuján a reteszt rögtön felnyitni, hogy a kapu a mögötte álló viztömeg nyomása által kicsapódjék.

Kiczipelni, *ausrücken*; a vágott fának a fiatal fanövények kimélése vagy a könnyebb továbbszállitás végetti kihordása az utak és patakokhoz.

Kiczövekelni, kipeczézni, *abstecken*; a földbe ütött czövekek által kijelölni: vonalat, ábrát; p. vágást.

Kiégetni, *abglühen*, *calciniren*; a nyers hamuzsirt kiégetés által fehériteni.

Kihasítni, *excindiren*, *ausscheiden*; valamely területből egy darabot kihasitani, például az urasági erdőből vagy legelőből a szolgalom megváltása fejében a volt urbéreseknek eső darabokat kihasítani.

Kihasználni, *ausnutzen*;

1.) az erdőt tökéletesen és akként használni, hogy annak minden fája hasznositassék.

2.) csekélyebb értékü fából egyes darabokat értékesebb különbékül kivágni, kiszemelni, például a tüzifának való tölgytörzsekből egyes darabokat dongának, küllőnek sat. kivágni.

Kihágás, *Übertretung*; a törvényszegés legkisebb beszámitással járó neme.

Kihordani, l. kiczipelni.

Kihuzni, *ausziehen*, *ausladen*; Az usztatott fát a kikötőben a vizből kihuzni.

Kiigazitni, *berichtigen der Gränzen*; a határ vagy is a különböző határjegyek és vonalak kiigazitása.

Kiirtani, *ausrotten*, *vertilgen*; valamit véglegesen megsemmisiteni, például a káros erdei rovarokat, a növényeket elnyomó dudvát, gazt, vagy a termékeny téreket elfoglaló galagonyabokrokat kiirtani. Az erdőt kiirtani, hogy szántóföldd é változtassuk. Mást jelent az ortás, erdőortás — *Rodung* l. ezeket.

Kiizzadni, *ausschwitzen*; midőn a fák nedve a kérgen át cseppekben kitör anélkül, hogy az meg lenne sértve. A lúczfenyű gyantát izzad.

Kiizzasztani, *abbähen*; a szenitésnél az ujonan meggyujtott bogsát a rendesnél nagyobb mértékben zárva tartani, hogy a fa viztartalma még a tulajdonképeni szenités folyamának kezdete előtt lassan elpárologjon.

Kijelölni, *auszeichnen*; a vágásban vagy a használat alá veendő állabban a levágandó fákat kiszemelni s a fabélyeg

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ráütése vagy csak hajkolás által megjelölni. Vágást kijelölni, ennek határait jelek vagy jegyek által láthatóvá tenni.

Kikanyarodott levél, *ausgeschweiftes Blatt*; midőn a levélkögön kisebb kikanyarodások mutatkoznak.

Kikerekítni, *arrondiren*; az erdő szabálytalan alakját, körületét, rendetlenül ki- és beálló szögleteit kiegyenliteni, szabályosabb alakra vinni vissza.

Kikél, *die Saat geht auf, aufgehen der Saat*; a vetés kikél.

Kikötő, *Landungsplatz.*

Kilombozás, *entfalten der Blätter.*

Kimerült- vagy kiélt talaj, *ausgesogener Boden.*

Kinött a marha szája alól, *entwachsen dem Maule des Viehes*; midőn a fák oly magasra nőttek, hogy azok csúcsait a legelő marha már el nem érheti.

Kipeczézni, *auspflocken, auspflöcken*; valamely tér határait peczkek beütése által kijelölni.

Kipuhatolása a fatömegnek, *Holzmassenerhebung*; p. mely egy holdon áll.

Kirejtelt fa, *aufgedecktes Holz*; azon czélból nagyábolt, szétfűrészelt vagy fölhasogatott fa, hogy annak hibáit észre lehessen venni.

Kisajátitás, *Expropriation.*

Kisebbitett mérték, *verjüngter Massstab.*

Kis uszagát, *Nebenschwellung, Wasserstuben*; kisebb vizeken, mellékpatakokon épitett, rendesen csak egy deszkafalból álló, elszedhető uszagátak.

Kis uszató, *Wasserstube*; mellékvölgyekben a fausztatás elősegitése czéljából a viz felfogására épitett fölszedhető könnyü fagát; kis uszagát.

Kiszálalni, *durchpläntern*; valamely állabot a szálaló vágás módjára megritkitani, az az egyes fáit itt ott kivágni.

Kiszámlálni, *auszählen*; az állab fáinak egyenkénti becslése az összes fatömeg kitudása végett.

Kiszedni, *ausladen, auslangen, ausziehen, spleissen*; a szenet kampó vagy gereblye segitségével a kihült bogsából kikaparni.

Kiszedése a szénnek, *spleissen der Kohlen*; t. i. a bogsából.

Kitakaritása a vágásoknak, *Räumung der Schläge.*

Kiültetni, *auspflanzen*; a fácskákat.

Kivágás, *Aushieb, Aushauung*; a vén- vagy lágyfáknak kivágása a fiatal állabokból.

Kivágni, *aushauen, ausziehen*; fákat az erdőből.

Kivész, *geht ein, das Eingehen der Pflanze*; ha a vetett vagy ültetett fanövények kivesznek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Kivitel, *Export.*

Kiviteli kereskedés, *Exporthandel, Ausfuhrhandel.*

Klima, *Clima*; valamely hely, vidék, ország időjárási sajátságainak összeségét jelenti. Minthogy valamely hely klimája egyrészt annak földrajzi fekvésétől, másrészt a hely tengerfeletti magasságától függ, megkülönböztetjük a szélességi vagyis földrajzi és a magassági klimát (*Breiten- und Höhen-Klima*); valamint a különös helyiviszonyok által módositott helyiklimát (*örtliches Klima*).

Kocsán, *Blütenstiel*; a gerincz legutolsó elágazásai, melyeken közvetlenül a virágok vannak megerősitve.

Kohók, *Hüttenwerke*; különböző fémeknek érczekből való olvasztására szolgáló pörgölőolvasztó- s a többi kemenczéknek s egyéb ide tartozó készülékeknek összege.

Kolostya, *Hebelade;* nehéz fadarabok felemelésére szolgáló emelő eszköz.

Komlókaró, *Hopfenstange;* a komló támogatására szolgáló 4—6″ vastag 3—5 öl hosszú egyenes karók.

Komó-csin, homokos — Phleum arenarium, *Sand-Liesch-Gras.*

Kopárlatok, *Ödungen.*

Kopogár, koczkás — Anobium Sesseratum, *buntwürfliger Maye-Käfer.*

Kopogár, lúcz — Anobium emarginatum, *Mayekäfer.*

Kor, *Alter.*

Korai fagy, *Barfrost, Frühfrost*; azon fagy, mely a tél beállta — s az előtt még hó födné, éri a növényzetet.

Korfok, *Alterstufe.*

Korfokozat, *Altersabstufung, Altersstufenfolge.*

Korhadás, *Fäule.*

Korhadtfa, *Faules Holz.*

Kormányos, *Vorknecht*; első evező legények a tutajon.

Koromégetés, *Kienruszbrennerei, Ruszschwelen.*

Koromkemencze, *Kienrus hütte.*

Koromtorony, *Ruszhütte*; épület melyben a festékkormot égetik.

Korona, *Baumkrone, Krone:* a fák összes galyazata és levélzete.

Koronazárlat, *Kronenschlusz*; a fák koronáinak egymástól való kisebb nagyobb távolságát, s igy az állab kisebb nagyobb sűrűségét jelenti.

Korosztály, *Altersklasse*; valamely üzem — osztály egykorszaku (p. 20—40 éves,) állabjainak összesége.

Korosztálytáblázat, *Altersklassen-Tabelle*; valamely üzem-osztály állabainak korosztályonkénti átnézetes táblázatokon való összeállitása.

Korosztály viszony, *Altersklassenverhältnisz;* azon viszony, mely az egyes korosztályok

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

egyenlő termőképességre visszavitt térnagyságai közt létezik.

Korsóalaku párta, *Krugförmige Blüthe.*

Korszak, *Periode*; a forda a körülmények szerént 10—30 éves korszakokra osztatik.

Korszaki, *periodisch.*

Korszaki fatermés, *periodischer Holzertrag*; a forda egy korszakára eső fatermés.

Korszaki tér, *Periodenfläche.*

Korszaknövekedés, *Periodischer Zuwachs.*

Koszorúfa, *Dachrahmen, Dachstuhlschwelle, Mauerbank, Kranzholz*; — azon gerendák melyek közvetlenül a falakon feküsznek s a födélzetek alapját képezik.

Kovácsszén, *Schmiedekole.*

Köbláb, *Kubikfusz.*

Köbmérték, *Kubikmasz*; — például egy köbláb.

Köb-öl, *Kubikklafter.*

Köbözés, *Kubirung, Kubische Berechnung*; a fák köbtartalmának meghatározása.

Köbtartalom, *Kubikinhalt.*

Köbtáblák, *Kubiktabellen, Kubiktafeln*; oly táblák vagy táblázatos könyvek melyek segedelmével az erdészetnél előforduló törzsek, deszkák s a t. köbtartalmát minden számitás nélkül meglehet tudni.

Kög, *Blattscheibe*; l. levélkög.

Kökörcsin, erdei — Anemone sylvestris, *Wald-Anemone.*

Költségtérités, *Kostenersatz.*

Költségvetés, *Anschlag, Voranschlag, Kostenanschlag, Kostenvoranschlag.*

Kömény, konyha— Carum carvi, (Conium carvi), *Kümmel.*

Körfürész, *Kreissaege, Zirkularsaege,*

Körlap, *Kreisflaeche*; azon terület melyet bizonyos körvonal befoglal,

Köröny, *Quirl*; az ágak levelek vagy virágok azon állása midőn egy közös száron köröskörül egyenlő magasságban állanak, például a lucz-jegenye s erdei fenyűnél körönyösen állanak az ágak.

Köröny, *Quirl*; oly virágzat, melynél a virágok a szár körül körbe vannak állitva.

Körönyösen, *Quirlstaendig*; állanak a levelek, ha a tengelyt köröskörül gyűrüsen körülövedzik.

Körsarj, *Kranzloden*; azon sarjak, melyek a levágott fatuskóján közel a metszéshez köröskörül kitörnek.

Körte, kövi — Pyrus amelanchier, *Felsenbirne.*

Körte, vad — Pyrus communis, *Birnbaum, Holzbirnbaum.*

Körülásni, *abgraben*; a fák gyökereit könnyebb irtás végett.

Körület, *Umfang*; p. a fatörzs körületének hossza.

Körvágás, *Kesselhau, Kesselschlag*; régenten szokásban volt vágásmód, mely szerént az erdőben egy köralaku tér letaroltatott s ennek ujra er-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

dősitése a körülálló fák magszórásától váratott.

Kötelen eregetni, *seilen*; nagyon meredek hegyoldalokról az értékes épitőfát, hogy szét ne zúzódjék, kötelen eresztik le.

Kötetlen usztatás, v. egyszerübben **usztatás,** *freies oder ungebundenes Flössen, Triften*; megkülönböztetésül a kötött usztatástól vagy is tutajozástól.

Kötés, *Verband*; az ültetésnél a csemeték egymásiránti szabályos állása, p. hármas kötés a hol az egyenoldalu háromszög minden szögletére egy csemete esik.

Kötfa, *Riegel, Riegelholz, Rahmschenkel.*

Közbeelegyítni, *durchsprengen, untermengen*; valamely fanemet vetés vagy ültetés által más fanemek közé kis mértékben elegyitni.

Közbesités, *Interpolirung.*

Közbirtokosság, *Composessorat.*

Közelvágható, *angehend haubar*; azon állab, mely vághatási korához közel áll.

Középerdő, *Mittelwald, Kompositionswald*; oly erdő mely részint a sarjerdőnek két vagy több fordakorán át tartogatott magról kelt fákból áll, s igy mintegy a sarj és szálerdő összetételéből ered. Az egész tért elfoglaló sarjfát alfának, s az e közt arányosan szétosztva álló magfákat felfáknak nevezik.

Kozpontfutó virágzat, *Centrifugaler Blütenstand*; olyan hol valamennyi tengely virágban végződik. — Itt a kivirágzás belülről kifelé vagy fölülről lefelé történik.

Központkeresö virágzat, *Centripetaler Blütenstand*; olyan, hol a gerincz nem végződik virágban és hol a kivirágzás vagy kivülről befelé, vagy alolról fölfelé történik.

Községi erdö, *Gemeindewald, Communalwald.*

Köztes-használat, *Zwischennutzung*; azon időszaki fatermések melyeket valami állab keletkezésétől vághatási koráig ad, p. a vigályitások fája.

Kőbánya, *Steinbruch.*

Köris,— bús fraxinus excelsior pendula, — *Haenge-Esche, Trauer Esche.*

Köris, büdös — Fraximus excelsior, *gemeine Esche.*

Köris, virágos — fraxinus ornus, *Blumenesche.*

Közetek, *Felsarten, Gebirgsarten, Gesteinsarten.*

Közettan, *Gebirgskunde.*

Kupak, *König*; az álló bogsában való szenitésnél a bogsa tetejére apró szénből rakott 2 láb magas s 4 láb széles kúp.

Kupkerék, *Kegelrad.*

Kuszó vas, *Klettereisen, Steigeisen*; készülék melyet a munkások a fák könnyebb meg-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

mászhatása végett lábukra kötnek.

Külbőr, Epidermis; táblás sejtekből álló réteg, mely a növényeknek kül részeit befödi. l. felbőr, hám.

Külcsésze, *Aussenkelch*; azon külső levélkör, mely a csészét körülfogja.

Külem, Habitus; a fáknak külső tekintete, azon általános kép vagy benyomás, melyet valamely fának megtekintése által nyerünk s mely minden fanemnél külön sajátságos ágképződés, lombozat, törzs és korona alak s a t. által van föltételezve.

Külföldi fanemek, *Exotische Holzarten*; azon fanemek melyek külföldön honosak s hozzánk behozattak s a szabadban itt ott tenyésznek Ide nem számitandók azonban a már egészen meghonosult s erdeinkben is találhatókat.

Küllök, *Speichen*; a kerékben.

L.

Lazaföld, *Leichter Boden*; egyátaljában oly föld mely könnyen munkálható.

Láb, *Fusz Schuh*; egy ölnek hatodrésze = 0,316 méter = 1,007 porosz láb = 1,037 angol láb = 1,083 bajor láb = 1,116 szász láb.

Lábgözü, *Fuszrummen, Fuszraeume, Fuszlöcher*; a bogsák alján szurt szelelő lyukak.

Lágyfa, *weiches Holz.*

Lándzsaalaku levél, *Lanzeittliches Blatt*; ha a hosszátmérő nagyobb a szélességi átmérőnél s a levél a közepén szélesebb mint a két végén.

Lápföld, *Moorboden, Marschboden.*

Láp, *Bruch*; posványos hely.

Leágallik, *putzen ausscheideln*; midőn fiatal fenyük 30—40 éves korukban alsó elszáradt ágaikat elhullatják.

Leánysejt, *Tochterzelle*; fiatal sejt. mely valamely öregebb sejtben (anyasejt) képződött.

Lecsapolás, *Entwaesserung*; — valamely vizenyős térnek árkok s a t. által való kiszáritása.

Lecsusztatni, *abriesen*; a fát csuszornán szállitani.

Lefürészelni, *abschrotten, absägen*; az álló fát vagy ennek ágait.

Legalyazni, *abaesten*; az ejtett fának galyait levágni.

Legelő, *Hutweide, Weide.*

Legelőérték, *Weidewerth.*

Legelőhasználat, *Weidenutzung.*

Legeltetés, *Beweidung*; az erdőknek marhák által való legeltetése.

Legeltetési szolgalom, *Weideservitut.* l. szolgalom.

Lehántani — *abrinden o. entrinden*; a fát kérgétől megfosztani.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Lejték, *Böschung*; Azon hajlási szög, melyet valamely lejtő a vizszintes sikkal képez.

Lejtékezni, scarpiren.

Lejtö, *Abdachung*; a hegy hajlott tere.

Lejtszög, *Böschungswinkel, Neigungswinkel*; — azon szög melyet valamely hajlott tér a vizszinttel képez.

Leltár, Inventarium.

Lemezfürész, *Fourniersaege*; burlemezek metszésére szolgáló aprófogu vékony pengéjü fürész.

Lemoházni, *Abharken*; az erdőkáros rovarok kiirtása végett a mohát legerebelni.

Lengö, *Flott*; a tutaj vagy talp ha minden akadály nélkül uszhatik a vizen; —

Lengövé tenni, *Flott machen*; a talpat vagy tutajt, ha az megfeneklett felszabaditni.

Lengögát, *Knuter*; csendesen folyó patakon, hol az uszafa a vizsekélysége miatt fenakadt: fa-,és gyepdarabokból, kövekből, ágakból, földből s a t. ideiglenes gátat hánynak s mögötte a fának tovább usztatására szükséges vizet gyüjtik melyet a gát kiszakitása által bocsájtanak le.

Lenke, közönséges — Linaria vulgaris, *gelbes Leinkraut*;

Lenyesni, *Abstutzen*; p. az ágakat.

Lepattogás, *Abbersten*; kéregkór.

Lepázsolni, a talajt ertésre az által elökészíteni, hogy annak gyeppel vagy más egyéb növényekkel benött felületét széles kapával 1—1½ hüvelknyire lehántjuk.

Lepp, Perigon; egyszerü virágburok, az az midőn a burok a csészét és pártát képviseli; többnyire szines szokott lenni.

Leppendék, *Flügelfrucht*; tulajdonképen nem egyéb mint makk, melynek magrejtője hártyás szárnyá nyulik ki, pl. a jávor, szil, s a t. gyümölcse.

Lerovás, *Abschlag*; azon fameny-nyiség, mely a tüzifának a favágóktól való átvételénél annak ölszámából a rosz ölberakás miatt leüttetik.

Leszáradás, *Abdorren*; a fanövények vagy azok egyes részeinek elhalása a kiszáradás jeleivel, l. kiszáradás.

Leszárnyalás, *Abflügelung des Samens*; a szárnyas magoknak a szárnyaktóli megfosztása p. a lúcz fenyőnél,

Letápolni, *abaesen*; ha a vad a vetéseket lelegeli vagy a fák rügyeit és kérgét lerágja. l. lerágni.

Letetözni, *abwipfeln*; a fa koronáját levágni.

Letorzsalni, *abschmatzen, auskesseln*; a tuskóknak, ha azok nem irtatnak darabonként földig való lehasogatása és tőböli kivágása.

Leusztatni, *Abtriften, abflöszen, Verflöszen*; a fát kötetlen vagy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

kötött állapotban vizen szállitani.

Levágás, *Abhieb*; valamely erdőterület álló fáinak levágása-különösen a sarjerdőre vonatkozólag.

Levágni, *abhauen, abhacken,* a fát fejszével.

Levél, *Blatt.*

Levelész, fenyű — Aphis pini, *Kiefernblattlaus.*

Levelész, szil — *Rüstenblattlaus*; Aphis ulmi.

Levélhónalj, *Blattachsel*; azon szög melyet a levél tengelyével képez.

Levélhüvely, *Blattscheide* a levél legalsóbb része, mely a tengelyen ül.

Levélinak, *Blättnerven*; a levél kögnek főleg alsó lapján látható, többé kevésbé kiemelkedő erek. — (Az edénypamatok utjai.)

Levélkög, *Blattscheibe, Blattflaeche,* discus; a levél felső, kiszélesedő lapos része.

Levélnyél, *Blattstiel*; azon hengeres nyél, melyel a levél az ághoz van csatolva és melyen a kög meg van erősitve.

Levélpárna, *Blattkissen*; A levél nyél alsó részén levő megvastagodás.

Lécz, *Latte*: 3—4 hüvelyknyi vastag egyenes rudakból faragott, vagy vastagabb fákból fürészelt 1" vastag 2" széles s különféle hosszuságú léczek.

Léczkaró, *Blattknüppel*; fiatal egyenes karófa, mely kétfelől laposan megfaragva, léczül szolgál.

Lég, *Atmospaerische Luft*; földünket övedző levegő.

Légcsatornák, *Luftgaenge*; a sejtek közt támadott csatornaszerű üregek, melyekben lég köröz l. sejtközti menetek.

Légkör, Atmosphaera.

Légtünettan, Atmosphaerologie, Climatologie; az időjárási tünetek észleltetését, s ennek alapján a klimatikus viszonyoknak különösen a növényzetre való befolyását tanitja.

Légszáradt, *Lufttrocken*; a fának a szabad levegőn elérhető szárazsági fokát jelenti.

Lépcsös edények, *Treppengefaesze.*

Létrafa, *Leiterbaum*; létrának való hosszu egyenes rudfák.

Liget, *Hain, Park, Lusthain, Lustgarten*; kisebb erdő, magyarban és németben költőies neve az erdőnek, p. a pesti városliget.

Lila, orgona — Syringa vulgaris, *gemeiner Flieder.*

Lila, persiai — Syringa persica.

Linka, csengő — Hyperticum perforatum, *gemeines Hartheu.*

Lomb, *Laub*; A lombfák levelei.

Lombalom, *Laubstreu*; a fák lehullott s alomul használni szokott lombja.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Lomberdő, *Laubwald*; lombfákból álló erdő.

Lombernyő, *Laubschirm.*

Lombfa, *Laubholz, Laubbaum*; azon fák melyeknek széles felülettel biró levelei minálunk kevés kivétellel ősszel lehullnak; s melyeknek tuskói és gyökerei a fa levágása után sarjat hajtanak.

Lombfakadás, *Blaetterausbruch*; midőn tavasszal a rügyekből levelek kezdenek fejlődni.

Lombfanemek, *Laubholzarten*; azok melyek széles felületü levelekkel birnak.

Lombfarontó rovarok, *Laubholzverderber.*

Lombgyüjtés, *Laubrechen.*

Lombhasználat, *Laubnutzung.*

Lombhullás, *Blaetterabfall, Entlaubung*; midőn a fák lombozatja ősszel lehull.

Lombozat, *Baumschlag*; általános értelemben a fakorona minőségét jelenti az ágak alakja és szétterjedése valamint a levelek vagy tűk sűrűsége szerint. A lúczfenyű, sűrű s a tölgy gyér lombozata. —

Lombtakaró, *Rauchdach, Rauchdecke*; a tót és német bogsákat előbb száraz vagy nyers lombbal, szalmával s a t. takarják be.

Loncz, bogláros-Lonicera Symphoricarpos.

Loncz, fekete-Lonicera nigra, *schwarzbeerige Häckenkirsche.*

Loncz, jerikói — Lonicera caprifolium, *zahmes Geiszblatt.*

Loncz, kék — Lonicera cerulea, *blaue Lonizere.*

Loncz, tatár — Lonicera tatarica.

Loncz, ükörke — Lonicera xylosteum, *gemeine Häckenkirsche.*

Lopottfa, *Frevelholz*

Lopott fű, *Frevelgras.*

Lopott lomb, *Frevellaub.*

Löktáv, *Wurfweite*; azon távolság, melyre a csuszorna a fát kidobja.

Luzula, fehér — Luzala albida, *weiszliche Haimzimse.*

Luzula, tavaszi — Luzula pilosa, *Haarige Haimzimse.*

Lúczkéreg, *Fichtenrinde*; cseranyagul szolgáló kérge a lúczfenyűnek.

Lúg, *Lauge.*

Lúgkazán, *Laugephanne, Siedephanne.*

Lugzó, *Laugenfasz, Aescherbottich, Laugebütte, Laugebottich*; kádféle faedény, melyben a hamut a hamuzsirfőzésnél kilúgozzák.

Lyukszúró, *Steckeisen, Steckholz*

M.

Mag, Sperma, *Same*; virágban képződött, csirázásra képes — mely az uj növényegyént már előképezve tartalmazza.

Magánerdőgazdaság, *Privatforstwirthschaft.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Magár, hajszál — Nardus Stricta, *steifes Borstgras.*

Magassági klima, *Höhen-Klima* azon klima mely a hely tenger feletti magasságán alapszik.

Magasságmérő, *Höhenmesser*; fák s egyéb tárgyak magasságának kipuhatolására szolgáló különféle szerkezetü méreszközök.

Magbél, *Kern*; a mag legbelső része.

Magbur, *Samenhülle*; egyszerü hártyából s több sejtrétegből álló burja a magnak.

Magcsák, *Eichen*; a maghon belsejében levő tojás v. gömalaku képződvények melyekből a virág megtermékenyitése után a magvak fejlődnek.

Magcsemete, *Kernwuchs*, *Kernloden*, *Samenpflanze*; az az magról és nem sarjadzás által eredt csemete.

Magfák, *Samenbaeume*; a vágásban azon czélból hagyott fák, hogy az ezekről hulló mag által a tér bevettessék.

Maghon vagy magzat, *Fruchtknoten*; a terme lényeges alsó megvastagodott része, melyben a magvak kifejlődnek.

Maghullás, *Samenabfall*, *Ausfall der Samen.*

Magkémlés, *Samenprobe*; a mag csirképességének megvizsgálása.

Magnövények, Spermatophyta, *Samenpflanzen*; olyan növények melyek mag által szaporodnak.

Magnyerés, *Samengewinnung*; jelenti a magnak szedését, kifejtését, tisztitását.

Magoncz, *Saemling*; mesterséges vetés után magról kelt apró csemete.

Magergető, *Winterdarre*, *Darrstube*, *Darre*, *Samendarre*; oly készülék, melyben télen át mesterséges uton magasabb hőmérsék által fejtik ki a fenyük tobozzaiból a magot.

Magrejtő, *Samengehaeuse*; azon tok v. husos állomány mely a magvakat magában rejti.

Magröpte, *Abfliegen des Samens*, *Ausflug geflügelter Samen*; bizonyos fanemek könnyü szárnyas magva melyet a szél elfú, elröpit, p. a legtöbb tűlevelüeké.

Magszem, *Kern*, *Samen*, Nucleus.

Magtermés, *Samenertrag.*

Magtermő év, *Samenjahr.*

Magyalfa, vagy Magyaltölgy; Quercus pubescens, *Weichharige Eiche.*

Magyal, téli — Ilex aquifolium, *Stechpalme.*

Magzókor, *Mannbarkeitsalter*; a fák azon időkora midőn magtermő képességüket elérték.

Majorsági erdő, *Allodialwald*; a hűbéri erdő ellentéte; — olyan erdő, melyre nézve a birtokosnak teljes tulajdoni joga van, melyre tehát sem-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

minemü szolgalom sem nehezedik.

Makk, *Nuss*; két vagy több maglevélből összetett és egy vagy több rekeszü zártgyümölcs pl, gesztenye, mogyoró, hárs, s a t.

Makk, *Baummast*, *Waldmast*, *Eckerich*; erdei hizlalásra szolgáló bükk — és tölgymakk.

Makkbélyeg, *Fehmmahl*; A makkoló disznókra süttetni szokott bélyeg.

Makkocska, *Nüsschen*.

Makkolás, *Mast*, *Walmast*; az erdőn termett tölgy és bükkmakk a mennyiben sértések hizlalására szolgál. A makktermés nagysága szerént megkülönböztetik a teljes — háromnegyed — fél — egynegyed és szórványos makkolást.

Makkolási - vagy makkbér, *Mastgeld*; azon pénz melyet a makkolásért fizetnek.

Makkolásra hajtani, *einfehmen*; a disznókat hizlalás végett tölgy- vagy bükk erdőre hajtani.

Makkoltatás, *Mastung*, *Mastnutzung*.

Makkültető, *Eichelbohrer*, *Eichelsetzer*; különféle szerkezetü furó eszköz, mely a tölgymakk elültetésére szolgál.

Malomárok, *Mühlbach*.

Malomfa, *Mühlen-bauhölzer*; malmokhoz használható épületi és szerszámfák.

Malomgát, *Mühlwehr*. Azon gát, rendesen bukógát — melyel a patak vizét a malom árkába szoritják.

Malomrács, *Mühlrechen*; azon rácsozat, melyel a malom árkokat elzárják hogy a víz sem fát sem más anyagot a kerékre ne hordjon.

Maradékbogsa, *Fuchs*; kis bogsa melyben a famaradékokat és üszköket szenítik.

Markolat, *Heft*.

Mághya, *Haufen*, *Werk*, *liegender Meiler*; a szenités végett összerakott fahalmazok, melyekben az egyes darab fák nem mint bogsákban közel függélyesen állanak hanem egészen fekmentesen rakatnak.

Mághyaszenités, *Haufenverkohlung*, *Verkohluny in liegenden Meilern*

Májfü, nemes — Hepatica nobilis v, triloba, (Anemone hepatica), *Leberblümchen*.

Mámorka, fekete — Empetrum nigrum, *Rauschbeere*.

Másolni, *Kopiren*.

Másoló, *Pantograph*.

Meddö mag, *tauber Same*.

Meder, *Rinnsal*.

Megbárdolni, *Abbeilen*; az épületfa megfaragott oldalait bárddal simára faragni.

Megbecsülni, vagy becsülni, — *abschaetzen*, taxiren; valamely tárgy értékének, — le-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

gyen az mező, erdő vagy ezek termékei vagy pedig valami történt kár — bizonyos szabályok szerinti meghatározása.

Megbélyegezni, *einfehmen*. A makkolásra bocsátott sertéseket tüzes bélyegvassal megjelölni.

Megcsapolni, *Anbohren*. A fanedv nyerése végett a nyirfát, vagy terpetinnyerés végett a vörösfenyőt megfúrni.

Megdagad, — *Quillt auf*, *lauft auf*; a mag ha az a csirázás folytán fölpuffad.

Megdolgozni vagy megmunkálni a talajt, — *bearbeiten den Boden* — szántás, ásás, gereblyélés vagy más műtét által különféle fatenyésztési czélokra.

Megeredés, *Anschlagen, sich benehmen*; ha az ültetett csemeték megfoganzván levelezni és hajtani kezdenek.

Megfaragni, *behauen*. A gömbölyű fának fejsze segitségével 4, 5, 6 s a t. szögletes alakot adni.

Megfásodás, *Verholzung*; p a. magról kelt növénykék vagy a fiatal hajtások őszig megfásodnak.

Megforgatni, *Riolen*; a földet sekélyebben vagy szántás által ugy megforgatni hogy annak felső része alá — alsó része pedig felül essék.

Meggy, borizü — Prunus cerasus, *Sauerkirsche*.

Megy, cseresnye — Prunus avium, *Vogelkirsche*.

Meggy, saj — Prunus mahaleb, *Mahalebkirsche*.

Meggy, zelnicze — Prunus padus, *Traubenkirsche*.

Meghagyni, *aushalten*. A fa feldolgozásánál a vágásban mindazon darabokat, melyek épületi vagy szerszámfának alkalmasak meghagyni, az az tüzifának fel nem vágni.

Meghagyott, *übergehalten*; midőn sarj — vagy középerdőben egyes rudakat, a szálerdőben pedig egyes fákat a vágás alkalmával azon czélból még egy fordán által meghagynak, hogy vastagabb fát neveljenek.

Meghengerlése a földnek, *Walzen des Bodens*.

Meghonositani, acclimatisiren, valamely növényt művelés által egy vidék klimájához szoktatni.

Megiszapolni, *Anschlämmen*; az elültetendő fácskák gyökereit agyaghabarékba mártani.

Megkezdeni a csusztatást, *ankehren*.

Megkezdeni a vágást, *anhauen*; p. egy vágható állabban.

Megkűszni, *bekletern*; — a fákat magszedés végett, vagy bármi más czélból.

Meglépdelni, *abschreiten*; valamely vonalat lépésekkel mérni.

Megmérni, *abmessen*, *ausmessen*; — az elkészitett szerszám —

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

és tüzifa menyiségét ölek szerént, vagy a fekvő fák vastagságát és hosszát meghatározni.

Megnyesni, *einstutzen, abstutzen, bestutzen, beschneiden*; elültetéskor a fanövények ágait és gyökereit.

Megrágni, *Verbeiszen*; a legelő marha vagy a vad megrágja a csemetéket.

Megrekedés, *Erstickung des Holzes*; — ha a nyers fát légmentes helyre teszik vagy befalazzák az megreked, elkorhad, s minden horderejét elveszti.

Megrongálás, *Beschaedigung*; az erdő fáinak, csemetéinek sat. megsértése.

Megváltás, *Ablösung*; p. szolgálmányok megváltása.

Mellékállab, *Nebenbestand*; — Az erősebb törzsek által túlnőtt és igy élnyomott gyöngébb törzsek, melyek a vigályitásnál kivágatnak, képezik a mellékállabot.

Mellékhasználat, *Nebennutzung* a főterméken, a fán kívül minden egyéb erdei haszonvétel, um. kéreg, gyanta, makk, gubacs, legeltetés, alomszedés, s a t.

Mellékjövedelem, *Nebeneinnahme.*

Melléktermék, *Nebenprodukt*; p. a szénégetésnél nyert kátrány, melléktermék.

Mesgye, *Rain.*

Mestergerendák, *Träger, Durchzüge.*

Metélyfa, *Abholz, Abraum, Astach*; a vágásnál a fárol elvágott ág-bog.

Metszett szélü levél, *Zerschnittenes Blatt*; Midőn a bevágások a közép inig mennek.

Mezei fatenyésztés, *Feldholzzucht, Ackerliche Holzzucht, Baumfeldwirtschaft, Feldbaumkultur, Feldbaumwirtschaft, Feldbaumzucht.* Erdei fák tenyésztése a mezők mesgyéin ültetett sorokban.

Mezöngy, Phalena nobina (agrotis) valligera, *Kiefernsaateule.*

Mély talaju, *tiefgründig.*

Mérasztal, *Mesztisch.*

Méreszközök, *Meszinstrumente.*

Méret, Dimension; például egy fatörzsnek méretei; alul 12" fölül 9" vastag, 4⁰ hosszú.

Mérláncz, *Meszkette.*

Mérnök, *Geometer, Geodet, Feldmesser.*

Mérzsinór, *Meszschnur.*

Mérszalag, *Meszband.*

Mérték, *Maaszstab*; mértani rajzolatoknál használtatni szokott mérvessző, melynek egysége a természeti nagysághoz bizonyos arányban áll p. ha a mértéken 1" = 40⁰ akkor az arány 1 : 2880.

Mészégetés, *Kalkbrennerei.*

Mésznövények, *Kalkpflanzen*; oly növények melyek kiválólag mésztalajon tenyészvén, előfordulásuk által a talaj mésztartalmát jelzik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Mindégzöldfák, *Immergrüne Baeume oder Holzarten*; melyek leveleiket télre is zölden megtartják.

Mintagazdaság, *Musterwirthschaft.*

Mintavigályitás, *Musterdurchforstung.*

Mocsár, *Morast.*

Mocsáros, *sumpfig, morastig.*

Mocsáros talaj, *Sumpfboden.*

Mocsártölgy, *Stieleiche*; Quercus pedunculata.

Mogyoró, csöves — Corylus tubulosa, *Lambertnusz.*

Mogyoró, közönséges — Corylus avellana, *gemeine Haselnusz.*

Mogyoró, török — Corylus colurna, *türkische Hasel.*

Moha, *Moos.*

Mohatakaró, *Moosdecke.*

Moly, fenyü — Tinea laricinella, *Lerchenminirmotte.*

Moly, rügy — Tinea bergiella, *Fichtenknospenmotte.*

Munkálat, *Operat.*

Murvák, *Deckblaetter*; a virágtengelyen találtató levélnemű, de a valódi levelektől még is eltérő szervek, melyek mind a virágzat tövén elhelyezvék.

Müge, festő — Asperula tinctoria, *Faerbe-Waldginster.*

Müge, veresfias — Asperula cynanchia, *Brennwurzel.*

Müge, szagos — Asperula odorata, *Waldmeister.* —

Müszaki segédszemélyzet, *technichcs Hülfspersonal.*

Müszakilag vágható — *technish — o. merkantilisch haubar*; — az állab vagy fa, midőn elért méretei s a t. miatt bizonyos müszaki czélokra legalkalmasabb.

Müút, *Kunststrasze, Chaossee.*

N.

Nadragulya, maszlagos — Atropa belladonna, *Tollkirsche.*

Nagyábolni vagy nagyolni, *abschroppen, bewaldrechten*; az épületfát zsinór után nagyjából megfaragni.

Napidijak, *Diaeten, Diurnum*; — erdőtiszteknek rendkivüli vagy tartózkodási helyükön kivül szolgálatban járó napidijak.

Napló, *Journal*; p. faeladási napló s a t.

Napszámos, *Schichtler, Taglöhner, Handlanger.*

Nád, homok v. lenge — Arundo arenaria, *Sandrohr.*

Nápicz, vanyiga — Aira flexuosa, *Bogen-Scheimle.*

Ne dmérő, Hygrometer.

Nedvben vágás, *Safthieb*; ha a fa vágása a nedvkeringés ideje alatt tavasszal vagy nyáron történik.

Nedves talaj, *Feuchter Boden*; a talajt nedvesnek mondjuk ha abból kézzel való szóritás közben egyes vizcseppek folynak ki.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Nemes fanemek, *edle Holzarten.* Különösen a kemény fák, továbbá mindazok, melyek kitünő használati értékkel birnak. A lombfák közül ide tartoznak: a tölgyek, a bükk, a szilek, a kőris és a jávorok; a tűlevelűek közül: a jegenye — vörös — erdei — fekete — lúcz és czirbolya-fenyő.

Nemzetgazdászat, *Nationalökonomie.*

Nevelni, — *Anziehen*; fát, erdőt, kellő ápolás mellett, ültetés vetés által

Négyes kötés, *Vierverband*; a szabályos ültetés azon módja midőn a csemetéket négyzet alakban ültetik.

Négyesültetés, *Vierpflanzung*; l. négyes kötés.

Négyfőbbporodások, Tetradynamia; midőn 6 porodával biró virágoknál 4 poroda hosszabb, kettő pedig rövidebb pl. a keresztes virágoknál.

Négyzetes, *Quadratisch.*

Négyzethüvelyk, *Quadratzoll.*

Négyzetkötés, *Quadratverband, Vierverband.*

Négyzetláb, *Quadratfusz.*

Négyzetöl, *Quadratklafter.*

Német bogsa, *norddeutscher Meiler.*

Noszpolya, borízü — Mespilus germanica, *gemeine Mispel.*

Nötér, *Wachsraum, Standraum*; azon tér mely valamely állabban egy egy fának valósággal vagy átlagban jut. Össze nem tévesztendő a nőtér az ernyőtérrel, mert egy fának ernyőtere lehet kisebb vagy nagyobb mint nőtere; igy egy teljes zárlatu állabban a fák ágai egymásba nyulván nagyobb ernyőtérrel mint nőtérrel birnak, ez utóbbi egyenlő lévén az egész térrel — osztva az azon téren álló fák számával.

Növedék, *Zuwachs*; l. növekedés.

Növedékapadás, *Zuwachsverminderung.*

Növedékgyarapodás, *Zuwachssteigerung.*

Növedéki százalék, *Zuwachsprozent*; egy fa, állab vagy egész pagony növedéke, — összes fatömegének százalékaiban kifejezve.

Növedékkipuhatolás, *Zuwachsermittelung.*

Növedékszámitás, *Zuwachsberechnung.*

Növedékveszteség, *Zuwachsverlust.*

Növekvés, *Zuwachs*; a fatömegnek bizonyos időközre vonatkozó szaporodása átaljában, akár holdanként akár törzsenként. A szaporodott fatömeg maga pedig **növedéknek** neveztetik.

Növekvési törvény, *Zuwachsgesetz.*

Növény, *Pflanze*; általános neve a növény országhoz tartozó egyedeknek. Németben *Pflanze*; erdészeknél magról nevelt

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

s ültetésre szánt, kisebb nagyobbcsemetéket, ültönczöket, suhángot s a t. jelent.

Növényföldrajz, *Pflanzengeographie.*

Növénykertek, *Botanische Gaerten, Forst-Botanische Gaerten*; oly kertek, melyekben az erdészeti hasznos és káros növények oktatási czélból egyenként vagy csoportonként tenyésztetnek.

Növénykór, *Pflanzenkrankheit*;

Növénytan, *Botanik, Pflanzenkunde.* A növények ösmeretének tana.

Növényterjisme , *Geographie der Gewaechse, Pflanzen-Geographie.*

Növés, *Wachstum, Wuchs.*

Növési törvény, *Wachsthumgesetz.*

Növés-menet, *Wachsthumsgang, Zuwachsgang.*

Nyákhártya , *Primodialschlauch*; a képzeny legkülső és legsürübb rétege.

Nyárfa, kanadai, — Populus canadensis, *canadische Pappel.*

Nyár, fehér — Populus alba, *Silberpappel.*

Nyár, fekete — Populus nigra, *Shhwarzpappel.*

Nyári szánutak, *Schmierwege*; a hasábfának lapályos helyeken a vágásból való kihordására nyáron, keresztbe rakott fából készült léczekkel korlátolt s a dörzsölés kisebbitése végett zsirral kent szánutakat használnak.

Nyári vágás, *Sommerfaellung.*

Nyár, jegenye — Populus italica d. R. (P. pyramidalis Mch. P. dilatata L.) *Piramidenpappel.*

Nyáronzöld, *Sommergrün*; azon fa, mely leveleit összel elhullatja.

Nyár, rezgő — Populus tremula, *Zitterpappel, Aspe, Espe.*

Nyár, szőke — Populus canescens, *graue Pappel.*

Nyelvalaku párta, *Zungenförmige Blüthe.*

Nyereg , *Einsattlung*; nyereg forma bemélyedése a hegygerincznek.

Nyeregfák, *Sattelbaeume*; a csuszorna két oldalán lévő legfelső szálak melyek czéljok az iramodva csúszó fának a csuszornából való kiugrását meggátolni.

Nyeremény, *das Ausbringen an Kohle aus dem Holze*; p. a szén nyeremény nálunk a fa sulyának 22 százalékát teszi. Vagy: átlag véve mennyi szenet nyertek? a fa ürtartalmának 49 százalékát.

Nyersfa, *grünes Holz, feuchtes Holz*; különösen a tavasszal és nyáron vágott fa addig mig ki nem szárad.

Nyeselő kés, *Sehneidelmesser*; néha egyenes pengéjü de rendesen villa alaku két águ kés, mely hosszu rudra illesztve a fák nyeselésénél az ágaknak

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

döfés által való lemetszésére szolgál.

Nyeselő üzem, *Schneidelholzbetrieb*, *Schneidelholzwirtschaft*; e legelőkön, utak mellett, mezők szélein s a t. álló lombfáknak azon használata midőn azok ágai a törzstől, csak egy pár hüvelyknyi csonkokat hagyva majdnem a csúcsig lenyesetnek, s az uj hajtásokon ezen nyesés a helyi czélok szerént 1—6 éves időközben (fordában)ismételtetik.

Nyesfa, *Schneidelholz*; azon fák melyeket nyeselő üzemben használnak; l. ezt.

Nyeselés, ágnyeselés, *Schneideln*; nyeselő üzemben a fák ágait lenyesni; l. nyeselő üzem.

Nyél, *Stiel*; p. fejszenyél s a t.

Nyikor, kárhári — Cerambyx (Saperda) carcharias, *groszer Pappel-Bockkaefer.*

Nyiladék, *Durchhau*, *Schneisze*, *Gestelle*, *Stellwege*; az erdőn azon utsza forma egyenes vonalu átvágások melyek a tagok határait képezik de egyszersmind utakul, az erdőégéseknél és rovarpusztitásnál pedig gátul szolgálnak.

Nyilalaku levél, *Pfeilförmiges Blatt*; midőn a kög a nyil hegyének alakjához hasonlit.

Nyilt talaj, *wunder Boden*; a talaj fölületének természetes vagy mesterséges uton létrejött oly minősége, melynél fogva az anyafákról lehulló vagy a mesterségesen elszórt mag csirázni s a kelő növény gyökeret verni képes.

Nyilvántartás, *Evidenzhaltung*; az erdőrendezéskor kipuhatolt, s bizonyos időszakra használatul kitüzött fatermésnek, a vágási eredményekkel való összehasonlitása és a különbségnek folytonos nyilvántartása.

Nyir, fehér — Betula alba, *Weiszbirke* vagy *gem. Birke.*

Nyirkátrány, *Birkentheer*; nyirfakéregből főzött kátrány.

Nyír, szőrösödő — Betula pubescens, vagy odorata, *Haarbirke.*

Nyir, törpe — Betula nana *Zwergbirke.*

Nyírvíz, *Birkensaft*, *Birkenwasser*; tavasszal a megfurt nyírfából folyó édes élvezhető nedv.

Nyomórúd, kötörúd, *Bindebaum*, *Heubaum*, *Wiesbaum*; a szénának a szekeren való lekötésére szolgáló hosszú rud.

Nyugtan, *Statik.*

Nyujtó, *Langwied*, *Langbaum*; azon 4—6" vastag fa, mely a szekér első részét a hátulsóval, vagyis a két tengelyt összeköti.

Nyujtvány, — *Auflanger*; mindazon görbe fa, mely által a hajóépületének valamely része különösen a bókony

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

hosszabra kinyujtatik. Ilyen nyujtók a habláb és pipa is.

Nyulánk, *schaeftig.*

O.

Olasz szenités, *Italienische Verkohlung.*

Oldal rügy, *Seitenknospen*; azon rügyek, melyek az ágak oldalain vannak és melyekből mellék tengelyek keletkeznek.

Oltani, *Pfropfen.*

Oltott szén, *Baeckerkohlen, Löschkohlen*; a lég szabad befolyása mellett takaró nélkül égetett és azután vizzel- vagy betakarás által eloltott szén.

Orom, *Ort, Segel*; a máglya vagy fekvő bogsa legmagasabb pontja.

Orsó vagy pergö, *Drilling*; a fürész malmoknál.

Ortani, *roden, hainen, rödern*; l. ortás.

Ortás, *Rodung*; az álló fának vagy a levágott fa tuskójának tövestől való kiásása. Továbbá azon erdőüzemmódot — *(Röderwald, rödern, hainen;)* is értjük alatta, melynél az évi vágások a tuskók kiásása s minden aszat és apram kihordása vagy felégetése által, mezőgazdasági köztes- használatra alkalmassá tétetnek, s ennek 3—5 évre azon czélból át is engedtetnek hogy ujbolitásuk ez idő alatt sikeresebben és olcsóbban eléressék. Az irtás és ortás közt tehát az a különbség, hogy az előbbi által az erdőtalaj véglegesen, mig az utóbbi által az csak sikeresebb ujbolitás czéljából, ideiglenesen készittetik elő mezőgazdasági czélokra.

Ortókapa, *Rodehacke, Rotthacke*; 3" széles órru erős csákánykapa, mely az ortásnál a kövek kiásására, a gyökerek kifeszitésére s a t. használtatik.

Ortolás, *Röderwirtschaft, Ackerbau im Walde, Waldfeldbau*; l. ortott erdő és ortolni.

Ortolni, *rödern*; az erdőt ennek levágása után néhány évig mezőgazdasági czélokra használni mely használat alatt az erdő ujbolitása is eszközöl tetik.

Ortotterdö vagy ortáserdö *Röderwald*; l. ortás.

Ostorindák, *Auslaeufer*; földön- kuszó levelekkel ellátott mellék-tengelyek, melyek helyenként járnok gyökereket és rügyeket hajtanak.

Ostornyelek, *Peitschenstiele.*

Oszlopfa, *Stempelholz.*

Osztag, *Unterabtheilung, Section Abtheilung*; az erdőtagok minden oly része, mely termőhelyi viszonyokra, fanemre, korra és zárlatra nézve a körülötte fekvő állaboktól különbözik s a forda-tartama alatt szabályos egésszé alakuland.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Osztályozni, — sectioniren, az osztagok határvonalait felmérés és becslés végett kijelölni.

Osztály, *Klasse*; — District.

Osztályozás, Classification, *Klassifizirung*; tárgyaknak sat. meghatározó különbségeik szerinti osztályozása.

Osztovonal, *Theilungslinie.*

Ö.

Öl, *Klafter*; a.) hoszmérték, mely 6 láb vagy 72 hüvelykre oszlik. b.) a tüzifánál ür köbmérmérték, melynek szélessége 1 öl, magassága 1 öl, mélysége pedig a fadarabok hossza szerént 2, 3, 4, 5, s a t. láb; például egy öl 3 lábas hasábfa.

Ölberakni, felrakásolni, *aufklaftern, aufschlichten, aufschichten, aufzäumen, aufarchen, aufbeugen, klaftern.*

Ölezési számolás, *Toisiren.*

Ölrúd v. öl, *Klafterstab, Klafterstange.*

Örökzöld fák, *Immergrüne* — vagy *Wintergrüne-hölzer.*

Örkerület, *Forstbegang, Forstbelauf, Schutzbezirk*; egy erdő őrnek őrzés végett adott erdőtér, melyet naponként be kell járni.

Ötös ültetés, ötös kötés, *fünfpflanzung, fünfverband*; midőn csemetéket négyzet alakba s annak közepére is egy csemetét ültetnek.

Összeállitani, *abbinden*: tutajt vagy ácsművet.

Összekötni, *einbinden*; szálfákát keresztgerendákkal és guzszsal tutajjá kötni.

Összenött v. egyszirmu párta, Gamopetala, midőn a párta levelei össze vannak egymással nőve. Az egyszirmu pártáknál e következő alakok jönnek elö.

Csőkés párta, Röhrige Blüte.
Tölcsér idomu párta, Trichterförmige Blüte.
Harang alaku párta, Glockige Blüte.
Korsó alaku párta, Krugförmige Blüte.
Kerék alaku párta, Radförmige Blüte.
Tányér alaku pártā, Tellerförmige Blüte.
Gömbös párta, Kuglige Blüte.
Ajakos párta, Lippen Blüte.
Tátó páta, Aachige Blüte.
Nyelv alaku párta, Zungengenförmige Blüte.

Összerakása a bogsának *Schichten des Meilers.*

Összes-készlet, *Gesammtvorrath.*

Összes-növedék, *Gesammtzuwachs.*

Összes termés, *Gesammtertrag, Gesammtetat, gesamter Materialertrag*

Összes termelés, *Gesammterzeugung.*

Összetett füzér, *Zuzammengesetzte Aehre*; hol a kocsán nélküli virágok helyett a gerinczen ismét füzérkék ülnek. pl. buza rozs.

Össz-jövedelem, *Rohertrag*, *Bruttoertrag*; az erdőből bejövő

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

összes jövedelem, melyből a kiadások levonása után a tisztajövedelem marad.

Összlet, Complex.

Özöndék, galagonya — Papilio (Pontia) crataegi, *Weiszdornfalter.*

Őrszemélyzet, *Schutzpersonal.*

Őserdő, *Urwald*; oly magas koru erdő, melynek kora az ott előjövő fanemek élettartamát többnyire megközeliti s melyben emberkéz működésének semmi nyoma sincs.

P.

Padlódeszka, *Bohlen, Pfosten*; 2—4 hüvelyk vastag deszkák.

Padlófürész, *Bodensaege, Bohlensaege*; oly fürész melyet két vagy három ember által függelékes irányban kezelve padló deszkák vagy födemgerendák fűrészelésére használnak.

Pagony, *Revier, Forstrevier*; egy bizonyos majd kisebb majd nagyobb erdőterület, mely összefüggésben használva egy erdőtiszt, erdész, erdőgondnok vagy pagonyász kezelésére bizatik.

Pagonyász, *Revirförster.*

Palancs, szélelt — Cimex (Corcus) marginatus, *Wanze.*

Pallag, *Letten.*

Parafa, *Pantoffelholz, Kork.*

Paszulykaró, *Bohnenstange*; különféle de leggyakrabban mogyorófa vesszők melyek ½—1 hüvelyk vastagok 5—8' hosszúk s a felfutó kerti vetemények támaszául szolgálnak.

Páfrány, erdei — Polypodium v. Aspidium felix mas, *maennlicher Tüpfelfarren.*

Páfrány, édes gyökerü — Polypodium vulgare, *gemeiner Tüpfelfarren.*

Pályafák, *Straszbaeume*, a fürész malmokban azon fekmentes és párhuzamos 2 hoszu gerenda, melyen a ramasz-szekér mozog.

Párta v. bokréta, *Blumenkrone*; a virág azon nem lényeges része, mely többnyire szines levelekből áll és mely a nemző szerveket kivirágzás előtt közvetlenül betakarja.

Pászta, *Streifen.*

Pázsoló kapa, *Plaggenhaue*; gyephántásra szolgáló széles orru éles kapa.

Pergetni, *ausklengeln, ausklengen*; a fenyűk leszedett tobozaiból a magot a nap- vagy mesterséges meleg segitségével, különös készülékeken kifejteni.

Perje, ligeti, — Poa nemoralis, *kleines Wald-Rispengras.*

Perje, sziléziai — Poa sudetica, *Wald-Rispengras.*

Peszér, négy pettyes — Silpha quadripunctata, *Todtengraeber.*

Pettyes - edények, *Tüpfelgefaesze.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Pikkelyek, *Schuppen*; hártyanemű függelékek a növények külbőrén.

Pirék gerezdes — Coccus race comosus, *Fichten-Schildlaus.*

Pohók, bucsus — Phalena bombix (gastropacha) processionea, *Prozessionsspinner.*

Pohók, fenyű — Phalena bombix (gsstropacha) píni, *Kiefernspinner.*

Pohók, gyűrűs — Phalena bombix (gastropacha) neustria, *Ringelspinner.*

Pompály, ártó — Buprestis nociva, *schaedlicher Prachtkaefer.*

Pompály, négy pontos — Buprestis quadri punctata, *Vierpunktierter Kiefern - Prachtkaefer*

Porhanyodás, *Eimrigwerden*; — a szén bogsák szénföldtakarója néha különféle okoknál fogva elveszti összetartását, porhanyóvá lesz s igy a bogsa belsejébe bepergedez.

Porhon v. portok, *Staubbeutel*; a poroda azon lényeges része, melyben a virágpor képződik.

Porodás v. him virág, *Staubblüte*; oly tökélytelen virág melyben csupán porodák vannak, a terme pedig hiányzik.

Pótszer, *Surrogat.*

Pörkfa, *Rostholz.*

Pözs, *Faschiene*; ágakból veszszőkből összekötött, gátak, töltések s a t. keszitéséhez használni szokott nyalábok.

Pözsgát, *Faschienendamm*; — ágnyalábokból készitett gát.

Próbafa, *Probebaum.*

Próbarakat, *Probestosz.*

Próbatér, *Proeflaeche Probejoch*; azon egy holdnyi vagy ennél nagyobb vagy kissebb tér, melyet valamely állab fatömegének becslése végett letűznek, hogy az ezen talált fatömegről az egész állab fatömegére lehessen következtetni.

Próbatörzs, *Probestamm.*

Próbát venni, *Probenehmen.*

Pusztitás, *Veerheerung*; p. az erdőnek rovarok által való pusztitása.

R.

Rabló, erdőhasználat, Devastation, *Forstdevastation*; — oly erdőbánlás mely a gazdászat okszerű vagy megállapitott elveivel nagy mértékben ellenkezik s a jövedelem tartamosságára nincs tekintettel; a nélkül azonban, hogy a talaj fatermőképessége az által veszélyeztetnék.

Németben a „Devastatio“ szót erdőpusztitás (*Waldverwüstung*) értelmében is használják némelyek, l. erdőpusztitás.

Ragya, *Mehlthau.*

Rajzás, *Ausflug der Borkenkaefer.* például: A betüző szú aprilisben vagy **m á j u s** elején rajzik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Rajzmásoló, *Pantograph*, *Storchschnabel*; mértani eszköz, melyel a rajzokat kisebb nagyobb méretekben másolni lehet.

Rakás, *Holzstosz*, *Schranken*, *Stosz*, *Arche*, *Arke*; szabályosan felrétegelt, felrakásolt tüzifa.

Rakhely, *Lagerstelle*.

Rakparti szénhely, *Rechenkohlung*, *Landkohlung*.

Ramasz *Block*, *Saegeblock*; Azon 2—3 öles fatönkök melyekből deszkát fűrészelnek.

Ramasz-szekér, *Blockwagen*, *Klotzwagen*; a fűrész malmoknál, azon apró csiga kerekeken mozgó gerendákból kötött ráma melyre a ramasztot erösitik s melyen ez a fürész elibe tolatik.

Rács, *Rost*.

Rács czölöp, *Rostphahl*.

Rácsgerenda, *Rostbalken*.

Rónaság, *Flachland*.

Redves, **reves**, *anbrüchig*, *morsch*; korhadásnak indult állapota a fának.

Rekettye, német — Genista germanica *Deutsche Ginster*.

Rekettye, nyúl — Genista tinctoria *Faerbeginster*.

Repedni, *aufreissen*, *Risze bekommen*, ha kiszáradás alkalkalmával a fa megrepedez meghasadozik.

Repö, ölyü — Pteris aquilina, *Saumfarme*.

Részilleték, *Tantieme*.

Részlet, *Parzelle*.

Részletes kimutatás, *Partikulare*.

Részletezni, *Detailiren*, *Parzellieren*; valamit részletesen kifejteni, felmérni.

Ribiszke, bérczi — Ribes alpinum, *Alpen-Johannisbeere*.

Ribiszke, fekete — Ribes nigrum, *schwarze Johannisbeere*; (*Wanzenbeere*.)

Ribiszke, köszméte — Ribes grossularia, *gemeine Stachelbeere*.

Ribiszke, vörös — Ribes rubrum, *gememeine Johannisbeere*.

Rinya, ollós Scolopendra forficata *Zangentausendfusz*.

Ritkás, *Raeumde*; oly erdötér, melyen a fák igen ritkán csak tiltúl állanak.

Ritkítani, *lichten*, *auslichten*; a vető vágást a magfák egy részének kivágása által azon czélból ritkítani, hogy a serdény a légköri befolyásokat nagyobb mérvben élvezhesse.

Ritkitás *Lichtstellung*; l. ritkitóvágás.

Ritkitási fok, *Lichtgrad*, *Lichtungsgrad*; a természetes ujbolitás alatt lévő állabb megritkitásának kisebb nagyobb mérve.

Ritkitó vágás, *Lichtschlag*, *Lichthieb*, *Lichthau*; l. ritkítani.

Robar, **rovar**, *Kefer*, *Kerfthier*, *Kerbthier*, *Insekt*.

Robartan, **rovartan**, *Kerfkunde*, *Insektenkunde*; Entomologie.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Rostos gyökér, *Faserwurzel*; főleg ez egyszikűeknél előforduló sűrű elágazott mellék gyökérzet, mely az elsatnyult főgyökeret pótolja.

Rostos sejtszövet, Prosenchyme; hosszas sejtekből alakult szövet, mely igen szilárd állományt képez p. o. a fahánes.

Rovarfalás, *Insektenfrasz.*

Rovarok, *Insekten.*

Rovarpusztitás, *Insektenvertilgung.*

Rovartan, *Insektenkunde.*

Rovátkolni, *aufplatten*; — a csuszornák szálainak azon összekötési módja, midőn az egyik szál vége alólrul a másiké pedig felülről félig bevágva s mind a kettő egymásra illesztve faszeggel a vánkosra szegeztik.

Rovás, *Kerbholz.*

Rózsa, árva — Rosa alpina, *Alpenrose.*

Rózsa, csipke — Rosa canina, *Hundsrose.* —

Rózsa, parlagi — Rosa arvensis, *Feldrose.* —

Rökönyös, *stokig*; a fának korhadási állapota az első fokon.

Rökönyödés, *das Stockig werden.*

Rözsefa, *Reisholz*; vékony ágfa.

Rözsenyalábok, *Büschel, Wellen*; egyenlő hosszaságra vágot vékony ágakból $\frac{1}{2}$—2 lábnyi vastagságban kötött s tüzelésre szolgáló nyalábok.

Rudak. *Stangen*; a rudas erdők egyes fái l. rudas

Rudaserdö vagy rudas, *Stangenholz*; azon állab, melynek fái az alsó ágaktól megtisztultak és meglehetös vastagsággal birnak.

Rugékonyság, *Elastizitaet*; a fának egyik tulajdonsága, melynél fogva ha nyomás következtében meghajlittatik, a nyomás megszünte után eredeti állását visszafoglalja.

Rúdkörzö, *Stangenzirkel.*

Rügy, Gemma *Knospe*, *Blaetterknospe*; külsőleg kupidomu, pikkelyes képződmény, mely a tengelyt legfiatalabb korszakában képviseli, s melyből a levelek erednek.

S.

Sajtany, növényi, Legumen, *Pflanzenkasein*; az állati sajttal egyenlő összetételü, a növényekben gyakran előforduló légenytartamas alkrész.

Sajtolt tözeg, *Presztorf.*

Sarj, *Ausschlag*, *Lode*; általános elnevezése minden a fa törzsén tövén és gyökerén kitörő fiatal hajtásnak; innen tuskó — tő és gyöksarj.

Sarjadék, *Wiederwuchs*; a sarj és közép erdők vágás területén a vágás következtében létrejött hajtások összege. (A szálerdőben serdény.)

Sarjadzás, *Ausschlagen*, a sarjak előtörése.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Sarjálláb, *Schlagholzbestand.*
Sarjerdő, *Niederwald.*
Sarjerdőgazdaság, *Niederwaldwirtschaft, Niederwaldbetrieb.*
Sarjerdőüzem, *Niederwaldbetrieb, Schlagholzbetrieb, Niederwaldwirtschaft.*
Sarjfa, *Schlagholz.*
Sarjképség, *Aauschlagsfähigkeit*; a növények képessége sarjadzás által megujulni.
Sarjüzem, *Ausschlagbetrieb*; általjában azon erdőüzemmódokat jelenti, melyeknél az ujbolitás kizárólag a fák törzseinek tuskóinak s töveinek kihajtása utján történik. Alerdő-, kapáserdő-, botfa- és nyeselőüzem. —
Sarlóbér, *Sichelzins.*
Saruzni, *Beschuhen*; a czölöpöknek a földbe jutó hegyes részét vashegygyel, ugy nevezett saruval, ellátni.
Sápkór, *Bleichsucht*; növénykór mely a levélzöld szabálytalan fejlődéséből eredvén, a levelek sápadságában jelentkezik.
Sás, homok — Carex arenaria, *Sand-Riedgras, Sandsegge.*
Sáska, vándor — Gryllus (Acridium) migratorius. *Wanderheuschrecke.*
Sátor, *Doldentraube*; a fürt oly neme hol az alsóbb virágok kocsánjai a felsőkénél sokkal hosszabbak, ugy hogy az egyes virágok majd nem egy sikban fekszenek.
Sejt, cellula, Zelle; a növények elemi szerve. — Sejtek csoportulása képezi a növényi testet.
Sejtborék, *Zellmembran*, *Zellwand*; a sejt legkülsőbb, sejtenyéből álló része, mely a sejttartalmat szakadatlanul körös körül zárja.
Sejtes növények, Plantae cellurales, *Zellpflanzen*; alsóbb szervezetü növények, melyek edényekkel nem birnak hanem csupán sejtekből alakulvák.
Sejtgyarmat, *Zellfamielie*; a sejtek oly laza egyesülése, miszerint azok tökéletes kiképeztetésük után elválnak egymástól és életüket azontul egyenként folytatják.
Sejtképzeny, — képzeny, Plasma, Protoplasma; a sejt életprincipiuma és azért leglényegesebb része.
Sejtközimenetek, *Interzelluralgänge*; csatornaszerü menetek a sejtek közt, melyek vagy levegőt, v. gyantát v, olajat visznek.
Sejtmag, sejtmagcsa, Cytoblast, *Zellenkern*; a sejtben előforduló, gömbalaku testecske, mely a protoplasma egy részének megsürüsödéséből veszi eredetét.
Sejtnedv, *Zellflüssigkeit*; folyadék, mely a sejtben előforduló többféle anyagot föloldva tartalmaz.
Sejtragasz, *Intercelularsubstanz*; a sejtborék átváltoztatásából származó anyag,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

mely a sejteket egymással összeragasztja.

Sejtszövet, *Zellgewebe*; a sejtek oly csoportosulása, melynélfogva ezek egész életükön át egyesülve maradnak.

Sekély, *Flachgründig*; — a talajnak csekély mélységét jelenti.

Selejtés, *Ausschusz*; ha a deszka javát kiválogatják csak a a selejtesse marad meg.

Seprüvesszö, *Besenreis*; leginkább a nyirfa seprünek való vékony ágai.

Serdény v. utóserdény, *Nachwuchs*; oly fiatal fanövényeket jelent, melyek természetes vetülés által vágásokban vagy oly erdőréteken jöttek létre, melyeken még elszórtan magfák állanak l. előserdény, *Vorwuchs*.

Sertéк, Setae, *Borsten*; a szőrökhez hasonló, de igen merev kiemelkedések a növények külbőrén.

Sikmérö, *Planimeter*; mértani eszköz, mellyel a térképen az egyes részletek tértartalmát számitják ki.

Sinkófa, *Riesenstümmel*, *Auswurfsstümmel*; a csuszorna végsőfiókjának alját képző fölfelé görbült bükkfa, melyről a lecsúszó fa kiugrik.

Sinlödni, *kümmern*; midőn a fák gyenge beteges kinézéssel birnak s a mellett a növésben hátramaradtak, azt mondják hogy sinlődnek.

Sisakvirág, farkasölö — Aconitum lycoctonum, *gelber Eisenhut*.

Som, fehér — Cornus alba, *weiszer Hartriegel*.

Som, husos — Cornus mascula *gelber Hartriegel*.

Som, veresgyürü — Cornus sangvinea. *rother Hartriegel*.

Sorültetés, *Reihenpflanzung*.

Sovány talaj, *armer Boden, magerer Boden*.

Sövény, *Hecke*.

Sövénykarók, *Zaunpfäle*.

Sövényrudak, *Zaunstangen*.

Sudarlós, *abholzig*; oly fa melynek vastagtága, derekától sudara felé aránytalanul csökken

Sudarodás, *Abfall der Stammdurchmesser*; a törzs vékonyodása a sudár felé.

Sudár, *Baumwipfel, Baumgipfel, Gipfel, Wipfel, Zopf*; a fák törzsének felső az ágak közt felnyuló vékonyabb része.

Sudáraszály, *Wipfeldürre, Gipfeldürre, Zopftrocknisz*; midőn a fák sudara bár mi okból elszárad.

Sudártüz, *Gipfelfeuer, Wipfelfeuer, Flugfeuer*; midőn erdőégés alkalmával a tüz fák, különösen a tülevelüek, lombozatába kap, s egyik fáról a másikra terjed.

Sudárvég, *Gipfelende, Wipfelende, Zopfende*.

Sugár, *Halbmesser*, Radius.

Sugárhasábok, *Leithölzer*; az olasz boksák aljára sugár alak-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ban rakott hasábfák, melyekre a hidlatot rakják.

Sugárrepedések, *Kernrisse*; midőn a fa harántmetszetén, közepétől kifelé sugárszerűen megreped.

Suháng, *Heister*; a szabadba való kiültetés végett faiskolában nevelt 7 és több lábnyi magas és 1—2 hüvelyk vastag lombfácskák.

Suhángültetés, *Heisterpflanzung*; suhángokkal való ültetés l. suháng.

Suriány. *Auswuchs, Jungmaisz, Maisz, Aufwuchs*, akár természetes vetülés akár mesterséges vetés vagy ültetés által eredt vágható korának első negyedében álló fiatal erdő.

Surrantó, *Floszloch, Durchlasz, Floszdurchlasz*, *Floszgasse*, *Floszpassage*; a malomgátak és uszagátakon átvezető zsilipszerű szűknyilás, melyen a talpak vagy a kötetlenül uszó fák átbocsájtatnak, s mely rendesen tiltóval van elzárva. A surrantóknak néha az is czélja hogy a vizi vámot be lehessen szedni vagy a talpakat ellenőrizni.

Sülyedt fa, *Senkholz*; azon fák melyek az usztatás alkalmával magukat vizzel megszíva önterhök miatt elsülyednek, s melyeket a viz leapadása után ki szoktak huzni.

Sürü-erdö, *gedrungener oder geschlossener Bestand*; oly erdő melyben a fák az erdő korához képest lehető sürjen állanak.

Sürü zárlat, *Dichter Schlusz*, *Dichter Stand*, *Dichte Bestockung*, *Dichte Stellung*; midőn az erdő fái a szabályos teljes zárlatot meghaladó sürűségben állanak.

Szabad állás, *freier Stand*; midőn egyenként vagy oly távolban állanak egymástól a fák, hogy a szomszédfáktól minden tekintetben korlátolatlanul mindenfelé terjeszkedhetnek

Szabad erdő, *offener Wald*; oly erdő mely már a legelő marha szája alól felnőtt s mely a legeltetésnek meg van nyitva.

Szabadlakás *Forstdinstwohnung Deputatwohnung*, *Freiquartier*.

Szabályellenes, *abnorm*; (abnormis, abnorm.)

Szabályos állab, *regelmässiger Bestand*; fái közel egykoruak

Szabályos állapot, *Normaler Zustand*; az erdőnek a helyi- és különösen a termőhelyi viszonyoknak megfelelő tökéletes állapota (normális állapot.)

Szabályos fakészlet, *Normalvorrath*; Fundus instructus; azon összes fakészlet mely az erdő szabályos állapotának megfelel. (normális fakészlet)

Szabályos fatermés, *Normal-Ertrag*, *Durschnitsertrag*; az erdő szabályos állapotának megfelelő fatermés nagysága.

Szabályos növekvés, **szabá-**

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

lyos növedék, *Normaler Zuwachs*; az erdő szabályos fanövekvésének nagysága.

Szabályos virág, *Regelmässige Blüthe*; olyan, mely metszés által két egyenlő félre választható; **Szabálytalan,** *unregelmässig* ha rendszeres metszés által nem lehet két egyenlő félre osztani.

Szabálytalan állab, *unregelmässiger Bestand*; — mely szabálytalan eloszlás mellett különbözőkorú fákból áll.

Szabályzott osztagok, *Wirtschaftsfiguren*; a jövendőbeli gazdaság czéljának megfelelőleg kiegészitett, kikeritett osztagok.

Szabvány-öl, *Normalklafter*, *Massenklafter*, *Summarische-Klafter*; eszményi fatömmérték melyben az erdőrendezésnél a szükséges egyformaság végett a fatömegeket kifejezik. Minálunk egy szabvány öl 100 köbláb tömör fatartalommal bir, s körülbelül 1 négylábnyi hasábos ölnek felel meg. (normál öl.)

Szak, *Fach*; — a fatermésnek a szakozási módszerek által való kipuhatolásánál, a táblázatokban az egyes korszakok fatermése számára nyitott rovatok.

Szakasz, *Rotte*, *Holzhauerrotte*; egy számlára közösen együtt dolgozó legalább 3, rendesen 4, 6, 8, favágó; a szakasz tulajdon tagjaiból választja a a szakaszmestert, ki azt vezeti és képviseli.

Szakaszmester, *Holzhauermeister*, *Rottmeister*, *Meisterknecht*, *Obmann*, *Vorgedinger*; rendezett és nagyobbszerű erdőgazdaságban a vágásokat 4, 6—8 favágókból álló szakaszoknak osztják ki, e favágók legügyesebb, legszorgalmasabb egyéne bizatik meg a szakasz feletti felügyelettel, ez képviseli egyszersmind a szakaszt és szakasz-mesternek neveztetik.

Szakmány, *Gedingarbeit*; az erdész és munkások között favágás, szenités, csuszorna készités s a t. végett kötött szóbeli szerződés, melyszerint a munkások a kialkudott bérért a fa ölét, a szén mérőjét s a t. tartoznak előállitani.

Szakmánymunka, *Gedingarbeit*.

Szakozás v. szakozási módszer, *Periodeneintheilung*, *Fachwerk*, *Fachwerksmethode*, *Fachwerkseintheilung*; általános elnevezése az erdőtermés azon kiszámitási módjainak, melyeknél az erdő osztagainak terei vagy jelenlegi fatömegei a vágásig várható fanövedékkel eggyütt a kitüzött forda 10 vagy 20 éves korszakaira egyenlőn és átnézetesen beosztatnak.

Szapín, *Sapin*, *Zapin*, *Zappel*; csákány alaku, nehéz szálfák

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

emelésére és forgatására szolgaló kézi eszköz.

Szaporitás, *Fortpflanzung*; az erdei fáknak különféle módon való szaporitása.

Szaporodási képesség, *Fortpflanzungsfähigkeit*; a fáknak szaporodási képessége mag vagy tő- és gyök-hajtások által.

Szarufa, *Sparren, Dachsparren;*

Szádkarók, *Nutpfähle, Falzbürsten, Spuntpfähle*; viz épitésnél alkalmazott többnyire padló deszkákból készült vizhatlan falak, hol a függélyesen álló deszkák egymásba vannak hornyolva.

Szájadékok, Stomae, *Spaltöffnungen*; félhold alaku sejtek közeit képező nyilások a növények külbőrén.

Szálalni, *plántern, Fehmeln;* l. szálaló üzem.

Szálaló erdő, *Plänterwald, Fehmelwald*; l. szálaló üzem.

Szálaló-üzem, *Plänterbetrieb, Fehmelbetrieb;* azon erdőgazdaság midőn a szükséges fát kor, vastagság s más minőség szerént nem rendes vágásokból hanem szálanként az egész erdőből ott vágják a hol az a megkivántató minőségben találtatik.

Szálaló vágás, *Plänterhieb, Auszugshieb*; l. szálaló üzem.

Szálaló vágat, *Plänterhau*; a rendezett szálaló üzemnél, a szálalás egyszerre nem az egész erdőre hanem ennek csak egy részére terjesztetik ki; s a szálalás alatt lévő erdőtér szálaló vágatnak neveztetik.

Szálas, *Hochstämmig*; sugár magastörzsü fa.

Szálcsa, *Staubfaden*; azon nem lényeges része a porodádának, melyen a porhon meg van erősitve; — a szálcsa gyakran hiányzik.

Szálerdő, *Hochwald, Samenwald*; oly erdő, mely természetes vagy mesterséges vetés vagy ültetés által ifjittatik és magzó-korát meghaladó magas fordában használtatik.

Szálerdő-állab, *Hochwaldbestand.*

Szálerdő-üzem, *Hochwaldbetrieb.*

Szálfa, *Langholz;* azon fa, mely levágás után ágaitól megtisztitva sem tönkökre sem ölfának nem vágatik fel hanem egy szálban marad.

Szálfa usztatás, *Langholzflösserei.*

Szállam, *Anflug*; vetülés által eredt fiatal fanövények oly fanemeknél, melyek szárnyas vagy könnyü maggal birnak, különösen a tülevelüeknél. —

Szállamos, *angeflogener Ort*; erdőtér, mely szállam által vetült.

Szállitás, *Bringung, Transport*; a fának az erdőből az utakig vagy a felhasználás helyéig való szállitása.

Szállitó hivatal, *Flossamt;* —

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

a fának sónak s a t. tutajokon való szállitását eszközlő hivatal.

Szállitási készületek, *Bringungsanstalten*, *Transportanstalten*, *Bringungsverrichtungen*; a fának szállitására szükséges különféle épületek, eszközök; például: uszagátor, csuszorna, gátak, s a t.

Szállitási költségek, *Transportkosten.*

Szállitási mód, *Bringungsart*, *Transportart*; — például vizen vagy szárazon, tengelyen vagy csuszornán s a t.

Szállitási apadék, *Bringungscalo*, *Bringungsverlust*; a szállitott fában kopás, széttörés elforgácsolás, lopás, s a t. által történt apadás.

Számozni, *abposten*, *abzählen*; a feldolgozott tüzifát ölenként, az épület és szerszám fát pedig különbékek szerint darabonként vagy rakásonként számokkal ellátni, s egyszersmind az utóbbiak számát meghatározni.

Szán, *Schlitten.*

Szántalpak, *Kufen*, *Schlittenkufen.*

Szánút, *Schlittenweg*, *Fuhrschlittenweg.*

Szárazon való szállitás, *Landtransport.*

Száraztermés, *Trockenfrucht*; olyan midőn a magrejtő hártyás, bőrnemü vagy fás állománnyal bir.

Szárnyas levél, *Gefiedertes Blatt*; olyan összetett levél melynél a közös nyél oldalain erednek ki a levelek.

Szárölelő levél, *Stengelumfassendes Blatt*; midőn az ülő levél a szárt kögével körülöleli.

Szeder, hamvas — Rubus caesius, *Ackerbeere.*

Szeder, málna — Rubus idaeus *Himbeerenstrauch.*

Szeder, seregély — Rubus fructicosus, *Brombeeren.*

Szegecs, *Stift*; p. a csizmák készitésénél használni szokott fa szegecsek.

Szegélyezni, *Säumen*, *Besäumen*; deszkát szegélyezni.

Szekercze, *Barte*; széles vékony, rövid nyelü egy kézből használandó baltaalaku ács eszköz.

Szekér - oldalfa, *Wagenleiterbaum.*

Szekérrud, *Wagendeichsel*, *Wagenstange*, *Deichsel*, *Deichselstange.*

Szekérutak, *Fuhrwege.*

Szelemfa, *Dachpfette*, *Dachsthulruthe*, *Wandrahme*, *Rahmholz*, *Pfette*, — fák, melyek a födélzők hosszában haladva a szarufa állásokat összekapcsolják.

Szem, *Auge*; a kertészek a gyümölcsfák rügyeit különösen a nemesitésnél szemeknek is nevezik.

Személyzet, *Personal.*

Szemirányzó, Oculardiopter; a mérő asztalon használtatni

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

szokott irányzóvonasz azon lemeze, melyen át a szemlélő közvetlenül néz, mig a vonasz másik végén lévő lemez minthogy a tárgy felé áll, tárgyirányzónak neveztetik.

Szemle, Oculata.

Szemölcsök, Verucae, *Warzen*; nagyobb gömbölyű kiemelkedések a növények külbőrén.

Szemrebecslés, *Okularschätzung, Anschlag*; egyes fák vagy egész erdők fatömegét, továbbá más erdei termékek p. a gubics mennyiségét szemmérték szerint megitélni, becsülni.

Szemrebecsülni, *ansprechen*; l. szemrebecslés.

Szemzeni, Oculiren.

Szender, fenyű — Sphinx pinastri, *Kiefernschwärmer*.

Szenités, *Köhlerei, Kohlenbrennen*; gyűfogalma a szenitéshez tartozó készülékeknek s intézeteknek valamint a szenitési folyamatnak.

Szenitési folyamat, *Verkohlungsprocess*.

Szenülés, *Auskohlung*; a fa bogsában való szenitésének bevégzését jelenti. Szenült bogsa, *ausgekohlter Meiler*.

Szerszámfa, *Geräthholz, Geschirrholz, Nutzholz, Werkholz*; gyű neve azon apróbb fa választékoknak melyeket különféle kézmüvesek, kerékgyártók, esztergályosok s a t. feldolgoznak.

Szerszámfaszükséglet, *Nutzholzbedarf*.

Szerszámfatermés, *Nutzholzertrag*.

Széldeszka, *Schwärtling, Schwarte*; azon egyik oldalán lapos másikán gömbölyű deszka, mely a deszkafürészelésnél a ramasz két, illetőleg négy széliről leesik.

Szélességi klima, vagy égalj, *Breitenklima*; azon klima mely a helynek déli vagy éjszaki fekvésén alapszik.

Szélfogó, *Waldmantel, Windmantel*; az erdő vagy a vágások szélén ezek védelmére meghagyott erdőpászta.

Szélfogó, *Feuermantel, Windschauer*; — a bogsának szél ellen való védelmére felállitott, vesszőből font félköralaku falak.

Szélsőfák, *Randbäume, Randhölzer*.

Széltörés, *Windbruch*; a szél által kitörött vagy tövestől ledöntött facsoport.

Szén, *Kohle, Holzkohle*.

Szénapram, *Kohlenklein*.

Szénarúd, *Wiesbaum, Heubaum*; azon egyenes rúd, melyel a szekérre rakott szénát leszoritni szokták. Kötőrud.

Szénbogsa, *Kohlenmeiler*.

Szénégető, *Köhler, Kohlenbrenner*; azon erdei munkások kik szénégetéssel foglalkoznak.

Szénégetés, *Kohlenbrennerei*; *Köhlerei*.

Szénfa, *Kohlholz*; általjában vé-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ve azon vágott és feldolgozott fa, mely szénégetésre van rendelve.

Szénfavágás, *Kohlholzschlag*, *Kohlen-hau*, *Kohlen-hieb*; azon vágás, melyen a fát helyben szénné égetik.

Szénföld, *Gestübe*; föld és szénpor egyveleg, mely különösen az olasz bogsák betakarására szolgál.

Szénfuvaros, *Kohlenfuhrmann*, *Kohlfuhrleute*.

Széngözök, *Kahlendämpfe*; a szénégetésnél fejlődő gőzök.

Szénhely, *Kohlung*; azon erdőrész hol szenet égetnek.

Szénkas, *Kohlenkorb*; vesszőből kosár alakulag fonott kas a szénfuvarosok szekerein.

Szénmértékek, *Kohlenmasse*; a szénnek megmérésére szolgáló helyenként különféle nagyságu ürmértékek.

Szénnyeremény, *Kohlenausbeute*; bizonyos fatömegből szenités által nyert szénmennyiség,

Szénpajta, *Kohlenkammer*, *Kohlenhaus*, *Kohlschoppen*.

Szénpor, *Kohlenstaub*.

Szénrecsme, *Brandschorf*, *Brandschurf*; a szénégetésnél a szérükön, a fából kifolyó nedvek s a fejlődő kátrány követvetkeztében képződő összeálló szurkos kéreg, mely tüzelésre használható.

Szénsze dés, *Kohlenlangen*, *Auslangen der Kohlen*; a szénnek a bogsákból való kiszedése.

Szénvonó, *Kohlenkrücke*; a szénnek a bogsából való kihuzására szolgáló fanyelű vaskamó.

Szénzsák, *Kohlensack*; rosz vagy hosszu utakon a szénszállitásnál, sok apradék képződésének meggátlása végett használtatni szokot ponyva zsákok.

Szérü, *Kohlstätte*, *Kohlenstätte*, *Kohlplatz*; azon köralaku hely, melyre a bogsát rakják.

Szétválogatni, *sortiren*; a fát fanem, minőség és mérték szerént a feldolgozásnál szétválogatni.

Szétvetödés, *Schütten des Meilers*; az elfojtott szénboksában néha rohamosan fejlődő gőzök szétrobbantják a bogsát s a fát szétvetik.

Szijács, *Splint*.

Szijácsfa, *Splintholz*.

Szikek, Cotyledones *Samenlappen*; a növény azon részei, melyek az ébrenytkörülveszik.

Sziklafaj, *Gebirgsart*, *Gesteinsart*, *Felsart*.

Szil, amerikai — Ulmus americana, *Amerikanische Ulme*.

Szilánk, *Leuchtspan*; vékonyra hasitott világitásra használt faszelet.

Szilánkfa, *Spanholz*.

Szil, kérges — Ulmus suberosa, *Korkrulme*, *Korkürster*.

Szil, nyolczporhonu — Ulmus effusa, *langstielige Flatterulme*.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Szil, sima — Ulmus campestris, *Feldulme, Feldrüster.*

Szilva, kerti — Prunus domestica, *Gartenpflaume.*

Szilva, kökény — Prunus spinosa, *Schlehdorn.*

Szilva, közép — Prunus insititia, *Kriechpflaume.*

Színföld, termőföld, *Dammerde;* — szinföldnek nevezzük a föld azon felső rétegét, mely nagyobb részt korhadó növényi részekkel elegyitve több vagy kevesebb televénnyel bir; ettől feketés szinét és termékenységét nyeri.

Szintezés, *Nivellirung.*

Szirom, *Blumenblatt, Kronenblatt;* a pártának egyes levelei.

Szilárdság, *Festigkeit;* a fának azon tulajdonsága, melynélfogva az a szétszakitásnak összenyomásnak vagy éltörésnek ellentáll.

Szítani, *antreiben;* a szénégető az által szítja a bogsában a tüzet, ha több gözüt szúr a takarón.

Szitkár, méhalaku — Sphinx (Sesia) apiformis.

Szítörés, *Schürgasse;* a szénbogsánál.

Szivalaku levél, *Herzförmiges Blatt;* midőn a levél köge a szív alakjához hasonlit.

Szivgyökér, *Herzwurzel, Pfahlwurzel;* a fáknak függélyesen a földbe mélyedő közép tőgyökre.

Szívósság, *Zähigkeit.*

Szolgalmár, *Servitutsberechtigter;* oly személy, mely valami birtokra nézve, rendesen viszontszolgálatok fejében, részes haszonélvezeti joggal bir, anélkül, hogy a birtokra nézve tulajdoni joga volna. Ha a birtoktárgy átalában erdő vagy ennek egyes termékei, u. m. fa, legelő, alom s a t. akkor a haszon élvező is a szerint neveztetik erdei, — faizási, — legeltetési, — s a t. szolgalmárnak.

Szolgalom, szolgálmány, *Dienstbarkeitsrecht, Berechtigung, Servitut;* részhaszonélvezeti jog valamely birtok tárgyra p. erdőre nézve, anélkül hogy a haszon élvező azt illetőleg tulajdoni joggal birna. A részes haszonvétel tárgyai szerént: faizási — legeltetési — vadászati — s a t. szolgalom. E haszonvételi jog többnyire viszontszolgálat fejében gyakoroltatik, innen az elnevezés „szolgalom.,‘

Szórványos, *eingesprengt;* azon fanem, mely bizonyos állabban csak ritkán és egyenként szétszórva jön elő.

Szórványos makktermés, *Sprengmast.*

Szöglencz, róka — Papilio (Vanessa) polychloros, *Rüsternfalter.*

Szökcse, zöld — Gryllus (locusta) viridissimus, *grüner Heukaefer.*

Szökély, *Anlauf der Säge;* azon

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

távolság melyel a fűrészmalmoknál függélyesen járó fűrészlapokon minden feljebb álló fog az alsóbb fölé kiszökik.

Szökö csuszorna, *Auswurfriessen*; a fának hegyekről való lecsusztatására szolgáló készülék, melyből a fa a csuszorna végtagjának ellentétes hajlásánál fogva kiszökik.

Szökönez, tölgy leveli — Chrysomela (haltica) oleracea, *Eichenblattkäfer.*

Szöllökarók, *Weinpfähle.*

Szömörcze, eczet — Rhus cotinus, *Gerbersummach.*

Szömörcze, méreg — Rhus toxicodendron, *Giftsummach.*

Szömörcze, sárga — Rhus cotinus *Perückensummach.*

Szömörcze, virginiai — Rhus typhinum, *Essigbaum.*

Szörök, Pili, *Haare*; szőralaku kisebb nagyobb kiemelkedések a növények külbőrén.

Szurkocs, jegyes — Curculio (Pissodes) notatus, *kleine brauner Rüsselkäfer.*

Szurkocs, fenyő — Curculio (Hylobius) pini. *grosser brauner Rüsselkäfer.*

Szurokfözés, *Pechsieden.*

Szurokkemencze, *Pechofen*; kemencze, melyben a szurkot főzik.

Szúaszály, *Wurmtrokniss*; veszélyes fakór, mely onnan ered, hogy különféle rovarok a kéreg alá vagy a szijácsba furják magukat, ott szaporodnak, s ezek alakjai a háncsot elvágván, a fanedv keringését gátolják.

Szú, betüző — Bostrichus typographus, *Fichtenborkenkäfer.*

Szú, egyenetlen — Bostrichus dispar, *ungleicher Borkenholzkäfer.*

Szúette, *wurmstichig*; a szuáltal megrágott, átfurdalt fa.

Szú, görbefogu — Bostrichus curvidens, *Tannenborkenkäfer krummzähniger Borkenkäfer.*

Szú, gyorsiró — Bostrichus stenographus, *grosser Kiefernborkenkäfer.*

Szú, hatfogu — Bostrichus chalcograhus, *sechszähniger Fichten-Borkenkäfer.*

Szú, kétfogu — Bostrichus bidens, *kleiner Kiefern-Borkenkäfer.*

Szú, kétszìnü — Bostrichus bicolor, *kleiner Buchenborkenkäfer.*

Szúlikacs, *Bohrlöcher Wurmfrass*; a szúrágás által a fában támadt likacsok.

Szú, sok-fogu — Bostrichus laricis *vielzähniger Borkenkäfer.*

Szú, vonalos — Bostrichus lineatus, *Nutzholzborkenkäfer.*

Szünetelö üzem, *Aussetzender-Betrieb*; ellentéte a tartamos üzemnek, mert az erdő fatermését nem éveként s nem egyenlő mennyiségben, hanem a körülmények szerint a forda rövidebb vagy hosszabb időközeiben tömegesen használjuk fel.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Szütyö, *Schlauchfrucht*; egy magvu, rendetlenül felnyiló toktermés.

T.

Tag, District, *Hauptabtheilung*; egy üzemosztálynak természetes (völgyek, gerinczek) vagy mesterséges (nyiladék) vonalok által könnyebb átnézet s a t. tekintetéből képzett főrészei, körülbelül az mi a mezőgazdaságnál a dűlő.

Tagositás, Commassation; —

Takarmánylomb, *Futterlaub*; különféle erdei fák takarmánynak használt lombja.

Talaj, *Boden*; a földnek a kőzetek elmállása folytán képződött termőrétege.

Talajalkrészek, *Bodenbestandtheile.*

Talajbecslés, *Bonitirung des Bodens*; A talajjóságának becslése tekintettel a talaj fatermő képességére.

Talajboriték, *Bodenüberzug*; a talajt fedőfű, gyom, moha, lomb, s a t. egy átaljában a rajta lévő élő vagy elhalt növények és növényrészek összesége.

Talajcsökönös növények, *Bodenstäte Pflanzen*; oly növények, melyeknek léte a talaj bizonyos összetételéhez vagy tulajdonságaihoz van kötve; igy például Sorbus aria, Orbus fusca, Anemona sylvestris s a t. csökönösen a mésztalajhoz ragaszkodnak.

Talajisme, *Bodenkunde.*

Talajjavitás, *Bodenverbesserung*; a talaj termőképességének vagy erre befolyással biró tulajdonságainak fokozása, például porhanyitás vagy oly fanemek ültetése által, melyek dus lombozatukkal a talajt trágyázzák.

Talajjóság, *Bodengüte*; a talajnak viszonylagos termőképessége a fatermelésre nézve.

Talajkósza növények, *Bodenwage Pflanzen*; oly növények, melyeknél egyátaljában nem vehető észre, hogy a talaj valamely összetétele iránt előszeretettel viseltetnének; melyek tehát különféle összetételü talajon egyaránt tenyésznek

Talajmegmunkálás, *Bodenbearbeitung.*

Talajmélység, *Bodenmächtigkeit, Gründigkeit des Bodens*; a föld termőrétegének kisebb nagyobb vastagsága.

Talajnedvesség, *Bodenfeuchtigkeit.*

Talajnemek, *Bodenarten.*

Talajosztály, *Bodenklasse*; a föld kisebb nagyobb termőképességét jelző osztály, termőhelyi osztály.

Talajtan, *Bodenkunde*; a talajnak a fatenyésztéshez való viszonyáról szól.

Talajtevékenység, *Bodenthätigkeit*; a talajnak azon tulajdonsága, melynél fogva a nö-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

vényi hulladékot s más alkatrészeit gyorsabban vagy lassabban, többé vagy kevésbbé felbontja s a növények táplálására alkalmassá teszi; igy az agyag talaj nem, ellenben a mésztalaj igen tevékeny.

Talajtérkép, *Bodenkarte;* oly térkép, melyen az előforduló talajkülönbségek terjedelmök szerént vonalak és szinek vagy más jelek által megkülönböztetve ki vannak jelölve.

Talajválogató növények, *Bodenholde Pflanzen*; oly növények, melyeket noha nincsenek a talaj bizonyos öszszetételéhez kötve, mégis gyakrabban találni ott hol bizonyos alkatrészek meg vannak. Igy a ternyő tiszafa, a bükk, a gyalogfenyű boróka s a t. ámbár különféle talajon — de többnyire és legvidorabban tenyésznek ott hol az mésszel is bir.

Taliga, *Karren.*

Talp, *Gestör*; keresztfa és faszegek segitségével egymással összekötött szálfák vagy deszkák, melyek a vizen úszva teherrel megrakva vagy anélkül szállittatnak tova. A talpak hosszasága szélessége és a szálak vastagsága a viziút szélességétől függ. Patakon vagy kisebb folyókon a talp egyenként, nagyobb folyókon több talp tutajjá összekötve usztatik.

Talpfák, *Flossbaeume, Flosshölzer*; szálfák, melyek talppá kötve szállittatnak.

Talpgerenda, *Grundbalken.*

Talpkorcsolya, *Einbindrutsche*; fakészitmény, melyen a talpkötőhelyről a kész talpakat a vizre csusztatják.

Talpkötőhely, *Einbindplatz, Einbindstaette, Bindstaette*; a folyók és uszapatakok partjain azon hely, a hol a szálfákat talpakká kötik.

Talpkötő, *Flossband*; keresztfák, melyek által a talp szálfái egymással összeköttetnek.

Talpteher, *Oblast*; a talpakra s tutajokra rakott teher: deszka, lécz, zsendely, donga s a t.

Tapasztalati, *empirisch.*

Tapló, *Zunder, Feuerschwamm.*

Targoncza. *Laufkarren, Schubkarren.*

Tarlasztani, letarolni, *abholzen, Faellen*; valamely erdőtér minden fáit levágni.

Tarlasztás, *Abtrieb.*

Tarlasztási hozam, *Abtriebsertrag*; azon famennyiség, melyet a tarlasztás holdanként vagy egészben eredményez. Tarlasztási valódi hozam, *gegenwaertiger oder wirklicher Abtriebsertrag.* — Tarlasztási átlaghozam, *Durchschnittlicher Abtriebsertrag.*

Tarlasztási kor, *Abtriebsalter*; az állab azon kora, melyben az valósággal letaroltatik.

Tarlasztási törzs-szám, *Abtriebsstammzahl*; valamely ál-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

lab tarlasztásánál holdanként találtató törzsek száma.

Tartalék, *Reserve*; az erdőben azon fakészlet, melynek rendeltetése: ha a megállapitott fatermés egyes esetekben elegendő nem volna, pótlékul szolgálni. A tartalékot az erdőknél vagy a vágási tervből kihagyott egyes osztagok vagy mérsékeltebb becslés által szokták biztositani.

Tartamosan, *Nachhaltig* l. tartamos üzem.

Tartamos fatermés, *nachaltiger Ertrag*; mely a tartamos üzemnél minden évben használat alá kerül, ellentétben a szünetelő üzemnél hosszabb vagy szabálytalan kiterjedésü időközökben használat alá jövő összehalmozott szünetelő faterméssel.

Tartamos használat, *Nachhaltige Benützung* l. tartamos üzem.

Tartamos jövedelem, *Nachhaltige Rente*; l. tartamos üzem.

Tartamosság, *Nachhaltigkeit*; l. tartamos üzem.

Tartamos üzem, *Nachhaltbetrieb*; midőn az erdőhasználat és ujbolitás egymással lépést tartván, az erdőből az egész forda alatt közel egyenlő évi fatermést használunk.

Tartósitás, *Conservirung* — a fának tartósságát különféle módon és eszközök által növelni.

Tarvágás, *Kahlhieb, der kahle Abtrieb*; a fának valamely erdőtérről való egyidejü és tökéletes levágását — letarolását — jelenti. —

Tarvágat, *Kahlschlag*; azon erdőtér, melyről a fát mind egyidejüleg levágták, letarolták.

Tatarozni, *Ausbessern o. Aufbessern*; a hézagos vagy tisztás fiatalosok, serdények és sarjadékoknak, vetés, ültetés homlitás vagy dugványozás által való tökéletesbitése.

Tavaszi dér, *Frühjahrsreif.*; késő tavasszal járó a növényzetre káros dér.

Tavaszi vágás, *Frühjahrsfaellung*; a fának (például a cserkéreg hántásnál) tavasszal a nedvkeringés beálltakor való vágása.

Tábla, *Tabelle.*

Táj, *Region*

Tájékozni, *orientiren*; magát az égtájak szerint.

Tájoló, *Bousole*; Compas, szelencze közepén álló tühegyre tett delejtü, mely a világrészekre nézve tájékozást nyujt de különféle más mértani czélokra is szolgál.

Tálték, hangya alaku — Clerus formicarius, *Buntkaefer.*

Támasz, *Strebe*; oszlopok vagy más tárgyak megtámasztására szolgáló különféle fák.

Tányéralaku párta, *Tellerförmige Blüthe.*

Táplálkozási folyamat, *Ernaehrungsprozess*; p. a növényeknél.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Tárgyirányzó, Objectivdiopl. szemirányzó,

Tátó párta, *Rachige Blüthe.*

Tejnedv edények, *Milchsaftgefaese*; a növényekben elágazó csatornákat képeznek és fehér v. sárga tej-nedvet visznek.

Tekercses, *sonnenwendig*; tekercsesen nőtt fa.

Tekercses edények. *Spiroiden*; külsőleg különféle kinézésü, soha el nem ágazó hengeres csatornák, melyek levegőt visznek, a gyürüs edények, *Ringgefaesse*, csavaros edények, *Spiralgefaesse*, hálós edények, *Netzgefaesse*, lépcsős edények *Treppengefaesse*, és pettyes edények, *Tüpfelgefaesse.*

Teknö, *Trog.*

Telekkönyv, *Lagerbuch, Grundbuch.*

Televény v, korhany, Humus, szerves testek korhadásának eredménye, a termőföld egyik nélkülözhetetlen trágyaalkatrésze.

Telités, *Impregniren des Holzes.*

Teljes makktermés, *Volle Mast.*

Teljes virág, *Volstaendige Blüthe*, olyan melynél a csésze, párta, porodák és terme megvannak. **Nem teljes**, hol e részek valamelyike hiányzik.

Teljvetés, *Vollsaat*; midőn valamely tér tegészen, nem pedig csak pásztásan vagy foltosan vetnek be.

Teljzárlatu, *Vollbestockt*; oly állab, mely a talaj termőképességének megfelelő szabályos fatömeggel bir.

Tengely, növényi, Axis, *Axe*; a növény fórészét teszi, melyen a mellék és függelékrészek (ágak, — levelek sat.) vannak megerősitve.

Tengelyen való szállitás, *Fuhrtransport.*

Tengelicz, Internodium, *Axenglied*; a növényi tengely azon része, mely két egymás fölött álló levél között van.

Tengelyfa, *Achsenholz*; bognárok számára való szerszámfa.

Tenyészet, *das Fortkommen*; például a bükk a meszes talajon igen jól tenyészik, *die Buche kommt auf dem Kalkboden sehr gut fort.*

Termelés, *Produktion.*

Termelésiköltség, *Productionskosten*; azon költség a mibe valamely tárgy előállitása, termelése kerül.

Terméketlen, *unproductiv, unfruchtbar, productionslos.*

Terméketlenség, *Sterilität.*

Termésbecslés, *Ertragsschätzung.*

Termési táblák, *Ertragstafeln, Erfahrungstafeln, Bestandestafeln, Wachstumstafeln, Zuwachstafeln*; tapasztalati uton gyüjtött adatokból összeállitott oly táblák, melyek bizonyos fanem és termőhelyre nézve a megfelelő holdankénti fatömeget és növekvést évről év-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

re vagy a kor mindenik 5 v. 10-ik évére mutatják, s igy az illető állaboknak mintegy életképét ábrázolják.

Termési viszonyok, *Ertragsverhaeltnisse.*

Terméstét , *Nutzungsprozent , Nutzungsfactor , Ertragssatz*; azon tizedes tört,melyel az illető erdő öszes fakészletét szoroznunk kell, hogy a valódi fatermést kitudjuk. (Hundeshagen termés kiszámitási módja.)

Termés v. növirág, *Stempelblüthe ;* tökélytelen virág, melyben csupán a terme van meg a porodák pedig hiányzanak.

Termésszabályozás, *Ertragsregelung, Ertragsregulirung.*

Természetileg vágható, *physicalisch o. phisisch haubar*; azon állab mely eléltsége, vagy más zavaró behatás következtében csak csekély vagy semmi növekvést nem mutat s kiveszéssel fenyeget.

Termöerö, *Productionskraft.*

Termöföld, *Bodenkrume, Ackererde*; a föld felső, többé kevésbé elmállott s töbnyire televénnyel vagy trágyával lazitott termékeny rétege. — l. szinföld.

Termöhely, *Standort.*

Termöhelyi osztály, *Standortsklasse.*

Termöhelyi viszonyok, *Standortsverhältnisse.*

Termöképesség, *Ertragsfähigkeit*; a talajnak a helyi viszonyokból eredő fatermö-képessége.

Termösités, *Urbarmachung, Beurbarung*; a még nem müvelt talajnak megmunkálás által termövé tétele.

Terpesz, *Sägeschrank, Schrank.*

Terpeszteni, *schränken*; a fürész fogait kihajtogatni.

Terpetin, *Terpentin.*

Tetöpont, *Kulminationspunkt* p. a fa-növekvés tetőpontját elérte.

Téglaszín, téglavető, *Zigelei*; *Zigelbrennerei, Ziegelhütte.*

Tél , *Hartmonate , Wedelzeit*; a szálerdőben a favágásra legjobb időszak, mely deczember január és február téli hónapokra terjed.

Téli vágás, *Winterfällung.*

Téregység, *Flächeneinheit*; p. négyszögláb négyszögöl,négyszögmérföld, hold s a t.

Térfogat, *Flächeninhalt*; valamely térnek nagysága téregységekben kifejezve.

Térkép, *Terrainkarte, Karte, Situationskarte, Situationsplan.*

Térosztás, *Flaechentheilung.*

Tértáblázat, *Flaechentabelle*; az állabok tereinek táblázatos kimutatása helyrajzi rendben.

Térszakozás, *Flaechenfachwerk, Periodeneintheilung auf gleiche Flaechen*; l. szakozás.

Térszámitás , *Flaechenberechnung*; valamely térnek méreteiből annak területét kiszámitani.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Tépni, *abraufen*; a füvet az ertvényekben, midőn a csemeték kimélésevégettsarlóthasználni nem szabad.

Tilalmas v. tilos, *Hag*, *Gehege*, *Schonung*; erdőrész, mely a sarjadék, serdény vagy a vadállomány kimélése tekintetéből ember és állat elől árokkal, keritéssel s a t. elzáratik vagy pedig csak törvényszabta módon kitűzött jegyek által tilalom alá helyeztetik.

Tilalmazni, *hegen*, *schonen*, *einhegen*, *einschonen verhegen*; l. tilalmas.

Tilalomfa, *Hegesaeule*; l. tiltábla.

Tilalomjegy, *Hegezeichen*.

Tilam, *Bann*, midőn a kormány valamely erdőt, mely természeténél fogva véderdő, a törvények értelmében tilalom alá helyez vagy is a birtokost az erdő szabad használatában annyira korlátozza, a mint azt az erdőnek biztos föntartása kivánja.

Tilárok, *Hegegraben*, *Schonungsgraben*; a tilalom alatt lévő erdőrészt bekeritő árok.

Tilcsutak, *Hegewisch*; egyes fák vagy rudak tetejére kötött szalma vagy rőzse csutakok, melyekkel a tilalmas helyek jeleztetnek. l. csóva.

Tilhatár, *Schonungsgrenze*, *Hegegrenze*; a tilalmas erdőtérek határa.

Tilidő, *Hegezeit*, *Schonzeit*; azon időtartam, melyre a tilalmazás kiterjed.

Tiltábla, *Schonuugstafel*, *Hegezeichen*; a tilalmas helyeket jelező táblák.

Tiltó, *Aufzugs-Schleusse*, *Hebthor*, *Schütze*, *Stellfalle*; azon ajtószerű készülék, melynek leeresztése általa a fűrészmalmok árkában a vizet a keréktől elzárják, továbbá a gátaknál a zsilipek emelő ajtói.

Timmegés v. kallódás, *Abnutz*; valamely tárgynak a használat következtében való értékcsökkenése.

Tipoly, bükk — Tipula fagi.

Tipoly, fenyű — Tipula pini.

Tippan, eb — Agrostis canina, *Hunds-Strauchgras*.

Tippan, harmattartó — Agrostis spica venti, *Windhalm*.

Tippan, taraczkos — Agrostis stolonifera, *sprossentreibendes Straussgrass*.

Tiszafa, Taxus baccata, *gemeine Eibe*.

Tisztajövedelem, *Reinertrag*, *Nettoertrag*; az összes jövedelemnek a termelési, kezelési s a t. költségek levonása után fenmaradó része.

Tisztás, *Blösse*; nagyobb fátlan helyek tökéletlen állabokban l. hézagok.

Tisztitóvágás, *Reinigungshieb*, *o. Ausjaettung*; a betolakodott fanövényeknek a fiatal állabokból, hogy ezek az előbbiek általi elnyomás ellen biztositva legyenek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Tisztult állab, *gereinigter Bestand*; különösen a fenyüerdők miután 40—50 éves korukban száradt alsó ágaikat elvetik.

Toboz, *Zapfen*; a füzérvirágzat egy neme, hol a gerincz igen merev és maradandó pikkelyekkel van megrakva. pl. a tülevelüeknél.

Tobozos fák, *Zapfenbäume.*

Tojásdad, *Eiförmig*; olyan, levél, mely a tojás hossz-átmetszetéhez hasonló alaku köggel bir.

Tokász, alma — Phalena tortrix (carpocapsa) pomonana, *Obstmade.*

Tok-gyümölcs, *Kapselfrucht*; olyan száraz gyümölcs, mely fölnyilásra képes.

Toliga, *Schibkarren, Schubkarren.*

Tolómü, *Schiebzeug*; a fürész gépnek azon része, mely a ramasz-szekér előtolását eszközli.

Tolórúd, *Schiebstange, Schubstange.*

Tompalevél, *Stumpfes Blatt*; olyan, melyben semminémü kidomborodások nincsenek.

Torokgerenda, *Kehlbalken*; a szarufákat felül összekötő vízszintes álló gerenda.

Torzsa, *Kolben*; a füzérvirágzat egy neme, hol a gerincz husos képzeményből áll; pl. a tengerinél.

Tó, *Teich.*

Tófenék, *Teichsohle.*

Tógát, *Teichdamm, Klausdamm*; tulajdonképen uszagát l. uszagát.

Tómeder, *Klaushof, Teichhof.*

Tóör, *Klauswächter.*

Tót-bogsa, *slawischer Meiler.*

Tót-szenités, *slawische Verkohlung.*

Többes fürész, *Bundsäge*; ha a fürész malmoknál egy keretbe egynél több fűrészpenge van befogva; e szerént mondjuk kettős-négyes-hatos-nyolczas s a t. fürész.

Többfalkásak, Polydelphia; midőn a porodák több mint két pamatba vannak összenőve.

Tökéletlen, *unvollkommen*; oly állab, mely kevesebb fatömeget tartalmaz mint a talaj termőképességének megfelelne. l. állabjóság.

Tökéletlen sejtszövet, Merenchyma; többnyire gömbalaku vagy ettől nem lényegesen eltérő alaku sejtekből áll, melyek laza össze függésben vannak egymással.

Tökéletes állab, *vollkommener Bestand*; mely terét egyaránt beárnyékolja és annyi törzszsel bir, a mennyit a talaj táplálni képes.

Tökéletes sejtszövet, Parenchyma; olynemü sejtszövet, melynek szögletes sejtjei erősebb, szilárdabb állományt képeznek; mivel azok a sejtek jobban egymáshoz simulhatnak.

Tökéletes virág, *Vollkommene*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Blüthe, *Zwitterblüthe*; melynél a lényeges részek u. m. a terme és porodák meg vannak.

Tökélytelen virág, *Unvollkommene Blüthe*; melynél vagy a termék v. porodák hiányzanak.

Tökocsán, Scapus, *Schaft*; olyan növényszár, melyen semmi függelékrészek nem nőnek és melyek csak tetejükön hordanak virágokat.

Tölcséridomu párta, *Trichterförmige Blüthe*.

Tölgy, cser — Quercus cerris — *Zerreiche*.

Tölgy, csupkás — Quercus pedunculata, — *Stieleiche*.

Tölgy, csupkátlan — Quercus robur *Traubeneiche*. (Csoportos tölgy.)

Tölgy, dugasz — Quercus suber — *Korkeiche*.

Tölgy, keleti Quercus aegilops, *Knoppereiche*.

Tölgykéreghántás, *Eichenrindenschaelen*.

Tölgymakk, *Eichel*; a tölgyfák gyümölcse.

Tölgymakkolás, *Eichelmast*.

Tölgy, szőrösödő — Querus pubescens, *Weichhaarige Eiche*. Magyalfa, Magyal tölgy.

Töltelékfa, *Füllholz*, apróbb fa, melylyel a bogsa aknájában a szenités alatt támadt hézagokat kitöltik.

Töltelékföld, *Füllerde*; faültetésnél rosz földben, az ültető lyukakba hordott jó föld.

Töltelék szén, *Füllkohlen*; apró szén, melyel a bogsa aknájában a szenités alatt támadt hézagot kitöltik.

Töltögető eke, *Haeufelpflug*.

Tömegszakozás, *Massenfachwerk*, *Periodeneintheilung auf gleiche Holzmassen*; az évi fatermés meghatározásának azon módja, midőn a jelen fatömegkészletek a vágásig létrejövő növedékkel együtt a forda minden korszakára egyenlőn szétosztatnak, s igy az egész fordára egyenlő évi évi fatermés állapíttatik meg.

Tömfa, *Derbholz*.

Tömfatartalom, *Derbmaas*, *solider Inhalt*, *Derbholzmasse*; azon fatömeg, melyet valami, farakásban a tömfa elfoglal s mely az egész farakás ürmértékének 48—75 százalékát tölti ki.

Tömöttség, *Dichtigkeit*; a mint egy bizonyos térre több vagy kevesebb farost van összeszorulva, a fa tömöttebb vagy lazább.

Tömtartalom, *Körperinhalt*.

Tönk, *Strunk*; minő p. o. a gombák-é.

Tönk, *Dreiling*, *Drehling*, *Klotz*; hasábfának való rövid 3—6′ hosszu törzsrészek. Igy nevezzük egyébaránt azon hosszabb gömbölyü alakban szenitésre szánt vagy bár más czélokra szolgáló fel nem hasitott vastagabb és hosszabb törzs darabokat is.

Tönkcsuszorna, *Dreilingsriese*; melyen a fát tönk — nem

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

pedig hasitott — alakban csusztatják le.

Törny, fekete — Hylesinus ater — *Bastkaefer.*

Törny, fenyü — Hylesinus piniperda, *Kiefernmarkkaefer.*

Törny, köris — Hylesinus fraxini, *Eschenbastkaefer.*

Törpely, *Kniebusch Kollerbusch*; magas nyilt helyeken a hideg és hó nyomás által, másutt pedig a marhalegeltetés következtében eltörpült alacsony cserjék.

Törzs, fatörzs, *Stamm, Holzstamm*; a fáknak földfölötti közép vagy is főrésze ág nélkül.

Törzs alak, *Schaftform.*

Törzs alakszám, *Schaftformzahl*; l. alakszám.

Törzs-allap, *Stammgrundflaeche.*

Törzselemzés, *Stammanalise.*

Törzsfa, *Stammholz, Schaftholz*;

Törzshossz, *Stammhöhe.*

Törzskorong, *Stammscheibe.*

Törzsosztály, *Stamklasse, Baumklasse.*

Törzsszám, *Stammzahl,*

Tövestől kitörni, *Entwurzeln*; midőn a vihar a fát gyökerestől együtt kidönti.

Tövéből kivágni, *aus der Pfanne hauen*; a fát oly mélyen levágni, hogy a tuskó a törzsen maradjon.

Tövelni, *auf die Wurzel setzen,* valamely magról kelt állabot mélyen a tövön a czélból levágni, hogy sarjadzás által ujbolitassék. Tövelés által változtatik a szálerdő sarjerdővé. Tövelni szoktuk a tüz által tönkre tettfiatal lombfa állabokat, hogy sarjadzás által uj erdőt neveljünk.

Tövisbokor, *Dorngebüsch*; tövises cserje bokor, például kökény-, galagonyabokor.

Töár, *Stockzins*; a lábán vagy is még tövén álló fának köblábankénti ára.

Töke, *Klotz, Kolben*; a fatörzséből vágott gömbölyü s különféle hosszaságu darab fa.

Tökeérték, *Kapitalwerth.*

Tököny, téli — Phalena geometra (acidalia) brumata, *Laubholzspanner.*

Törözs, fekete, Sirex spectrum, *schwarze Fichtenholz-wespe.*

Törözs, közönséges — Sirex juvencus, (gigas) *gemeine Kiefernholzwespe.*

Tösarjak, *Stockloden, Stockausschlaege, Stocktriebe*; a levágott fák tuskóiból vagy gyöktőiből, a visszapótló erő következtében előjövő hajtások.

Tövég, *Stockende, Stammende*; a fatörzseknek vastagabb vagy is a tőhöz közelebb álló vége.

Tözeg, *Torf.*

Tözegásás, *Torfstich.*

Tözegláp, *Torfmoor.*

Tözegtelep, *Torflager.*

Tözegsajtolás, *Torfpressen.*

Tulhasználni, *Überhauen, Vorgreifen, Übernutzen, Überholzen*; midőn valamely erdőből több fát vágnak ki, mint a mennyi a tartamos használatnak megfelel.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Túrtáp, *Erdmast*; a makkon kivül minden azon táplálék a mit a szelid és vadsertések az erdőn túrás által lelnek p. rovarok, ezek alakjai, bábjai, gomba, gyökér s a t.

Tusakfa, *Stokholz*; a kiázott t u s k ó k b ó l vagy gyökerekből nyert fa.

Tusakfahozam, *Stockholzertrag*; azon fatömeg mely a tuskókból bizonyos fanem és kor mellett holdankint nyeretik;

Tusakfanyerés, *Stocholzgewinnung*; a tusakfának kiásása, vagy letorzsalása és feldolgozása.

Tusakmagasság, *Stockhöhe*.

Tuskó, *Stock, Stumpfen*; a fának azon része, mely annak levágása után a földfölött megmarad.

Tuskóirtás, *Stockroden*

Tutaj, *Flosz*; a vizi út minősége szerént több talpból álló vizi jármű, tüzi vagy szerszámfával vagy deszkákkal megrakva vizmentében uszatik. l. talp.

Tutajfa vagy talpfa, *Floszholz*, szálfák, melyekből a talpakat és tutajokat készitik.

Tutajos, *Floszknecht*, *Flöszer*, *Holzflöszer*, *Floszmann*; tutajozással foglalkozó munkások.

Tutajozás, *Flöszen*, *Flöszerei*, *Floszbetrieb*, *gebundenes Flöszen*; midőn a szálfákát talpakká kötve vizen evezve szálitják, nem pedig kötetlen állapotban a viz árjának bocsátva usztatják rendeltetésök helyére.

Túlélt, *überständig*; azon állabok vagy fák, melyek legnagyobb tökélyöket elérték s növekvésökben csökkennek, csekély fanövedékkel birnak.

Tücsök, mezei — Gryllus campestris, *Feldgrille*.

Tüskeborona, *Stachelegge*; tüskés ágakból kötött borona, melyel a vetett magot alá boronálják.

Tüskék, Aculei, *Dornen*, *Stachel*; kemény hegyes, könnyen letörhető kinövések a növények külbőrén.

T ü s z ö, *Balgfrucht*; egyszerü több magvu toktermés.

Tüzelékek, *Brennmaterialien*; általános kifejezés mindenféle tüzelő anyagra.

Tüzelöanyagok, *Feuerungsmaterialien*; u. m. fa, kőszén, nád, tőzeg etc.

Tüzelöpótszerek, *Feuerungs-*Surrogate.

Tüzelöszerek, *Heizmaterialien*.

Tüzifa, *Brennholz*, *Brandholz*; szoros értelemben véve azon fa, melyet fűtésre mint olyat közvetlenül felhasználnak. Tágasabb értelemben a szénégetesre használt fa is tüzi-fa.

Tüzifaraktár *Feuerholzmagazin*.

Tüalom, *Nadelstreu*; tülevelű erdőből gyüjtött alom.

Tük, *Nadeln*; a tüsfák levelei.

Tükrös famér ö, *Spiegel*, Hypsometer.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Tülevél, *Nadelholzblatt*; vonal alaku merev erős levél.

Tüserdö, *Nadelholzwald*; tülevelü fákból álló erdő.

Tüsfák, *Nadelhölzer*; azon fanemek, melyeknek levelei tüalakuak, s leveleiket (a vörös fenyü kivételével) nem egyszerre, nem egy idejüleg hanem lassanként hullatják el, minek következtében ezen fák télen nyáron zöldek.

Tüvesztés, *Schütten der Kiefer*; fiatal erdeifenyűnél előforduló kórállapot, melyben a tűlevelek megvörhenyesednek s lehullanak, minek következtében a fenyük igen gyakran egészen ki is vesznek.

Tüzerö, *Heizkraft*.

Tüzérték, *Brenngüte*, *Brennwerth*, *Heitzkraft*; a fanemek viszonylagos hévfejlesztő képességét jelenti; — például a bükkfát mértékül s egységül véve, a nyirfa tüzértéke 0,82, a nyárfáé 0,60 s a t.

Tüzvezetés, *Feuerleitung*; a tüznek a bogsában ennek csúcsától egész aljáig való lassankénti szabályos vezetése.

U.

Ugróvágás, *Coulissenhieb Coulissenschlag*, *Coulissenhau*, *Springschlag*; azon 30—40 öl szélességü, s ugyanoly szélesen meghagyott erdőpászták (oszlopok) által egymástol elválasztott tarvágások, melyeknek természetes ujbolitását a meghagyott oszlopoktól várják; a meghagyott és közbeeső erdőpászták a vágások sikerült ujbolitása után kerülnek fejsze alá.

Ujbolitási eljárás, *Verjüngungsverfahren*.

Ujbolitás tartama, *Verjüngunsdauer*; azon időköz, mely az állab ujbolitásának megkezdésétől, ennek befejezéséig eltelik.

Ujbolítni, *Verjüngen*; valamely állabot letarolni s ott helyette uj erdőt nevelni.

Ujbolitó vágás, *Verjüngungsschlag*; minden erdőterület, mely azon czélból vétetett vágás alá, hogy az a természetes uton lehulló mag által ujbolitassék; ujbolitó vágásnak neveztetik mindaddig, mig az ujraerdősités befejezve nincs.

Ujjazottlevél, *Gefingertes Blatt*; olyan összetett levél, melynél a közös nyél csucsából erednek ki a levelek.

Ujraerdösités, *Wiederbewaldung*.

Ujrahajtó képesség, *Reproductionsvermögen*.

Uralkodó, *Herrschend*, *vorherrschend*; az erdő mindazon fáit, melyeknek sudaruk szabadon áll, — ellentétben azon fákkal, melyeknek csucsaik a többi fák koronái által el vannak fedve — uralkodó fáknak nevezzük. Az elegyes — állabot

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

képző fanemek közül azt, mely legnagyobb mennyiségben található, szinte uralkodó fanemnek nevezzük.

Uszaárok, *Flossgraben*; árok, melyen fát usztatnak.

Uszacsatorna, *Flosskanal, Triftkanal*; mesterségesen készitett s fával vagy kővel kirakott, usztatásra szolgáló csatornák.

Uszaépületek, *Schwemmgebäude.*

Uszafa, *Triftholz, Flossholz*; a kötetlen állapotban usztatni szokott rövidebb és kisebb méretü fa, p. hasábfa.

Uszagát, *Klause, Schwellung*; a fausztatásra ssolgáló vizeken kőből, fából vagy mindakettőből azon czélból épitett nagyobbszerü gát, hogy a mögötte gyüjtött viz időnkénti lebocsátása által az uszapatak vizállását az usztatásra alkalmas magasságra lehessen emelni. Németben a „*Klause*“ szót nem csak a tulajdonképeni „gát“ hanem az egész „tó“ fogalmának kifejezésére is használják; l. uszató.

Uszagátor, *Holzfang, Flossrechen, Rechen*; a patakon s más fausztatásra használt vizeken a fa felfogására szolgáló rácsos gát, mely a vizet átbocsátja s a fát feltartja.

Uszajog, *Flossrecht, Flossgerechtsame*; azon jog, melynél fogva valaki valamely vizen az usztatást gyakorolhatja.

Uszaköltségek, *Flosskosten, Triftkosten.*

Uszalmas, *Flossbar triftbar*; oly patak vagy folyó, mely tutajozásra vagy a hasábfának usztatására alkalmas.

Uszameder, *Flossbett*; az uszavizek, patakok vagy folyók medre.

Uszapadék, *Schwemmkalo, Triftkalo.*

Uszapatak, *Flossbach, Wildbach, Triftbach, Flosswasser, Triftwasser*; — azon természetes mederben folyó patak, melyen a fának kötetlen állapotban való usztatása történik.

Uszapataktisztitás, *Flussräumen, Reinigung der Triftbaeche*; az uszapatakok medrének a következtölsaz usztatásmás akadályaitól való megtisztitása.

Uszató, *Klause*; l. uszagát.

Uszaut, *Trifstrasse*; gyüneme az usztatásra szolgáló vizi utaknak.

Uszavám, *Flosszoll*; — a tutajoknak idegen gátakon való átbocsátásáért fizetendő vám.

Uszavíz, *Floswasser, Flossweg*; általjában minden usztatásra szolgáló folyóviz.

Usztatás, *Triftbetrieb, Trift, Triftung*; a hasábfának kötetlen állapotban való usztatása.

Usztatási intézetek, *Triftanstalten.*

Usztatni, *Flössen, Triften Schwemmen*; a vizen fát kötött az az talp vagy tutaj — vagy kötetlen például hasábfa állapotban szállitani.

Usztató, *Triftknecht, Trifter.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Utalványozni, *anweisen*: a ki adandó fát meghatározni, vagy a favevőt az átatadandó fa birtokába bevezetni.

Utánvágások, *Nachhiebe;* azon vágások, melyek a vetülés után a vágatban történnek, általánosan utánvágásoknak neveztetnek.

Utasitás *Instruktion.*

Utépités, *Wegbau.*

Utóérték, *Nachwerth*; bizonyos tőkének értéke vagy nagysága meghatározott számu évek mulva, ha a tőkéhez a kamatokat s a kamatok kamatját is hozzá adjuk.

Utómakkolás, *Nachmast*; azon makk mely a makkról haza hajtott disznók után az erdőn marad; az utómakkolást február végéig szokták kiterjeszteni.

Utóusztatás, *Nachtrift Nachflösse*; az usztatásnál a viz által a partokra hordott fának utólagos leusztatása.

Üdetalaj, *frischer Boden*; a talajnak azon mérsékelt nedvességi foka, melynél abból kézben való szoritás által vizet cseppekben kiszoritani nem lehet.

Ügyvitel, *Geschaeftsführung.*

Ülő levél, *Sitzendes Blatt;* olyan melyen a levélnyél vagy teljesen hiányzik v. alig észrevehető.

Ültetett állab, *Pflanzwaldbestand* erdő rész, mely ültetés által jött létre.

Ültetett erdő, *Pflanzwald;* erdő, mely ültetés által jött létre.

Ültetési táv, *Pflanzweite*; azon távolság, melyben a csemetéket egy sorban egymástól ültetik.

Ültető ásó, *Pflanzschaufel.*

Ültetőbot, *Pflanzstock*; többnyire hegyes, végén megvasalt bot, melyel a kisebb csemeték számára az ültetésnél lyukat szurnak.

Ültető fúró, *Pflanzbohrer;* hengeralaku furó mely egyik oldalán nyitott s nyélbe illesztett, 1—1½ lábnyi magas csemetéknek gommal való kiemelésre szolgáló eszköz.

Ültető lyuk, *Pflanzloch*; földbe ásott lyuk, melybe a facsemetét ültetik.

Ültetni, *pflanzen*; a csemetéket.

Ültető sinór, *Pflanzschnur*; sinór, melyen az ide oda tolható fagolyók a kivánt távolságba állitva, a sinórnak a beültetendő téren való kifeszitésekor az ültönczök helyeit jelölik.

Ültetvény, *Pflanzung*; faiskolában nevelt növények kiültetése által erdősitett tér.

Ültöncz, *Pflänzling*; magról kelt vagy nevelt kis csemete, melyet az erdősitendő térre kiültetnek.

Ürmérték, *Hohlmaass*; p. itcze véka. s a t.

Ür-öl, *Raumklafter*; valamely ölfának ürtartalma bele értve nem csak a fának köbtartal-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

mát hanem a hasábok közt lévő üregek ürtartalmát is.

Ürtartalom, *Rauminhalt*; például egy 3 lábás (hasábok hossza 3 láb) ölfának ürtartalma 108 köbláb.

Üszök, *Brand. Brände*; a kiégett bogsában találtató oly fadarabok, melyek megbarnultak ugyan de szénné nem váltak.

Üzem, *Betrieb*; az erdőgazdálkodás módja.

Üzemmód, *Betriebsart, Waldbetriebsart, Forstbetriebsart*; az erdőgazdászatnak és állabbánlásnak bizonyos, a birtokos czéljaihoz mért módja. (Szálerdő — középerdő — sarjerdő — üzem.)

Üzemosztály, *Betriebsklasse*; oly erdőtömb, mely összefüggően bizonyos kitűzött czélra ugyanazon üzemmód, és fordában használtatik. E szerént egy pagony két vagy több üzemosztályból is állhat.

Üzemrendezés, *Betriebseinrichtung, Betriebsregulirung, Forsteinrichtung*; az üzem terv felállítása.

Üzemrendezési időszak, vagy rendezési időszak, azon időköz, mely eltelik mig az erdő jelen czélszerűtlen állapotából a kivánt czélszerű állapotba vitetik át.

Üzemszabályok, *Betriebsvorschriften*; az üzemtervben előirt szabályok.

Üzemterv, *Betriebsplan, Wirthschaftsplan*; előre való meghatározása azon gazdászati rendszabályoknak melyeknek keresztül vitele által valamely erdőtest jelen czélszerűnek talált állapotban fentartatik, vagy jelen czélszerűtlen állapotából a czélba vett előnyösebb állapotba átvitetik.

Üzleti tőke, *Betriebskapital*; az erdőgazdaságba fektetett pénz összeg.

Üzlettan, *Betriebslehre*; magában foglalja az erdőtenyésztés és fatermés azon alapszabályait, melyek nem egyes állabokra hanem ezeknek egy üzemosztályt képező összeségére vonatkoznak, például: a fordatartam meghatározása, az üzemmód és fanemek megválasztása, az üzemmód, fanem, és forda megváltoztatása s a t.

V.

Vaczok, *Blüthenboden*; megröviditett virágtengely, melyen a virág részei vannak el helyezve.

Vadászati jog, *Jagdrecht*.

Vadászati szolgalom, *Jagdservitut, Jagdberechtigung*; l szolgalom.

Vadászattan, *Jagdwissenschaft, Jagdkunde*.

Vadásztilfa, *Jagdsäule*.

Vadgesztenye, Aesculus hipocastanum, *Rosskastanie*.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Vadonczok, *Wildlinge*; a gyümölcsfatenyésztésnél alanyul szolgáló vadgyümölcsfa csemeték.

Valódi gyümölcs, *Echte Frucht*; mely csupán a maghonból alakul.

Valóságos, concret; — például valóságos tér, ellentétben az egyenlő termékenységre átvitt (reducirt) térrel.

Vascsuszorna, *Eiserne-Riesen*; vasból készült csuszorna. l. ezt.

Vaskos, *vollholzig*; azon fatörzs, melynek átmérője lassan apad s az által a henger alakhoz inkább közeledik, 0,5-nél magasabb alakszámu törzsek vaskosaknak, ellenben a 0,5-nél kisebb alakszámmal birók sudarlosaknak mondatnak.

Vaskosság, *Vollholzigkeit*; l. vaskos.

Vastagitó rétegek, *Verdickungsschichten;* sejtenyéből álló rétegek, melyek a sejtborék és a nyákhártya közé lerakódnak.

Vastag rostú, *grobjaehrig grobfaserig*; midőn a fának vastag évgyürüi vannak.

Vágat, vágás, *Schlag, Holzschlag, Hau. Gehau, Hieb*; azon erdőtér, melyről a fa levágatik. Ezen elnevezést a szóban lévő erdőtér rendesen a létrejött ujbolitás után is megtartja mig az állab bizonyos magasságot el nem ér.

Vágás, *Hiebesführung.*

Vágási eredmény, *Faellungsergebniss*; azon fatömeg, mely valamely állab letarolása folytán valóban találtatott, összehasonlitva a becslés által kipuhatolt fatömeggel.

Vágási idő, *Faellungszeit*; azon évszak, melyben a fa vágása különféle körülményekhez mérten — télen, tavasszal vagy nyáron s a t. — történik.

Vágási terv, *Faellungsplan*; az erdőrendezés alkalmával készitni szokott tervek közül az, melyben bizonyos időszakra, 10 vagy 20 évre, előre meg van állapitva hogy mely állabok és mily rendben jöjjenek vágás alá.

Vágási üzem, *Faellungsbetrieb, Hauungsbetrieb.*

Vágás jelölés, *Schlagauszeichnung.*

Vágás homlokzat, *Schlagfront.*

Vágásrend, *Schlagfolge, Schlagordnung.*

Vágássor, *Hiebsfolge, Abtriebsfolge*; azon tér — sorrend, melyszerént egy osztály állabjai vágás alá kerülnek.

Vágástan, *Hiebeslehre*; az erdőhasználattan azon része, mely az állabok vágását tárgyalja.

Vágástér, *Schlagflaeche.*

Vágásvonal, *Schlaglinie.*

Vágbér, *Hauerlohn*; a favágásért járóbér.

Vágeredmény, *Hiebsergebniss*; azon fatömeg, melyet valamely állab letarolása eredményezett.

Vághatásikor, *Haubar-*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

keitsalter; általában az állabok azon kora, midőn azoknak fái a gazdaság czéljának megfelelő méretekkel birnak; különösen pedig az állaboknak a fordatartamával egyenlő kora

Vághatási fatermés, *Haubarkeitsertrag*; azon fatömeg melyet bizonyos állab vághatási korában szolgáltathat.

Vághatónövedék *Haubarkeitszuwachs*; azon növedék melyel valamely állab vághatási korában bir.

Vágható, *Haubar*; az állab vagy egyes fa akkor, midőn az a tulajdonos czéljaihoz mérten vágásra vagy ujbolitásra eléggé érett.

Vágirány, *Hiebesrichtung*; azon irány, melyben a vágásokat egymásután sorozzuk például délkeletről éjszaknyugot felé.

Vágkezdet, *Anhau, o. Angriffsflaeche o. Angriffshieb*; a vágható állab azon része, melyen a vágás megkezdetik; vagy az első vágás a vágható állabban.

Vágmód, *Hiebesart*; a fák levágásának döntésének módjai.

Vágótöke, *Haublock*; azon tőke, melyen fát vágnak; vagy a mészárosok vágótőkéje.

Vágterv, *Hiebesplan, Hauungsplan*; kijelölése azon állaboknak, melyek bizonyos korszak alatt vágás alá kerülnek.

Vágtér, *Hiebsflaeche. Schlagsflaeche*; valamely állabnak vágás alá kerülő tere.

Választék, *Sortiment, Holzsortiment*, l. különbék.

Vált v. többszirmu párta, Dialy petala; olyan midőn a párta egyes levelei a csésze eltávolitása után szétesnek, pl. a pillangós párta *Schmetterlingsblüthe*; s. t. eff.

Váltogató, *Wechselstaendig*; a levelek v. rügyek azon állása, midőn azok ugyan ellentétesen de csak egyenként vannak a tengelyen elhelyezve.

Vályú, *Trog*.

Vázolni, *croquiren, skizziren*; valamely tárgyról rögtönzött fölületes, csak tájékozásra szolgáló előleges rajzot, vázlatot készitni.

Vendéguszagátor, *Nothrechen*; a főgátor elibe húzott mellékgátor, melynek czélja a fát ha a főgátor áttörne, feltartóztatni.

Venicz, komlós — Ostrya vulgaris, *Hopfenbuche*.

Verejtő, *Buberte, Sommerdarre*; fiókos állvány, melyen a fenyűk tobozzaiból a mag verőfényes napon a meleg hatása által kifejtetik.

Vesealakulevél, *Nierenförmiges Blatt*; midőn a levél köge a vese alakjához hasonlit.

Vetés, *künstliche Besamung, Besamung aus der Hand, Saat*; ha a szedett famagot a megmunkált földbe kézből elvetjük.

Vetési idő, *Saatzeit*.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Vetökalapács, *Saathammer.*

Vetőszél, *Besamungswind*; azon rendesen keleti irányu száraz szelek, melyeknek hatása következtében a fákon függő tobozok pikkelyei tavasszal fölnyilnak, az alattok rejlő mag kihull s a szél által elhordatik.

Vetülés, *natürliche Besamung, Selbstbesamung*; az erdőnek természetes uton való megifjodása azon fák magvaiból melyek az erdőt képezik, még pedig úgy: hogy a vágásban megfelelő elosztásban meghagyott anyafákról, a lég és világosság nagyobb befolyása következtében dusan termett mag lehullván, az egész tér természetes uton magától bevetődik.

Védállab, *Schutzbestand*; a vető állab, a mennyiben ez a kelő serdénynek védelmül is szolgál l. vető-állab.

Védárok, *Schutzgraben.*

Véderdő, *Bannwald*; oly erdő, mely a körülötte vagy alatta fekvő erdőknek mezőknek sat, kőgörgetegek, futóhomok, hógörgeteg, földomlás s a t. ellen védelmül szolgál s melyet a törvény értelmében letarolni nem szabad.

Védkerület, *Forstschutzbezirk, Begang*; azon erdőtér, melynek védelme egy erdőőrre bizatott s melyet ennek naponként be kell járni.

Védsövények, *Coupirzäume*; a homokbuczkákon, a futóhomok terjeszkedését akadályozó és rendesen az uralkodó szélirány ellen emelt többnyire fonott sövények.

Védtelen, exponirt, valamely helynek védtelen fekvése a szelek irányában.

Végvágás, *Abtriebshau, Abtriebsschlag*; a fokonkénti tarlasztásnál az utolsó vágás, melylyel a ritkitott vágat minden fái levágatnak, miután a serdény annyira megerősödött hogy azt minden veszély nélkül a légköri befolyásoknak ki lehet tenni.

Vészfa, *Windwurf, Windfall*; a szél által kitörött vagy gyökerestől ledöntött fa.

Vetés-ágy, *Beet, Saatbeet*; a faiskolában körülbelül 3 lábnyi széles s egymástól nyomott ösvények által elválasztott hosszas négyszegü táblák, melyekbe csemeték nevelése czéljából a famagvak elvettetnek.

Vetö-állab, *Besamungsbestand*; a vetővágásokban, meghagyott magfák, anyafák, melyek a tért természetes uton bevetik.

Vetővágás, *Besamungsschlag, Besamungshieb, Samenschlag*; a hol az ujbolitás természetes vetülés által történik, ott az e czélból intézett fokonkénti tarlasztásnál az első vágás vetővágásnak neveztetik.

Vicsor, konya — Lathraea squamaria, *Schuppenwurz.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Vigályitás, *Durchforstung*; azon vágás, mely által az uralkodó fanem elnyomott törzsei továbbá a betolakodott fanemek, melyek tenyésztése nem czéloztatik, eltávolittatnak.

Vigályitási-hozam, *Durchforstungsertrag*; a vigályitásnál nyert fatömeg.

Vigályitási-terv, *Durchforstungsplan*; az üzem rendezés alkalmával készitett terv, melyben az egyes állabok vigályitásának ideje és mérve ki van szabva.

Vigályitni, *Durchforsten.*

Vigályitókasza, *Maisschnitzer*; a fiatalosok vigályitásánál használtatni szokott kasza alaku kés.

Vigályfa, *Durchforstungsholz*; azon fa mely a vigályitás czéljából vágatik. l. vigályitni.

Vigályvágás, *Durchforstungshieb*; l. vigályitni.

Villás, *Zwieselig, gabelig*; midőn a fa véghajtása két ágra oszlik.

Virág, *Blüthe*; alatt a növények tenyésztési szerveit értjük, melyekben a mag képződik.

Virágos növények, Phanerogamae; olyanok melyek tenyész-szervei tisztán kivehetők.

Virágtalan növények, Kryptogamae, olyanok melyek tenyész-szervei tisztán ki nem vehetők vagy nem láthatók.

Virágtengely, *Blüthenaxe*; a növény olyan tengelye mely csupán virágokat visel.

Virágzat, *Blüthenstand*; alatt az egyes virágok csoportosulását a száron, értjük.

Visszás tojásdad levél, *Verkehrt eiförmiges Blatt*; megforditott tojás alaku kög.

Vitorlarúd, *Raa, Rah.*

Vizállás-mutató, *Pegel.*

Vizcsuszorna, *Wasserriese*; a száraz csuszornától abban különbözik hogy csekély eséssel bir, és vizhatlan; a fa benne félig uszik félig csúszik.

Vizerő, *Wasserkraft.*

Vizépités, *Wasserbau.*

Vizépitészet, *Wasserbaukunst.*

Vizépületi-fa, *Wasserbauholz.*

Vizi szállitás, *Wasertransport.*

Vizutak, *Wasserstrassen.*

Vonal-alaku levél, *Linienförmiges Blatt*; olyan, mely hosszu keskeny és egész kiterjedésében egyenlő széles.

Vontatás, *Schleifen*; az épület fának rövid távolra való oly szállitása, minélfogva a fa a földön tovavonatik.

Völgyelges, *spannrückig*; a fa ha az behajló szabálytalan körülettel bir.

Vörösredv, *Rothfäule*; fakór.

Z.

Zanót, buglyos — Cytisus austriacus.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Zanót, fái — Cytisus laburnum *gemeiner Bohnenbaum.*

Zanót, feketélő — Cytisus nigricans, *schwarzwelkender Bohnenstrauch.*

Zálog, *Pfand*; az erdőkártevő tulajdonát képező tárgy, melyet az erdőőr, a kártérités biztositásául vagy a kártétel bebizonyitásául elvesz.

Zárgondnok, Sequestricurator.

Zárkamó, *Sperhacken*; a fürészmalom tolóművénél a fogaskerékbe kapaszkodó vaskamó.

Zárkúp, *Sperrkegel*; a fürészmalom tolóművénél a fogaskerék visszaforgását akadályozó vas kúp.

Zárlat, *Bestockung, Bestandgüte, Bestandesschluss, Schluss*; az állabok viszonylagos fatartalmát jelenti, arányszámokban kifejezve. $^7/_{10}$ zárlatu állab, azt jelenti, hogy a kérdéses állab fatömege csak $^7/_{10}$ét teszi azon fatömegnek, melylyel az a termőhelyi viszonyoknál fogva ugyan azon korban birhatna.

Zárt-állab, *geschlossener Bestand*; melyben a fák ágazatai egymásba nyúlnak.

Zárt termés, *Schliessfrucht*; olyan termés, mely sem föl nem nyilik sem több részre nem esik.

Zengfenék, hangfenék, *Resonanzboden.*

Zománya, egér — Chrysomela alni, *Erlenblattkäfer.*

Zománya, nyár — Chrysomela populi, *Pappelnblattkäfer.*

Zománya, nyír — Chrysomela capreae, *Birkenblattkaefer.*

Zöhér, fenyü — Tenthredo (lophyrus) pini, *kleine Kiefernblattwespe.*

Zöldeny, Chlorophyll, *Blattgrün*; a sejtekben szemcsék alakjában uszó festanyag, mely a növényrészeknek zöld szint kölcsönöz.

Zömök, *stufig, stufig gewachsen*; ha a csemete erőteljes dús ágazatu, nem vékony, nyúlánk hanem inkáb alacsony, — azt zömök növésű csemetének mondják.

Zömök oszlopok, *Dokken*; rövid s aránylag vastag oszlopok

Zsilip, *Schleusse*; mindenféle gátakon általjában véve azon nyilás készülék, melyen a vizet lebocsátják.

Zsindely, *Schindel, Dachschindel*; — 18—24"-nyi hosszú 3—4" széles egyik szélén éles, másikon horonyos falemez, mely födésre szolgál.

Zsindelygép, *Schindelmaschine.*

Zsindely hornyoló, *Schindeleisen.*

Zsindelykészitő, *Schindelmacher.*

Zsinegelni, *Abschnüren*; épület fát egyenes vonalu megfaragás végett a meghatározott irányban kifeszitett festékes zsinórral megkapni.

Zsiros föld, *fetter Boden*; — termékeny s minden növény-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

termelésre szükséges alkatrészekben gazdag föld.

Zsombék, *Bult, Bülte*; lapos helyeken növénygyökérzetből képződött halmocskák, melyeknek alja rendesen már tőzeggé vált, mig tetején a növényzet még működésben van.

Zsombültetés, *Hügelpflanzung.*

Zsurló, kannamosó — Equisetum hyemale, *Winterschafsheu.*

Zsurló, mezei — Equisetum arvense, *gemeines Schafsheu.*

Zúgó, *Ablass, Ablassschleusse, Ablassfluder*; a hajtóviznek a vizikerekekről időnként való lecsapására szolgáló készületek.

Zuzda, *Poochwerk, Stampfwerk*; érczek összezuzására törésére szolgáló gép.

Zuzmara, *Duft, Duftanhang, Rauhfrost*; *Rauhreif*; a fákra fagyjegeczek alakjában üledett légköri nedvesség.

Zuzmatörés, *Duftbruch, Duftriss*; midőn a fákon lévő zuzmara terhe alatt a fák ágai, sudarai letörnek.

Zuzmó, hépehupás — Lichen calicaris, *gemeine Astflechte.*

Zuzmó, iram — Cladonia rangiferina, *Renthierflechte.*

Zuzmó, izlandi — Lychen islandica, *Isländische, Flechte.*

Zuzmó, szakállas Usnea (Lichen) barbata, *Bartflechte, Baumbart.*

Zuzmó, tüdő — Lobaria pulmonaria, *Lungenflechte.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Függelék.

Alagcsövezés, *Drainirung.*
Alkrészei a fának, *Bestandtheile des Holzes.*
Arányos-vágás, *Proportionalschlag.*
Ágcsonk, *Aststümmel, Stumnel*
Állcza, *Stativ.*
Barázdásan, *Riefenweise.*
Becsülni, *Taxiren.*
Beszivárgás, *Endosmose.*
Bogsa-gyujtás, *Ankohlen-Anzünden des Meilers.*
Bordag széleslevelü, *Laserpitium latifolium.*
Csereny, *Horde, Flechtzaun.*
Csigasor, *Flaschenzug.*
Csötört, *Durchmesser*, csütözni, *abgreifen der Durchmesser.*
Dorongút, *Prügelwege, Knüppelweg, Qnuitteldamm.*
Erdömester, *Forstmeister.*
Erdönövelés, *Forsterziehung.*
Erdösült, *Bestockt.*
Erdötér, *Waldfläche.*
Erdötleniteni, *entwalden.*
Eredeti térkép, *Original-Karte.*
Északi-oldal, *Mitternachtseite, Nordseite.*
Faejtés, *Holzfällung.*
Faortás, *Baumrodung.*
Farost, *Faser, Holzfaser.*
Farost anyag, *Faserstoff.*
Fatenyésztés, *Künstliche Holzzucht.*
Fatenyésztés, természetes, *Natürliche Holzzucht.*
Fatömegbecslés, *Holzmassen-Bestimmung.*
Fatömegkor, *Holzmassenalter.*
Fejsze, *Axt.*
Felállab, *Oberbestand.*
Fogyasztási-százalék, *Nutzungsprozent.*
Fordakor, *Umtriebsalter.*
Földbér, *Bodenzins.*
Földmelegség, *Erdwärme.*
Füz, zsálya, Salix aurita.
Füz, hamvas, Salix cinerea.
Gyanta, Colophonium.
Gyepszántás, *Rasenstechen.*
Hajkolt fa, *Lachbaum.*
Hamu-elemzés, *Aschen-analyse.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Hasogatni, *Spalten.*
Hid-út, *Holzweg, Prügelweg, Bohlweg.*
Kártérítés, *Schadenersatz.*
Képzönedv, *Bildungsaft,* Cambium.
Keresztkötés, *Kreutzverband.*
Kiirtani, *Ausroden.*
Kiszivárgás, Exosmose.
Kóczos, *Filzig.*
Korom, *Russ.*
Közbeszórni, *Einsprengen.*
Középerdö üzem, *Mittelwald.*
Kuszkor, lapony, Peltigera canina.
Levél, nyilalaku, *Pfeilförmiges Blatt.*
Magcserény, *Darrharde.*
Makkony közönséges, Balaninus v. Curculio nucum.
Megkuszása a fának, *Besteigung der Bäume.*
Mérték, *Maass.*
Molyhos, *Filzig.*
Nagyábolt, *Baumkantig.*
Nagy-csuszorna, *Langriesen.*
Naszpolya borizü, *gemeine Mispel.*
Növénytani rendszer, *Botanische-Systematik.*
Olasz-bogsa, *Italienischer Kohlenmeiler.*
Osztagvonal, *Sectionslinie.*
Osztagozás, *Sectionsbildung, Bestandesbildung.*
Polcz-hasáb, *Querunterlagsscheit.*
Ölfa, *Klafterholz.*
Üszögör, erdei, Senetia sylvatica.
Üszög, Rostplitz, *Brand, Baumkrankheit.*
Páfrány, közönséges, Polytrichum commune.
Parafin, Parafin.
Perje taréjos, Cochlearia crustata.
Pözssarkantyú, *Faschinen-Zugemäche, Sporn.*
Rózsa, rozsdás, Rosa rubiginosa.
Sárfüz, *Dotterweide.*
Seprüke, Spartium scoparium, *Besenpfrieme.*
Sürjés, *Dikicht.*
Szabályos, *Normal.*
Szolgálmányok - megváltása, *Entlastung, Servituten Ablösung.*
Szurkócs, jegenye, Curculio pissodes piceae.
Talaj-vegybontás, *Boden-Analyse.*
Tapasztali-tét, *Erfahrungssatz.*
Tartóssága a fáknak, *Dauer der Hölzer.*
Távolság, *Distanz.*
Térbeosztás, *Flächeneintheilung.*
Tilalmazó, *Hegung.*
Tölgyes iskola, *Eichelkamp.*
Törmelékfa, *Bruchholz, Abfallholz, Leseholz.*
Tüzhely, *Brandstätte.*
Tüzkár, *Brandschaden.*
Üzemváltás, *Betriebsumwandlung*
Vághatás, *Haubarkeit.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Vághatási fatömeg, *Haubarkeits-Masse.*
Vizárok, *Wassergraben.*
Vizmeder, *Flussbett.*
Vonalat vágni, *Durchschlagen.*
Zálogolni, *Pfänden.*
Zuzmó, komorsárga, Lecanora tartarea.
Zsurló, erdei, Equisetum sylvaticum.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

II.

NÉMET-MAGYAR

RÉSZ.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A.

Abäsen, letápolni.
Abästen, legalyazni, fölnyesni.
Abbähen, *Auswärmen des Meilers,* kiizzasztani.
Abbeilen, megbárdolni.
Abbeissen s. Abäsen.
Abbersten, *der Rinde,* lepattogás.
Abbinden, összeállitani.
Abbiss, csuta.
Abdachung, lejtő.
Abdorren, *der Aeste u. Gipfel,* leszáradás.
Abfall, *der Stammdurchmesser gegen den Gipfel*; sudarodás.
Abfall, *der Stammzahl im höhern Altern,* apadás.
Abfallholz, hullfa.
Abfliegen, *des Saamens,* magröpte.
Abflössen, leusztatni.
Abflügelung, *des Saamens,* leszárnyalás.
Abgabesatz, fatermés.
Abgestutztes Blatt, csonkitott levél.
Abglühen, *Calciniren od. Kalciniren,* kiégetni.
Abgraben, körülásni.
Abgreifen, *der Durchmesser,* csütőzni.
Abhacken, levágni.
Abhang, *s. Abdachung.*
Abharken, lemoházni.
Abhauen, levágni.
Abhieb, levágás.
Abholz, apram. metélyfa.
Abholzen, *Abtreiben,* tarlasztani, levágni.
Abholzig, sudarlós.
Abies excelsa, luczfenyü.
Abies pectinata, jegenye-fenyű.
Abköpfen, botolni.
Abkühlen, *des Meilers*; hűtés.
Ablängen, hosztolás.
Ablass, surrantó.
Ablass, zúgó.
Ablassschleusse, zúgó.
Ablassfluder, zúgó.
Ablegen, bujtani, homlítani.
Ableger, bujtány, homlány.
Ablegreis, *s. Ableger.*
Ablösung der Servituten, szolgálmányok megváltása
Abmessen, megmérni.
Abnahme, átvétel.
Abnehmen, átvenni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Abnorm, szabdátlan, szabály-ellenes.
Abnutz, timmedés, kallódás.
Aböden, elpusztitni.
Abplaggen, lepázsolni.
Abposten, számozni (fát).
Abrasen, *s. Abplaggen.*
Abraiten, *s. Abnehmen.*
Abraufen, tépni.
Abraum, *s. Abholz.*
Abrechen, *s. Abharken.*
Abüppeln, csikozni.
Abrinden, lehárítani.
Abriesen, lecsusztatni.
Absägen , levágni , felfürészelni.
Abschätzen, megbecsülni.
Abschätzung, becslés.
Abschlag, lerovás, levonás.
Abschmatzen, letorzsolni.
Abschnüren, zsingelni.
Abschreiten, meglépdelni.
Abschroppen, nagyábolni.
Abschrotten, *s. Absägen.*
Abschürfen, *s. Abplaggen.*
Abschwüllen, *s. Abplaggen.*
Absenken, *s. Ablegen.*
Absetzen, tővelni.
Absoluter Waldboden , föltétlen erdőtalaj.
Absprünge, hedlöket.
Abständer, eléltfa.
Abständig, elélt.
Abstecken, kiczövekelni, kipeczézni.
Abstocken , Abtreiben , tarlasztani, levágni.
Abstümmeln, *s. Abschmatzen.*
Abstutzen , megnyesni , lenyesni.
Abtheilung, *District, Section,* osztály.
Abtreiben, *s. Abholzen.*
Abtrieb des Waldes, tarlasztás.
Abtriebsalter, tarlasztási kor.
Abtriebs ertrag, tarlasztási hozam.
Abtriebsfolge, vágássor.
Abtriebshau, végvágás.
Abtriebsschlag, végvágat, végvágás.
Abtriebs-Stammzahl, tarlasztási törzsszám.
Abtriften, leusztatni.
Abwelken, *auf dem Stocke,* fonynyasztás.
Abwipfeln, letetőzni.
Abzählen, *s. Abposten.*
Abzugsgraben, csapolya.
Acer campestre, *Feldahorn,* fodor jávor.
Acer monspessulanum, háromúju jávor.
Acer platanoides, *Spitzahorn,* jókori jávor.
Acer pseudoplatanus, *Bergahorn,* juhar jávor.
Acer zacharinum, czukor jávor.
Acer regundo, atorna jávor.
Acer rubrum, vörös jávor.
Acer tartaricum, feketegyűrű jávor.
Acidalia beumata , téli tököny.
Achsenholz, tengelyfa.
Achtersteven, fartőke.
Acker, *Flächenmass,* acker.
Ackerbau im Walde, ortolás.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Ackerbrombeere, *rubus caesius*, hamvas szeder.
Ackererde, termőföld.
Ackerholz, erdelény.
Ackerkrumme, szinföld, termőföld.
Ackerliche Holzzucht, mezei fatenyésztés.
Ackerwalze, földhenger.
Aconitum lycoctonum, farkasölő sisakvirág.
Acre, ákr.
Aculei, tüskék.
Adventiv-Knospen, járnok rügyek.
Adventiv-Wurzel, járnok gyökerek.
Aegopodium podagraria, bigecsi baktop.
Aere, füzér.
Apfelrüssel, alma hópajzs.
Aescherbottich, lugzó.
Aesculushypocastanum, vadgesztenye.
Agnostis valligera, mezöngy.
Agnostis canina, ebtippan.
Agnostis spica venti, harmattartó.
Agnostis stolonifera, taraczkos tippan.
Ahorn, jávor.
Ahorn-Berg, *s acer pseudoplatanus.*
Ahorn dreilappige, *s. acer monspessulanum.*
Ahorn eschenblättriger, *s. acer negundo.*
Ahorn-Feld, *s. acer campestre.*
Ahorn herzblättiger, *s. acer tartaricum.*
Ahorn-Spitz, *s. acer platanoides.*
Ahorn-Zucker, *s. acer zacharinum.*
Ailantus glandulosa, bálványfa.
Aira flexuosa, vanyiga napicz.
Akazie, Robinie, akász, akác.
Acclimatisiren, meghonosisítani.
Akkordarbeit, *Geding*, szakmány.
Albumen, fehérnye.
Allee, fasor.
Abmälliger Abtrieb, fokonkénti tarlasztás.
Allodial-Wald, majorsági erdő.
Alnus alpina, havasi éger.
Alnus glutinosa, mezgés éger.
Alnus incana, hamvas éger.
Alpenerle, *s. alnus alpina.*
Alpen-Johanisbeere, *ribes alpinum*, bérci ribiszke.
Alpenregion, havasi táj.
Alter, kor.
Altersabstufung, korfokozat.
Alterschlag, idült vágás.
Altersklasse, korosztály.
Altersklassen Tabelle, korosztálytáblázat.
Altersklassen - Verhältniss, korosztályviszony.
Altersstufen, korfok.
Alterstufen-Folge, korfokozat.
Amtsinstruktion, hivatali utasitás.
Anbohren, megcsapolni.
Anbrüchig, redves, reves.
Anemone sylvestris, erdei kökörcsin.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Anflug, szállam.
Angeflogenen Ort, szállamos.
Angelica sylvestris, erdei angyalfű.
Angehendhaubar, közelvágható.
Angerweide, gyeplegelő.
Angriffsfläche, vágkezdet.
Anhau, Angriffshieb, Anhauen den Wald, megkezdeni a vágást.
Anhieb, *s. Angrifshieb.*
Ankehr, csuszorna torok.
Ankehren, megkezdeni a csusztatást.
Ankohlen, *Anzünden den Meiler,* bogsa gyujtás.
Anlaachen, hajkolni.
Anlaschen, jelzeni.
Anlaschen, *s. Anlachen.*
Anlauf der Säge, szökély.
Anlegen , beállítani (munkába.)
Anlegen, alapitás, kijelölés.
Anlochen, *s. Anlaachen.*
Anobium emarginatum, lucz kopogár.
Anobium tessaratum, kockás kopogár.
Anpflanzen, beültetni.
Anplätten, jelzeni.
Anplätzen, jelzeni.
Anreissen, jelzeni.
Ansäen, bevetni.
Anschalmen, *s. Anplätten.*
Anschlag, Ansprechen, szemrebecslés, becslés, költségvetés.
Anschlagen, megeredés.
Anschlemmen, megiszapolni.
Ansprechen, szemrebecsűlni.
Ansteck-Kanal, gyúrés.
Antonomus pomorum, almahópajzs.
Antreiben das Feuer im Meiler, szítani.
Anwärm-Feuer, izzasztó-tűz.
Anweisen, utalványozni.
Anwuchs, suriány.
Anziehen der Holzarten, hajkolni, nevelni.
Anzündbrändchen, gyútóka.
Anzündkanal, gyúrés.
Anzündschacht, gyúakna, bogsa akna.
Anzündseite, gyúoldal.
Aphis pini, fenyű levelész.
Aphis ulmi, szil levelész.
Apfelbaum, *pirus malus,* vadalmafa.
Archangelica officinalis, kerti angyalfű.
Are, ár.
Armer Boden, sovány talaj.
Artbar, Arthaf, erthető.
Arche, rakás.
Arrondiren, kikerekíteni.
Arundo arenaria, homok v. lenge nád.
Arve, cirbolya fenyű,
Aschützenbaum, fojtós berkenye.
Aschen analyse, hamuelemzés.
Aschenbrennen, hamuégetés.
Aschengrube, hamugödör.
Aschensatz, hamuzsir.
Aescher, lugzó.
Aeschern, hamut égetni, hamvasztani.
Ascherbottich, *s. Aescher.*
Aescherich, hamuta.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Aspe, rezgő nyárfa.
Asperula cynanchica, veres, fias műge.
Asperula odorata, szagos műge.
Asperula tynctoria, festő műge.
Aspidium felix-mas, erdei páfrány.
Assimilation, áthasonítás.
Astach s. Abholz.
Astaxt, ágfejsze.
Astflechte gemeine, hépehupás zuzmó.
Asthacke s. Astaxt.
Astholz, ágfa.
Astloch, ághyuk, ágcsap.
Aststellen, ághelyek.
Aststummel, ágcsonk.
Aststreu, ágalom.
Astwerk *s. Abraum.*
Atlasspinner, fűzi gyaponc.
Atmosphäre, légkör.
Atmosphärische Luft, lég.
Atmosphäorologie, légtünettan.
Atropa belladona, maszlagos nadragulya.
Attich, földi bodza.
Au, berek.
Auboden, berektalaj.
Aufarbeiten, feldolgozni.
Aufarchen, fölrakásolni.
Aufästen s. abästen.
Aufbereiten s. aufarbeiten.
Aufbeugen s. aufarchen.
Aufbewahren, *Die Holzsamen,* épelni.
Auf die Wurzel setzen, tövelni, tőre-, gyökre tenni.
Aufforsten, erdősíteni.
Aufforstungsplan, erdősítési terv.
Auffrieren des Bodens, felfagyás.
Aufgedecktes Holz, kirejtelt fa.
Augehen der Saat, kikél.
Auflanger, nyujtvány.
Aufklaftern, aufbeugen, ölbe rakni.
Aufkratzen, fölkaparni.
Auflaufen. megdagadni.
Aufmachen *s. Aufarbeiten.*
Aufnehmen, fölvenni, fölmérni.
Aufplatten, rovatkolni.
Aufquellen, *des Samens, Auflaufen,* megdagad.
Aufrechen, *s. Aufkratzen.*
Aufreissen, repedezni, repedni.
Aufschichten, aufschlichten, aufbeugen, felrakásolni.
Aufschlag, hullam.
Aufschneideln *s. Aufästen.*
Aufschränken, keresztbe rakni.
Aufseher, erdőőr.
Aufsetzen, *s. Aufschichten.*
Aufstappeln *s. Aufschichten.*
Auftragen, fölvinni.
Aufwuchs, suriány.
Aufzäumen *s. Aufarchen.*
Aufzug, Holzaufzug, favonó.
Aufzugsschleisse, tiltó.
Auge, szem.
Ausästen *s. Abästen.*
Ausbauchung, domborulat.
Ausbengeln, dorongázni.
Ausbessern, tatarozni.
Ausbringen, nyeremény.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Ausdauernde Pflanzen, évelő növények.

Aus der Pfanne hauen, tövéből kivágni.

Ausfall des Samens, maghullás.

Ausflug, magröpte.

Ausflug der Borkenkäfer, rajzás.

Ausfuhrhandel, kiviteli kereskedés.

Ausgeschweiftes Blatt, kikanyarodott levél.

Ausgesogener Boden, kimerült v. kiélt talaj.

Aushalten, meghagyni.

Aushauen, kivágni.

Aushauung, kivágás.

Ausheben, kiásni.

Aushieb *s. Aushauung.*

Ausjätung, tisztitóvágás.

Auskesseln *s. Abschmatzen.*

Ausklängeln , Ausklängen, pirkálni, pergetni.

Ausknüppeln *s. Ausbengeln.*

Auskohlung, szenülés.

Ausladen der Kohlen, kihozni, kiszedni, szénszedés.

Auslangen *s. Ausladen.*

Auslaufer, ostor-indák.

Auslaugen, kiáztatni.

Auslichten, ritkítni.

Auslichtungsgrad , ritkítási fok.

Ausmessen , megmérni, fölmérni.

Ausnutzen, kihasználni.

Auspflanzen, kiültetni.

Auspflocken, kipeczézni.

Ausroden, kiortani.

Ausrotten, kiirtani.

Ausrücken, kiczipelni.

Ausscheideln, leágalik.

Ausscheiden, kihasítani.

Ausschlag, sarj.

Ausschlagbetrieb sarjüzem.

Ausschlagen, sarjadzás.

Ausschlags-Wald, sarjerdő.

Ausschlagsfähigkeit, sarjképesség.

Ausschlichten, egyengetni.

Ausschmälen *s. Ausschlichten,*

Ausschuss, selejtes.

Ausschwitzen, kiizzadni.

Auszenkelch, külcsésze.

Aussetzender Betrieb, szünetelő üzem.

Ausstocken ortani.

Ausstreichen, egyenítni.

Ausstümpeln *s. Ausschlichten.*

Auswuchs, suriány.

Auswucht, hoporcs

Auswurfsriese , szökő csuszorna.

Auswurfstümmel, sinkófa.

Auszählen, kiszámlálni.

Auszeichnen, kijelölni.

Ausziehen, kihuzni, kiszedni, kivágni fákat az erdőből.

Ausziehen Kohlen aus dem Meiler, kiszedni.

Ausziehen *s. Ausladen.*

Auszugshieb, szállaló vágat.

Axenglied, tengelyiz.

Axe, növénytengely.

Axis *s. Axe.*

Axt, fejsze.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

B.

Bachweide, szivós fűz.
Baggertorf, iszap-tőzeg.
Balaninus nucum, közönséges makkony.
Baldrian, macska gyölönke.
Balgfrucht, tüszö.
Balken, gerenda, mester gerenda.
Ballenpflanzung, gomültetés.
Bandholz, abroncsrud.
Bandstöcke *s. Bandholz.*
Bann, tilam.
Bannwald, véderdő.
Bannreidel, hagyrúd.
Bannreis *s. Bannreidel.*
Barfrost, koraifagy.
Barte, szekercze.
Bartflechte, szakálas zuzmó.
Bast, háncs.
Bastkäfer-Eschen, kőristörny.
Bastkäfer schwarzer, fekete törny.
Bastseil, háncskötél.
Bastnutzung, háncshasználat.
Bauanschlag, építési költségvetés.
Baufloss, épületfatutaj.
Bauholz, épületfa.
Baukunde, építészettan.
Baum, élőfa.
Baumalter, fakor.
Baumanlagen, faültet mények.
Baumbrand, faüszök.
Baumgang, Alee, fasor.
Baumgipfel, sudár.
Baumklasse, faosztály.
Baumfeldwirtschaft *s. Ackerliche Holzzucht.*
Baumform, faalak.
Baumformzahl, faalak-szám.
Baumhebe, emeltyű.
Baumhöhe, famagasság.
Baumhöhenmesser, Dendrometer, magasságmérő.
Baumkantig, nagyábolt.
Baumkluppe, csötörtmérő.
Baumkrankheit, fakór.
Baumkrone, fakorona.
Baumkrebs, *s. Baumbrand.*
Baumlänge, *s. Baumhöhe.*
Baumlehre, fanövénytan.
Baummast, makk.
Baummesser, famagasságmérő, faméró.
Baumpfahl, karó.
Baumreidel, *s. Bannreidel.*
Baumreisser, jelző.
Baumrinde, fakéreg.
Baumrodung, faortás.
Baumsäfte, fanedvek.
Baumscheit, fahasáb.
Baumschule, Pflanzschule, Pflanzkamp, faiskola.
Baumsäge, fafürész.
Baumstempel, Waldzeichen, Waldhammer, fabélyeg.
Baumstütze *s. Baumpfahl.*
Baumschaft, Schaft, fatörzs.
Baumstock fatuskó.
Baumstärke átmérő, favastagság.
Baumschlag, lombozat.
Baumstamm, fatörzs.
Baumtrockniss, Wurmtrockniss, aszály.
Baumumfang, fakörület.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Baumwalzensatz *s. Baumformzahl.*
Baumwuchs fanövés.
Baumwinde, **Wagenwinde** emeltyü.
Baumwipfel *s. Baumgipfel.*
Baurechnung, építési költségszámla.
Bähen *s. Abbähen.*
Bäckerkohlen, **Löschkohlen** oltott szén.
Bearbeiten den Boden, a talajt megdolgozni.
Beastung, ágazat.
Bebeilen, *s. Abbeilen.*
Bedecken den Samen, befödni.
Bedeckung des Kohlenmeilers, betakarás.
Beere, bogyó.
Beet, Saatbeet, vetéságy.
Beflächen des Meilers *s. Ausschlichten.*
Beflüschen des Meilers, betakarni lombbal, rőzsével a bogsát.
Beforsten, Beförstern, gyámság alá venni az erdőt.
Befriedigen, bekeriteni.
Begang, **Forstschutzbezirk**, védkerület.
Begehen bejárni.
Behandlung des Waldes, erdőbántás.
Behauen, megfaragni.
Beholzungsberechtigter, faizásjogosult.
Beholzungsrecht, faizásjog.
Beholzungsberechtigung, faizási szolgalom.
Beholzungsservitut, faizási szolgalom.
Beil *s. Axt.*
Beklettern megkúszni.
Bekleiden *s. Bedeckung des Meilers.*
Belaubung *s. Baumschlag.*
Belauf *s. Begang.*
Belegholz, burfa.
Belochen, hajkolni.
Benarbt, begyepkédzett.
Benehmen sich, megeredés.
Bengelholz, dorongfa.
Benützung, használat.
Bepflanzen, beültetni.
Berast, Beschwühlt, Verangert, begyepesedett.
Berberis vulgaris, sóska borbolya.
Berechtigung, Servitut, szolgalom.
Bereiter, főerdész.
Bergabhang, hegylejtő.
Bergahorn, *acer pseudoplatanus.*
Berghöhe, hegymagaslat.
Berglehne, hegyoldal.
Bergrücken, hegygerincz.
Bergschlitten, gyalogszánka.
Bergschlucht, hegyzúg.
Bergschraffirung, **Bergzeichnung**, hegyrajz.
Bergwand *s. Berglehne.*
Berichtigung der Instrumente, igazitás.
Berichtigung der Gränze, kiigazitni.
Besamen, bevetni.
Besamung natürliche, Selbstbesamung, vetülés.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Besamung aus der Hand, vetés.
Besamungsbestand, vető állab.
Besamungshieb, vető vágás.
Besamungsschlag, vető vágás.
Besamungswind, vető szél.
Besäumen, szegélyezni.
Beschädigung der Forstkulturgewächse, megrongálás.
Beschattung, beárnyalás.
Beschlagen *s. Behauen.*
Beschneiden, megnyesni.
Beschirmung *s. Beschattung.*
Beschuhen, saruzni.
Beschwühlt *s Berast Verandert.*
Besenreis, seprő vesszö.
Besenpfrieme, spartium scoparium, seprüke.
Bestandholz, **Waldbestand**, állab.
Bestand in bringen *s. aufforsten.*
Bestandesabschätzung, erdőbecslés.
Bestandes-Alter, állabkor.
Bestandesaufnahme *s. Bestandesabschätzung.*
Bestandesbeschaffenheit, állabminőség.
Bestandesbeschreibung, állab leirás.
Bestandesbezeichnung, állabjelzés.
Bestandesbildung, osztagozás.
Bestandescharakteristik, állabjellegzés.
Bestandesfigur, állabalak.
Bestandesfläche, állabtér.
Bestandesform, állabminőség.
Bestandesgüte, állabjóság, zárlat.
Bestandeskarte, állabtérkép.
Bestandesschätzung, erdőbecslés.
Bestandestabelle *s. Bestandesbeschreibung.*
Bestandestafel, termési táblák.
Bestandesumwandlung, állab változtatás.
Bestandesschluss, zárlat.
Bestandeszeichnung, állabjelzés.
Bestandtheile des Holzes, a fának alkrészei.
Besteigen der Bäume, a fáknak megkúszása.
Bestockt, erdősült.
Bestockung, **Bestandesgüte**, **Schluss**, zárlat.
Bestutzen *s. Abstutzen.*
Betrieb, üzem.
Betriebsart, üzemmód.
Betriebskapital, üzleti tőke.
Betriebsklasse, üzem-osztály.
Betriebsform *s. Betriebsart.*
Betriebslehre, üzlettan.
Betriebseinrichtung, erdőrendezés.
Betriebsplan, **Wirthschaftsplan**, üzemterv.
Betriebsregulirung *s Betriebseinrichtung.*
Betriebsumwandlung, üzemváltás.
Betriebsvorschriften, üzemszabályok.
Betriebsweise *s. Betriebsart.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Betula alba, fehér nyír.
Betula nana, törpe nyìr.
Betula odorata, pubescens, szőrösödő nyír.
Beuge, Holzstoss, Stoss, Schranken, Arche, Acke, rakás.
Beulen *s. Auswüchse.*
Beurbarung, Urbarmachung, termősités.
Bewaldet, erdős.
Bewalden, *s aufforsten.*
Bewaldrechten, *s. Abschroppen.*
Bewegliche Decke *des Meilers*, bogsatakaró.
Beweidung, legeltetés.
Bewirtschaftung, kezelés.
Bewirtschaftungsplan *s. Betriebsplan.*
Bewurzelung, gyökérzet
Biegsamkeit *des Holzes*, hajthatóság.
Bildungssaft, képzőnedv.
Bindebaum, nyomórúd, kötőrúd, szénarúd.
Binderholz, kádárfa.
Bindung der Sandschollen, homokkötés.
Bindholz, fonó vessző.
Bindweiden, gúzs.
Bindwieden, gúzs.
Birke-Haar, *betula odorata.*
Birke-weisz, *betula alba.*
Birke-Zwerg, *betula nana.*
Birkensaft, nyírviz.
Birkentheer, nyírkátrány.
Birkenwasser *s. Birkensaft.*
Birnbaum *pirus communis*, vadkörte.
Blasenstrauch, dudafürt, pukkantó.
Blatt, levél.
Blattaxel, levélhónalj.
Blattfläche, levélkög.
Blattgrün, zöldeny.
Blattkissen, levélpárna.
Blattkäfer-Birken, nyír-zományka.
Blattkäfer-Eichen, tölgylevelű szököncz.
Blattkäfer-Erlen, éger-zományka.
Blattkäfer-Pappeln, nyár-zományka.
Blattlauskäfer, hét petytyes bőde.
Blattlauskäfer Kiefern, fenyű levelész.
Blattknospen, rügyek.
Blattnerven, levélinak.
Blattscheibe, kög, levélkög.
Blattscheide, levélhüvely.
Blattschirm, ernyőtér.
Blattstiel, levélnyel.
Blattwespe, *kleine Kiefern*, fenyű zöhér.
Blätterabfall, lombhullás.
Blätterausbruch, lombfakadás.
Blätterknospe, rügy.
Bleichsucht, sápkór.
Blindkohlen, fojtva szenítni.
Bloch, Sägeblock Brettklotz, ramasz.
Block *s. Bloch.*
Block *s. Betriebsklasse.*
Blockwagen, ramaszszekér.
Blöszen, Lichtungen, Waldblöszen, tisztás.
Blumenblatt, szirom.
Blumenkorne, párta, bokréta.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Blutbuche, fagus sylvatica sanguinea, bükk, vér.
Blüthe, virág.
Blüthenaxe, virágtengely.
Blüthenboden, vaczok.
Blüthenknospe, bimbó.
Blüthenstand, virágzat.
Blüthenstiel, kocsán.
Bockkäfer, *gestreifter Aspen*, nyárczinczér.
Bockkäfer, *groszer Eichen*, hősczinczér.
Bockkäfer *groszer Pappel*, karházi nyikor.
Bockkäfer *Haseln*, mogyoróczinczér.
Bockkäfer *zerstörender Fichten*, luczczinczér.
Boden, talaj.
Bodenarten, talajnemek.
Bodenanalyse, talajvegybontás.
Bodenbearbeitung, talajmegmunkálás.
Bodenbestandtheile, talajalkrészek.
Bodenfeuchtigkeit, talajnedvesség.
Bodenfeuer, futótüz, harapégés, haraptüz.
Bodengüte, talajjóság.
Bodenholz, alfa.
Bodenholz, fenékfa.
Bodenholde Pflanzen, talajválogató növény.
Bodenkarte, talajtérkép.
Bodenkapital, földtőke.
Bodenklasse, talajosztály.
Bodenkrumme, termőföld.
Bodenkunde, talajtan, talajisme.
Bodenmächtigkeit, talajmélység.
Bodensäge, Bohlensäge, padló-fürész.
Bodenstete Pflanzen, csökönös növények,
Bodenstäbe, *s. Bodenholz.*
Bodenstücke *s. Bodenholz.*
Bodenthätigkeit, talajtevékenység.
Bodenüberzug, talajboriték.
Bodenunterlage, altalaj.
Bodenwege Pflanzen talajkoru növények.
Bodenverbesserung, talajjavitás.
Bodenwerth, földérték.
Bodenzins, földbér.
Bohlen, Pfosten, padló-deszka.
Bohlstelle, bástya szénhely.
Bohlweg, hidut.
Bohnenbaum, cytisus laburnum.
Bohnenstange, paszulykaró.
Bohrlöcher, Wurmfrass, szúlikacs.
Bohrmaschine, fúrógép.
Bonität, jóság.
Bonitätsklasse, jóságosztály.
Bonitirung des Bodens, talajbecslés.
Borkenkäfer, *Fichten*, betüző szú.
Borkenkäfer, *grosser Kiefern*, gyorsiró szú.
Borkenkäfer, *kleiner Buchen*, kétszinű szú.
Borkenkäfer, *kleiner Kiefern*, kétfogú szú.
Borkenkäfer, *Nutzholz*, vonalos szú.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Borkenkäfer-sechszähniger, hatfogú szú.
Borkenkäfer-Tannen, görbefogú szú.
Bort, deszka.
Bortwaaren, fűrészárú.
Borsten, serték.
Borstengras, das steife, *nardus stricta,* hajszál magár.
Bostrichus bicolor, kétszinü szú.
Bostrichus bidens, kétfogú szú.
Bostrichus chalcographus, hatfogú szú.
Bostrichus curvidens, görbefogú szú.
Bostrtchus dispar, egyenetlen szú.
Bostrichus laricis, sokfogú szú.
Bostrichus lineatus, vonalos szú.
Bostrichus stenographus, gyorsiró szú.
Bostrichus typographus, betüző szú.
Botanik, növénytan.
Botanische Gärten, növénykertek.
Botanisches System, növénytani rendszer.
Botanische Systematik, növénytani rendszer.
Böschung lejték.
Böschungswinkel, Steigungswinkel, lejtszög.
Böttcherholz *s. Binderholz.*
Boussole, *Compas,* tájoló.
Brandholz, tüzifa.
Brandschurf, szénrecsme.
Brand, fene, üszök.
Brand, Baumkrankheit, üszök.
Brand, Waldbrand, erdőégés.
Brandschaden, tüzkár.
Brandschneussen, nyiladék.
Brandschorf, szénrecsme.
Brandstätte, tüzhely.
Braunkohle, barna szén.
Brechstang, Badereitl, csapófa.
Breitenklima szélességi klima v. égalj.
Brennbarkeit, tüzérték.
Brenngüte *s. Brennbarkeit.*
Brennhaare, csipők.
Brennholz, Brandholz, tüzifa.
Brennkraft *s. Brenngüte.*
Brennmaterialien, tüzelékek.
Brett *s. Bort.*
Brettmühle, fűrészmalom.
Brettsäge *s. Brettmühle.*
Brettschneider, fűrészmester.
Bretterflosz, deszkatutaj.
Bretterklotz, ramasz.
Bretterwagen *s. Bortwagen.*
Bringung, szállitás.
Bringunsanstalt, szállitási készületek.
Bringungsart, szállitási mód.
Bringungs calo, szállitási apadék.
Bringungsverlust *s. Bringungs calo.*
Bringungsvorrichtungen, szállitási készületek.
Brombeere, rubus fructicosus.
Bruch, láp.
Bruch, széltörés.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Bruchholz, Abfallholz, Leseholz, törmelék fa.
Bruttoertrag, összjövedelem.
Bruchweide, salix fragilis.
Brücke des Meilers, hidlás.
Brückenhölzer, hidhasábok.
Brüstung bei Kohlenmeilern, *Rüstung, Ober u. Unterrüsten,* ajazat.
Buberte, Sonnendarre, verejtő.
Buche, *gemeine oder Roth,* bükkfa.
Bucheneckern, bükkmakk.
Bulbus, hagyma.
Bult, zsombék.
Bundsäge, többes fürész.
Buntkäfer, hangya alaku tálték.
Buprestis nociva, ártó pompály.
Buprestis quadripunctata, négy pontos pompály.
Buschholz, haraszt.
Buschholzbetrieb, haraszt-üzem.
Buschwellen, Büschel, rőzsenyalábok.
Butzen, törpély.
Büchel *s, Bucheneckern.*
Bülte *s. Bult.*
Bürtelholz, rőzsenyaláb.
Büschel, bojt, rőzsenyalábok.
Büschelpflanzung, csomó ültetés.

C.

Calciniren *s. Abglühen.*
Calo apadék.
Caluna vulgaris, Erica vulgaris, repcsén hanga.
Cambium *s. Bildungssaft.*
Carabussycophanta, bábrabló ékény.
Carex arenaria, homok sás.
Carpinus betulus, gyertyán.
Carpocapsa pomonana, alma tokász.
Carum carvi, konyha kömény.
Castanea vesca, szelid gesztenye.
Ceciclonia fagi, bükk tipoly.
Ceciclonia pini, fenyü tipoly.
Cellula, Zelle, sejt.
Celtis australis, déli celtisz.
Cenomyce rangiferina *s. Cladonia.*
Centrifugaler Blüthenstand, központfutó virágzat.
Centripetaler Blüthenstand, központkereső virágzat.
Cerambix *saperd* **carcharias,** karhai nyikor.
Cerambix heros, hős czinczér.
Cerambix linearis, mogyoró czinczér.
Cerambix *callidium luridus,* lucz czinczér.
Cerambix *saperda populneus,* nyár czinczér.
Cervaria nigida, szarvas dereszle.
Cetraria, *lichen isl.* zuzmó izl.
Chaerophillum sylvestre, erdei baraboly.
Chaerophillum temulum, bóditó baraboly.
Chlorophyll, zöldeny.
Chrysomela alni, éger zománka.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Chrysomela capreae, nyir zományka.
Chrysomela oleracea, tölgyleveli szököncz.
Chrysomela populi, nyár zományka.
C-Hölzer, C-fák.
Cicindella sylvatica, erdei czigolancz.
Cimex *coreus* **marginatus**, szélelt palancs.
Circularsäge, körfürész.
Cladonia ranginiferina, iramzuzmó.
Classe, osztály.
Classification, osztályozás.
Clematis vitalba, szalag bércse.
Clerus formicarius, hangya alaku tálték.
Clima, klima.
Climatologie *s. Atmosphärologie.*
Coccinella septempunctata, hét pettyes böde.
Coccus racemosus gerezdes, pirék.
Collophonium, gyanta.
Collutea arborescens, pukkantó dudafürt.
Commassation, tagositás.
Comunalwald, községi erdő.
Compasz *s. Boussole.*
Complex, öszlet.
Compositions-Betrieb, Mittelwaldbetrieb, közép-erdőüzem.
Compositionswald *s. Mittelwald.*
Compossessorat, közbirtokosság.
Concret, valóságos.
Conservirung des Holzes, tartósitás.
Consignation, jegyzék.
Conium maculatum, büdös bürök.
Consumption, fogyasztás.
Controlle, ellenőrzés.
Controllebuch, ellenőr-könyv.
Copieren, másolni.
Coreus marginatus, szélelt palancs.
Cornus alba, fehér som.
Cornus mascula, husos som.
Cornus sanguinea, veresgyürű som.
Coryllus avellana, közönséges mogyoró.
Corillus colurna, török mogyoró.
Coryllus tubulosa, csöves mogyoró.
Cotyledones, szikek.
Coulissenhau, ugróvágás.
Coulissenhieb, ugróvágás.
Coulissenschlag, ugróvágás.
Coupirtes Terrain, fedett tér.
Coupirzäune, védcserények, sövények.
Crategusmonogynia, egymagvu galagonya.
Crategus oxiacantha, csere galagonya
Crocuiren, skizziren, vázolni.
Cryptorhincus lapati, éger csörej.
Cubikmasz, köbmérték.
Cubiktabellen, köbtáblák.
Cubiktafeln *s. Cubiktabellen.*
Culminationspunct, *des Zuwachses*, tetőpont.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Cultur, ertés.
Culturarbeiten, ertési munkák.
Culturarten, ertési módok.
Culturgeräthe, ertési szerszámok.
Culturkosten, ertési költségek.
Culturplan, ertési terv.
Culturverfahren *s. Culturarten.*
Culturwerkzeuge, ertési szerszámok.
Curculio *otyorhinchus* **ater**, fekete fogor.
Curculio *rhynchites* **betuleti**, nyirligeti eszelény.
Curculio *cryptorhinchus* **lapathi**, éger csörrej.
Curculio notatus *pissodes*, jegyes szurkocs.
Curculio *balanínus* **nucum**, közönséges makkony.
Curculio *pissodes* **piceae**, jegenye szurkocs.
Curculio *hylobius* **pini**, fenyő szurkocs.
Curculio *antonomus* **pomorum**, alma hópajzs.
Cylinder, henger.
Cynips quercus calicis, gubacs légy.
Cynips quercus corticis tölgykéreg guboncz.
Cynips quercus folii, tölgylevél guboncz.
Cytisus austriaca buglyos zanót.
Cytisus laburnum fái zanót.
Cytisus nigricans, feketélő zanót.
Cytoblast, sejt-mag, sejt-magcsa.

D.

Dachlatte lécz.
Dachpfette, *Dachstuhlruthe*, *Rahmholz*, *Pfette*, szelemfa.
Dachrahmen koszorúfa.
Dachschindel, Schindel, zsindely.
Dachsparren, Sparren, szarúfa.
Dachsthulruthe *s. Dachpfette.*
Dachstuhlschwelle *s. Dachrahmen.*
Damm, gát.
Dammerde *s. Ackerkrumme.*
Daphne mezereum, farkas boroszlán.
Darre, magpergető, pergető.
Darren, aszalás.
Darrhorde, magcserény.
Darrschichte, aszréteg.
Darrstube *s. Darre.*
Daubenholz, Fassdaubenholz, dorongfa.
Dauer der Hölzer, tartóssága a fáknak.
Deckblätter, murvák.
Decke des Kohlenmeilers, bogsatakaró.
Deckplanken, Planken, burkonyok.
Deckreisig, fedőgaly.
Deckstrauch *s. Deckreisig.*
Drfraudation, elidegenités.
Deich *s. Damm.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Deichsel, szekérrúd.
Deichfelstange, szekérrúd.
Dendrometer *s. Baumhöhenmesser.*
Denunzianten-Drittel, feladási dij.
Denunziation, feladás.
Denunziantengebühr *s. Denunzianten-Drittel.*
Deputat, alafa.
Deputatwohnung, szabad lakás.
Derbholz, tömfa.
Derbholzmasse, solide Holzmasse, tömfa tartalom.
Derbmasz, tömfa tartalom.
Derbmasse, tömfa.
Derbraum, tömterj.
Detailliren, részletezni.
Devastation, rabló erdőhasználat.
Diadelphia, két falkások.
Dialypetala, vált v. több szirmu párta.
Dicotyledones, két szikiuek.
Didinamia, két főbb porodások.
Diameter, átmérő.
Diäten, Diurnen, napi dijak.
Dichter Stand *s. Dichte Stellung, dichter Schlusz, dichte Bestockung*, sűrű zárlat.
Dichtigkeit des Holzes, tömöttség.
Dikicht, sürjes.
Diebstahl *s. Holzdiebstahl*, falopás.
Digitalis purpurea, piros gyüszü virág.
Dimension, méret.
Diopter, irányzó.
Diopterkreutz, keresztirányzó.
Diskus, *levélkög.*
Distanz, távolság.
Distrikt, tag.
Diurnum *s. Diäten.*
Docken, zömök oszlopok.
Dolde, ernyő.
Doldentraube, sátor.
Donnerbusch, Donnerbesen, faüstök.
Dominirend, herrschend, uralkodó.
Doppelgesägtes, kétszeresfürészes.
Dornen, tüskék.
Dorngebüsch, tövisbokor.
Dornhecke, élő tüske sövény.
Dornzaun *s. Dornhecke.*
Dörren des Holzes *s. Darren.*
Dotterweide, sárfűz.
Draínirung, alagcsövezés.
Drehling, tönk.
Dreiling *s. Drehling.*
Dreilingsriese, tönkcsuszorna.
Dreiverband, hármas kötés, hármas ültetés
Drilling, orsó, pergő.
Duft, zuzmara.
Duftanhang, zuzmara.
Duftbruch, zuzmara törés.
Duftreisz *s. Duftbruch.*
Dunkelhieb, Besamungsschlag, vető vágás.
Dunkelschlag, vető vágat.
Dunstkreis *s. Atmosphäre.*
Durchforsten, vigályitni.
Durchforstung, vigályzat, vigályitás.
Durchforstungsertrag, vigálytási hozam.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Durchforstungshieb, vigály-vágás.
Durchforstungsholz, vigályfa.
Durchforstungsmasse, s. Durchforstungsertrag.
Durchforstungsplan, vigályitási terv.
Durchhau, nyiladék.
Durchhauen, átvágni.
Durchhieb, s. Durchforstung.
Durchlass, s. Ablass.
Durchlichtung, s. Durchforstung.
Durchmesser, átmérő, csütört.
Durchpläntern, kiszállalni.
Durchschalmen, vonalat vágni.
Durchschneiden, átvágni.
Durchschnitt, átlag.
Durchschnittsalter, átlagkor.
Durschnittsertrag, szabályos fatermés.
Durchschnittsgrösse, s. Durchschnitt.
Durschnittszuwachs, átlagnövedék.
Durchsprengen, einsprengen, közbe elegyitni.
Durchzug, s. Balken.
Dünnen, homokbuczkák.
Dürres Holz, Dürrholz, aszfa.
Dürrling, aszoncz.

E.

Eberesche, vörös berekenye.
Eberich, hegyi csővirics.
Echte Frucht, valódi gyümölcs.
Edle Holzarten, nemes fanemek.
Egarten, Waldblössen, tisztás.
Eggen, boronálni.
Eggenzähne, boronafogak.
Eibenbaum-gemeiner tiszafa.
Eichel, tölgymakk.
Eichelbeeren, Galläpfel, gubó, tölgybogyó, guboncz.
Eichelbohrer, makkültető, makkfuró.
Eichelkamp, tölgyeskert.
Eiche-Stiel, csupkás tölgy.
Eiche Trauben, csoport tölgy.
Eiche-Zerr, csertölgy.
Eichelmast, tölgymakkolás.
Eichenmistel, élődi fakin.
Eichenrindenschälen, tölgykéreg hántás.
Eichenschälwald, csererdő.
Eichelung, s. Eichelmast.
Eichen, magcsák.
Eimrigwerden, porhanyodás.
Einbinden, összekötni.
Einbindholz, keresztfa.
Einbindplatz, Einbindstätte, Bindstätte, talpkötő hely.
Einbindrutsche, talpkorcsolya.
Einbindstätte, talpkötőhely.
Einbindwieden, gúzs.
Eiförmig, tojásdad.
Einfehmen, megbélyegezni, makkolásra hajtani.
Einfriedung, Befriedung, bekeriteni.
Eingeforsteter, erdei szolgalmár.
Eingehen, (der Pflanzen) kivész.
Eingesprengt, s. Durchsprengt, szórványos.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Einhäusig, egylaki.
Einhegen, tilalmazni.
Einlassen, beeresztés.
Einnahmsrubrik, bevételi rovat.
Einrichtung, **Forsteinrichtung**, erdőrendezés.
Einrichtungszeitraum, erdőrendezési időszak.
Einreihung, beosztás.
Einsamenlappig, egyszikűek.
Einsattlung, nyereg.
Einsätzen der Pflänzlinge, beültetés.
Einschlagen, betakarni.
Einschlemmen, s. Anschlemmen, beiszapolni.
Einschonen, s. Einhegen, tilalmazni.
Einschwärzen, bevakolni.
Einsprengen, közbeszórni, közbeelegyiteni.
Einstrecken, **Einwerfen**, s. des Brennholzes in den Flossbach, bedobni.
Einstutzen, s. Abstutzen.
Einwandung, gátfal.
Einwurf, s. Ankehr.
Einzäunen, bekertelni.
Eisbrecher, jégtörő.
Eisbock, **Eisbrecher**, jégtörő.
Eichenwickler, zöldiloncza.
Eisenhut-gelber, *aconitum lycoctonum*.
Eiserner Riesen, vascsuszorna.
Eisfeld, jégmező.
Eiskluft, jégrepedés.
Eisrisen, jégcsuszorna.
Eisklüftig, jégrepedékes.
Eiweis, fehérnye.
Eckerich, makk.
Elastizität, rugékonyság.
Elementarbeschädigungen, elemi csapások.
Eller s. Erle.
Ellerbruch, égerláp.
Eliptisch, kerülékes.
Elymus arenarius, fövény czimbor.
Elzbeerbaum, barkócza galagonya.
Embryo, ébreny.
Empetrum nigrum, fekete mámorka.
Empyrisch, tapasztalati.
Endosmose, beszivárgás.
Ensbaum, ászokgerenda.
Entästen, s. Ausästen.
Entfalten, (der Blätter), kilombozás.
Entfliegen (des Samens) s. Ausflug.
Entflügelung, s. Abflügelung des Samens, leszárnyalás.
Entlaubung, lombhullás.
Entlastung, **Servitut Ablösung**, szolgálmányok megváltása.
Entomologie erdei rovartan.
Entrinden (der Bäume) s. Abrinden.
Entwachsen dem Maule des Viehes, kinőtt a marha szája alól.
Entwalden erdőtlenitni.
Entwässerung, lecsapolás.
Entwenden, elidegenités, lopás.
Entwerthung, értéktelenités.
Entwicklung, fejlődés.
Entwicklungsfähigkeit, fejlődési képesség.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Entwicklungsgang, fejlődési folyamat.
Entwicklungszeitraum, fejlődési időszak.
Entwurzeln, tövestől kitörni.
Epheu-gemeiner, repkény borostyán.
Epidermis, külbőr.
Epilobium *angustifolium* keskeny csövirits.
Epilobium *hirsutum* piros csövirits.
Epilobium *montanum*, hegyi csövirits.
Equisetum *arvense* mezei zsurló.
Equisetum *hyemale*, kannamosó zsurló.
Equisetum *sylvaticum* erdei zsurló.
Erdarbeiten, földmunkák.
Erdarten, s. Bodenart.
Erdbahn, ergető.
Erdbohrer, földfuró.
Erdbrand, földégés.
Erddach, földtakaró.
Erddecke, s. Erddach.
Erddamm, földgát.
Erden, s. Bodenart.
Erdfeuer, s. Erdbrand.
Erdgefährte, ergető.
Erdholz, csepőte.
Erdmast, turtáp.
Erdreich s. Ackerkrume.
Erdriese, ergető.
Erdwärme, földmelegség.
Erfahrungssatz, tapasztalati tét.
Erfahrungstafel, s. Bestandestafel.
Ergiessung (der Stöcke) **Verblutung**, elvérzeni.
Erheben, fölvenni.
Erica *vulgaris* repcsény hanga.
Erklettern (der Bäume) s. Besteigen.
Erle-gemeine v. klebrige, mezgés éger.
Erle-graue v. weisse, hamvas éger.
Erlenbruch, éger láp.
Ernährungsprozess, táplálkozási folyamat.
Ersatzreidel, s. Baumreidel.
Erstickung des Holzes, megrekedés.
Ertragsausmittlung, **Ertragsberechnung**, **Ertragsbestimmung**, fatermés számitás.
Ertragsausforschung, **Ertragserhebung**, **Ertragsermittlung**, s. Ertragsausmittlung.
Ertragsfähigkeit des Bodens, **Produktionsfähigkeit**, termőképesség.
Ertrag-nachhaltiger, tartamos fatermés.
Ertragsregelung, termés-szabályozás.
Ertragsregulirung, s. Ertragsregelung.
Ertragssatz, terméstét.
Ertragsschätzung, termésbecslés.
Ertragstafeln s. Bestandestafeln.
Ertragsverhältnisse termési viszonyok.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Ertragsziffer, Nutzungsperzent, terméstét.
Erzeugung, készités.
Erzeugungskosten, készitési költségek.
Erzeugungspreis, készitési ár.
Esche-gemeine,, büdös kőris.
Espe, s. Aspe, Zitterpappel.
Etat, fatermés.
Etatsbestimmung, s. Ertrags bestimmung.
Evidenzhaltung (des Betriebes), nyilvántartás.
Evonymus *europeus*, csikos kecskerágó.
Evonymus *verucosus*, bibircses kecskerágó.
Exhibit, beadvány
Exotische Holzarten, külföldi fanemek.
Exosmose, kiszivárgás.
Exponirt, védtelen.
Export, kivitel.
Exporthandel, s. Ausfuhrhandel.
Exstirpation, **Ausrottung**, kiirtás.
Expropriation, kisajátitás.
Exzess, Frevel, erdei kihágás.
Exzindiren, s. Ausscheiden.

F.

Fach, fiók, szak.
Fachwerk, szakasz, fiókmű.
Fachwerksbau, fiokmű.
Fachwerkseintheilung, szakozás.
Fachwerksmethode, szakozási módszer.
Fagus *sylvatica sanguinea*, vérbükk.
Fallholz, s. Abfallholz.
Fällrichtung, dőlirány.
Fallbürsten, szádkarók.
Fangbäume, cselfa.
Fangrechen s. Holzrechen, uszagát, gereblye.
Fanggraben, hernyó sáncz.
Fanglöcher, hernyó verem.
Faser, Holzfaser, farost.
Faserstoff, rostanyag.
Faserwurzel, rostos gyökér.
Fastdaubenholz, dongafa.
Fastholz, s. Böttcherholz.
Fassreif, abroncs.
Faschine, pőzs.
Faschinendamm, pőzsgát.
Faschinengemäche, **Sporn**, pőzssarkantyú.
Faulbaum, Fauldorn, kutyabenge.
Fäule, korhadás.
Faules Holz, rothadt fa.
Fällaxt, Axt, Schrottaxt, fejsze.
Fällen, dönteni, favágás, letarolni, letarlasztás.
Fällung, döntés.
Fällungsart, döntési mód.
Fällungsbetrieb, **Hauungsbetrieb**, vágási üzem.
Fällungsergebniss, vágási eredmény.
Fällungsplan, vágási terv.
Fällungszeit, vágási idő.
Färbeginster, nyúlreketye.
Färbestoff, festanyag.
Fegfass, hengerrosta.
Fehlstelle, Lücke, hézag.
Fehmgeld, bélyegbér.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Fehmmahl, makkbélyeg.
Feldahorn, Massholder, fodor jávor.
Feldbaumkultur, Feldbaumwirthschaft, Feldbaumzucht, mezei fatenyésztés.
Feldbirne, gemeine Birne, vadkörte.
Feldgehölz, Feldholz, Gehölz, s. Ackerholz.
Feldholzzucht, Ackerliche Holzzucht, mezei fatenyésztés.
Feldmassholder, s. Feldahorn.
Feldmesser, mérnök.
Feldulme, gemeine Rüster, sima szil.
Felgen, keréktalp.
Feldbaum, Schwarzpappel, fekete nyárfa.
Felsarten, közetek.
Felsenbirne, kövi körte.
Femmelbetrieb, Plänterbetrieb, szállaló üzem.
Femmeln, Pläntern, szállalni.
Femmelwirthschaft, Plänterwirthschaft, szállaló üzem.
Femmelwald, Plenterwald, szállaló erdő.
Festigkeit des Holzes, szilárdság.
Festuca *ovina,* juhcsenkesz.
Festuca *rubra,* piros csenkesz.
Fetter Boden, zsiros föld.
Feuchter Boden, nedves talaj.
Feuchtes Holz, nyersfa.
Feuerbrucke, s. Brucke des Meilers.
Feuergestelle, Schneussen, nyiladék.
Feuerholz, Brennholz, tüzifa.
Feuerholz Magazin, tüzifa raktár.
Feuerholzriese, hasábcsuszorna.
Feuerkanal, gyúrés.
Feuerleitung, tűzvezetés.
Feuermantel, Windschauer, szélfogó.
Feuerschwamm, tapló.
Feuerung, s. Feuerleitung.
Feuerungsholz, s. Brennholz.
Feuerungsmaterialen, tüzelő anyagok.
Feuerungssurrogate, tüzelő pótszerek.
Fichte, s *Abies excelsa.*
Fichtenrinde, luczkéreg.
Fichtenzapfen, Zapfen, fenyőtoboz.
Fidonia *piniaria,* fenyves fidócz.
Filzig, kóczos, molyhos.
Fingerhut-rothe, piros gyűszűvirág.
Fitte, Kluppe, Baumkluppe, csötörtmérő.
Flader, eresfa.
Fladerholz, eresfa.
Fladerig, eres.
Flachgründig, sekély.
Flachland, rónaság.
Flaschenzug, csigasor.
Flatterpappel s. Aspe.
Flatterrüster, nyolczporhonu szil.
Flächenberechnung, térszámítás.
Flächeneintheilung, s. Schlageintheilung, térbeosztás.
Flächeneinheit, téregység.
Flächeninhalt, térfogat.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Flächenfachwerk, térszakozás.
Flächenmass, s. Flächeneinheit.
Flächentabelle, tértáblázat.
Flächentheilung, térosztás.
Flechtarbeit, csereny munka.
Flechte, zuzmó.
Flechtreiser, fonóvesző.
Flechtgarten, cserenyvesző.
Flechtruthe, s. Flechtgerte.
Flechtzaun, fonott sövény.
Fleischfrucht, husos gyümölcs.
Flieder-gemeine, orgona Lila.
Flosch, s. Blösse.
Floss, tutaj.
Flossamt, szállító hivatal.
Flossbach, **Flosswasser**, uszapatak.
Flossband, talpkötő.
Flossbar, uszalmas.
Flossbäume, **Flossholz,** talpfa.
Flossbeet, uszameder.
Flossbetrieb, **Flösserei,** tutajozás.
Flossdurchlass, **Flossgasse,** surrantó.
Flossgerechtsame, **Flossrecht,** uszajog.
Flossgraben, uszaárok.
Flosshacke, **Griesbeil,** csáklya.
Flosshackenstange, csáklyanyelek.
Flossholz, tutaj-usza-talpfa.
Flosskanal, uszacsatorna.
Flossknecht, tutajos.
Flosskosten, uszaköltségek.
Flossloch,Flosspassage, surrantó.
Flossmann, s. Flossknecht.
Flosspassage, surrantó.
Flossrechen, Holzrechen, Rechen, uszagátór.
Flossrecht, s. Flossgerechtsame.
Flossstangen, evezőrudak.
Flossstrasse, **Flosswasser,** uszaviz.
Flossteiche, csapos uszagát v. uszató.
Flosswasser, uszaviz, uszapatak.
Flossweg, s. Flosswasser.
Flosswehr, uszagát.
Flosswieden, gúzsvesző.
Flosswiedenstangen, gúzsvesző.
Flosszoll, uszavám.
Flott, lengő.
Flottmachen, lengővé tenni.
Flössen, usztatni, tutajozás.
Flösser, tutajozó.
Flösserei, usztatas tutajozás.
Flöscalo, **Schwendung**, s. *Calo.*
Fluder, s. Kanal, Wasserriese, Flosskanal, csatorna.
Flugfeuer, **Wipfelfeuer**, sudártüz.
Flugsand, **Wehsand**, futóhomok.
Flügelfrucht, leppendék.
Fluss, **Pottasche,** hamuzsir.
Flussbeet, vizmeder.
Flussscharren, folygyanta szedés.
Flussräumen, uszapatak pusztitás.
Föhre, **Kiefer**, erdei fenyü.
Föhre-Leg, henyefenyü.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Forstwirthschaftszustand, erdőgazdasági állapot.
Forstwirthschaftseinrichtung, s. Betriebseinrichtung.
Forstwirthschaftslehre, erdőgazdaságtan.
Forstwirthschaftspläne, erdőgazdasági tervek.
Forstwissenschaft, erdőtan, erdőtudomány.
Forstzins, **Stockzins**, **Stockpreis**, tőár.
Forstzoll, erdővám.
Forstzoologie, erdőállattan.
Fortkommen, tenyészet.
Fortpflanzung, szaporitás.
Fortpflanzungsfähigkeit, **Fortpflanzungsvermögen**, szaporodási képesség.
Fournier, burlemez.
Fournierholz, **Belegholz**, burfa.
Fourniersäge, lemezfürész.
Frauenbirke, fehér nyír.
Fraxinus *excelsior*, büdös kőris.
Fraxinus *excelsior pendula*, bús kőris.
Fraxinus *ornus*, virágos kőrís.
Freier Stand, szabad állás.
Freies o. ungebundenes Flössen, kötetlen usztatás.
Freilage, s. freier Stand.
Frevel, **Forstfrevel**, **Excess**, erdőkihágási vétség.
Frevelgras, lopott fű.
Frevelholz, lopott fa.
Frevellaub, lopott lomb.
Frischer Boden, üde talaj.
Frohnden, **Servitute**, szolgalmak.
Frost, fagy.
Frostpunkt, fagypont.
Frostschaden, fagykár.
Frostriss, fagyrepedés.
Frostsprung, s. Eiskluft.
Frucht, gyümölcs.
Fruchtknoten, maghon, magzat.
Früchte des Waldes, erdei gyümölcs.
Frühe Linde, **Sommerlinde**, nagylevelü hárs.
Frühfrost, korai fagy.
Frühjahrsreif, tavaszi dér.
Frühjahrsfällung, tavaszi vágás.
Fuhrlohn, fuvarbér.
Fuhrwege, szekér utak.
Fuhrschlittwege, szánút.
Fuhrtransport, tengelyen való szállitás.
Fuchs, maradék bogsa.
Fundus *instructus*, szabályos fakészlet, norma fakészlét.
Furche, barázda.
Furchensaat, barázda vetés.
Fuss, láb.
Fuss des Kohlenmeilers, bogsa alja.
Fusslöcher am Kohlenmeiler, lábgőzü.
Fussräume, s. Fusslöcher.
Fussrummen, s. Fusslöcher.
Futterlaub, takarmánylomb.
Füllerde (zu pflanzen), töltelékföld.
Füllholz, töltelékfa.
Füllkohlen, töltelékszén.
Fünfpflanzung, ötös ültetés, ötös kötés.
Fünfverband (bei der Pflanzung), ötös kötés.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Forstfrevler, erdei kihágó.
Forstfrevelangabe, s. Denunziation.
Forstgarten, s. Forstbaumschule.
Forstgeding, **Holzungsservitut**, faizási szolgalom.
Forstgeodes, Forstgeometer, erdő-mérnök
Forstgeometrie, erdőmértan.
Forstgerechtigkeit, s. Horstrahl.
Forstgerechtsame, s. Servitut.
Forstgericht, erdőszak.
Forstgesetz, erdőtörvény.
Forstgewächs, erdei növény.
Forstgrenzaufnahme, Grenzaufnahme, határmérés.
Forstgrenzberichtigung, Grenzberichtigung, határigazitás.
Forstbeschreibung, Grenzbeschreibung, határleirás.
Forstgränzkarte, **Grenzkarte**, határkép.
Forstgrenzzeichen, **Grenzzeichen**, s. Grenzmahl.
Forsthammer, s. Baumstempel.
Forsthauptnutzung, Hauptnutzung, főhasználat.
Forsthaushalt. erdei háztartás.
Forstherbarium, erdőnövénytár.
Forstherr, erdőtulajdonos.
Forsthuth, erdővédelem.
Forsthüther, **Forstwarth**, redőőr, erdőcsősz.
Forstingenieur, s. Forstgeometer.
Forstinsekten, erdei rovarok.
Forstinsektologie, s. Entomologie.
Forstinventar, erdészeti leltár.
Forstjunge, erdőlegény.
Forstkalender, erdészeti naptár.
Forstkarte, erdőtérkép.
Forstkasse, erdőpénztár.
Forstkerfkunde, s. Forstinsektologie.
Forstknecht, favágó.
Forstkultur, s. Anbau, ertés.
Forstkulturarbeiten, ertési munkák.
Forstkultursplan, ertési terv.
Forstkulturpflanzen, erdőnövények.
Forstkunde, erdőtan.
Forstlaufer, **Forstwart**, erdőőr.
Forstlehranstalt, erdőtanoda.
Forstlich, erdészeti.
Forstliche Hilfswissenschaften, erdészeti segédtudományok.
Forstmann, erdősz.
Forstmeister, erdőmester.
Forstnaturalertrag, **Forstnaturaletat**, fatermés.
Forstnebenertrag, erdőmellékhaszon
Forstnebennutzungen, **Nebennutzungen**, mellékhasználatok.
Forstnutzung, erdőhasználat.
Forstnutzungsetat, fatermés.
Forstnutzungsplan, használati terv.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Forstpersonal, erdőszemélyzet.
Forstpflanzschule, s. Forstgarten.
Forstpflege, erdőápolás.
Forstpolizei, erdőrendőrség.
Forstpolizeigericht, erdőrendezési törvényszék.
Forstpolizeivergehen, erdőrendezési hihágások.
Forstpraktikant, erdőgyakornok.
Forstprodukte, erdőtermények.
Forstproduktenzucht, erdőmivelés.
Forstrath, erdőtanácsos.
Forstrechnungswesen, erdei számvitel.
Forstrecht, Forstgerechtigkeit, Dienstbarkeitsrecht, Servitut, erdei szolgalom.
Forstrechtler, Eingeforsteter, Forstregulirung, s. Betriebseinrichtung.
Forstregulator, erdőrendező.
Forstrevier, erdőpagony.
Forstrevision, erdőszemle.
Forstrodung, erdőirtás.
Forstschädlich, erdőkáros,
Forstschätzung, *Taxation*, s. Abschätzung.
Forstschule, erdőtanoda.
Forstschutz, erdővédelem.
Forstschutzbezirk, s. Begang.
Forstschutzmassregeln, erdővédelmi rendszabályok.
Forstschutzpersonale, erdővédelmi személyzet.
Forstsekretair, erdőtitkár.
Forstservitut, erdei szolgalom.
Forstservitutsabtheilung, Servitutsablösung, s. Entlastung.
Forstsystemisirung, s. Betriebseinrichtung.
Forststaatsökonomie, erdészeti államgazdászat.
Forststatistik, erdészeti statisca.
Forststatik, erdőnyugtan.
Forststrafgesetz, erdő büntető törvény.
Forsttaxation, Taxation, s. Abschätzung.
Forsttaxator, erdőbecslő.
Forsttechnologie, erdő iparüzlettan.
Forsterminologie, erdészeti műszótár.
Forstunkraut, erdei gyom.
Forstverein, erdészeti-egyesület.
Forstverbrechen, erdőbün.
Forstvergehen, erdei kihágás.
Forstvermesser, s. Forstgeometer.
Forstvermessung, erdőmérés.
Forstverwalter, s. Förster.
Forstverwaltung, erdőgondnokság, erdőkezelés.
Forstverwaltungslehre, erdőkezeléstan.
Forstverwüstung, s. Devastation.
Forstwart, erdőcsősz.
Forstwesen, erdészet.
Forstwerffkunde, s. Forstinsektologie.
Forstwirth, erdőgazda.
Forstwirthschaft, s. Forstbetrieb.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Föhre-Sahwarz, fekete fenyü.
Föhre-Weiss, erdei fenyü.
Fondsforste, alapitványi erdők
Formica *rufa*, vörös hangya.
Formzahl, alakszám.
Forst, erdő.
Förster, erdész, erdőgondnok.
Försterei, pagony. erdőgondnokság.
Forstabschätzung, *Taxation*, s. Abschätznng.
Forstakademie, erdő-akadémia.
Forstamt, erdőhivatal.
Forstaufseher, **Forstwart**, erdőőr.
Forstbann, **Bannwald**, véd erdő.
Forstbaum, **Waldbaum**, erdei fa.
Forstbaumschule, faiskola.
Forstbeamte, erdőtiszt.
Forstbegang, őrkerület
Forstbelauf, őrkerület
Forstbenutzung, erdőhasználat.
Forstbeschreibung, erdőleirás.
Forstbetrieb, erdőgazdaság.
Forstbetriebsart, üzemmód.
Forsteinrichtung, s. Betriebseinrichtung.
Forstbevormundung, erdőgyámság.
Forstbewirtschaftung, erdőkezelés.
Forstbezirk, **Revier**, *pagony*.
Forstbodenkunde, erdészeti talajtan.
Forstbotanik, erdő növénytan.
Forstbotanischer Garten, erdőnövénykert.
Forstbotanisches System, s. botanisches System.
Forstkandidat, erdészjelölt.
Forstchemie, erdészeti vegytan.
Forstkodex, erdőtörvénykönyv.
Forstconducteur, **Forstgeometer**, erdőmérnök.
Forstdendrologie, fanövénytan.
Forstdevastation, s. Devastation.
Forstdiebstahl, erdőlopás.
Forstdienstwohnung, s. Naturalquartier, szabad lakás.
Forstdirektion, erdőigazgatóság.
Forstdistrikt, s. Districkt.
Forsteigenthümer, erdőtulajdonos.
Forsteinrichtung, s. Betriebseinrichtung.
Forsteinrichtungs-Commissaire, erdőrendező.
Forsteisen, **Waldhammer**, **Waldzeichen**, fabélyegző.
Forsteleve, erdésznövendék.
Forstentomologie, s Entomologie.
Forstertrag, s. Ertrag.
Forstertragsermittlung, s. Ertragsermittlung.
Forsterziehung, erdőnevelés.
Forstetat, s. Forstertrag.
Forstetatsermittlung, s. Ertragsermittlung.
Forstfrevel, erdei kihágás, erdővétség.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

G.

Gabelig, villás.
Gabelmass, Baummesser, Fitte, Kluppe csötörtmérő.
Galeoptis *tetrahit*, foganött — tarka.
Galium *sylvestre*, csere galaj.
Galium *verum*, tejolló.
Galläpfel, s. Eichelbeere, guboncz.
Gallen, gubók.
Gallwespe — Blatt — tölgylevél guboncz.
Gallwespe — Knoppern — gubacs légy.
Gallwespe — Rinden — tölgykéreg guboncz.
Gamopetela, összenőtt v. egyszirmu párta.
Ganze Mast, Vollmast, teljes makktermés.
Ganzrandiges Blatt, épszélű levél.
Gastropacha *neustria*, gyűrűs pohók.
Gastropacha *pini*, fenyű pohók.
Gastropacha *processionea* bucsús pohók.
Gartenpflaume, *Prunus domestica*, kerti szilva.
Gatter, **Sägegatter**, **Sägerahme**, fürész-keret.
Gattung, faj.
Gährung, erjedés.
Gebirgsarten, s. Felsarten.
Gebirgsboden, hegyi talaj.
Gebirgskette, hegyláncz.
Gebirgskunde, kőzettan.
Gebirgsrücken, Bergrücken, hegygerincz.
Gebrück, Brücke, hidlat.
Gebrauchsfähigkeit, használhatóság.
Gebrauchswerth, használati érték.
GebundenesFlössen tutajozás.
Gebüsch, haraszt.
Geding, s. Akkordarbeit.
Gedingarbeit, szakmány, szakmánymunka.
Gedrungener Wald od. Bestand geschlossen, sürű, zárt erdő.
Gegabalt s. Gabelig.
Gefäll, jövedék.
Gefässe, edények, edénypamat.
Gefässbündel, edénypamat.
Gefässpflanzen, edényes növények.
Gefidertes Blatt, szárnyas levél.
Gefingertes, ujjazott levél.
Gefrierpunkt, s. Frostpunkt.
Gefluder, s. Fluder.
Gegenfeuer, ellentűz.
Gegenwärtiger Zuwachs, jelen növedék.
Gehau, vágás, vágat.
Gehege, **Schonung**, tilalmas, tilos.
Gehölz, s. Feldholz.
Geisfuss, *Aegopodium Podagraria.*
Geisfussschnitt, (sehr rege an Wurzeltrieben), kecskeláb metszés.
Gefässe, edények.
Gefässbündel, edénypamat.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Gegenständig, ellenes.
Gekerbtes Blatt, csipkés szélű levél.
Gelaachet, Geloeht, Gelaget, s. Anziehen.
Gelbsucht, Bleichsucht, sápkór.
Gemma, rügy.
Gemeindewald, s. Comunalvald.
Gemischter Bestand, elegyes állab.
Genereller Betriebsplan, általános üzemterv.
Genista *germanica*, német rekettye.
Genista *tinctoria*, nyúl rekettye.
Geodäsie, földmértan.
Geodät, s. Feldmesser.
Geognosie, földismetan.
Geographie der Gewächse, növény térjisme.
Geographische Breite, földrajzi szélesség.
Geographische Länge, földrajzi hosszaság.
Geographisches Klima, földrajzi klima.
Geometer, s. Geodät.
Geräthholz, **Geschirrholz**, **Nutzholz**, **Zeugholz**, szerszámfa.
Gerbesummach, eczet szömörcze.
Gerbestoff, csernye.
Gerbematerialien, cseranyagok.
Gerberinde, cserkéreg.
Gerechtsame, s. Servitut, szolgálmány, szolgalom.
Gereinigter Bestand, tisztult állab.
Gerinne, csatorna.
Gerölle, gőrgeteg.
Gerissbeil, csáklya.
Gesammtertrag, **Bruttoertrag**, összjövedelem, termés.
Gesammterzeugung, összes termelés.
Gesamtetat, összes termés.
Gesammtvorrath, összes készlet.
Gesammtzuwachs, összes növedék.
Gesägtes Blatt, fűrészes szélű levél.
Geschäftsführung, ügyvitel.
Geschirrholz, szerszámfa.
Geschlossener Bestand, zárt állab.
Gestänge, jára.
Gesteinsarten, s. Felsarten
Gestell, nyiladék.
Gestörre, talp.
Gesträuch, csere.
Gestrüppe, s. Erdholz.
Gestrübbe, szénföld.
Gewerkholz, s. Geschirrholz.
Gezähntes Blatt, fogas szélű levél.
Giftsummach, méregszömörcze.
Ginster-deutscher, s. *Genista germanica*.
Ginster-Färbe, s. *Genista tinctoria*.
Gipfel, Zopf (des Baumes), **Wipfel**, sudár.
Gipfeldürre, Zopftrockniss, Wipfeldürre, sudár aszály.
Gipfelende, sudárvég.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Gipfelfeuer, sudártüz.
Glanzlohe, **Spiegelrinde**, **Glanzrinde**, fény cserkéreg.
Glätscher, jégmező.
Gleichartiger Bestand, egykoru állab.
Geisblatt - zahmes, jerikói loncz.
Gleitkanal, **Gleitbahn**, csuszorna.
Glockige Blüthe, harang alakú párta.
Goldafter, sárga faru gyaponcz.
Götterbaum, bálványfa.
Gluten, növényi enyv.
Graben, árok.
Graserei im Walde, füvelés.
Grasnutzung, füvelés.
Gränzaufnahme, határmérés.

H.

Haare, szőrök.
Haarkrone, bóbita.
Habitus, külem.
Hacke, kapa.
Hackfrucht, kapás növény.
Hackwald, kapás erdő.
Hag, s. Gehege.
Hagelschauer, jégzápor.
Haidekraut - gemeines repcsény hanga.
Hain, liget.
Hainbuche, **Weissbuche**, gyertyán.
Hainen des Bodens, ortás, ortani.
Hainkrantze, hántó kapa.
Hainsimse-haarige, tavaszi lazula.
Halbmesser, sugár.
Halbe Mast, fél makkolás.
Halica *oleracea*, tölgylevelü szököncz.
Halsbräune Kraut, veresfias müge.
Hammerhelm, kalapácsnyél.
Hammerstiel, s. Hammerhelm.
Handhabe, fogantyú.
Handkasse, kézi pénztár.
Handruthe, s. Handhabe.
Handbeil, balta.
Handlanger, napszámos.
Handschlitten, gyalogszánka.
Handwerkshölzer, szerszámfa.
Hanfnessel, tarka foganőtt.
Harke, **Rechen**, gereblye.
Harte Holzarten, kemény fanemek.
Hartharze, kemény gyanták.
Hartheu-gemeines, csengő linka.
Harthölzer, kemény fanemek.
Hartmonate, **Wedelzeit**, tél.
Hartriegel-gelber, húsos som.
Hartriegel-rother, veresgyűrű som.
Hartriegel-weisser, fehér som.
Herzbaum, **Föhre**, erdei fenyű.
Harzen, **Harzscharren**, **Harzreissen**, gyantaszedés.
Harzfichte, s. Fichte.
Harzgriefen, gyanta alja.
Harzkuchen, s Harzgriefen.
Harzlaache, gyantaseb, hajk.
Harzmesser, gyantakés.
Harzmeste, gyantakászu.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Harznutzung, gyantanyerés.
Harzreissen, s. Harzen.
Harzriss, gyantaseb.
Harzscharrer, gyantaszedő.
Harzsieden, gyantafőzés.
Harztanne, s. Fichte.
Haselnuss-gemeine, közönséges mogyoró.
Hau, vágat, vágás.
Hauaxt, **Fällaxt**, **Schrotthacke**, **Axt**, fejsze, döntőfejsze.
Haubar, vágható.
Haubarkeit, vághatás.
Haubarkeitsalter, vághatási kor.
Haubarkeitsertrag, vághatási fatermés.
Haubarkeitsmasse, vághatási fatömeg.
Haubarkeitszuwachs, vágható növedék.
Haube (des Meilers), bubány.
Haublock, vágótőke.
Hauhechel-dornige, tövises iglicz.
Haue, kapa.
Hauerlohn, vágbér.
Haufen, máglya.
Haufenverkohlung, máglya szenités.
Hauptabtheilung, s. Districkt.
Hauptbestand, főállab.
Hauptgestelle, főnyiladék.
Hauptnutzung, főhasználat.
Hauptnutzungsplan, főhasználati terv.
Hauptschwellungen, főuszagátak.
Hauptwirthschaftsplan, s. Genereller Betriebsplan.
Hauptwirthschaftstheil, s. Districkt.
Hausschwamm, *melarius laczymano*. házi gomba.
Hauungsbetrieb, vágási üzem.
Hauungssatz, terméstét, fogyasztási százalék.
Hauungsplan, vágásterv.
Hebebalken, csapófa.
Hebel, emeltyü.
Hebel und Wendering, horgas rúd.
Hebelade, kolostya.
Hebthor, tiltó.
Hecke, sövény.
Heckenkirsche, szilva kökény.
Heckenkirsche-blaue, kék loncz.
Heckenkirsche-gemeine, ükörke loncz.
Heckenkirsche-schwarzbeerige, fekete loncz.
Hedera *helix*, repkény borostyán.
Heft, markolat.
Hegegraben, tilárok.
Hegegränze, tilhatár.
Hegen, tilalmazni.
Hegesäule, tilalomfa.
Hegereiser, **Lassreiser**, hagysarj.
Hegewisch, tilcsutak, csóva.
Hegezeichen, tilalomjegy.
Hegezeit, **Schonzeit**, tilidő.
Hegung, tilalmazás.
Heide-gemeine, repcsény hanga.
Heidelbeere-gemeine, fekete áfonya.
Heidelbeere-rothe, vörös áfonya.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Heilkraut, hegyi gombernyő.
Heister, suháng.
Heisterpflanzung, suhángültetés.
Heizkraft, tüzerő, tüzérték.
Heizmateralien, tüzelő szerek.
Helm, Stiel, nyél.
Hematicheros *heros*, hősczinczér.
Hepatica *triloba*, *v. nobilis*, nemes májfű.
Heppe, kacsor.
Herschende Holzart, uralkodó fanem.
Herzförmiges Blatt, szivalaku levél.
Herzwurzel, **Pfahlwurzel**, szivgyökér.
Heubraun, s. Windebaum.
Heufelpflug, töltötögető eke.
Heuhüpfer-grüner, zöld szökcse.
Heuschrecke-Wander- vándor sáska.
Hieb, vágat, vágás.
Hiebesart, vágásmód, vágmód.
Hiebesergebniss, vágeredmény.
Hiebesfläche, vágtér.
Hiebesfolge, **Abtriebsfolge**, vágássor.
Hiebesführung, vágás.
Hiebeslehre, vágástan.
Hiebesrichtung, vágirány.
Hiebesplan, vágterv.
Hiembeerstrauch, szedermálna.
Hippe, kacsor.
Hirnholz, harántfa.
Hirnseite, harántoldal.
Hirsschwurz, *Cer aria rigida* szarvas derezle.
Hochwald, szálerdő.
Hochwaldbestand, szálerdő állab.
Hochwaldbetrieb, szálerdő üzem.
Hochstämmig, szálas.
Hochwasser, áradás.
Höhenklasse, hoszosztály.
Höhenklima, magassági klima.
Höhenmesser, magasságmérő.
Höhentrieb, hoszhajtás.
Höhenzuwachs, hosznövés.
Hörner, s. Abstümmeln beim Kopf und Scheidelholz.
Hohlmass, ürmérték.
Holz, fa.
Holzabfuhrwege, erdőut.
Holzabsatz, kelete a fának, kelendősége.
Holzabzählung, s. Abposten.
Holzanbau, künstliche Holzzucht, s. Holzkultur, ertés.
Holzart, fanem.
Holzaufarbeitung, feldolgozása a fának.
Holzaufsetzen, s. Aufsetzen.
Holzaufzug, s. Aufzug.
Holzauszeichnen, kijelölni.
Holzbedarf, faszűkséglet.
Holzbestand, s. Bestand.
Holzbeugen, **Holztösse**, s. Beuge.
Holzconsumption, fafogyasztás.
Holzdepot, faraktár.
Holzdiebstahl, falopás.
Holzdieb, fatolvaj.
Holzertrag, fatermés.
Holzerzeugung, fatermelés.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Holzerziehung, természetes fatenyésztés.
Holzfackel, faszövetnék.
Holzfäller, favágó.
Holzfällung, faejtés.
Holzfänge, Rechen, uszagátor.
Holzfäule, fakorhadás.
Holzfaser, s. Faser.
Holzfertiger Meiler, kész bogsa.
Holzflösser, tutajos.
Holzfrevel, s. Wald-Forstfrevel.
Holzsuche, **Holztransport**, faszállitás.
Holzgarten, s. Holzdepot.
Holzgattung, s. Holzart.
Holzgehalt, fatartalom.
Holzgewebe, faszövet.
Holzhacker, favágó.
Holzhandel, fakereskedés.
Holzhau, favágás.
Holzhauer, favágó.
Holzhauerakkord, s. Geding.
Holzhauerhütte, erdei kunyhó.
Holzhauerlohn, s. Hauerlohn.
Holzhauermeister, Rottmeister, Meisterknecht, szakaszmester.
Holzhauerrotte, szakasz.
Holzhieb, favágás, vágás.
Holzhof, s. Holzdepot.
Holzinhalt, fatartalom.
Holzklotz, s. Klotz.
Holzknecht, s. Holzhauer.
Holzkohle, faszén, szén.
Holzkultur, Holzanbau, ertés.
Holzlegstätte, s. Holzdepot
Holzlizitation, faárverés.
Holzmacher, s. Holzhauer.
Holzmagazin, s. Holzhof.
Holzmangel, fahiány.
Holzmasse, fatömeg.
Holzmassenerhebung, kipuhatolása a fatömegnek.
Holzmassenertrag, s. Ertrag.
Holzmassenerhebung, **Holzzuwachs**, fanövedék.
Holzmassenschätzung, fabecslés.
Holzmassensumme, fatömegösszeg.
Holzmassenvorrath, fakészlet.
Holzmesskunde, faméréstan.
Holzmesskunst, s. Holzmesskunde.
Holzmesser, s. Hippe.
Holzmessung, faméré s.
Holznutzung, s. Hauptnutzung.
Holzpflanzung, faültetés.
Holzpflanze, fanövény.
Holzpflasterung, faburkolat.
Holzplatz, s. Holzplatz.
Holzpreise, faárak.
Holzproduktion, fatermelés.
Holzrechen, Rechen, uszagátor, gereblye.
Holzriese, csuszorna.
Holzring, évgyűrű.
Holzrutsche, s. Holzriese.
Holzsaat, favetés.
Holzschätzung, fabecslés.
Holzscheit, s. Baumscheit.
Holzschindel, zsindely.
Holzschlagen, favágás.
Holzschlägel, bunkó.
Holzschläger, **Holzhauer**,
Holzschneider, s. Holzhakker.
Holzschlitten, Schlitten, szán.
Holzschnitt, fametszet.
Holzschnitter, faragó.
Holzschnitzer, faragó.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Holzschoppen, Holzschränken, farakások.
Holzschwemmen. Triften, usztatni.
Holzsetzer, farakó.
Holzsortiment, választék, különbék.
Holzspalten, Spalten, hasogatni.
Holzstamm, Stamm, törzs.
Holzstoss, Beuge, rakás.
Holztag, Waldtag, fanap.
Holztaxation, fabecslés.
Holztransport, faszállitás.
Holztrift, usztatás.
Holzung, faizás.
Holzungsservitut, faizási szogalom.
Holzverbrauch, fafogyasztás.
Holzverkauf, faeladás.
Holzverkohlung, Verkohlung, szenités.
Holzverschleiss, faeladás.
Holzversilberung, s. Holzverschleiss.
Holzverschwendung, fapazarlás.
Holzversteigerung, faárverezés.
Holzvorrath, fakészlet.
Holzwaare, faárú.
Holzwächter, faőr.
Holzweg, Waldweg, erdőút.
Holzwespe-gemeine, Kiefern-közönséges tőrözs.
Holzwirthschaft, Forstwirthschaft, erdőgazdaság.
Holzwuchs, s. Baumwuchs.
Holzzeichen, s. Baumstempel, Baumzeichen.
Holzzettel, faczédula.
Holzzucht, erdőmivelés, tenyésztés.
Holzzuwachs, fanövedék.
Holzzuwachsgang, fanövekvés menet.
Hollunder-gemeiner, gyepü bodza.
Hollunder - Trauben - fürtös bodza.
Honiggras - Weisses - puha czirók.
Hopfenbuche, komlós venicz.
Hopfenstange, komló karó.
Horde, Flechtzaun, csereny.
Hornstrauch-gelber, husos som
Horst, csoport.
Horstweiser Bestand, csoportos állab.
Hotter, s. Grenze.
Hotterbegehung, s. Grenzbegehung.
Hotterberichtigung, s. Grenzberichtigung.
Hotterhaufen, s. Grenzhügel.
Hub, em.
Hubhöhe, emmagasság.
Humus, televény, korhany.
Hutweide, legelő.
Hügelpflanzung, zsombültetés.
Hülse, hüvely.
Hüttenwerke, kohók.
Hygrometer, nedvmérő.
Hylesinus *ater*, fekete törny.
Hylesinus *fraxini*, kőris törny.
Hylesinus *piniperda*, fenyü törny.
Hylobius *pini*, fenyü szurkocs.
Hypericum *perforatum* csengő linka.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Hypophae *rhamnoides*, benge hypófa.

I.

Ichneumon (*Ophion*) *circumflexus*, kajla fürkész.
Ichneumon *instigator*, nógató fürkész.
Ichneumon *nigritarius*, fekete fürkész.
Ichneumon *tetromalae pupa-rum*, báb fürkész.
Ilex *aquifolium*, téli magyal.
Immergrüne Bäume v. Holzarten, mindég zöld fák.
In Bestand bringen, erdősitni
Indemnisation, kármentesités.
Inpregniren des Holzes, telités.
Insekten, rovarok.
Insektenfrass, rovarfalás.
Insektenkunde, rovartan.
Insektologie, rovartan.
Insektenvertilgung, rovarpusztitás.
Inspektion, felügyelet.
Instruktion, utasitás.
Intensive Wirthschaft, belterjes gazdászat.
Internodium, tengelyiz, bötyög köz.
Interpolirung, közbesités.
Interzellular Gänge, sejtközi menetek.
Interzellular Substanz, sejtragasz.
Intravillanum, belső telek.
Inventarium, leltár.
Investition, befektetés.
Irreguläre Bestände, szabálytalan állabok.
Italienische Verkohlung, olasz szenités.

J.

Jährige Pflanzen, egy évi növények.
Jäten, gyomlálni.
Jagdberechtigung, vadászati szolgalom.
Jagdgerechtigkeit, s. Jagdberechtigung.
Jagdkunde, vadászattan.
Jagdrecht, vadászati jog.
Jagdfäule, vadász tilfa.
Jagdservitut, vadászati szolgalom.
Jagdwissenschaft, s. Jagdkunde.
Jagen das Feuer im Meiler, kergetni a tüzet a bogsában.
Jahresertrag, évi fatermés.
Jahresetat, évi fatermés.
Jahresring, s. Holzring.
Jahresschlag, évi vágás.
Jasmin-gemeiner, korona jézsament.
Johannistrieb, jánoshajtás.
Joch, hold.
Jochbalken, bakgerenda.
Jochpfähle, bakczölöpök.
Journal, napló.
Juglans *regia*, pompás diófa.
Julus *terrestris*, földi benge.
Jungholz, fiatalos.
Jungmaiss, cziher, suriány.
Junikäfer, napfordulati csalja.
Juniperus *communis*, gyalog boróka.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Jnniperus *sabîna,* nehéz szagú boróka.
Juniperus *virginiana,* virginiai boróka.

K.

Käfer, bogár.
Kälberkropf-giftiger, bóditó baraboly.
Kälberkropf-grosser, erdei baraboly.
Kätzchen, barka.
Kahlhieb, tarvágás.
Kahlschlag, tarvágat.
Kalciniren, s. Abglühen.
Kalkbrennen, mészégetés.
Kalkpflanzen, mésznövények.
Kalo, s. *Calo.*
Kameraltaxe, kamerai becsmód.
Kammrad, fésüs kerék.
Kamp, erdőkert.
Kannenkraut, kanamosó zsurló.
Kante, él.
Kantig beschlagen, s. Bewaldrechten.
Kappe des Meilers, s. Haube.
Kapselfrucht, tokgyümölcs.
Karren, taliga.
Karte, térkép.
Kastanie-essbare, szelid gesztenye.
Kastanie-gemeine-Ross- vad gesztenye.
Kathsporn, belső bókony.
Kegelrad, kupkerék.
Kehlbalken, torokgerenda
Keil, ék.
Keilförmiges Blatt, ékalaku levél.
Keilhaue, csákány kapa.
Keimen, csirázás.
Keimfähigkeit, csirképesség.
Keimkraft, s Keimfähigkeit.
Keimprobe, csirkémlés.
Kelch, csésze.
Kellerhals, Seidelbast, farkas borostyán.
Kerbe, hajk.
Kerbeholz, rovás, rófa, róbot.
Kerf, Kerfthier, Kerbthier, Insekt, robar, rovar.
Kerfkunde, Insektenkunde, robartan, rovartan.
Kern, magbél.
Kern, Samenkern, *nucleus,* magszem.
Kernfäule, gesztkorhadás.
Kernholz, geszt.
Kernloden, magcsemete.
Kernrisse, sugár repedések.
Kernschälig, gesztváló.
Kernwuchs, s. Kernloden.
Kesselhau, körvágás.
Kesselschlag, körvágat.
Kiefer-gemeine, erdei fenyü.
Kienholz, gyantás fa.
Kieniges Holz, s. Kienholz.
Kienöhl, kátrány.
Kinruss, gyantakorom, festő korom.
Kienrussbrennerei, koromégetés.
Kienrusshütte, koromkemencze.
Kienrussöfen, s. Kienrusshütte.
Kippen, s. Kipfen, bokony, (naszádoknál.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Klafter, öl.
Klaftern, ölberakni.
Klafterholz, ölfa.
Klafterstab, öl, ölrúd.
Klafterstange, s. Klafterstab.
Klasse, osztály.
Klassifizirung, osztályozás.
Klaubholz, s. Abfallholz.
Klausen, s. Schwellungen.
Klausdamm, Damm, tógát, uszagát.
Klaushof, tómeder.
Klausthor, gátkapu.
Klauswächter, tóőr.
Klettereisen, kuszó vas.
Kliebaxt, hasitó fejsze.
Klieben, Spalten, hasogatni.
Klima, s. *Clima.*
Klimatologie, s. Athmosphärologie.
Klotz, Kloben, tőke, önk.
Klotzbahn, s. Blockwagen.
Klotzwagen, s. Blockwagen.
Klüfte, Scheiter, hasábok.
Kluppe, csütörtmérő.
Knackholz, s. Abfallholz.
Kniebusch, törpély.
Knieholz, (Schiffsbauhlz), bókonyfa.
Knollen, bütyök, csomó, gumó, csucsor.
Knopper, gubacs, gubics, suska.
Knoppereiche, keleti tölgy.
Knorrig, görcsös.
Knospe, rügy.
Knüppel, Knippel, dorong.
Knüppeldämme, Prügelwege, dorongút.
Knüppelholz, dorongfa.
Knutter, lengő gát.
Köhler, szénegető.
Köhlerbock, s. Fuchs.
Köhlerei, szénégetés, szénités.
König (am Kohlenmeiler), kupak.
Koeleria *cristata,* taréjos perje.
Köpfchen, fejecske, gomb.
Köpfen, Abköpfen, botolni.
Körperberechnung, kubische Berechnung, köbözés.
Körperinhalt, tömtartalom.
Kohle, szén.
Kohleiche, Traubeneiche, csupkátlan tölgy.
Kohlenausbeute, szénnyeremény.
Kohlenbrennen, szenités.
Kohlenbrennerei, szénégetés.
Kohlendämpfe, széngőzök.
Kohlenerde, szénföld.
Kohlenfuhrmann, szénfuvaros.
Kohlenkammer, szénpajta.
Kohlenklein, szénapram.
Kohlenkorb, szénkas.
Kohlenbrücke, szénvonó.
Kohlenlangen, szénszedés.
Kohlenlösche, Lösche, s. Gestübe.
Kohlenmaasse, szénmértékek.
Kohlenmeiler, szénbogsa, bogsa.
Kohlenmeiler-italienischer, olasz bogsa.
Kohlenmeiler-liegender, fekvő bogsa.
Kohlenmeiler-norddeutscher, német bogsa.
Kohlensack, szénzsák.
Kohlenschoppen, Kohlenkammer, szénpajta.
Kohlenstaub, szénpor.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Kohlholz, szénfa.
Kohlschlag, szénfa vágás.
Kohlplatz, szérű.
Kohlstätte, szérű.
Kohlung, szénhely.
Kolben, dugattyú, tőke, torzsa.
Kollerbusch, törpély.
Kontrolle, ellenőrzés.
Kontrollbuch, ellenőrkönyv.
Kopfholz, botfa.
Kopfholzbestand, Kopfwald, botfa erdő, botfa állab.
Kopfholzbetrieb, botfaüzem.
Kopfholzwirthschaft, s. Kopfholzbetrieb.
Kopfmachen (beim Meiler). bubányt rakni.
Kopiren, másolni.
Korbweide, kötő fűz.
Kork, parafa.
Korkeiche, dugasztölgy.
Korkulme, kérges szil.
Kornelkirsche, húsos som.
Kornfrucht, ászmag.
Korve, bókony (naszádoknál.)
Kostenanschlag, s Anschlag.
Koulissen, s. *Coulissen*-Hieb.
Krampe, s. Haue.
Kranz des Rades, s. Radkranz, keréktalp.
Kranzholz, s. Dachrahmen.
Kranzloden, körsarj.
Kratze, Haue, kapa.
Krebs, (Baumkrankheit), fafene.
Kreisfläche, körlap.
Kreisflächenantheil, s. Grundflächenantheil.
Kreisflächensumme, s. Grundflächensumme.
Kreisrundes Blatt, kerek levél.
Kreissäge, körfürész.
Kreutzdorn, tövis benge.
Kreutzstoss, kaloda rakás.
Kreutzscheibe, irány korong.
Kreutzverband, kereszt kötés.
Kreutzpflanzung, kereszt ültetés.
Kriechpflaume, közép szilva.
Krone der Bäume, s. Baumkrone.
Kronenblatt, szirom.
Kronendach, ernyő.
Kronenschluss, korona zárlat.
Krugförmige Blüthe, korsó alaku párta.
Krumme, s. Bodenkrumme.
Krummholz, Kippen, Lorbe, bókony (naszádoknál.)
Krumholzkiefer, henye fenyü.
Krumzapfen, görbe csap.
Kryptogame, virágtalan növények.
Kubikfuss, köbláb.
Kubikinhalt, köbtartalom.
Kubikmass, köbmérték.
Kubikklaftern, köböl.
Kubiktabellen, köbtáblák.
Kubirung, s. kubische Berechnung.
Kubische Berechnung, köbözés.
Kufen (der Schlitten), szántalpak.
Kuferholz, s. Böttcherholz.
Kugliche Blüthe, gömbös párta.
Kuhmäulerbüsche, törpély.
Kümmern, sinlődni.
Künftiger Zuwachs, jövő növedék.
Künstliche Besamung, vetés.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Künstliche Holzzucht, fatenyésztés.
Kulminationspunkt, tetőpont.
Kultur, ertés.
Kulturgeräthe, s. Culturgeräthe.
Kulturhacke, s. Hacke.
Kulturplan, ertésterv.
Kunsstrasse, műút.
Kurbel, boda, forgattyú.

L.

Laachen, Harzlachen, hajk.
Laachen, s. Anlaachen.
Labkraut-echtes, tejoltó-galaj.
Labkraut-Wald- csere galaj.
Lachbaum, hajkolt fa.
Lachter, s. Klafter.
Ladereidel, csapófa.
Längentrieb, s. Höhentrieb.
Längenwuchs, s. Höhenwuchs
Längsbalken, hosszgerenda.
Lärche, vörös fenyü.
Lage, fekvés.
Lagerbuch, telekkönyv.
Lagerholz, fekű fa.
Lagerstätte (des Holzes), rakhely.
Lagerstelle, rakhely.
Lambertsnuss, csöves mogyoró.
Landbauholz, épületfa.
Landkohlung, rakpart szénhely.
Landtransport, szárazon való szállitás.
Landungsplatz, kikötő.
Langbaum nyujtó.
Langen, Auslangen, szedni.
Langholz, szálfa.
Langholzflösserei, szálfausztatás.
Langholzriesen, nagy csuszorna.
Langschweller, ászok gerenda.
Laufkäfer, bábraváló ékény.
Langwiede, nyujtó.
Lanzettliches Blatt, lándzsa-alaku levél.
Lappiges Blatt, karélyos levél.
Larix *europea,* veres fenyü.
Laserpitium *latifolium,* széleslevelü bordamag.
Lassbaum, hagyfa.
Lassreidel, s. Landreidel.
Lassreiss, hagysarj.
Lathrea *squamaria,* konyha vicsor.
Latte, s. Dachlatte.
Lattknüppel, léczkaró.
Lattstangen, s. Dachlatte.
Laub, lomb.
Laubabfall, s. Entlaubung.
Laubbrand, Lauffeuer, harapégés, haraptűz.
Laubholz, Laubbaum, lombfa.
Laubholzarten, lombfa nemek.
Laubholzspanner, téli tököny.
Laubholzverderber, lombfarontó rovarok.
Laubholznutzung, lombfahasználat.
Laubrechen, lombgyüjtés.
Laubschirm, lombernyő.
Laubstreu, lombalom.
Laubstreurechen, s. Laubrechen.
Laubwald, lomberdő.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Laufende Mehrung, s. Gegenwärtiger Zuwachs.
Laufender Zuwachs, s. Gegenwärtiger Zuwachs.
Lauffeuer, harapégés, haraptűz.
Laufkarren, Schubkarren, targoncza.
Laufkäfer, bábrabló ékény.
Lauge, lug.
Laugbütte, Bottich, lugzó.
Laugenfass, s. Laugbütte.
Laugpfanne, lugkazán.
Lavettenholz, ágyútalpfa.
Lavine, hógörgeteg.
Lebender Zaun, élő sövény.
Lebensdauer, élettartam.
Lebenskraft, életerő.
Leberblume-dreilappige, háromlevelü kökörcsin.
Lecanora *tartarea,* komorsárga zuzmó.
Legföhre, henye fenyü.
Legumen, növényi sajtany.
Lehne, hegyoldal.
Leichter Boden, laza föld.
Leinkraut-gelbes- közönséges lenke.
Leiterbaum, létrafa.
Leithölzer, sugár hasábok.
Lerche, vörös fenyü.
Leseholz, Fallholz, s. Abfallholz.
Leseholznutzung, húllfa használat.
Leseholzsammler, húllfa szedők.
Lesekohlen, java szén.
Letten, pallag.
Leuchtfeuer, csaltűz.
Leuchtspan, szilánk.
Libellula *quadrimaculata,* négyfoltos acsa.
Lichen *calicaris*, hépehupás zuzmó.
Lichten (den Bestand), ritkitni.
Lichte, Bestockung, gyér zárlat.
Lichtgrad, ritkitási fok.
Lichtschlag, Lichthieb, Lichthau, ritkitó vágás.
Lichtstellung, ritkitás.
Lichtung, hézag.
Lichtúngsgrad, s. Lichtgrad.
Lichtungshieb, s. Lichtschlag.
Liegender Meiler, s. Haufen.
Ligustrum *vulgare,* vesszős fagyal
Linaria *vulgaris*, közönséges lenke.
Linde-grossblättrige-, Sommerlinde, nagylevelü hárs.
Linde-kleinblättrige-, Winterlinde, kislevelü hárs.
Lindenbast, hárshánes.
Linienförmiges Blatt, vonalalaku levél.
Liparis *crysorchea*, sárgafaru gyaponcz.
Liparis *dispar,* közönséges gyaponcz.
Liparis *monacha,* fenyü gyaponcz.
Lippenblüthe, ajakos párta.
Lizitiren, árverezni.
Lösche, Gestübe, szénföld.
Löschkohlen, s. Bäckerkohlen.
Lobaria *pulmonaria,* tüdőzuzmó.
Lochbaum, Lachbaum, Lochen, s. Anlaachen.
Lode, s. Ausschlag.
Lohde, s. Lode.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Loheisen, cserhàntó.
Lohschlitzer, s. Loheisen.
Lohmühle, cserkölyü.
Lohn, bér.
Lohnzettel, bérszámla.
Lohrinde, cserkéreg.
Lonicera *cerulea,* kék loncz.
Lonicera *caprifolium,* jerikói loncz.
Lonicera *nigra,* fekete loncz.
Lonicera *symphoricarpos,* boglároS loncz.
Lonicera *tartarica,* tatár loncz.
Lonicera *xylostheum*, ükörke loncz.
Loranthus, *europeus,* élődi fakin.
Lottbaum, fakutya.
Lotteisen, csáfling.
Luftloch, Rummen, gőzük.
Luftdarre, s. Buberte.
Luftgänge, légcsatornák.
Lufttrocken, légszáradt.
Lungenflechte, tüdő zuzmó.
Luzula *albida,* fehér luzula.
Luzula *pilosa,* tavaszi luzula.
Lücke, s. Lichtung.
Lychen, *islandicum* izlandi zuzmó.
Limexilon *navale,* hajórág.
Lytta *vesicatoria*, hólyaghuzó izgoncz (kőris bogár.)

M.

Magerer Boden, sovány talaj.
Mahalebkirsche, sajmegy.
Maikäfer, közcserebüly.
Maiss, suriány.
Maissschnitzer, vigályitó kasza.
Malbaum, Grenzbaum, határfa.
Manipulation, kezelés.
Mannbarkeitsalter, magzó kor.
Mantel, Feuermantel, szélfogó.
Marineholz, hajófa.
Mark, bél.
Markkäfer- Kiefern- fenyü törny.
Markbaum, Malbaum, határfa.
Markröhre, bélcső.
Markstrahlen, bélsugarak.
Marschboden, lápföld.
Maschinenholz, gépfa.
Maserholz, eres fa.
Maserig, eres.
Maserwuchs, erezett.
Masse, s. Holzmasse.
Massen alter, s. Holzmassenalter.
Massenaufnahme, s. Holzmassenerhebung.
Massenbestimmung, fatömegbecslés.
Massenertrag, s. Holzertrag.
Massenfachwerk, tömegszaszakozás.
Massengehalt, tömtartalom.
Masseninhalt, tömtartalom.
Massenklafter, Normalklafter, szabvány öl, normal öl.
Massenmehrung, s. Holzmassenmehrung.
Massenschätzung, fabecslés.
Massentafel, s. Ertragstafel.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Massenvorrath, s. Holzmassenvorrath.
Mast, makkolás.
Mastbaum, árbóczfa.
Mastbuche, Rothbuche, bükk.
Masteiche, Traubeneiche, csupkátlan tölgy.
Mastgeld, makkolási bér, makkbér.
Mastung, makkoltatás.
Mass, mérték.
Massholder, s. Feldahorn.
Massstab, mérték.
Materialertrag, fatermés.
Materialetat, fatermés.
Materialkapital, anyagtőke.
Materialrechnung, anyag számadás v. számvitel.
Materialvorrath, s. Holzmassenvorrath.
Mauerbank, s. Dachrahmen.
Maulwurfsgrille, közönséges áska.
Mehlbeerbaum, lisztes barkócza.
Mehlthau, ragya.
Meiler s. Kohlenmeiler.
Meiler-italienischer, s. Kohlenmeiler italienischer.
Meiler liegender, s. Haufen.
Meiler-norddeutscher, német bogsa.
Meiler-slavischer, tót bogsa.
Meilerbrücke, s. Brücke des Meilers.
Meilerdecke, s. Decke des Meilers.
Meilerstätte, Kohlstätte, szérű.
Meilerverkohlung, bogsaszenités.
Meisterknecht, Rottmeister, szakaszmester
Melioration der Forste, s. *Cultur*.
Melolontha *fullo*, kalló cserebüly.
Melolontha *solstitialis*, napfordulati csalya.
Melolontha *vulgaris*, közcserebüly.
Merenchyma, tökéletlen sejtszövet.
Meridian, déli vonal.
Merkantilisch haubar, kereskedelmileg vágható.
Merulius *lacrimans*, házi gomba.
Mespylus *germanica*, borizű naszpolya
Messband, mérszalag.
Messinstrumente, méreszközök.
Messkette, mérláncz
Messtisch, mérasztal.
Messschnur, mérzsinor.
Meteorologie, s. Klimatologie.
Milchsaftgefässe, tejnedvedények.
Mischung, elegy.
Mischungsverhältniss, elegyarány
Mispel-gemeine, borizű naszpolya.
Mistel-weisse od. gemeine-élődi fagyöngy.
Miss, s. Blössen.
Mittagslinie, délvonal.
Mittagsseite, déloldal.
Mittelstamm, átlagfa.
Mittelwald, középerdő.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Mittelwaldbetrieb, Kompositionsbetrieb, középerdőüzem.
Mittelwaldwirthschaft, középerdő gazdaság.
Mitternachtseite, Nordseite, éjszaki oldal.
Mittleres Alter, s. Durchschnittsalter.
Modelbaum. Probebaum, mintafa.
Monadelphia, egyfalkások.
Monocotyledonos, egyszikü növények.
Mondsäge, s. Baumsäge.
Montanwälder, bányaerdők.
Moorboden, s. Marschboden.
Morast, mocsár.
Morastig, mocsáros.
Moos, moha.
Moosdecke, mohatakaró.
Moosflächte-isländische, izlandi suzmó
Moderkäfer, büdös holyva.
Morgen, s. Acker.
Morgenseite, keleti oldal.
Morsch, reves.
Motte-, Fichtenknospen-, rügymoly.
Mühlbach, malomárok.
Mühlenbauhölzer, malomfa.
Mühlenrechen, malomrács.
Mühlwehre, malomgát.
Musca (*tachina*) *fera*, vad gyelme.
Musca (*tachina*) *larvarum*.
Musterbaum, Probebaum, s. Modelbaum.
Musterdurchforstung, mintavigályitás.
Musterwirthschaft, mintagazdaság,
Mutterbaum, anyafa.
Mutterstock, anyagtuskó.
Mutterzelle, anyasejt.

N.

Naben, kerékagy.
Nachbessern, s. Ausbessern.
Nachflösse, utóusztatás.
Nachhaltbetrieb, tartamos üzem.
Nachhaltig, tartamosan.
Nachhaltige Benützung, tartamos használat.
Nachhaltigkeit, tartamosság.
Nachhaltiger Ertrag, tartamos fatermés.
Nachhaltige Rente, tartamos jövedelem.
Nachhaung, Nachhieb, utánvágás.
Nachhiebe, utánvágások.
Nachkultur, s. Ausbessern.
Nachmast, utómakkolás.
Nachtrift, s. Nachflösse.
Nachwerth, utóérték.
Nachwuchs, serdény, utóserdény.
Nachzucht, Wiederaufforstung, Wiederbewaldung, ujra erdősités.
Nackte Samen, fedetlen magvak.
Nadelholzblatt, tülevél.
Nadelhölzer, tűsfák.
Nadelholzverderber, fenyürontók.
Nadelholzwald, tűs erdő.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Nadeln, tűk.
Nadelstreu, tűalom.
Nagekäfer, lucz kopogár.
Nagekäfer - buntwürfliger, tarka luczkopogár
Narbe, bibe
Nardus *stricta*, hajszál magár.
Nasse Riesen, Wasserriesen, vizcsatornák.
Nationalökonomie, nemzetgazdászat.
Natürliche Besamung, Selbstbesamung, vetülés.
Natürliche Holzzucht, fatenyésztés.
Naturalertrag, fatermés.
Naturaletat, fatermés.
Nebenbestand, mellékállab.
Nebeneinnahme, mellékjövedelem.
Nebennutzung, mellékhasználat.
Nebenprodukt, melléktermék.
Nebenschwellung, kis uszagát.
Neigungswinkel, lejtszög.
Nettoeinnahme, Nettoertrag, tiszta jövedelem.
Netzgefässe, háló edények.
Niederwald, sarjerdő.
Niederwaldbetrieb, sarjerdőüzem.
Niederwaldwirthschaft, sarjerdőgazdaság.
Nierenförmiges Blatt, vesealakú levél.
Nivellirung, szintezés.
Nördliche Breite, éjszaki szélesség.
Nördliche Lage, éjszaki fekvés.
Nodus, bűtyök, csomó.
Nordlinie, s. Meridian.
Norddeutscher Meiler, német bogsa.
Normal, szabályos, normal.
Normalertrag, s. Durchschnittsertrag.
Normaler Zustand, szabályos állapot.
Normaler Zuwachs, szabályos növedék v. növekvés.
Normalklafter, s. Massenklafter.
Normalvorrath, s. Durchschnittsvorrath.
Normalvorrath, *fundus instructus*, szabályos készlet.
Nothrechen, vendég uszagátor.
Numeriren (des Holzes), s. Abposten.
Nuss, makk.
Nussbohrer, közönséges makkony.
Nüsschen, makkocska.
Nuth, horony.
Nuthpfähle, **Spunthpfähle**, szádkarók.
Nutzbar, használható.
Nutzholz, szerszámfa.
Nutzholzbedarf, szerszámfa szükséglet.
Nutzholzertrag, szerszámfa termés.
Nutzniesser, haszonvevő.
Nutzung, használat.
Nutzungsanschlag, használati terv.
Nutzungsfaktor, s. Nutzungsprozent.
Nutzungsperiode, használati tervek.
Nutzungsplan, használati terv.
Nutzungsprozent, terméstét.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Nutzungsrecht, használati jog.
Nutzungswerth, használati érték.

O.

Oberbaum, felfa.
Oberbestand, felállab.
Oberfläche, felület.
Oberforstamt, főerdőhivatal.
Oberforstmeister, főerdőmester.
Oberforstrath, főerdőtanácsos.
Oberförster, főerdész.
Oberholz, s. Oberbaum.
Oberholzbestand, s. Oberbestand.
Oberholzklasse, felfaosztály.
Oberholzumtrieb, felfaforda.
Oberrüster, felpolcz.
Oberständer, s. Oberbaum.
Oberständiger Fruchtknoten, föli maghon.
Oberschlächtiges Rad, felül csapó kerék.
Objektivdiopter, tárgyirányzó.
Oblast, talpteher, teher.
Obmann, s. Meisterknecht.
Obstbaumzucht, gyümölcs fatenyésztés.
Obstmade, almatokász.
Oekonomisch haubar, gazdaságilag vágható.
Oedungen, sivárlatok.
Östliche Länge, keleti széles ség.
Österreichische Kameraltaxe, s. Kameraltaxe.
Okulardiopter, szemirányzó.
Okularschätzung, s. Ansprechen.
Okulata, szemle.
Okuliren, szemezni.
Offener Wald, szabad erdő.
Ofenverkohlung, kemencze szenités.
Ombrometer, esőmérő.
Ononis *spinosa*, tövises iglicz.
Operat, munkálat.
Ophion *circumflexus*, kajla fürkész.
Orientiren, tájékozni.
Originalkarte, eredeti térkép.
Ornix *laricinella*, fenyümoly.
Ort, Segel, orom.
Ortdillen, Schwarten, Schwärtlinge, széldeszkák.
Ostria *vulgaris* komlós venicz.
Ortiorchynchus *ater*, fekete fogor.

P.

Pacht, haszonbér.
Pallisade, czölöp.
Pantoffelholz, parafa.
Pantograph, másoló, rajzmásoló.
Papilio *crategi*, galagonya özöndék.
Papilio (*vanessa*) *polychloros*, róka szöglencz.
Papille, bibircs.
Papulae s. Papillen.
Pappel-graue- szürke nyárfa.
Pappel-italienische- jegenye nyárfa.
Pappel-kanadische- kanadai nyárfa.
Pappel-schwarze- fekete nyárfa.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Pappel-zitter- rezgő nyár.
Paraffin, paraffin.
Parenchyma, tökéletes sejtszövet.
Partikulare, részletes kimutatás.
Park, Lustwäldchen, Lusthain, Lustgarten, liget.
Parzelle, részlet.
Parzelliren, részletezni.
Pauschale, átalány.
Pechgriesen, Harzriesen, gyanta alja.
Pechhauer, Harzscharrer, gyanta szedő.
Pechofen, szurokkemencze.
Pechöl, kátrány.
Pechsieden, gyanta főzés.
Pechsiederei, s. Pechsieden.
Pegel, vizállás mutató.
Peitschenstiele, ostornyelek.
Peltigera *canina,* kunkor laponcz.
Perizon, lep.
Periodisch, korszaki.
Periodischer Holzertrag, korszaki fatermés.
Periodischer Zuwachs, korszaki növekedés.
Periode, korszak.
Periodeneintheilung, s. Fachwerkseintheilung.
Periodenfläche, korszaki tér.
Personal, személyzet.
Perückensummach , sárga szömörcze.
Pfahl, czölöp.
Pfahlbau, czölöpzet.
Pfahleisen, czölöpsarú.
Pfahlrost, czölöprács.
Pfahlschuh, s. Pfahleisen.
Pfahlwerk, s. Pfalbau.
Pfahlwurzel, s. Herzwurzel.
Pfänden, zálogolni.
Pfand, zálog.
Pfeilförmiges Blatt, nyilalaku levél.
Pfeifenstrauch - wohlrichender, korona jézsament.
Pfette, szelemfa.
Pflänzling, ültöncz.
Pflanze, növény.
Pflanzenalbumin, növényi fehérnye.
Pflanzencasein, növényi sajtany.
Pflanzengeographie, növényi földrajz.
Pflanzenkrankheit, növénykór.
Pflanzenkunde, növénytna.
Fflanzenleim, n vényi enyv.
Pflanzenbohrer, ültető fúró.
Pflanzeisen, Pflanzschaufel, ültető vas.
Pflanzgarten, Baumschule, fa iskola.
Pflanzheister, **Heister**, suhang.
Pflanzloch, ültető lyuk.
Pflanzschaufel, ültető ásó.
Pflanzschnur, ültető sinór.
Pflanzschule, s. Baumschule.
Pflanzspaten, s. Pflanzschaufel.
Pflanzstock, ültető bot.
Pflanzwald, ültetett erdő.
Pflanzwaldbestand , ültetett állab.
Pflanzweite, ültetési-táv.
Pflasterung, burkolás.
Pfleglich, ápolva.
Pfropfen, oltani.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Pfosten, s. Bohlen.
Phalena *bombix chrisorchoea,* sárgafaru gyaponcz.
Phalena *bombix dispar,* közönséges gyaponcz.
Phalena *bombix ligniperda,* farág, füzi farág.
Phalena *bombix monacha,* fenyü gyaponcz.
Phalena *bombix neustria,* gyürűs pohók.
Phalena *bombix pini,* fenyü pohók.
Phalena *bombix processinea,* búcsús pohók.
Phalena *bombix salicis,* füzi gyaponcz.
Phalena *geometra brumata,* téli gyaponcz.
Phalena *geometra piniaria,* fenyves gyaponcz.
Phalena *noctua piniperda,* fenyves gurdacs.
Phalena *noctua valligera,* mezöngy.
Phalena *tinea bergiella,* rügymoly.
Phalena *tinea laricinella.* fenyü moly.
Phalena *tortrix pomonana,* alma tokász.
Phalena *tortrix viridana,* zöld iloncza.
Phanerogamae, virágos növények.
Philadelphus *coronarius,* korona jézsament.
Phleum *arenarium,* homokos komócsin.
Phisikalisch haubar, természetileg vágható.
Pili, szőrök.
Pilote, czölöp.
Pilotage, czölöpzet.
Pilontenschuh, czölöpsarú.
Pilotiren, czölöpözni.
Pimpernuss-gemeine, mogyoró hólyagfa.
Pinus *abies v. pectinata,* jegenye fenyü.
Pinus *austriaca,* fekete fenyü.
Pinus *cembra,* czirbolya fenyű.
Pinus *larix, larix europea,* vörös fenyü.
Pinus *picea, abies excelsa,* lucz fenyü.
Pinus *pumilio,* henye fenyü.
Pinus *strobus,* sima fenyü.
Pinus *sylvestris,* erdei fenyü.
Pirus *amelanchier.* kövi körte.
Pirus *v. sorbus aria,* lisztes barkócza.
Pirus *v. sorbus aucuparia,* veres berekenye.
Pirus *cidonia,* birsalma v. körte.
Pirus *communis,* vadkörte.
Pirus *malus,* vadalma.
Pirus, *v. sorbus torminalis,* barkócza galagonya.
Pissodes *notatus,* jegyes szurkocs
Pissodes *piceae,* jegenye szurkocs.
Plänterbetrieb, s. Hemmelbetrieb.
Plänterhau, szállaló vágat.
Plänterhieb, s. Auszugshieb.
Pläntern, s. Hemmeln.
Plänterwald, s. Hemmelwald
Plänterwaldbetrieb, s. Plänterbetrieb.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Plänterwirthschaft, s. Hem wirthschaft.
Plätzesaat, foltvetés.
Plaggenhaue, pázsoló kapa.
Plaggen, s. Abplaggen.
Planken, burkonyok.
Plantae *cellulares*, sejtes növények.
Plantae *vasculares*, edényes nö vények.
Plasma, sejtképzeny, képzeny.
Platane-abendländische, virginiai boglárfa.
Platane - Morgenländische, juharlevelü boglárfa.
Platanus *occidentalis*, virginiai boglárfa.
Platanus *orientalis*, juharlevelü boglárfa.
Platthieb, s. Kohlhieb.
Plattenkultur, foltvetés.
Plattensaat. foltvetés.
Poa *nemoralis*, ligeti perje.
Poa *sudetica*, szilézíai perje.
Pochwerk , Stampfwerk, zúzda.
Polhöhe, s. Geographische Breite.
Polipodium *v. aspitium felixmas*, erdei páfrány.
Polipodium *vulgare*, édes gyökerü páfrány.
Polydelphia többfalkások.
Polygamia felemás növények.
Polytrichum *comune*, közönséges páfrány.
Pontia s. *Papilio crategi*,
Populus *alba*, fehér nyárfa.
Populus *canadensis*, kanadai nyárfa.
Populus *canescens*, szürke nyárfa.
Populus *italica*, jegenye nyárfa.
Populus *nigra*, fekete nyárfa.
Populus *tremula*, rezgő nyárfa.
Pottasche, hamuzsir, szalajka
Potaschensiederei, hamuzsir főzés
Prachtkäfer-schädiicher, ártó pompály.
Prachtkäfer, vierpunktirter- Kiefern-, négypontos pompály.
Präliminar, elősitvény.
Preiselbeere, vörös áfonya.
Preistarif, árjegyzék.
Presstorf, sajtolt tőzeg.
Primordinalschlauch, nyákhártya.
Privatforstwirthschaft, magánerdőgazdaság.
Probebaum, próba- minta-fa.
Probefläche,mintatér,próbatér.
Probejoch, s. Probefläche.
Probenehmen, próbát venni.
Probestamm, próbatörzs.
Probestoss, próbarakat.
Processionsspinner , búcsús pohók.
Production, termelés.
Produktionsfähigkeit, termőképesség.
Produktionskosten, termelési költség.
Produktionskraft des Bodens, termő erő.
Produktionslos, terméketlen.
Proportionaltheilung, arányos felosztás.
Proportionalschlag, arányos vágás.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Prosenchyma, rostos sejtszövet.
Protoplasma s. *Plasma*
Prügelholz, Rengelholz, dorongfa.
Prügelweg, s. Holzweg.
Prunus *avium,* cseresnye megy.
Prunus *cerasus,* borizü megy.
Prunus *domestica,* kerti szilva.
Prunus *insititia,* közép szilva.
Prunus *mahaleb,* saj megy.
Prunus *padus,* zelnicze megy.
Prunus *spinosa,* kökény szilva.
Pleteris *aquilina,* ölyü repő.
Pulverholz, *Rhramnus frangula,* kutya benge.
Putzen, s. Ausscheideln.

Q.

Quadratfuss, négyzetláb.
Quadratklafter, négyzetöl.
Quadratisch, négyzetes.
Quadratverband, négyzetkötés.
Quadratzoll, négyzethüvelyk.
Quandel, bogsaközép.
Quandelkohlen, aprószén.
Quandelpfahl, bogsakaró.
Quandelschaft, s. Anzündschaft.
Quandelstange, s. Quandelpfahl.
Quecke, Acker- taraczk-búza.
Quercus *aegylops,* keleti tölgy.
Quercus *cerris,* csertölgy.
Quercus *pedunculata,* csupkás tölgy, mocsártölgy.
Quercus *pubescens,* szörösödő tölgy, magyaltölgy.
Quercus *robur,* kocsántalan tölgy, csupkátlan tölgy.
Quercus *sessiliflora,* s. *Quercus robur*
Quercus *suber,* dugasztölgy.
Querschnitt, harántmetszet.
Quirl, köröny.
Quirlständig, körönyösen.
Quitte, bírsalma.

R.

Raa, vitorlarud.
Rachige Blüthe, tátó párta.
Radarm, Eindbindholz, Ringel, keresztfa.
Radfelgen, s. Felgen.
Radförmige Blüthe, kerékalaku párta.
Radius, s. Halbmesser.
Radix, gyökér, gyök.
Radkranz, kerékfal, kerektalp.
Radstube, kerékház.
Radschaufel, keréklapát.
Radwelle, gerendely.
Räumde, ritkás.
Räume, gözük.
Räumung der Schläge, kitakaritása a vágásoknak.
Raffholz, s. Abfallholz.
Rah, s. Raa.
Rahme, keret.
Rahmholz, szelemfa.
Rahmschenkel, kötfa.
Raidel, Raitel, Reitel, karoncz.
Rain, mesgye.
Rainweide-gemeine- ves sző fagyal.
Raitel, karoncz.
Randbäume, szélső fák.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Ranken, kacsok.
Rasen, gyep.
Rasenasche, gyephamu.
Rasenschelhacke, gyephántó.
Rasenstechen, gyephántás.
Rasenstück, gyephant.
Rasentorf, gyeptözeg.
Rasiren den Wald, Kahlabtreiben, tarlasztás.
Raubfliege, vadgyelme.
Rauhbehauen, s. Abschroppen.
Rauhdach, lombtakaró.
Rauhdecke, s. Rauhdach.
Rauhfrost, s. Duftanfang.
Rauhwecken, s. Bewaldrechten.
Rauhreif, **Duftanhang**, zuzmara.
Rauminhalt, ürtartalom.
Raumklafter, ür öl.
Raupenfrass, hernyófalás.
Raupengraben, hernyó sánczok.
Raupenzwinger, hernyóverem.
Räumde, ritkás.
Räume, gőzük.
Räumung der Schläge, kitatakaritása a vágásoknak.
Reambulation der Gränze, határjárás.
Rechen, uszagátor, gereblye.
Rechenkohlung, rakparti szénhely.
Rechtstreu, geralom.
Rectifikation der Instrumente, igazitás.
Reduktionszahl, s. Formzahl.
Regelmässiger Bestand, szabályos állab.
Regelmässige Blüthe, szabályos virág.
Regie, Aufwand, kezelési költség.
Regiekosten, s. Regie Aufwand.
Region, táj.
Register, s. Räme.
Regulärer Bestand, regelmässiger Bestand, szabályos állab.
Reidel, karoncz.
Reidelholcz, karonczos.
Reif, dér.
Reifstäbe, Bandhölzer, abroncsfa.
Reifstangen, s. Bandhölzer.
Reifstöcke, abroncsrudak.
Reihenpflanzung, sorültetés.
Reiner Restand, elegyetlen állab.
Reinertrag, Nettoertrag, tiszta jövedelem.
Reinigen, Ausscheideln, leágallik
Reinigungen (der Schläge), kitakaritása a vágásoknak.
Reinigungen der Triftbäche, uszapatak tisztitás.
Reinigungshieb, Ausjätung, tisztitó vágás.
Reisbund, rözsenyláb.
Reisholz, rözsefa.
Reissen, s. Anlaachen.
Reitel, karoncz.
Remise, csenderes.
Renthierflechte, iramzuzmó.
Reparatur, javitás.
Reproduktionsvermögen, ujrahajtóképesség.
Reserve, tartalék.
Resonanzboden, zengfenék, hangfenék.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Reuthake, Reithaue, irtókapa.
Reutgrund, Rottgrund, irtás.
Rewier, pagony.
Rewierförster, erdész pagonyász.
Rewision, átvizsgálás.
Rhamnus *catharticus*, tövisbenge, varju tövis.
Rhamnus *frangula*, kutya benge.
Rhus *coriaria*, sárga szömörcze.
Rhus *cotinus*, eczet szömörcze.
Rhus *toxicodendron*, méreg szömörcze.
Rhus *typhinum*, virginiai szömörcze.
Rhynchites *betuleti*, nyirligeti eszelény.
Ribes *alpinum*, s. Alpenjohannisbeere.
Ribes *grossularium*, köszméte ribiszke.
Ribes *nigrum*, fekete ribiszke.
Ribes *rubrum*, vörös ribiszke.
Richtbrettchen, s. Kreuzscheibe.
Richthöhe, iránymagasság.
Richten (des Meilers), összerakása a bogsának.
Riedgrass-Sand- homok sás.
Riefensaat, barázda vetés.
Riefenweise, barázdasan.
Riegel, keresztfa, kötfa.
Riegelholz, kötfa.
Riese, csuszorna.
Riesenfach, csuszorna fiók.
Riesenstangen, csuszorna szálak.
Riesenstümmel, s. Auswurfsstümmel.
Rille, s. Furche.
Rinde, kéreg.
Rindenschachtel, s. Harzmeste.
Rindenschälen, kéreghántás.
Rindelschäleisen, kéreghántó.
Ringeln, gyűrűzni.
Ringelspinner, gyűrűs pohók,
Ringgefässe, gyürüs edények.
Rinnnensaat, s. Riesensat.
Rinnsaal, meder.
Riolen, megforgatni.
Rispe, buga.
Rispenhain *Poa nemoralis*, ligeti perje.
Rispengras-schlesisches, sziléziai perje.
Robinia *hispida*, rózsás akácz.
Robinia *speudoacacia*, fehér akácz.
Robinia *viscosa*, mezgés akácz.
Rodehaka, ortó kapa.
Roden, ortani.
Rodeland, irtvány.
Rodemaschine, irtógép.
Rodung, irtás, ortás.
Rödern, ortolni.
Röderwald, ortott erdő.
Röderwirthschaft, s. Ackerbau im Walde.
Röhrenholz, csőfa.
Röhrige Blüthe, csökés párta.
Rohertrag, öszjövedelem.
Rollenholz, Knüppelholz, dorongfa.
Rollstange, gőrfa.
Rollwagen, s. Blokwagen.
Rosa *alpina*, árva rózsa.
Rosa *arvensis*, parlagi rózsa.
Rosa *canina*, csipke rózsa.
Rosa *rubiginosa*, rozsdás rózsa.
Rose-Alpen- árva rozsa.
Rose-Feld- parlagi rózsa.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Rose-Hunds- csipke rózsa.
Rose-Wein- *Rosa rubiginosa*, rozsdás rózsa.
Rost, rács.
Rostbalken, rácsgerenda.
Rostholz, pörkfa.
Rostpfahl, rácsczölöp.
Rostpilz, üszög.
Rosskastanie-gemeine- vadgesztenye.
Rothbuche, bükk.
Rothkohle, félszén.
Rothfäule, vörös redv.
Rotte, szakasz.
Rottgrund, s. Rodung.
Rotthake, ortó kapa.
Rottland, Rodeland, irtvány.
Rottmeister, szakaszmester.
Rottung, s. Rodung.
Rubus *caesius*, s. Ackerbrombeere.
Rubus *fructicosus*, seregély szeder.
Rubus *idaeus*, málna szeder.
Ruder, evező.
Ruderstangen, evező rudak.
Rücken, s. Ausrücken.
Rüsselkäfer-Erlen, éger csörrej.
Rüsselkäfer, grosser brauner, fenyö szurkocs.
Rüsselkäfer, kleiner, jegyes szurkocs.
Rüsselkäfer, schwarzer, fekete fogor.
Rüsselkäfer, Tannen, jegenye szurkocs.
Rüstbok, bak.
Rüster, gemeine Feldulme, közönséges szil.
Rüsterfalter, róka szöglencz.
Rüstung (des Meilers), ajázat.
Rummen, s. Räume.
Rundholz, gömbölyüfa
Rundsäge, s. Mondsäge.
Rundliches Blatt, kerékded levél.
Russ, korom.
Russhütte, koromtorony.
Russschwellen, koromégetés.
Rutsche, s. Riese.
Rutschbahn, s. Riese.

S.

Saat, Holzsaat, vetés, favetés.
Saatbeet, Beet, vetéságy.
Saathammer, vető kalapács.
Saatkamp, erdőkert.
Saatzeit, vetési idő.
Safthieb, nedvben vágás.
Saldo, egyenleg.
Salix *alba*, fehér fűz.
Salix *aurita*, zsálya fűz.
Salix *caprea* kecske fűz.
Salix *cynerea*, hamvas fűz.
Salix *fragilis*, csőrege fűz.
Salix *helix*, szivós fűz.
Salix *repens*, terjedő fűz.
Salix *rosmarinifolia*, rozmarin fűz.
Salix *viminalis*, kötő fűz.
Salix *vitellina*, sár füz.
Sambucus *ebula*, s. Attich.
Sambucus *nigra*, gyepű fűz.
Sambucus *recemosa*, fürtös füz.
Same, mag, szem.
Samenabfall, maghullás.
Samenbäume, magfák.
Samendarre, Darrstube, magpergető.
Samenertrag, magtermés.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Samenflug, Ausflug des Samens, magröpülés.
Samengehäuse, magrejtő.
Samengewinnung, mag nyerés.
Samenhau, s. Behauungshieb.
Samenhülle, magbur.
Samenjahr, magtermő év.
Samenlappen, szikek.
Samenpflanzen, magnövények, magcsemeték.
Samenprobe, megkémlés.
Samenschlag, s. Besamungsschlag.
Samenwald, szálerdő.
Sandbau, homokkötés.
Sandhaargras, fövényczimbor.
Sanddorn, benge hipófa.
Sandhügel, s. Dünnen.
Sandkäfer, erdei szigoláncz.
Sandschollenbau, s Sandbau.
Sanicula *europea,* hegyi gombernyő.
Saperda *carcharias,* karházi nyikor.
Saperda *linearis,* mogyoró czinczér.
Saperda *populnea,* nyár czinczér.
Sapin, gajhó, szapin.
Sattelbäume, nyeregfák.
Sauerdorn, sóska borbolya.
Sauerkirsche, borizű megy.
Saum, Waldsaum, erdőszél.
Säge, fürész.
Sägeblatt, fűrészpenge.
Sägeblock, s. Block.
Sägebloch, s. Bloch.
Sägegatter, fűrész keret.
Sägemühle, fűrész malom.
Sägerahmen, s. Sägegatter.
Sägeschlitten, s. Blockwagen.
Sägeschrank, terpesz.
Sägespäne, fűrészpor.
Sägewaaren, s. Bortwaaren.
Sägezahn, fűrész fog.
Sämling, magoncz.
Säumen, Besäumen, szegélyezni.
Scapus, tökocsán.
Scarpiren, lejtékezni.
Schachtelhalm-echter- kannamosó, zsurló.
Schadenabschätzung, kárbecslés.
Schadenersatz, kártérítés.
Schäftig, nyulánk.
Schälhake, s. Rasenschälhake.
Schälwaldbetrieb, cserüzem.
Schätzung, becslés.
Schätzungsergebniss, becslési eredmény.
Schätzungsverfahren, becslési eljárás.
Schaft, Baumschaft, fatörzs.
Schaftform, törzsalak.
Schaftformzahl, törzsalakszám.
Schaftholz, törzsfa.
Schalkantig, s. Bewaldrechtet.
Scharren, s. Reile.
Schattenliebend, árnyigényes.
Scheinfrucht, álgyümölcs.
Scheite, hasábok.
Scheitel, s. Gipfel.
Scheitelholz, hasábfa.
Scheitelholzriese, s. Feuerholzriese.
Scheitlänge, hasábhossz.
Schichten des Meilers, összerakása a bogsának.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Schichter, napszámos.
Schiebzkarren, taliga.
Schiebstange, tolórúd.
Schiebzeug, (der Sägemühle), tolómű.
Schiffbauholz, hajófa.
Schiffahrth ajozás.
Schiffsnägel, hajószegek.
Schiffsplanken. hajó burkonyok.
Schiffstransport, hajó szállitás.
Schildlaus-Fichten, gerezdes pirék.
Schindel, s. Dachschindel.
Schindeleisen, zsindely hornyoló.
Schindelmacher, zsindely készitő.
Schindelmaschine, zsindely gép.
Schirling geflekter, büdös bürök.
Schirm, der Bäume, ernyő.
Schirmfläche, ernyőtér.
Schlag, Holzschlag, Hau, Gehau, vágat, vágás.
Schlagauszeichnung, vágás jelölés.
Schlagbar, Haubar, vágható.
Schlageintheilung, s. Flächeneintheilung.
Schlagen, Holzschlagen, Holzfällen, fát vágni.
Schlagen (der Krausthöre) kicsapni.
Schlagfläche, vágástér.
Schlagfolge, vágásrend.
Schlagfront, vágás homlokzat.
Schlagholz, Ausschlagholz, sarjfa.
Schlagholzbestand, Ausschlagbestand- sarjfaállab.
Schlagholzbetrieb, Ausschlagbetrieb, sarjerdőüzem.
Schlagklause, Thorklause, kapus uszagát.
Schlaglinie, vágásvonal.
Schlagordnung, s. Schlagfolge.
Schlagthor, (bei Klausen) csapó kapu.
Schlagwirthschaft, s. Ausschlagsbetrieb.
Schlamtorf, s. Baggertorf.
Schlauchfrucht, szültyö.
Schlehenbaum, kökényszilva.
Schlehendorn, kökény szilva.
Schleifen (das Holz), vontatás.
Schleusse, zsilip.
Schlichten, s. Aufbeugen.
Schliessfrucht, zárttermés.
Schlitten, szán.
Schlittkufen, szántalpak.
Schlittweg, szánút.
Schlucht, hegyzug.
Schluss, Bestockung, Bestandesgüte, zárlat.
Schmiedekohle, kovács szén
Schmiele, Bogen, s. *Aira flexnosa forficata.*
Schmierwege, nyári utak.
Schneeball-gemeiner- kánya bangita.
Schneeball-wolliger, ostormén bangita.
Schneebruch, hótörés.
Schneedruck, s. Schneebruch.
Schneidelbetrieb, Schneidelholzbetrieb- nyeselő üzem.
Schneidelholz, nyesfa.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Schneidelholzbetrieb, nyeselő üzem.
Schneidelholzwirthschaft, nyeselő üzem.
Schneidelholzmesser, nyeselőkés.
Schneideln, nyesölés, ágnyesölés.
Schneiden der Kopfhölzer, botolni.
Schneidemühle, s. Sägemühle.
Schneusse, nyiladék.
Schnittmateralien, Bortwaaren- fürész áruk.
Schonen, tilalmazni.
Schonort, tilalmas.
Schonung, s. Gehege.
Schonungsgränze, Hegegränze, tilhatár.
Schonungsgraben, s. Hegegraben.
Schonungstafel, tiltábla.
Schonzeit, tilidő.
Schote, beczö.
Schrank, s. Sägeschrank.
Schranken, farakások.
Schrenken, terpeszteni.
Schrott, hajk.
Schrottaxt, s. Fällaxt.
Schrotten, átvágni.
Schrotthake, s. Fällaxt.
Schrottsäge, s. Baumsäge.
Schubkarren, targoncza.
Schuh, s. Fuss.
Schürgasse, szitórés.
Schürkanal, s. Schürgasse.
Schütten der Kiefer, tüvesztés.
Schütten des Meilers, szétvetődés.
Schütze, Aufzugschleusse, tiltó.
Schuppen, pikkelyek.
Schutzbestand, védállab.
Schutzbezirk, járás, őrkerület.
Schutz der Forste, Forstschutz, erdővédelem.
Schutzgräben, védárok.
Schutzmantel, Windmantel- szélfogó.
Schutzpersonal, őr, védszemélyzet.
Schutzstreifen, s. Schutzmantel.
Schutzwald, s. Bannwald.
Schwärzen, s. Einschwärzen des Meilers.
Schwalbenschwanzförmig, fecskefarkú.
Schwammspinner, közönyös gyaponcz.
Schwarte, széldeszka.
Schwärtling, s. Schwarte.
Schwärzen, s. Einschwärzen des Meilers.
Schwarzpappel, fekete nyárfa.
Schwellungen, s. Klausen.
Schwemmbach, Triftbach, uszapatak.
Schwemmen, usztatni.
Schwemmgebäude, usza épületek.
Schwemmholz, Triftholz, uszafa.
Schwemmkalo, Kalo, úszapadék.
Schwemmkanal, Triftkanal, usza csatorna.
Schwemmschwendung, s. Kalo.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Schwemmteich, csapós úszagát, csapós úszató.
Schwemmwasser, Triftwasser, uszaviz.
Schwendung, s. Kalo.
Schwinden des Holzes, aszás.
Schwindmaass, Übermaass, s. Darrschichte.
Schwingel-rother, piros csenkesz.
Schwingel-Schaf, juh csenkesz.
Schwungrad, egyenző kerék.
Scolopendra *forficata,* ollós rinya.
Sektioniren, osztagozni.
Segel, s. Ort, (bei liegenden Meilern).
Segregation, elkülönités.
Seidelbast, farkas boroszlán.
Seif, s. Blösse.
Seil, s. Strick.
Seilen, kötelen ergetni.
Seilhaken, kajmacs.
Seitenknospen, óldalrügyek.
Sektion, osztag.
Sektionsbildung, osztagozás.
Sektionslinie, osztagvonal.
Selbstbach, Triftbach, uszapatak.
Selbstbesaamung, natürliche Besaamung- vetülés.
Selbstverjüngung, erdősülés.
Senecio *sylvaticus,* erdei üszögör.
Senker, s. Ableger.
Senkholz, sülyedtfa.
Senklinge, s. Senkholz.
Seqnester, birói zár.
Sequestricurator, zárgondnok.
Servitut, Berechtigung, Dienstbarkeitsrecht, szolgalom, szolgálmány.
Servitutsablösung, s. Entlastung.
Servitutsberechtigter, szolgalmár.
Sesia *apiformis,* méhalakúszitkár.
Setae, Borsten, serték.
Setzhaken, s. Sapin.
Setzlinge, dugványok.
Setzreifer, s. Sapin.
Setzstangen, dugványbotok.
Sichelgräserei, füsarlozás.
Sichelzins, sarlóbér.
Siedpfanne, s. Laugpfanne.
Silpha *quadripunctata,* négypettyes peszér.
Sirex *juvencus,* közönségestörözs.
Sirex *spectrum,* fekete törözs.
Sektionskarte, térkép.
Situationsplan, térkép.
Sitzendes Blatt, ülö levél.
Skarpiren, lejtékezni
Skizziren, vázolni.
Slavischer Meiler, tót bogsa.
Slavische Verkohlung, tót szenités.
Solide Holzmasse, s. Derbholzmasse.
Solider Inhalt, tömtartalom.
Sommerfällung, nyári vágás.
Sommergrün, nyáronzöld.
Sommerlinde, s. Frühlinde.
Sommerseite, déli oldal.
Sommertrieb, s. Johannistrieb.
Sonnendarre, s. Buberte, Holzsaamendarre.
Sonnenseite, s. Sommerseite.
Sonnenwendig, tekercses.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Sorbus *aria*, lisztes berekenye.
Sorbus *aucuparia*, vörös berekenye.
Sorbus *domestica*, s. Aschützenbaum.
Sorbus *torminalis*, barkócza galagonya.
Sortiment, választék.
Sortiren, szétválogatni.
Späne, s. Spanholz.
Spätfrost, késő fagy.
Spaltaxt, hasító fejsze.
Spaltbarkeit, hasadékonyság.
Spalten, hasogatni.
Spaltfrucht, hasadt termés.
Spalthake, hasító fejsze.
Spaltholz, hasogatott fa.
Spaltkeil, s. Keil.
Spaltmesser, hasító kés.
Spaltnutzholz, hasitott szerszámfa.
Spaltöffnungen, szájadékok.
Spaltsäge, s. Bodensäge.
Spanholz, szilánkfa.
Spanische Fliege, hólyaghúzó izgoncz, kőrisbogár.
Spanhölzer, bókonyfák.
Spannkraft, feszerő.
Spannrückig, völgyelges.
Spant, bókony.
Sparren, s. Dachsparren.
Sparrengeholz, s. Dachsparren.
Spartium *scoparium*, seprő jeneszter.
Speichen, küllök.
Sperma, s. Saamen.
Spermotophita, s. Samenpflanzen.
Sperhaken, zárkamó.
Sperrkegel, zárkúp.
Sperrad, fogas kerék.
Spezieller Nutzungsplan, s. Hauungsplan.
Sphinx *apiformis* s. *Sesia apiformis*, **Sphinx** *pinastri*, fenyő szeder.
Spiegelfasern, bélsugarak.
Spiegel *Hypsometer*, tükrös faméró.
Spiegelrinde, s. Glanzlohe, Glanzrinde.
Spindel, gerincz.
Spindelbaum-gemeiner, csikos kecskerágó.
Spindelbaum-warziger, bibircsos kecskerágó.
Spiralgefässe, csavaros edények.
Spirstaude-weidenblättrige, füzlevelü bajnócza.
Spitziges Blatt, hegyes levél.
Schleissen der Kohle, kiszedése a szénnek.
Splint, szijács.
Splintholz, szijácsfa.
Sporae, csirmagvak.
Sporn, csirmagvak.
Sporenpflanzen, csirmagnövények.
Sporophyta, s. Sporenpflanzen.
Sprakholz, s. Abfallholz.
Sprengmast, szórványos makk.
Springschlag, ugró-váltóvágás.
Spuntpfähle, **Nutzfähle**, szádkarók.
Staatsforste, államerdők.
Stabhölzer, s. Böttcher-Daubholz.
Stachel, tüskék.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Stachelbeere-gemeine, pöszméte ribiszke.
Stachelegge, tüske vagy tövis borona.
Stärkeklasse, s. Stammklasse.
Stärkemessung der Bäume, csötörtözés.
Stärkenwuchs, csötörnövés.
Stamm, törzs.
Stammanalyse, törzs elemzés.
Stammende, tövég.
Stammgrundfläche,törzsalap, törzssíklap.
Stammgrundflächenantheil, s. Grundflächenantheil.
Stammgrundflächensumme, s. Grundflächensumme.
Stammholz, törzsfa.
Stammhöhe, törzshosz.
Stammklasse, törzsosztály.
Stammkreisflächensumme, s. Grundflächensumme.
Stammscheibe, törzskorong.
Stammtrocken,Abwelken, fonyasztott.
Stammweiseauszählung, s. Auszählung.
Stammzahl, törzsszám.
Stampfwerk, s. Pochwerk.
Standort, termőhely.
Standortsklasse, termőhelyiosztály.
Standortsgüte, s. Standortsklasse.
Standortsverhältniss, termőhelyi viszonyok.
Standraum, nő-tér.
Stangen, rudak.
Stangenholz, rudas erdő.
Stangenriesen, s. Riesen.
Stangenzirkel, rúd körző.
Staphilea *pinnata*, mogyorós hályóg.
Staphylinus *oleus*, büdös hólyva.
Statik, nyugtan.
Stativ, állvány.
Staubbeutel, porhon. portok.
Staubblüthe, porodás virág, himvirág.
Staubfaden, szálcsa.
Staude, bige.
Staufkohlen, s. Lesekohlen.
Stechpalme-gemeine, téli magyal.
Stechtorf, ásható tőzeg.
Steckeisen, lyukszuró.
Steckholz, lyukszúró.
Steklinge, dugványok.
Stekreiser, dugványok.
Stekstangen, s. Setzstangen.
Stehende Meiler, álló bogsák.
Steigeisen, csúszóvas.
Steigung, emelkedés.
Steinbruch, kőbánya.
Steinkirsche, saj megy.
Steinfrucht, csontár.
Stellfalle, tiltó.
Stellmacherholz, kerékgyártófa.
Stellwege, nyiladék.
Stempelblüthe, termés virág, nővirág.
Stempelholz, oszlopfa.
Stempelumfassendes Blatt, szárölelő levél.
Sterben, Eingehen, kiveszni.
Sterilität, terméketlenség.
Stiel, nyél.
Stift, szegecs.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Stiftungswaldungen, s. fondsforste.
Stimuli, csipök.
Stirnfläche des Holzes, homloklap.
Stock, tuskó.
Stockausschläge, Stockloden, tő sarjak.
Stockende, tő vég.
Stockhöhe, tusak magasság.
Stokholz, tusakfa.
Stokloden, tősarjak.
Stoklodenertrag, tusakfahozam.
Stoklodengewinnung, tusaknyerés.
Stokig, rökönyös.
Stokigwerden, rökönyödés.
Stockroden, tuskóirtás.
Stokrodmaschiene irtógép.
Stockung, s. Stokroden.
Stoktrieb, tősarj, tőhajtás.
Stokzins, tőár.
Stören des Meilers, bogsa bontás.
Stollen, alag.
Stomae, s. Spaltöffnungen.
Storchschnabel, s. Pantograph.
Stoss, s. Arche.
Strassbäume, pályafák.
Strauch, cserje.
Strauchegge, tüskeborona.
Strebe, támasz.
Streichholz, csaptatófa.
Streichrippen, dőrzsbordák.
Streifen, pászta.
Streu, alom.
Streugerechtsame, alomszedési szolgalom.
Streunutzung, alomhasználat.
Streuservitut, s. Streugerechtsame.
Strunk, tönk.
Stufig, zömök.
Stufig, gewachsen, zömök.
Stufiger Wuchs, zömöknövés.
Stübe, s. Lösche.
Stümmel, s. Stummel.
Stummel, csonk, ágcsonk.
Stummelpflanze, csonkcsemete.
Stumpfen, tuskó.
Stumpfes Blatt, tompa levél.
Sturmschaden, Windbruch, széltörés.
Sturztram, födenygerenda.
Summarische Klafter, szabványöl.
Südseite, déloldal.
Süsskirschenbaum, cseresznyefa.
Sumpfboden, mocsáros talaj.
Sumpfig, mocsáros.
Surrogat, pótszer.
Syngenesya, csőporodások.
Syringa *persica*, perzsai lila.
Syringa *vulgaris*, orgona lila.

T.

Tabelle, tábla.
Tachina *fera*, vadgyelme.
Tachina *larvarum*, alak gyelme.
Taglöhner, napszámos.
Tamarica *germinica*, átán, tizhimes.
Tanne, s. *abies pectinata*.
Tantieme, részilleték.
Tarif, s. Preistarif.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Tauber Saame, meddő mag.
Taumelkerber, bóditó baraboly.
Tausendfuss-gemeiner, földi benge.
Taxation, s. Abschätzung.
Taxationscontrolle, becsellenőrzés.
Taxationsinstruktion, becslési utasitás.
Taxationsmethode, becslési mód.
Taxationsrevision, becslési vizsgálat.
Taxationswissenschaft, becsléstan.
Taxator, becslő.
Taxiren, megbecsülni, becsülni.
Taxus *baccata*, tiszafa.
Technisches Hilfspersonal, műszaki, kezelési, segédszemélyzet.
Technisch haubar, műszakilag vágható.
Technologie, iparüzlettan.
Teich, gát, tó.
Teichdamm, s. Damm.
Teichhof, s. Klaushof.
Teichsohle, tófenék.
Teichwellen, s. Faschinen.
Tellerförmige Blüthe, tányér alakú párta.
Teuthredo (*lophyrus*) *pini*, fenyő zöhér.
Terminalknospe, csúcsrügy.
Terpentin, terpentin.
Terrainkarte, térkép.
Tetradynamia, négyfőbb porodások.
Textur des Holzes, faszövet.
Thalschlucht, hegyzug.
Theer, kátrány.
Theerbrennen, Theerschwellen, kátrányfőzés.
Theerofen, kátránykemencze.
Theerschwellen, kátrányfőzés.
Theilungslinie, osztó vonal.
Thorklause, kapus uszagát, uszató.
Tifgründig, mély talajú.
Tilia *alba*, fehér hárs.
Tilia *grandifolia*, nagylevelü hárs.
Tilia *parvifolia*, kislevelü hárs.
Tinea *laricenella*, fenyü moly.
Tipula *fagi*, bükktipoly.
Tipula *pini*, fenyütipoly.
Tochterzelle, leánysejt.
Todtengräber, négy pettyes pezsér.
Toisiren, ölezési számolás.
Tollkirsche, maszlagos nadragulya.
Torf, tőzeg.
Torflager, tőzegtelep.
Torfmoor, tőzegláp.
Torfpressen, tőzegsajtolás.
Torfstich, tőzegásás.
Tortrix *viridana*, zöld iloncza.
Totalertrag, s. Bruttoertrag.
Trachea *piniperda*, fenyves gurdacs.
Träger, s. Balken.
Tragfähigkeit, birerő.
Transport, szállitás.
Transportanstalten, szállitási készületek.
Transportart, s. Bringungsart.
Transportkosten, szállitási költségek.
Traube, fürt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Traubenkirsche, zelnicze megy.
Traufbäume, s. Randbäume.
Treiben des Meilers, s. Jagen des Feuers.
Treppengefässe, lépcsős edények.
Trichterförmige Blüthe, tölcséralakú edények.
Trift, usztatás.
Triftanstalten, usztatásiintézetek.
Triftbetrieb, usztatás.
Triftbach, uszapatak.
Triftbar, uszalmas.
Triften, úsztatni.
Trifter, usztató.
Triftkalo, uszapadék.
Triftholz, uszafa.
Triftkanal, uszacsatorna.
Triftknecht, usztató.
Triftkosten, uszaköltségek.
Triftrecht, uszajog.
Triftstrasse, uszaút.
Triftung, usztatás.
Triftwasser, uszaviz, uszapatak.
Trilling, s. Drilling.
Triticum *repens*, taraczk búza.
Trocken Riese, s. Riese.
Trockene Frucht, száraz termés.
Trog, teknyő, vályu.
Trugdolde, bogernyő.
Tuber, s. Knollen.
Tüpfel Gefässe, pettyes edények.
Turnus, forda.

U.

Überfallschütze, buktiltó.
Überfallswehr, bukógát.
Übergehalten, meghagyott.
Überhauen, vorgreifen, túlhasználni.
Überhalten, s. Übergehalten.
Überholzen, túlhasználni.
Überkehren, s. Abriesen des Holzes.
Übermachung, Beurbarung, termövités.
Übermass, s. Darschichte.
Übernahme, s. Abnahme.
Übernehmen, s. Abnehmen.
Übernutzung, s. Überhauen.
Überschirmung, árnyékolás.
Überschulen, átültetni.
Übersichtskarte, átnézeti térkép.
Überständer, túlélt.
Überständig, túlélt.
Übertretung, kihágás.
Überwallung, beforadás.
Ulme-gemeine oder Feld- sima szil.
Ulme-Stiel, virágos szil.
Ulme-Kork, kérges szil.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Ulmus *americana*, americai szil.
Ulmus *campestris*, sima szil.
Ulmus *effusa*, virágos szil.
Ulmus *suberrosa*, kérges szil.
Umfang, körület.
Umtrieb, forda.
Umtriebsalter, forda kor.
Umtriebszeit, forda idő.
Umwandlung der Bestände, állabváltoztatás.
Unbedingter Waldgrund, föltétlen erdőtalaj.
Unfruchtbar, terméketlen.
Unregelmässiger Bestand, szabálytalan állab.
Unterabtheilung, *Section*, osztag.
Unterbusch, **Unterholz**, alfa.
Unterdrückungsabgang, elnyomási apadék.
Unterdrükt, elnyomott.
Unterförster, alerdész.
Untergeordnet, alárendelt.
Untergrund, s Bodenunterlage.
Unterholz, s. Unterbusch.
Untermengen, közbeelegyitni.
Unterrüsten, alpolcz.
Unterschlächtig, alólcsapott.
Unterwuchs, alfa.
Unterständiger Fruchtknoten, almaghon.
Unvollkommen, tökéletlen.
Unvollkommene Blüthe, tökéletlen virág.
Urbarmachung, termösités.
Urwald, őserdő.
Usnea *barbata*, s. Bartflechte.

V.

Vaccinium *myrtillus*, fekete áfonya.
Vaccinium *vitis idea*, vörös áfonya.
Valeriana *officinalis*, s. Baldrian.
Vanessa *polychloros*, róka szöglencz.
Vasa, edények.
Verangert, s. Beschwült.
Verähnlichung, áthasonitás.
Verband der Pflanzen, kötés.
Verbeissen, megrágni.
Verbluten, elvérzeni.
Verbreitung, elterjedés.
Verbrennungsprozess, elégési folyamat.
Verbuttet, elcsenyevészedett.
Verdämmt, s. unterdrückt.
Verdikungsschichten, vastagitó rétegek.
Verdünstung, elpárolgás.
Verfilzung, begyepesedés.
Verflössen, s. Abflössen.
Verharschen, behegedni.
Verhältnisszahl, s. Formzahl.
Verheerung, pusztitás.
Verhegen, s. einhegen.
Verhegung, s. Einhegung.
Verholzung, megfásodás.
Verjüngen. újbólitni.
Verjüngter Maassstab, kisebbitett mérték.
Verjüngung, s. Verjüngen.
Verjüngungsdauer, újbólitás tartama.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Verjüngungsschlag, újbólitó vágás.
Versüngungsverfahren, újbólitási eljárás.
Verjüngungszeitraum, s. Verjüngungsdauer,
Verkalfatiren, eszkábálni.
Verkehrteiförmiges Blatt, viszás tojásdad levél.
Verkleidung, boritás.
Verkohlung, szenités.
Verkohlung in liegenden Meilern- máglya szenités.
Verkohlungsplatz, szénhely.
Verkohlungsprozess, szenitési folyamat.
Verkommen, s. Eingehen der Pflanzen.
Verkrüppeln. eltörpülni.
Verkümmern, elsatnyulni.
Vermessen, fölmérni.
Vermessung, fölmérés.
Vermessungsregister, fölmérési lajstrom.
Vermischung, s. Mischung.
Verpflanzung, elültetés.
Verrasung, begyepesedés.
Verrucae, szömölcsök.
Versandet, elöntötte a homok.
Verschalung, **Verkleidung**, boritás.
Versilbern, értekesitni.
Vertilgen, s. Ausrotten.
Vertilgung, kiirtás.
Verwalter, s. Forstverwalter.
Verwaltung, s. Forstverwaltung.
Verwaltungslehre, s. Forstverwaltungslehre.
Verwaltungskunde, s. Forst verwaltungskunde.
Verwerthen, s. versilbern.
Verwitterung, elmálás.
Verwüsten, s. Aböden.
Verwüsten, **Waldverwüstung**, pusztitás.
Verzeichniss, s. *Consignation.*
Viburnum *opulus*, kánya bangita.
Viburnum *lantana*, ostormén bangita.
Vietriebsservitut, csapási szolgalom
Vierpflanzung. négyes ültetés.
Vierverband, négyes kötés.
Viscum *album*, élődi fagyöngy.
Visiren, irányozni.
Visirlinie, irányvonal.
Visur, irányzat.
Vogelbeerbaum, vörös berekenye.
Vogelkirsche, cseresznye megy.
Vollbestand, **Vollkommener Bestand**, tökéletes állab.
Vollbestokt, teljzárlatu.
Volle Mast, teljes makktermés.
Vollholzig, vaskos.
Vollholzigkeit, vaskosság.
Vollholzigkeitskoeffizient, alakszám a hengerre vonatkozva.
Vollkommene Blüthe, tökéletes virág.
Vollkommener Bestand, tökéletes állab.
Vollsaat, teljvetés.
Vollständige Blüthe, teljes virág.
Volumen, ürtartalom.
Vorausschlag, elővágát.
Vorgedunger, s. Meisterknecht.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Vorgreifen, túlhasználni.
Vorherrschend dominirende Holzarten — uralkodó.
Vorhieb, elővágás.
Vorknecht, kormányos.
Vorkultur, előertés.
Vormeister, s. Meisterknecht.
Vorrath, készlet.
Vorrathsbestimmung, készlet kipuhatolás.
Vorrathsgrösse, s. Vorrath.
Vorrathsmangel, készlet hiány,
Vorrathsmasse, s. Vorrath.
Vorrathsmehrung, készlet szaporodás.
Vorrathsminderung, készlet apadás.
Vorrathsüberfluss, készlet fölösleg.
Vorwasser, elővíz.
Vorwuchs, előserdény.

W.

Wachholder-gemeiner, gyalog boróka.
Wachholder-Stink , nehézszagú boróka.
Wachholder - wirginischer, virginiai boróka.
Wachsraum, s. Standraum.
Wachsthum, növés.
Wachsthumsgang, növés menet.
Wachsthumsgesetz , növésitörvény.
Wachsthumstafel, s. Bestandestafel.
Waddel-Wäddel oder Wadelzeit, s. Hartmonate.
Waelzen des Holzes, hengergetés.
Wagen, s. Blokwagen.
Wagendeichsel od.- Stange, szekérrúd.
Wagenleiterbaum, szekéróldalfa, lajtorjafa.
Wagenwinde, emeltyü.
Wagnerholz, s. Stellmacherholz.
Wald, erdő.
Waldabtrieb, s. Abtrieb des Waldes.
Waldamt, s. Forstamt.
Waldanfocher, s. Forstrath.
Waldbau, erdőmivelés.
Waldbaúm, s. Forstbaum.
Waldbehandlung, erdőbánlás.
Waldbenützung, s. Forstbenützung.
Waldtriebsart, üzemmód.
Waldbereiter, főerdész.
Waldbestand, s. Bestand.
Waldbestandeskarten, s. Bestandeskarten.
Waldbestandestafel, s. Bestandestafel.
Waldblösse, s. Egartenblösse.
Waldboden, erdőtalaj.
Waldbodenbonitirung, s. Bonitirung.
Waldbrand, erdőégés.
Walddewastation, s. Dewastation.
Waldeigenthum, erdőtulajdon.
Waldeintheilung,erdőbeosztás.
Waldertrag, s. Ertrag
Waldertragsregulirung , s. Ertragsregulirung.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Walderziehung, s. Waldbau.
Waldexcess, s. Forstfrevel.
Waldfeldbau, s. Ackerbau im Walde.
Waldfeldwirthschaft, s. Feldholzzucht.
Waldfläche, erdőtér.
Waldfrevel, s. Forstfrevel.
Waldfrevler, erdei kihágó.
Waldgerechtsame, s. Forstervitut.
Waldgrab, erdei fű.
Waldgräserei, erdei fűhasználat.
Waldhammer, fa bélyeg.
Waldheger, s. Forstwart.
Waldhüter, s. Forstwart.
Waldkomplex, s. Komplex.
Waldköhlerei, erdeiszénégetés.
Waldkörper, erdő test.
Waldkultur, Holzanbau, ertés.
Waldmantel, szélfogó.
Waldmast, s. Baummast.
Waldmeister, s. Forstmeister.
Waldnebenprodukte, s. Nebenprodukt.
Waldordnung, s. Forstgesetz.
Waldpreis, s. Stokzins.
Waldprodukte, s Forstprodukte.
Waldbrand, erdő szél.
Waldrebe, szalag bércse.
Waldregie, s. Regiekosten.
Waldrodung, s. Forstrodung
Waldsaum, erdőszél.
Waldschäden, erdei károk.
Waldschadenersatz, s. Schadenerszatz.
Waldschadenverzeichniss, erdőkárjegyzék.
Waldschluss, s. Bestandesgűte.
Waldschutz, s. Forstschutz.
Waldservitut, s. Forstservitut.
Waldsporn. fa sarkantyú.
Waldstrafdrittel, s. Denunziantendritiel.
Waldstrafprotokoll, s. Waldschadenverzeichniss.
Waldstrafsitzung, erdőszék.
Waldstreu, erdei alom.
Waldtag, s. Holztag.
Waldtaxation, s. Taxation.
Waldverhegung, s. Verhegung.
Waldverwaltung, s. Verwaltung.
Waldverwüstung, erdőpusztitás.
Waldwächter, s. Forstwart.
Waldweg, erdő út.
Waldwegbau, erdei útépités.
Waldweide, erdei legelő.
Waldwerth, erdő érték.
Waldwerthberechnung, erdő értékszámitás.
Waldwerthschätzung, erdő értékbecslés.
Waldwirthschaftsbetrieb, s. Betrieb.
Waldzeichen, s. Baumstempel.
Waldzucht, s. Waldbau.
Waldzustand, erdő állapot.
Wallnussbaum-gemeiner, pompás diófa.
Walze, s. Cylinder.
Wälzen, hengergetés.
Wälzen des Bodens, meghengerlése a földnek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Wandrahme, Pfette, szelemen.

Warnungszeichen, s. Hegezeichen.

Warzen, szemölcsök.

Wasenholz, s. Bürtelholz.

Wasenstechen, s. Rasenstechen.

Wasserabzugsgräben, s. Abzugsgräben.

Wasserbau, vízépités.

Wasserbauholz, vízépületifa.

Wasserbaukunst, vízépitészet.

Wasserfluder, Fluder, csatorna.

Wassergraben, vízárok.

Wasserkraft, vízerő.

Wasserriesen, úszacsatorna, vízcsuszorna.

Wasserstrassen, vízutak.

Wasserstuben, kis uszató.

Wassertransport, vízszállitás.

Wechselschlag, s. Springschlag.

Wechselständig, váltogató.

Wegbau, útépités.

Wehre, gát.

Wehsand, s. Flugsand.

Wedelzeit, s. Hartmonate.

Weiches Holz, lágy fa.

Weide- Aschen oder mittlere Werft, hamvas füz.

Weide- Band oder Korb kötő füz.

Weide-Bruch, csörege füz.

Weide-Dotter, sár füz.

Weide-gemeine oder Silber, fehér füz.

Weide-geöhrte oder kleine Werft, zsálya füz.

Weide-kriechende, terjedő füz.

Weide - Saal oder grosse Werft, kecske füz.

Weidenbohrer, füzi farág.

Weidenutzung, legelő használat.

Weiderecht, Weideservitut, legeltetési szolgalom.

Weidenruthe, csigolya.

Weiderösschen-schmalblättriges, keskeny csövirics.

Weideröschen, Eberich, hegyi csövirics.

Weideservitut, legeltetési szolgalom.

Weidewerth, legelő érték.

Weinpfähle, szőlő karók.

Weisstanne, s. *Abies pectinata*.

Weissdorn-gemeiner, csere galagonya.

Weissdornheke, galagonya sövény.

Weissling-Baum, galagonya özöndék.

Welle, s. Radwelle.

Wellbaum, gerendelyfa.

Wellen, rözsenyalábok.

Werk, s. Haufen oder liegender Meiler.

Werkholz, Geräthholz, szerszámfa.

Werthzuwachs, érték növekvés.

Wetterklüftig, s. Eisklüftig.

Wiede, gúzs.

Wiederausschlag, s. Ausschlag.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Wiederbelaubung, s. Belaubung.

Wiederbewaldung, ujra erdősités.

Wiederverjüngung, s. Verjüngung.

Wiederwuchs, sarjadék.

Wiedbaum, s. Bindebaum.

Wildbach, uszapatak.

Wildlinge, vadonczok.

Windbruch, széltörés.

Windfall, vészfa.

Windhalm, s. *Agrostis spica venti.*

Windhalm-Hunds, s. *Agrostis canina.*

Windisch, csavaros.

Windmantel, s. Waldmantel.

Windschauer, szélfogó.

Windschief, s. Windisch.

Windwurf, vészfa.

Winterdarre, magpergető.

Winterfällung, téli vágás.

Wintergrüne Hölzer, mindégzöldfák.

Wipfel, Gipfel, sudár.

Wipfeldünne, Gipfeldünne, sudárvég, sudártető.

Wipfelfeuer, Flugfeuer, sudártüz.

Wirtel, s. Quirl.

Wirthschaftsbetrieb, s. Betrieb.

Wirthschaftsbezirk, s. Rewier.

Wirthschaftscomplex, s. Rewier.

Wirthschaftseinrichtung, s. Betriebseinrichtung.

Wirtschaftsfiguren, szabályzott osztagok.

Wirthschaftsführung, s. Bewirthschaftung.

Wirthschaftsganzes, erdőtest.

Wirthschaftspersonal, kezelő személyzet.

Wirthschaftsplan, s. Betriebsplan.

Wirthschaftssystem, kezelési rendszer.

Wirthschaftsumwandlung, s. Betriebsumwandlung.

Wirtschaftsvorschrift, kezelési szabály.

Wisch, Hegewisch, csóva.

Wiscum *album,* élődi fagyöngy.

Wohlbestanden, s. Wohlbestokt.

Wuchs, növés.

Wunder Boden, nyilt talaj.

Wurfweite (bei Riesen), löktáv.

Wurmfrass, s. Bohrlöcher.

Wurmstichig, szúette.

Wurmtrockniss, szúaszály.

Wurzel, gyök, gyökér.

Wurzelausbreitung, gyökterjedés.

Wurzelausschlag, gyöksarj.

Wurzelbrut, s. Wurzelausschlag.

Wurzelhaube, gyökpaizs.

Wurzelholz, gyökfa.

Wurzellode, s. Wurzelbrut.

Wurzelrost, gyök rozsda.

Wurzelstock, gyök törzs.

Wurzelfasern, gyökfanok.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Z.

Zahnrad, fogas kerék.
Zain, s. Holzstoss.
Zapfen, toboz.
Zapfenbäume, tobozos fák.
Zapfenfrucht, toboz.
Zapfenhaus, csapház.
Zapfenklause, csapós uszagát, csapós uszató.
Zapfenlager, csapágy.
Zappin oder Zappel, s. *Sapin.*
Zaumpfähle, sövény karók.
Zaunstangen, sövény rudak.
Zähigkeit, szivósság.
Zelle, sejt,
Zellfamilie, sejtgyarmat.
Zellenkern, sejtmag.
Zellflüssigkeit, sejt nedv.
Zellgewebe, sejt szövet.
Zellmembran, sejt bórék.
Zellpflanzen, sejtes növények.
Zellwand, s. Zelmembran.
Zerschnittenes Blatt, metszett szélű levél.
Ziegelbrennerei , téglavető, téglaégetés.
Ziegelei, teglaszin, téglavető.
Ziegelhütte, s. Ziegelei.
Zimmerdarre, s. Winterdarre.
Zimmerholz, ácsfa.
Zinsfuss, kamatláb.
Zinseszins, kamatoskamat.
Zierbelkiefer, s. Arve.
Zitterpappel , Aspe , Espe, Flatterpappel — rezgő nyárfa.
Zone, földöv.
Zopf, s. Gipfel, Wipfel.
Zopfende, s. Wipfelende.
Zopfholz, s. Gipfel.
Zopftrokniss, s. Gipfeldürre.
Zündgasse, s. Zündkanal.
Zündkanal, s. Anzündkanal.
Zündschacht, s. Quandelschacht.
Zürgelbaum, déli czeltisz.
Zugloch, s. Register.
Zugraumen, s. Zugloch.
Zugutemachen,s. Aufarbeiten.
Zunder, tapló.
Zungenförmige Blüthe, nyelvalaku párta.
Zusammengesetzte Aehre, összetett füzér.
Zuschlag, s. Hegung.
Zustutzen, s. Bestutzen, megnyesni.
Zuwachs, növekvés, növedék.
Zuwachsberechnung, növedékszámitás.
Zuwachsermittlung, növedék kipuhatolás.
Zuwachsgang, növés menet.
Zuwachsgesetz, növés törvény.
Zuwachsgrösse, s. Zuwachs.
Zuwachsprocent, növedéki százalék.
Zuwachssteigerung, növedék gyarapodás.
Zuwachstafel, s. Bestandes-Ertragstafel.
Zuwachsverminderung, növedék apadás.
Zuwachsverlust, növedék veszteség.
Zweigholz, s. Reisholz.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Zweihäusige Pflanzen, kétlaki növények.
Zweisaamenlappige, kétszikűek.
Zwergbüsche, s. Kollerbusch.
Zwetschkenbaum, szilvafa.
Zwiebel, hagyma.
Zwiefelig gewachsen, villás.
Zwischennützung, közteshasználat.
Zwitterblüthe, s. Vollkommene Blüthe.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Sajtó hibák.

I.

Magyar-német rész.

E könyv használata előtt a következő sajtóhibák kijavitása kéretik:

12.	lap	bal	felől	alólról	12.	sor	kör	helyett	köz
23.	„	jobb	„	„	4.	„	Rhychites	„	Rhynchites
25.	„	„	„	„	21.	„	Forst	„	Horst
27.	„	bal	„	„	10.	„	a bizonyos	„	a fa bizonyos
29.	„	jobb	„	felülről	1.	„	Gejecske	„	Fejecske
36.	„	„	„	„	20.	„	Harzgrinsen	„	Harzgriefen
42.	„	„	„	alolról	16.	„	Curculis	„	Curculio
45.	„	„	„	„	17.	„	„Kreutzverband“ e szó kihagyandó.		
45.	„	bal	„	„	8.	„	Raideholz	helyett	Raidelholz
50.	„	„	„	„	2.	„	Sesseratum	„	Tesseratum
50.	„	„	„	„	2.	„	Mayekäfer	„	Nagekäfer
50.	„	jobb	„	felülről	1.	„	Mayekäfer	„	Nagekäfer
54.	„	„	„	„	1.	„	Lepázsolni = abplaggen		
55.	„	„	„	„	1.	„	Blattknüppel	helyett	Lattenknüppel
55.	„	„	„	alolról	6.	„	Hyperticum	„	Hypericum
56.	„	„	„	felülről	16.	„	Luzala	„	Luzula
57.	„	„	„	„	9.	„	Magergető	„	Magpergető
58.	„	bal	„	„	15.	„	Walmast	„	Waldmast
60.	„	jobb	„	„	15.	„	nobina	„	noctua
61.	„	„	„	„	7.	„	Chaossee	„	Chaussée
61.	„	bal	„	alolról	5.	„	cynanchia	„	cinanchica
63.	„	jobb	„	felülről	12.	„	szőke	„	szürke
68.	„	bal	„	„	5.	„	comosus	„	mosus
71.	„	„	„	„	9.	„	sarjképség	„	sarjképesség
72.	„	„	„	„	10.	„	selejtés	„	selejtes
72.	„	jobb	„	„	2.	„	lycoetonum	„	lycoctonum
76.	„	bal	„	„	6.	„	Bringungsverrichtungen	helyett	Bringungsvorrichtungen
78.	„	„	„	„	5.	„	„Kohlenbau, Kohlenhieb“ e szavak kihagyandók.		
78.	„	„	„	alolról	19.	„	Kohlenmasse	helyett	Kohlenmaase
79.	„	„	„	„	10.	„	szitörés	„	szitórés
80.	„	„	„	„	21.	„	tinus	„	riaria
84.	„	„	„	felülről	2.	„	kimaradott e szótág „ter“		
84.	„	jobb	„	„	12.	„	Tengelicz	helyett	Tengelyiz
86.	„	„	„	„	13.	„	Timmegés	„	Timmedés
88.	„	„	„	alolról	14.	„	kimaradott e szó „Massengehalt“		
89.	„	bal	„	felülről	9.	„	Törpely	helyett	Törpély
94.	„	„	„	alolról	10.	„	kimaradott e szó „Forstbetriebs-Einrichtungszeit.“		

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

II.

Német-magyar rész.

3.	lap	bal	felől	alolról	21.	sor	Apfelrüssel	helyett	Aepfelrüssler
3.	„	„	„	„;	13. 15, 16 és 17	sor	Agnostis	„	Agrostis
6.	„	jobb	„	„	16.	sor	Auswucht	„	Auswuchs
8.	„	bal	„	„	8.	„	erdőbántás	„	Erdőbánlás
10.	„	jobb	„	„	1.	„	Blumenkorne	„	Blumenkrone
11.	„	„	„	felülről	13.	„	Bodenwege	„	Bodenwage
11.	„	„	„	„	13.	„	talajkoru	„	talajkósza
12.	„	„	„	„	9.	„	Badereitl	„	Ladereitl
13.	„	„	„	alolról	10.	„	nigida	„	rigida
13.	„	„	„	„	19.	„	saperd	„	saperda
15.	„	„	„	„	2.	„	Drfraudation	„	Defraudation
16.	„	bal	„	felülről	2.	„	Deichfelstange	„	Deichselstange
22.	„	„	„	„	10.	„	Flechtgarten	„	Flechgerte
22.	„	jobb	„	alolról	18.	„	usztatas	„	usztatás
22.	„	„	„	„	4.	„	pusz	„	tisz
23.	„	„	„	„	19.	„	norma	„	normalis
25.	„	bal	„	„	19.	„	Forstrechtler, Eingeforsteter = szolgalmár		
27.	„	„	„	felülről	6.	„	tejolló	helyett	tejoltó galaj
28.	„	jobb	„	alolról	15.	„	Gestrübbe	„	Gestübbe
29.	„	„	„	felülről	2.	„	lazula	„	luzula
30.	„	„	„	„	2. és 3.	sor	melarius laczymano lacrymans	helyett	merulius
31.	„	bal	„	alolról	22.	sor	Heubraun	helyett	Heubaum
31.	„	„	„	„	22.	„	Windebaum	„	Bindebaum
31.	„	jobb	„	felülről	1.	„	Ceraria	„	Cervaria
36.	„	bal	„	alolról	21.	„	önk	„	tőnk
38.	„	jobb	„	felülről	8.	„	bábravaló	„	bábrabló
38.	„	„	„	„	17.	„	Landreidel	„	Bannreidel
42.	„	bal	„	alolról	5.	„	Musca larvarum = alak gyelme		
42.	„	jobb	„	felülről	4.	„	anyagtuskó	helyett	anyatuskó
44.	„	„	„	„	18.	„	Ortiorchynchus	„	otiorchynchus
45.	„	„	„	„	20.	„	növénytna	„	növénytan
45.	„	„	„	alolról	15.	„	suhang	„	suháng
48.	„	bal	„	felülről	13.	„	Pleteris	„	Pteris
48.	„	„	„	„	4.	„	kimaradott e szó „Querunterlagsscheit = Polczhasáb		
48.	„	jobb	„	alolról	4.	„	vessző	helyett	vesszős
49.	„	„	„	felülről	6.	„	Räme	„	Räume
50.	„	„	„	„	8	„	Rinnnensaat	„	Rinnensaat
50.	„	„	„	„	8.	„	Riesensaat	„	Riefensaat
53.	„	bal	„	„	3,	„	Schiebzkarren	„	Schiebkarren
53.	„	„	„	„	7.	„	Schifffahrt = hajózás		
59.	„	„	„	alolról	9.	„	Teuthredo	helyett	Tenthredo
63.	„	jobb	„	felülről	1.	„	Wa	„	We
64.	„	bal	„	„	10.	„	Forster	„	Forstser

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz. sz.: EVgF/255/2018.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.